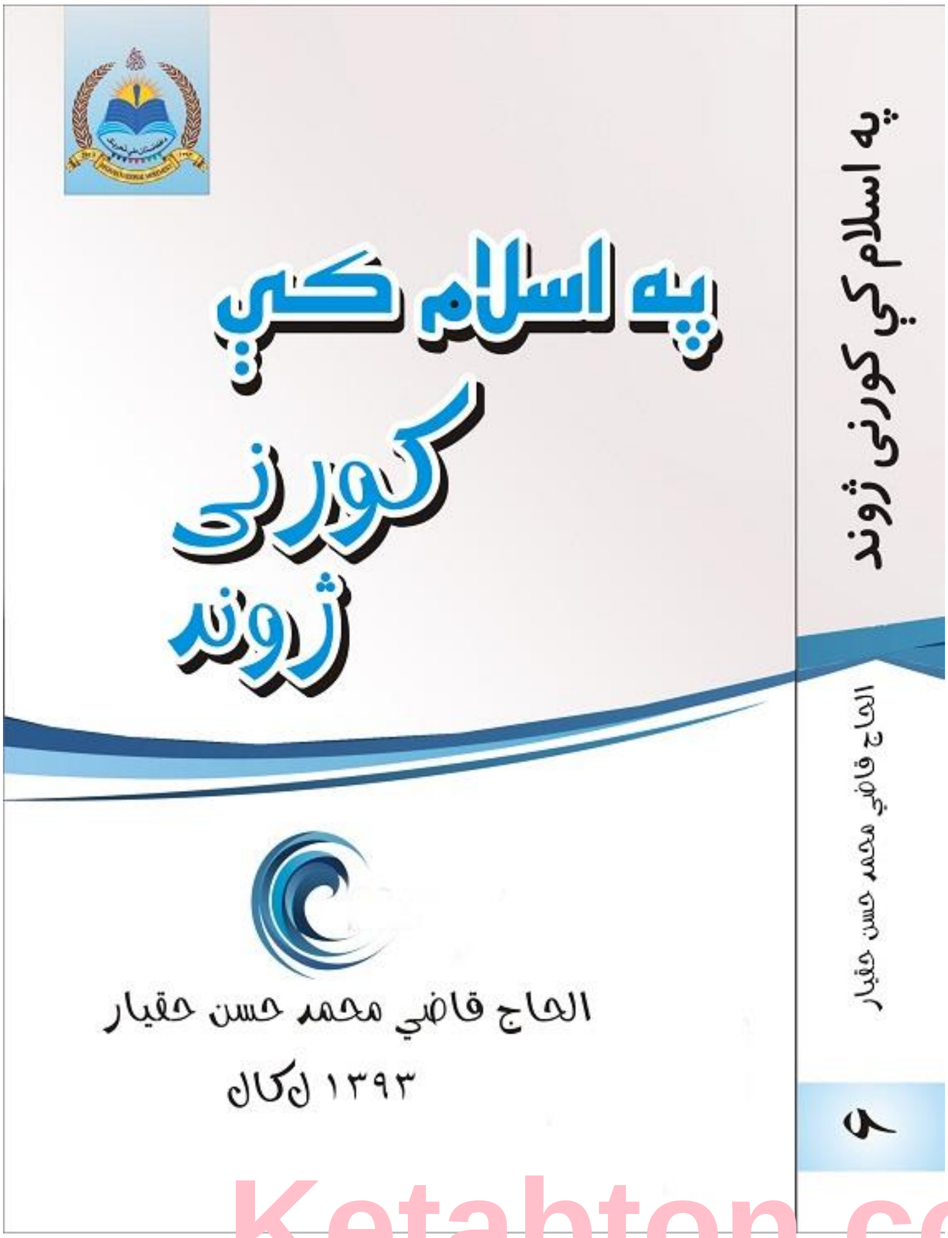

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اسلام کې کورنی ژوند

(څلورم چاپ)

www.melitahrik.com
0777 400 116

ليکوال : الحاج قاضي محمد حسن حقيار

کابل – افغانستان
۱۳۹۳ هـ لمريز

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : په اسلام کې کورنی ژوند
مؤلف : الحاج قاضي محمدحسن حقیار
کمپوز : رفیع الله روشن
ډیزاین : محمدافضل ذاکر
خپرندوی : د افغانستان ملي تحریک فرهنګي ځانګه
د خپرندوی شمېره: (۶)
چاپ نېټه : ۱۳۹۳ هـ ل
د چاپ وار : لومړی
شمېر : ۱۰۰۰

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریک یادښت

فرهنګي څانګه د افغانستان ملي تحریک له اساسي څانګو څخه یوه اساسي څانګه ده. د دې څانګې دنده داده چې هېوادوالو ته فرهنګي خدمات وړاندې او ګټور فرهنګي کارونه ترسره کړي. د تاریخي، ملي، کلتوري ورځو او تاریخي او ملي شخصیتونو نمانځل ددې څانګې نورې دندې دي.

د هېواد د لیکوالو د علمي، دیني، روزنیزو او معلوماتي اثارو چاپ هم ددې څانګې له اساسي دندو څخه ګڼل کېږي. له هغې ورځې راهیسې چې تحریک خپل عملي فعالیتونه پیل کړي دي، نو دې څانګې هم ورسره سم خپل فعالیتونه چټک کړي دي. تاریخي ورځې یې نمانځلې، تاریخي واټونو ته یې لوحې جوړې کړې. علمي سیمینارونه او ورکشاپونه یې جوړ کړي دي.

د تحریک دې څانګې د تحریک د عمومي هدفونو په رڼا کې وټاکله چې په یوځایي ډول (شل عنوانه) کتابونه چاپ کړي. په دې اثارو کې اکثره دیني او علمي اثار شامل دي چې درنو هېوادوالو ته یې وړاندې کوي.

دا اثر (**په اسلام کې کورنی ژوند**) چې ستاسو په لاس کې دی، ښاغلي (**قاضي محمد حسن حقیار**) لیکلی او د همدغو شلو عنوانو اثارو له جملې څخه دی. هیله ده درانه لوستونکي ترې ښه ګټه پورته کړي. تحریک خپلو هېوادوالو ته ډاډ ورکوي چې په راتلونکي کې به هم خپلو دې ډول هڅو ته دوام ورکړي.

د هېواد د فرهنګ د بډاینې په هیله

په درناوي

د افغانستان ملي تحریک

فرهنګي څانګه

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پیل خبرې

محترمو او قدرمنو لوستونکو :

د دې کتاب د لیکلو او چاپ د انګېزې او موخې په اړه به څکه څه ونه وایم چې فکر کوم دا لامل او غرض هر چاته روښانه دی ټول پوهېږو چې ولس او ملت مو لادمخه هم چندان له لیک او لوست سره اشنا نه و ، او د ټولنې ډېره کمه سلواله مو د لوست او لیک په ګاڼه پسوللي و ، خو په هېواد کې روانې دوه ویشت کلنې غمیزې له دې بدمرغۍ سره نوره هم مرسته وکړه ، د قلم او کتاب ځای توپ او ټوپک ونیو ، په لویانو او کوچنیانو ټولو مو جنګي او احساساتي کلتور وتپل شو .

قلم او کتاب مو له ګوتو و تروړل شو او کلاشینکوف او برچې په لاس کې راکړل شوې خو له نېکه مرغه چې ټولنه مو د داسې شاځلمیو له کاختۍ (قحطۍ) سره مخ نده چې تندی مو د نهیلۍ په دیوال ولګېږي او که و وایم چې دا د همداسې څو تنو روڼ اندو ،هڅاندو ، ویښو قلموالو ځوانانو د هاند او هڅو پایله ده چې زموږ د زمولیدلې ټولنې په کلتوري ادبي کالبد کې یې ساه پوه کړه او د همدوی مسیحایي چوف د دې لامل شو چې زموږ قلموال ، ادبیان او شاعران له یو څه لنډ مهالي نهیلۍ او رکود څخه وروسته خوځښت پیل کړي او د کلتوري ، عرفاني او پوهنیز اوښتون (انقلاب) شعور یې په روح کې غزونې وکړي .

زما دالیکنه (کورنی ژوند) هم زموږ د ټولنې د پوهنیز کچ او ټولنیز څرنګوالي سره بې اړیکې نده او په حقیقت کې همدا د ټولنې او چاپېریال غږ و چې د دې کتاب لیکلو لامل شو .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا کتاب لومړی ځل ۲۰ وړاندې بیا ۱۴کاله وړاندې او په وروستي ځل اوه کاله وړاندې چاپ شو خوداچې دخلکو له ښه هرکلي سره مخ شو او اوس هم په بازار کې نه موندل کیږي له بلې خوا د مینه والو او لوستونکو تنده او غوښتنه هم ډېره وه نو ځکه مو د ډیرو نویو زیاتولو سره څلورم ځل چاپ ته زړه ښه کړ.

په کتاب مو ځکه « کورنی ژوند » نوم کیښود چې ټول مسایل یې په کورني ژوند پورې اړه لري تر دې د مخه د « د کورني » مسایل په پرله پسې ډول په شریعت اوونیزه کې خپاره کړل او غوارم چې دا لومړی د کورني ژوند ترسرلیک لاندې هم همداسې روانه وساتم ، هیله ده چې د دې کتاب ترچاپ وروسته په شریعت اوونیزه کې خپاره شوي مضامین هم د یو کتاب په بڼه لوستونکو ته ورسیږي اوس به په دې کتاب کې په همدې موضوعاتو بسوالی وکړو.

په پای کې له محترم رفیع الله روښن اوروح الله احمدزي څخه دکتاب د کمپوز ، له محترم انجنیر محمدافضل ذاکر څخه یې دډیزاین اوله ویښ اوسترګوراوسیاست پوه استادمحمداسمعیل یون څخه یې دمالي لګښت دستومانتیاد پر غاړه اخستلو له امله مننه کوم همدا راز له ټولو هغو ورونو او خویندو څخه هم مننه کوم چې په دې اړه یې ماته لارښووني کړېدي.

په درنښت

محمدحسن حقیار

۱۳۹۳ هـ لمریز دغبرګولي لسمه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی څپرکی

نکاح

حکم او پېژندنه

الف : د نکاح تعریف (پېژندنه)

نکاح په لغت کې پیوستون او یوځای والي ته وايي.

په اختیار کې لیکي چې نکاح په لغت کې پیوستون او یوځای والي ته وايي ځکه چې ښځه او خاوند د کور والي په حالت کې یوله بل سره داسې پیوست شي لکه یو بدن[1]، او په اصطلاح کې فقهاوو د نکاح بېل بېل تعریفونه کړي دي چې څو یې د بېلګې په ډول یادوو.

د کمال ابن همام حنفي تعریف

[1] الاختيار فی تعلیل المختار او فتح القدير : جلد ۲ ص :۱۸۳ .

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نکاح په خوند باندې د ملکیت لپاره یو تړون دی چې له ښځې څخه د ګټې اخېستلو لپاره جایز شوې دی او له تړون څخه مراد ، د ایجاب او قبول مجموعه (ټولګه) ده چې د تړون کوونکو یا د هغوی د وکېلانو لخوا ترسره او اجرا کېږي.

د امام کاساني(رح) تعریف

نکاح مېړه ته د ښځې د فرج او نورو غړیو خاصوالی دی.[۱]

۱. د شوافعو(رح) تعریف

دنکاح په لفظ یو تړون دی چې د وطی د روا والي تضمین کوي.[۲]

د حنابله وپه نزد

دا یو تړون دی چې د نکاح او یو ځای والي په الفاظو صحیح کېږي.

د نکاح غوره تعریف

د ښځې او نر تر منځ د همېشني ژوند تېرولو تړون دی چې له یوبل څخه ګټه په ځانګړو شرایطو روا کوي.

ب: د نکاح د لفظ اصل

فقها پدې کې دنظر اختلاف لري چې کله د نکاح د لفظ اطلاق وشي نو مراد ترې څه دی ؟ ایا د نکاح له لفظ څخه عقد مرادکېږي اوکه وطي ؟

د احنافو په وړاندې

---

۱ بدائع الصنايع

۲ حاشية الباجوري علي شرح ابن القاسم الغزي .

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له احنافو څخه په يو روايت کې د نکاح د لفظ اصل وطي او عقد دواړو ته شامل دی مګر په قوي او معتمد روايت کې د دوی په نزد دنکاح لفظ په حقيقت کې په وطي او مجازا په عقد کې استعمالېږي يعنې کله چې د نکاح د لفظ اطلاق وشي غرض ترې وطي ده.[۱]

دلايل يې : (وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء إِلاَّ مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاء سَبِيلاً).النساء : ۲۲

يعنې : او په نکاح مه اخلئ هغه ښځې چې په نکاح اخيستې وي ستاسو پلرونو مګر هغه چې وړاندې شوي.

يعنې چې ستاسو پلرونو وطي کړې وي د هغوی نکاح تاسو ته روا نده.

دا ايت په ډاګه کوي چې د چا پلار له چا سره زنا وکړي نو په زوی يې حرامه ده.

(فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ لَهُ مِن بَعْدُ حَتَّىَ تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ).البقره : ۲۳۰.

يعنې : (بيا که چيرې دا ښځه يې طلاق کړله (دريم ځل) نو اوس روانده ده لره دا ښځه له هغې وروسته تر هغه چې نکاح وکړي له بل چا سره.)

يعنې تر هغه ورته روا نده تر څو چې له طلاق کوونکي څخه پرته يې بل مېړه وطي نکړي.

رسول الله(ص) فرمايي : (اصنعوا کل شیء الی النکاح).[۲]

[۱] المبسوط ، بدايع الصنايع ، کتاب الفقه علي المذهب الاربعه او الاختيار شرح المختار .
[۲] صحاح الستة مګر بخاري نيل الاوطار او مشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعني : (وکوئ هرڅه مګر نکاح : یعنې له حایضې ښځې سره هرڅه روا دي مګر وطي یې).

د مالکیه و په نزد

له امام مالک(رح) څخه یو روایت دی چې د نکاح لفظ اصل په حقیقت کې په عقد کې او په وطي کې مجازا استعمالېږي[۱].

مګر په دې مذهب کې معتمد دا دی چې دا لفظ عقد او وطي دواړو ته شاملېږي که څه هم ډېر استعمال یې په عقد کې دی همدا قول د قاضي ابویعلي له حنابله و څخه او یو روایت له شافعیانو څخه هم دی.[۲]

د شوافعو په نزد

له امام شافعي(رح) څخه کمزوری روایت د احنافو په څېر دی ، مګر د دوی په نزد د نکاح لفظ په اصل کې په عقد کې دی او په وطي کې مجازا استعمالېږي.[۳]

۴ : د حنابله و مذهب

د حنابله و مذهب هم همدا د شوافعو مذهب دی یعنې د نکاح لفظ په حقیقت کې په عقد او مجازا په وطي کې استعمالېږي.[۴]

www.melitahrik.com 0777400116

---

[۱] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة .
[۲] بدائع الصنايع ،مغني المحتاج ، المغني الابن قدامة .
[۳] مغنى المحتاج ، حاشية العلامة الباجوري شرح ابن القاسم الغزي.
[۴] المغني لابن قدامه او شرح الكبير على متن المقنع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د جمهورو دلایل

جمهور وايي چې: (حتى تنكح زوجا غيره) د وطي معنی نه ورکوي د لته مراد عقد دی او وطي په حدیث کې راغلې ده: (حتى تذوقي عسيلته و يذوق عسيلتک).[۱]

یعنې: (تر دې چې وڅکې ته خوند د هغه (سړي) او وڅکې هغه خوند ستا) او (لاتحل للاولی حتى تذوق عسيلة لاخر و يذوق عسيلتها).[۲]

یعنې: (نده روا لومړي ته تر دې چې وڅکې خوند د بل او وڅکې هغه خوند د دی (عسیله او عسال مجاز له لږې جماع څخه دی او دا خوند یې له شهدو سره تشبیه کړ).

او له (مانکح اباء کم) څخه زنا نه، بلکې نکاح مراد ده چې په صحیح عقد سره شوی وي.

نو که د چا پلار له چا سره زنا وکړله په زوی یې نه حرامېږي او که له پلار سره یې صحیح عقد وشي او جماع شوې هم نه وي نو په زوی یې حرامه ده.

رسول الله(ص) فرمايي: (ولدت من نكاح لامن سفاح)

یعنې: (زه له صحیح نکاح څخه پیدا شوی یم له بد کارئ څخه پیدا شوی نه یم).

که د نکاح دلفظ د استعمال ځایونه وګورو نو جوتېږي چې دا لفظ عقد او وطي دواړو ته شامل دی.

[۱] متفق علیه.

[۲] ابوداود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج : نکاح د عربو په جاهلیت کې

په جاهلیت کې د ښځې او نر د جنسي اړیکو د ټینګښت مختلفې لارې وې چې حتی ځینې لارې یې د هغوی په عنعنو کې هم ښې نه ګڼل کېدلې خو ځینو نورو ته یې نکاح ویله چې څو ډولونه یې درلودل :

۱. استبضاع : یو سړي به خپله ښځه بل چا ته وروليږله او بیا تر هغه به یې ورسره جماع نه کوله تر څو چې له هغه څخه به یې حمل ښکاره نه شو او دا به د اولاد د نجابت لپاره د هغوی ستره مینه وه.

۲. د لس نفرو څخه کمو به له یوې ښځې سره جماع کوله بیا به یې چې کوچنی وزیږید نو دا ټول به یې راغونډ کړل او هر یو به چې د ښځې خوښ وو ورته به یې وویل چې ای فلانیه دا ستابچی دی نو بیا هغه انکار کولی نشو.

۳. زنا کارو ښځو به چې له چا سره زنا وکړله او اولاد به یې وزیږید نو بیا به ښځې خلک را غونډ کړل او قافیه پیژندونکي به چې هر څوک مناسب ولید هماغه ته به یې ورکاوه او هغه انکار نشو کولی.

۴.یوه د نن ورځ مروجه نکاح.[۱]

۵. یو سړي به بل ته وویل ته چې ته ماته له خپلې ښځې څخه تېر شه او زه به تا ته له خپلې ښځې تېر شم او دومره مال به دېر درکړم.

۶. چې د پلار له مرګ څخه وروسته به یې د هغه ښځه په نکاح کړله په انصارو کې دا کار لازمي او په قریشو کې په خوښه و.

---

[۱] دارالقطني روایت له عایشې څخه ،حجة الله البالغة ، شاه ولي الله دهلوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷. چې لونډان به يې نيول.[1]

۸. د شغار نکاح.

۹ : د متعې نکاح چې وروسته به يې وپېژنئ.

د: د نکاح ارزښت او د روا والي حکمت

ښکاره خبره ده چې نکاح د ژوند د پايښت يواځينی لاره ده او د نارينه او ښځې د فطري غوښتنو د سرولو خورا غوره او سپېڅلی ذريعه ده د نکاح په واسطه انسان ته سکون ، اطمينان او هوساينه ور په برخه کېږي او هره تولنه کې چې واده کول اسان وي او وکړي يې شرعي نکاح ته غاړه ږدي هغه له افتونو او رزائلو خخه سالمه او په امن وي نکاح د غنا (بډايئ) لامل ده او د ميني محبت پېژندګلوی حاصلولو ، تولد او تکثر لاره ده ، نه پرېږدي چې انسان دی خپل جنسي غرايض د نورو ژويو په څېر پرته له کوم قيد او شرطه ، هرچا سره چې خوښه يې وي پوره کړي د نکاح په اثر که الله(ج) نېک اولاد چا ته ورپر برخه کړي نود همېشني نيکمرغی لامل ورته جوړېږي رسول الله(ص) خپل امت نکاح ته هڅوي فرمايي : [يا معشر الشباب من استطاع منكم الباء فليتزوج فانه اغض للبصرواحصن للفرج، ومن لم يستطع فعليه بالصوم فانه له وجاء].[2]

يعنې : (ای د ځوانانو ډلې څوک چې په تاسو کې نکاح کولی شي نو هغه دې واده وکړي ځکه چې نکاح د نظر او فرج ساتونکې(ده له بېځايه

[1] الانكحة الفاسدة اعبدالرحمن بن عبدالرحمن شميلة لامدل.

[2] متفق عليه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمال ښځه) او څوک چې نکاح نشي کولی نو روژه دې ونیسي ځکه چې روژه د هغه لپاره خصیتوب ده.)

همدا راز فرمايي : (النكاح من سنتى فمن لم يعمل بسنتى فليس منى).[۱]

يعنې : (نکاح زما له سنتو ښځه ده او څوک چې زما پر سنتو عمل نه کوي، نو زما له ډلې ښځه نه دی.)

نکاح په ديني او دنيوي ښېګڼو مشتمله ده فقهاء ليکي : په حلاله نکاح کې له خپلې ښځې سره ځان مشغولول له نفل لمانځه ښځه غوره دي.[۲]

رسول الله(ص) فرمايي : (تناكحوا وتوالدوا و تكاثروا فاني اباهي بكم الامم يوم القيامة).[۳]

يعنې : (نکاح وکړئ، تولد او تکثر وکړئ ، زه پر تاسو(ستاسو پر ډېروالي) د قيامت په ورځ په نورو امتونو وياړم.)

همداراز فرمايي : کله مو چې د يوې پردی ښځې ښکلا خوښه شي ، او ترې اغېزمن شئ ، نو له خپلې ښځې سره کوروالی وکړئ ، ځکه دا کوروالی هغه سوچونه له منځه وړي).[۴]

رسول الله(ص) له ښځو سره له اړيکو غوڅولو ښځه په کلکه منع کړې ده ،سعد ابن ابي وقاص رضی الله عنه فرمايي چې رسول الله(ص) عثمان بن مظعون رضی الله عنه له

[۱] ابن ماجه
[۲] فتح القدير.
[۳] مسلم
[۴] الجامع الصغير للسيوطي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځو سره د اړیکو له غوښتلو څخه منع کړ او که هغه ته یې اجازه ورکړې وای نو موږ به ځان خصي کړي و او ځان به مو عبادت ته اوزګار کړی و.[۱]

رسول الله(ص) فرمايي: (درې کسان دي چې مرسته یې په الله(ج) حق ده یو تري هغه نکاح کوونکی دی چې پاکي یې غرض وي).[۲]

همدارنګه نکاح د سکون او اطمینان سبب ګرځي الله(ج) فرمایي: (وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوا إِلَيْهَا) الروم: ۲۱

یعنې: (او له نښو د ده دا دي چې پیدا کړي یې دي تاسو ته له نفسونو ستاسو څخه ښځې لپاره د دې چې مایل شئ دوی ته).

خاوند او ښځه یو له بل څخه ډېرې سترتیاوې لېرې کوي، د ورځني ژوند د بېړۍ په چلولو کې مرسته کوي یو د بل اسرار او رازونه ساتي: (هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ) البقره: ۱۸۷.

یعنې: (هغوی اغوستن دي ستاسو لپاره او تاسو اغوستن یئ د هغوی لپاره).

ګورو چې له نکاح او واده سره انسان ته ستومانتیاوې پیدا کېږي لکه د اولاد نفقه لګښت، جامه... مګر هغه پدې ټولو خوښ وي، په نیویارک کې د اروايي روغتون رئیس ډاکتر(هافلبرګ) وايي چې: دلته د ځان وژنې حادثې په مجردانو کې له واده والا څخه ډېرې دي.

---

[۱] متفق علیه.

[۲] بخاري، مسلم، ترمذي، ابن ماجه، نسايي المستدرک للحاکم او مسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ لوی او مشهور صحابي عبدالله بن مسعودﷺ وايي : ماته واده وکړئ ځکه چې زه دا بد ګڼم چې له الله(ج) سره مخ شم او مجرد و اوسم.

ـ امام احمد(رح) د خپلې ام ولدې د وفات په دوهمه ورځ واده وکړ او ويې ويل چې زه دا بد ګڼم چې مجرد ويده شم.[1]

ـ الله(ج) په خپله په نکاح کولو امر کړی دی په دې هکله له نصوصو څخه ثرګند ېږي چې نکاح او کورنۍ نظام په اسلام کې ځانګړې ارزښت لري او د ژوند د نورو مسائلو په څېر بايد يوې خواته وانه چول شي او خلک بايد دا مذهبي او ټولنيز دود تل ژوندی وساتي نکاح انسان له اخلاقي مفاسدو څخه ساتي او دټولنې دنظم او اصلاح تضمين هم کوي ، ځکه که هر څوک خپل جنسي ضرورت ازاد له هر چا سره چې زړه يې وغواړي پوره کړي نو دلته انانيت ، ځان ځاني او خپل غوښتنې پيدا کېږي هر چا به پر بل ناروا حملې کولې ، جنګ جګړې به پيدا کېږي همدا راز د راتلونکي کوچني وارث به معلوم نه وو ، نفقه ، جامه ، تربيه.... به يې چا پر ذمه اخيستله ؟

نو اسلامي شريعت د دې هرې بې نظمۍ د له منځه وړلو لپاره د نکاح پاکه لاره پيدا کړله.

هـ : د نکاح حکم

[1] تحفة العروس محمود مهدی استانبولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله بن شيخ بن محمد سليمان وايي : که په زنا کې د واقع کېدلو وېره نه وي نو په دې حالت کې نکاح واجب ده او که د نفقې او مهر توان هم لري او په حرامو کې د واقع کېدلو وېره هم وي نو فرض ده.[۱]

د فقهي مشهور عالم عبدالله بن احمد محمود النسفی وايي چې نکاح په درې ډوله ده :

۱ . سنت: د اعتدال په حال کې لکه رسول الله(ص) چې نه يې مال ډېر و او د شهواني قوې له غلبې څخه هم معصوم و.

۲ . واجب: کله چې مال هم ولري او شهوت يې هم غالب وي.

۳ . مکروه: چې د نفقې او جامې څخه د عاجز کېدلو وېره وي.[۲]

دکتور احمد الحصري د نکاح د حکم په هکله د بېلابېلو علماوو اقوال راخېستي دي چې ځينې يې دلته رانقلوو :

۱ . چې جنسي قوه يې غالبه وي، د ښځو خواته ميلان ډېر لري او په ګناه کې د واقع کېدلو وېره ورسره وي د جامې ، نفقې او مهر توان لري نو امام غزالي، کاساني او ځينې نور فقها وايي چې نکاح پرې فرض ده.[۳]

دلايل : (فَانكِحُواْ مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاء مَثْنَى وَثُلاَثَ وَرُبَاعَ) النساء :۳

يعنې (نو نکاح کوئ کومې چې نورې ستاسو خوښې شي دوه ، دوه ، درې ، درې او ، څلور ، څلور.)

---

[۱] مجمع الانهر شرح ملتقی الابحار.

[۲] الاختيار شرح المختار.

[۳] الوجيز للغزالی جلد: ۲ ، البدائع الصنائع ، المغنی او شرح الکبير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَأَنكِحُوا الْأَيَامَى مِنكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ) النور: ۳۲

يعنې: (او نکاح وکړئ هغوی ته چې مېړه نه نلري له تاسو څخه او ستاسو له نېکو او صالحو مرئيانو او وينځو څخه.)

پدې ايتونو کې مطلق امر دی او مطلق امر ترڅو يې چې په خلاف دليل پيدا نشي د فرضيت لپاره وي او دلته هيڅ دليل نشته دی.

الله(ج) فرمايي: (وَلاَ تَقْرَبُواْ الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاء سَبِيلاً) الاسرا: ۳۲

يعنې: (مه نژدې کېږئ زنا ته چې دا بې حيايي او بده لاره ده.)

نو ځان ساتل له زنا څخه فرض دي او د بر وخت دا پرته له نکاح څخه امکان نلري. ځينې وايي چې په نکاح امر په قران کې مندوبي امر دی خو سمه خبره دا ده چې دا امر وجوبي دی مګر داسې نه چې حکومت دې مجردان په زور په نکاح مجبور کړي.

۲. په داسې حال کې چې شهوت يې غالب وي، مال لري نفقه او مهر ورکولی شي او د زنا وېره ورسره نه وي نو دلته د فقهاوو ترمنځ اختلاف دی.

- حنفي فقهاء وايي: په دې حالت کې عملي واجب ده لکه د سلام ځواب ورکول.

- امام شافعي(رح) وايي: په دې حالت کې نکاح مستحب ده مګر عبادت ته ځان اوزګارول له نکاح څخه غوره دي.[1]

---

[1] المغني ،شرح الکبير ، الوجيز او حاشية العلامةالباجوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ـ د احنافو دلایل: من استطاع منکم الباءه فلیتزوج.

یعني: څوک چې په تاسوکې نکاح کولی شي نو هغه دې واده وکړي.)

دا امر د وجوب لپاره دی خو د دی لپاره چې رسول الله(ص) د نکاح قائم مقام روژه ټاکلې ده او روژه په دې حالت کې واجب نده نو دا هم اعتقادي واجب نده رسول الله(ص) په نکاح همېشه والی کړی دی.

په عادي حالاتو کې نکاح سنت ده ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي : (نکاح زما له سنتو څخه ده) او په حدیثو کې نکاح غوښتل شوې ده او له پرېښودو څخه یې منع شوې ده.

۱. د حنابله و او امام مالک(رح) په نزد نکاح مستحب ده.

دلایل یې : ابن مسعود رضی الله عنه وایي که زما د عمر لس ورځې پاتې وي او پوه شم چې په لسمه ورځ مړ کېږم او له ماسره د نکاح توان وي نو زه به دفتنې له وېرې نکاح وکړم.[1]

ابن عباس رضی الله عنه سعید بن جبیر رضی الله عنه ته وویل : واده وکړه یقینا غوره د دې امت د ډېرو ښځو خاوند دی.[2]

امام احمد(رح) وایي: جره توب په اسلام کې هېڅ ځای نلري، رسول الله(ص) فرمايي : زه روژه هم نیسم، افطار هم کوم ،لمونځ هم کوم او ویښ هم اوسېږم او له ښځو سره صحبت هم کوم څوک چې زما له سنتو څخه مخالفت کوي نو زما له ډلې څخه ندی ......بخاري.

---

[1] احیاء العلوم امام غزالي.

[2] المغني لابن قدامه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حنابله وايي : په صحيح نکاح کې له ښځې سره بوختېدل او کورنۍ نظام ته ځان اوزګارول له نفل لمانځه څخه ډېر ثواب لري او نکاح واجب ځکه نده چې د رسول الله(ص) ډېر صحابه‌رضي الله عنه داسې وو چې د نکاح قدرت يې هم درلود مګر بيا هم واده يې نه وو کړی که نکاح واجب وای نو هغوی به حتما کړې وه.

په عادي حالاتو کې د امام شافعي په نزد نکاح مباح ده.[1]

دلايل يې : نکاح يوه دنيوي اړتيا ده او د جسم له غوښتنې سره سم صورت نيسي لکه خوراک ، څښاک او اغوستل ، بل دا چې خلک د جنسي غريزو له کبله هم نکاح کوي ځکه خو کافر او مسلمان ټول دا کار (نکاح) کوي او الله(ج) د محرماتو له بيان څخه وروسته وفرمايل : (وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ).

يعنې : (له دې څخه پرته نورې درته حلالې دي).

او تحليل له اباحت څخه پرته کوم بل مفهوم نه لري الله(ج) د يحيی(ع) ستاينه کوي وايي چې : (سَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ) ال عمران : ۳۹.

يعنې : (سردار به وي او ښځو ته به نه راځي او نبي به وي له صالحانو څخه) او حصور هغه چاته ويل کېږي چې پر جماع له قدرت سره سره نکاح ونکړي بل ځای کښې د ښځو سره مينه محبت ښه نه ستايي : (زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ) ال عمران : ۱۴.

يعنې : (غولوي دا خلک د خوندناکو شيانو محبت لکه ښځې او زامن)

---

[1] البدائع الصنائع ، المغني لابن قدامه او شرح الکبير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو له دې ایتونو څخه ښکاري چې نکاح یو غیر ضروري او مباح عمل دی.
۵. مکروه : په داسې حال کې چې د نفقې او مهر وړه نه وي مګر دا وېره ورسره وي چې په ښځه به ظلم او تېری وکړي.
۶. حرامه : په داسې حالت کې چې د نفقې او مهر وړه هم وي او یقین یې وي چې په ښځه به ترې ظلم وشي.
۷. فرض عین : د ظاهریه وه په نزد: داود بن علي اصفهاني ظاهري وایي : نکاح لکه لمونځ ، روژه ، زکوة فرض عین ده.[1]

دلایلو ته په کتنه د احنافو نظر پیاوړی ښکاري ، په هر حال ټول فقهاء نکاح یو ضروري او لازمي عمل بولي او څوک چې د نکاح توان ولري او نکاح نه کوي او د خپل شهوت لپاره نورې لارې لټوي هغه د الله(ج) او د ټولنې دښمنان دي.

سید ابوالاعلی مودودي(رح) وایي : څوک چې له قدرت سره نکاح نه کوي هغه د ټولنې تیار خواره ټګان او غداران دي.

نه یوازې دا چې نکاح په اسلام کې ارزښت لري بلکې په نورو مذهبونو کې هم ځانګړی اهمیت ورکړل شوی دی.

نکاح د عبرانیانو په نزد دیني فریضه ده همدارنګه د مانو (ماني بن فاتک د مانویه دین بنسټګر) په نزد نکاح تر هر څه ډېره ارزښتمنه وه.

په زردشتي دین کې د یوې ښځې له خاوند څخه د دوه وښځو خاوند غوره دی او له مجرد څخه د یوې ښځې خاوند غوره دی.

په یونانیانو کې د نکاح مسئله ډېره مهمه ګڼلی شوه.

هندوان مجرد ته بې مېوې ونه وایي.[2]

---

[1] فتح القدیر ، بدایع الصنائع او المحلی لابن حزم.
[2] قضیة تحدید النسل فی الشریعة الاسلامیه ، ام کلثوم یحیی مصطفی خطیب.

www.melitahrik.com 0777 400 118

(c) ketabton.com: The Digital Library

و: د نکاح سیاسي هدف

لکه مخکې موچې وویل نکاح ډېرې ګټې لري لکه د ټولنې نظم او اصلاح ، هغه بی نظمي ، ګډوډي جنګ او جګړې چې د زنا په نتیجه کې را منځته کېږي د نکاح سپېڅلې لاره يې مخنیوی کوي همدا راز هره ټولنه ، ټاټوبی او مذهب په وګړو اباد وي او د هر هیواد پرمختګ او تمدن په وګړو پورې اړه لري ، همدارنګه له هیواد او مذهب څخه د دفاع لپاره وګړو ته اړتیا ده هر مذهب او هیواد چې ډېر پوځ او لښکر ولري هېڅوک پرې حمله نشي کولی ، خو په مقابل کې کوم هیواد چې لښکر او پوځ ونلري هغه به تل د بل تر اسارت لاندې وي نو د دې موخو ترلاسه کولو لپاره هم نکاح ضروري ده ، رسول الله(ص) فرمايي : (نکاح وکړئ تولد او تکثر وکړئ ـ اولاد وزېږوئ- ځکه چې زه د قیامت په ورځ ستاسو پرډېرښت ویاړم).[1]

(په نکاح کړئ زېږوونکې او محبت کوونکې ښځې ،یقینا زه ستاسو په ډېروالي پر نورو امتونو ویاړم).[2]

نفوس په اسلام کې هم ځانګړی ارزښت لري د یو زوی له پلار څخه د دوه زامنو پلار غوره دی او الله(ج) د ډېر اولاد پلار خوښوي رسول الله(ص) فرمايي: (ان الله یحب الفقیر العفیف اباالعیال)[3]

یعني : (الله(ج) خوښوي فقیر (نا داره، نېستمن) چې پاک وي او د ډېر اولاد پلار وي).

---

[1] الجامع الصغیر امام السیوطي.

[2] ابوداود.

[3] ابن ماجه ، امام غزالي په احیاءالعلوم کې رانقل کړېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دویم څپرکی

خطبه (د نکاح غوښتنه)

الف : خطبه له اسلام څخه د مخه

په جاهلیت کې په عربو کې ډول ډول ښه او بد دودونه او عنعنې وې هرې قبیلې او هرې ډلې ځانته بېل بېل دستور او عنعنات درلودل چې د اسلام په راتګ سره ځینې ښه دودونه پاتې شول اکثره یې چې ناوړه دودونه وو له منځه ولاړل همدارنګه د نکاح په اړوند هم ډول ، ډول دودونه ، سوچونه او مختلف فکرونه وو ځینو به ښځو ته د مېړه د ټاکلو حق ورکاوه، د هغوی د فکر احترام او درناوی به یې کاوه او ځینو به زمونږ د نننی جاهلیت په څېر چې چاته د ولي (مشر) خوښه وه ، د هغې د خوښې او غوښتنو پر خلاف ورکوله ، همدا راز عربو دا نه خوښوله چې ځلمی دی مستقیما له ښځې سره د نکاح غوښتنه وکړي ، او مور او پلار یې په خطبه کې ضرور ګډل کېدل او که په مرکه کې به د هلک پلار نه و نو د جاهلي غیرت او ننګ په اساس به

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې سبايي لور يا خور ته ځوک پېغور ورنکړي نه ورکوله او خلکو به په هېڅ ترتيب له خپل قوم څخه پرته بهر بل چاته خور، لور يا . . . نه ورکوله.

ب : خطبه په اسلام کې

الله ج فرمايي: (وَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُم بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاء أَوْ أَكْنَنتُمْ فِي أَنفُسِكُمْ) البقرة.۲۳۵

یعنې : او هېڅ ګناه نشته پرتاسو که په اشاره کې وواياست خطبه (د نکاح پيغام) د دې ښځو او که ويې ساتئ په خپلو زړو کې

د نکاح په غرض د يوې نجلۍ غوښتلو او د هغې خبرولو ته (پدې قصد باندې) خطبه وايي.

په جاهليت کې چې کوم ، ناوړه دودونه وو اسلام هغه يو مخيزه رد کړل ښځې ته يې د مېړه د انتخاب پوره حق ورکړ په جاهليت کې به د ښځې غوښتنه په خپله د زلمي په واسطه (مستقيما بې له کومې واسطې) بده ګڼل کېدله خو حضرت علي رضي الله عنه له رسول الله(ص) څخه فاطمه رضي الله عنها بې له کومې واسطې په خپله وغوښتله.[۱]

د نجلۍ کورته به خلک د مرکې لپاره ورتلل ،منت او زارۍ به يې کوله لکه د نن سبا تعامل ،مګر حضرت عمر رضي الله عنه د خپلې لور حفصې رضي الله عنها د نکاح وړانديز حضرت ابوبکر صديق رضي الله عنه او حضرت عثمان رضي الله عنه ته پخپله کوي ، هغوی به له خپل قوم څخه پرته بل چا ته نه ورکوله ، مګر اسلام دا تميز

---

[۱] المستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورک کړ او رسول الله(ص) د خپلې ترور لور زینبې (رضي الله عنها) نکاح له ازاد شوي مریي زید سره وکړله.[۱]

ځوک چې د چا خور ، لور یا . . . وغواړي او د نکاح پیغام ورولېږي ، نو نه باید نجلۍ او نه یې ولي د دوی دا اقدام بد ومني ، دا چې دوی موافقه کوي او که نه دا جلا خبره ده خو که موافقه هم نه کوي ، نو په کار ده چې په نرمه لهجه د ورورۍ او صمیمیت په فضا کې هغوی ته ځواب ورکړي او د هغوی دا اقدام (د نکاح پیغام) باید د هغوی له خوا شخه د ځان احترام وګڼي داسې و انګېري چې ګویا هغه ده ته په درنه سترګه ګوري دا ورته شریف ، ابرومن او قدرمن ښکاري او پر دې باید خوښ شي او فخر وکړي.

عبدالله ابن ابي وداعه (رح) وايي چې زه به له لوی فقیه او مشهور عالم سعید بن مسیب(رح) سره هر وخت کښېناستلم خو ورځې ورته ورنه غللم هغه زما د نه ورتګ لامل و پوښت ، ما ورته وویل چې ، مېرمن مې وفات شوه د هغې په فاتحه او..... کې بوخت وم هغه راته وویل چې موږ به دې هم خبر کړي وو ، چې فاتحې ته درغلي وای او په تعزیت کې موګډون کړی وای بیا ما غوښتل چې ترې پاځېږم هغه راځیني وپوښتل چې ایا د کومې ښځې سره دې د نکاح لپاره خبرې کړې دي ؟ ما ورته وویل چې قربان !ماته به ځوک خپله خور یا لور څه راکړي ، زه خو دوه درهمه هم نه لرم ؟ هغه راته وویل زه به یې درکړم ، ما وویل ډېره ښه ده هغه سمدستي خطبه پیل کړه ، زه له ډېرې خوښۍ نه په جامو کې نه ځایېدم ، ماښام چې کور ته لاړم ، روژه وم ، روژه مې ماته کړه ، لمونځ مې وکړ ، د ډوډۍ لپاره مې ځان برابر کړ چې دروازه و ټکېدله زه دروازې ته ورغلم او غږ مې وکړ چې ځوک یې ؟ هغه

[۱] بخاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل سعید یم ما خپل خیال او خاطر ته ځوسعید نومي راوستل او سعید بن مسیب(رح) مې په فکر کې هم نه ګرځېده ، چې ګوندې هغه به زما دروازې ته راځي ، ځکه چې هغه په څلوېښتو کالو کې له کور او جومات څخه پرته په بله لاره نه و تللی ، ورووتم او ومې لید ، فکر مې کاوه چې له خپلې وینا څخه به اوښتی وي ، ورته ومې ویل چې قربان زه به دې درغوښتی وم ، هغه راته وویل چې ته ډېر مستحق وې ، چې زه درته راشم ، ما ورته وویل چې امر کوئ هغه را ته وویل چې ته مجرد وې او ما درته کور ودان کړ ، نو دا مې مناسب ونه ګڼله چې ته شپه یوازې سبا کړې ، ګورم چې شاته یې څوک ولاړه ده ، هغه یې دروازې ته ننوېستله او خپله بېرته ستون شو ، بیا کله چې زه ددې ناوې خوا ته ورغلم ګورم چې د ښکلا مثال او ثاني یې نشته له ټولو خلکو څخه د قران پاک ښه حافظه، په سنتو عالمه اود حق پېژندونکې ده دا پاکه او سپېځلې پېغله د سعید بن مسیب(رح) خپله لور وه ، کومه چې خلیفه عبدالملک بن مروان خپل زوی ولیعهد ته د ولي عهدۍ له ټاکلو څخه وروسته څوځو ځلې غوښتې وه ، خو هغه نه وه ورکړې.[1]

ج : د خطبې الفاظ

مخکې مو وویل چې دنکاح په غرض دیوې نجلۍ غوښتلو اد دهغې خبرولو ته خطبه وايي نو که چېرې نجلۍ موافقه وکړله نو خطبه بشپړه او د نکاح ژمنه وشوله خو دوی لا یو بل ځینې بېل دي.

[1] تحفة العروس : محمود مهدي استانبولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله خطبه تصریح وي او کله د تعریض په ډول :

۱. تصریح : له چا سره واده ه غوښتل او هغه ته خپل رغبت او میل ښکارول لکه چې ثوک چا ته ووایي: زه له تا سره واده کول غواړم ،اوټول فقهاء وایي: د دې لپاره چې د جماع الفاظ ناوړه اوفحش دي نو په خطبه کې یې مستقیما استعمالول حرام دي.

۲. تعریض: په یو خبره کې دیو مطلب دلالتاً وړاندیزچې ظاهرا په کې یاد نه شي ،یعني دیو شي غوښتل چې هغه هدف مستقیما نه یادوي لکه یو محتاج چې چا ته ووایي ،زه ستا د سلام او احترام لپاره راغلی یم،ددې لپاره راغلم چې ستا مبارک مخ ووینم ،ته مې یادېدلې او داسې نور.

بېلګې

۱. رسول الله(ص) فاطمې(رض) دقیس لور ته وفرمایل : (اذا حللت فاذ نیني)

یعني : کله چې حلاله شوې (نکاح درته روا شوه) ماته خبرراکړه.

او ورته یې وفرمایل (لا تفوتینا بنفسک).

یعني : دځان په هکله دي موږ مه هېروه.

۲. کله چې ام سلمة(رض) دابو سلمة ثخه کونډه شوله رسول الله(ص) ورته وفرمایل :ته خبره یې چې زه د خدای(ج) رسول یم ، دخلکو غوره او بهترشخصیت یم ، زما ځای او مقام زما په قوم کې ته ښه ویني.[1]

۳. ته ډېره ښایسته یې د هرچا خوښه یې.

---

[1] دارالقطني او نیل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. زه له یو صالحې ښځې سره واده کول غواړم.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: د نکاح په غرض نجلۍ ته کتل

همدارنګه فرمايي :(اذا خطب احدکم المراة فان استطاع ان ينظره منها فليفعل)[1]

یعني : کله چې له تاسو څخه چاکومه ښځه وغوښتله نو که چېرې کولی شي، چې له هغې څخه(د مخ او بدن) ځینې برخې وګوري نو دا کار دې وکړي.

ددې لپاره چې دلته دکورنۍ دجوړښت ، دټول ژوند د تېرولو او هوساینې خبره ده نوپه همدې بنا شريعت دا اجازه ورکړله چې که څوک له کومې ښځې سره واده کول غواړي ،هغې ته وګوري که خوښه يې شوله نوښه ده اوکه خوښه يې نه شوله نوبله دې و ګوري.

همدارنګه ښځې ته رواه ده ،چې نارينه ته وګوري داسې نه شي چې ښځه له واده څخه مخکې يا نارينه له واده څخه د مخه يوله بل سره ليدلي نه وي ،اوله واده څخه وروسته يې خوښ نه شي، په دې کې د شارع لوی حکمت دی نن سباداسې ډېر ليدل شوي دي چې هلک اونجلۍ هېڅکله هم سره ليدلي نه وي، او مشران يې په پټوسترګويوبل ته واده کړي ،چې وروسته يې يوبل خوښه شوي نه وي اوطبيعت يې سره نه لګېږي اود مينې اومحبت ژوند يې په کرکه ،نفرت اوناخوالوبدل شي اوتل د کشمکشونوسره لاس اوګريوان وي ،خواسلامي شريعت دواړوته اجازه ورکړله چې ښه ی‌و بل ته وګوري ،دهغه له اخلاقوڅخه ځان خبر کړي نه يوازې اجازه بلکې، رسول الله(ص) حضرت مغيره بن شعبه‌رضی‌الله‌عنه ته امر وکړ: (ارجع وانظراليها)

---

[1] ابوداود ،او مسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې : وګرځه او هغې ته وګوره.

همدا راز رسول الله(ص) فرمايي (اذا خطب احدکم المراة.فلاجناح علیه ان ينظره منها اذاکان ينظره اليهالخطبة وان کانت لا تعلم)[1]

یعنې : کله چې له تاسوڅخه چا یوه کومه انجلۍ وغوښتله نو هېڅ ګناه پرې نه شته چې هغې ته وګوري ،کله چې هغې ته د غوښتنې په غرض ګورئ که څه هم هغه پوهه نه وي.

(اذا خطب احدکم المراة فان استطاع ان ينظره منها فليفعل).[2]

یعنې : کله که څوک له تاسو کومه نجلۍ د نکاح له لپاره غواړي اوکولی شي، چې هغه وګوري ،نودا کار دې وکړي.

نوله دې او داسې نورو روایاتو څخه جوتېږي ،چې دنکاح په نیت نجلۍ ته کتل جائزدي او د نجلۍ کورنۍ هم باید په دې څه ننګ ونه کړي ځکه دا شرعي او مباح عذر دی.

د امام ابوحنیفه(رح) په نزد یوازې د هغه مخ ،لاسونو او قدمونو ته کتلی شي.

امام مالک (رح) وايي: که نجلۍ اجازه وکړله. کتل ورته روا ده ،اوکه نجلۍ اجازه ونه کړله ،نوکتل ورته روا نه دي.

داود ظاهري وايي: په خطبه کې دنجلۍ ټول بدن که هغه خبره وي او که نا خبره کتلی شي.[3]

شیعه وايي : دنکاح په نیت نجلۍ ته کتل روادي.

---

[1] مسند احمد ،نیل الاوطاراوالفقه الا سلامي وادلته.
[2] ابوداود اومسند احمد
[3] المحلي جلد :۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاضي عیاض وایي: دا کتل مکروه دي.

ه: د خطبې له پاسه خطبه

که څوک کومه نجلۍ وغواړي، نو ترڅو هغه ځواب ورکړي، یا یې غوښتونکې پرېږدي، بل چاته یې غوښتل حرام دي ځکه چې په دې سره نور خلک اوس د هغې په سرغتې غتې دښمنۍ پیدا شوې وي. د ېر له ضده هم دا کار کوي، او ډېر داسې هم شوي دي چې څوک د کومې نجلۍ د غوښتلو لپاره چاکره ورشي نو دوی لا ناست وي چې نور راشي او ځینې خولا د نجلۍ کورته ګواښ هم کوي، چې که له ما خخه پرته دې بل چا ته ور کړه نو... دا په اسلام کې حرام او سخته ګناه لري.

رسول الله(ص) فرمایي: (لايبيع احدكم علي بيع اخيه ولا يخطب على خطبة اخيه)

یعني: بیه دې نه کوي یو له تاسو هم د خپل مسلمان ورورپه بیه او خطبه (غوښتنه) دې نه کوي د خپل وروړ پر خطبې.

مطلب دا چې، د پېرلو او پلورلو په معامله کې او د خطبې په معامله کې د خپل مسلمان ورور د غوښتنې له پاسه غوښتنه مه کوه؛ ترهغه چې یا یې غوښتونکی پرېږدي او یا نجلۍ موافقه ونه کړي.

همدارنګه نور مختلف روایتونه شته چې نه یوائې د خطبې پر جواز دلالت کوي، بلکې دا جوتوي چې خطبه سنت هم ده، رسول الله(ص) په خپله خطبه کړې ده.

رسول الله ص فرمايي چې یو مسلمان ورور دې د بل مسلمان ورور د غوښتنې له پاسه غوښتنه نه کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه څوک دا کاروکړي نو د رسول الله ص د وینا مخالفت به یې کړی وي، او که د چا کومه نجلۍ ډېره خوښه وي ، نو کوښښ دې وکړي چې د هرچا څخه یې مخکې وغواړي. اوپه کار ده چې دنجلۍ کورنۍ ته دفکرکولوشورى او...وخت ورکړل شي ، تر څوښه جوته شي ، چې یا یې موافقه راغلله یانه او دخطبې فسخه که دهلک له خواڅخه وي او که دنجلۍ لخوا ،هېڅ اغېزه نه لري او که په خطبه کې موافقه راغلله نوترڅوچې شرعي ایجاب او قبول نه وي شوي نودا نکاح نه ده او هلک اونجلۍ لاتر اوسه پردي دي اوداد نکاح لپاره یوه ژمنه ده ،دخطبې له پاسه خطبه هغه وخت روا ده چې لمړی غوښتونکې ،فاسق ،فاجر ،نااهله اوددې نجلۍ ور نه وي.

و:پر یوه جاهلیت نیوکه

یوبل جاهلیت دادی ،چې کله په خطبه کې موافقه راشي نو دد ستمال په نامه یوه ټوټه یا ګل ورکړي ،بیا پرته لدې چې شرعي ایجاب اوقبول وشي ،هلک اونجلۍ لکه ښځه اوخاوند یوځای کېږي دادستمال هېڅ مانا نلري اونه حرام حلالولی شي ،اوترڅوچې شرعي عقد نه وي شوی ،دوی دواړه پردي دي.یوازې دنکاح موافقه نکاح کېدلای نشي ،دنکاح لپاره څه نور هم ضرور دي چې مخکې به راشي.دنکاح په قصد نجلۍ ته دکتلو له جواز څخه ځینو عیاشانو نورې ګټې پورته کړلې اوپه دې کار کې یې له افراط څخه کار واخست ،کتل په خلوت صحیحه بدل شول.اودوی چې کومه نجلۍ خوښه کړي ،نودنکاح په پلمه له هغوی سره خلوت کوي ،په یوازیتوب کې ورسره یوځای کېږي ،او داکار په څو اسلامي پرمختګ خوښو!!هیوادونو کې له څوکالو راهیسې راپیل شوی دی.څوکله که ددواړو موافقه رانشي

www.melitahrik.com 0777 409 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

،اوپه هوټل ،سرای یا . . .کې يې ورسره خلوت هم کړی وي اودريم ملګري (شيطان) يې هم خپله دنده پوره اجراکړې وي ،نوبيا به څه کېږي ؟ لکه چې ډېر داسې وليدل شول ،پېغلو انجونو او زلميانو اوس هلته هم دا پلمه پيداکړې ده او خپل جنسي غرايز اوس له همدې لارې سړوي ،ځکه چې دټولنې له خبرو او دتندې له تروشولو څخه هم خلاص دي او قانون او دستور هم ورته اجازه ورکړې ده !!.

د نکاح ارکان

الف: ايجاب اوقبول

ټول علماء په دې متفق دي چې ايجاب اوقبول دنکاح رکن دی ،هغه څه چې په مجلس کې لومړی صادرېږي ،هغه ايجاب دی ،دنارينه له خواوي اوکه دښځې له خوا (اوکه ددوی داوليااوو لخوا). ايجاب او قبول په اتفاق سره دنکاح اوزوجيت په الفاظوصحيح کېږي لکه په نکاح مې درکړله،اودملکيت، هبې (بخښنې) او صدقې په الفاظو امام ابو حنيفه(رح) په نزد صحيح کېږي لکه چې درسول الله(ص) نکاح دهبې په الفاظو شوې ده:
(وَامْرَأَةً مُّؤْمِنَةً إِن وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ) الاحزاب: ۵

يعنې : (اوهغه مومنه ښځه که بخښي خپل نفس نبي (ص)ته)

اوبل داچې که دادنکاح صريح الفاظ نه دي ،نو کنايه خودي..[۱]

امام شافعي(رح) وايي چې دنکاح اوتزويج له کلموڅخه پرته نکاح په نوروکلمونه صحيح کېږي.[۱]

---

[۱] الاختيارلتعليل المختار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصل په ايجاب او قبول کې په خولې خبرې دي که څوک په خولې خبرې نه شي کولی نو په ليکلو هم صحيح ده او کله که عاقدان (تړون کوونکي) حاضر وي او خبرې هم کولی شي ،بيا ورته ليک روا نه دی ځکه اصل په خولې خبري دي او که څوک ليک هم نه شي ليکلی نو په اشاره هم روا ده په دې شرط چې له اشارې څخه غرض ، مطلب او مقصد ښکاره وي.

دايجاب او قبول ارکان په لاندې ډول دي.

١ . دمجلس يووالی: ايجاب او قبول بايد په يو مجلس کې وشي که چېرې ايجاب په يو ځای کې او قبول پر بل ځای کې وشي ،نه صحيح کېږي.

٢ . هر طرف بايد د بل طرف خبرې بشپړې واوري او پرې پوه شي او که چېرې خبرې نه اورېدل کېدې او يا ژبه بدله وه او نه پوهېدل چې بل طرف څه وايي نه صحيح کېږي.

٣ . دايجاب او قبول لپاره عربي ضروري نه ده او نه دعقد لپاره ديني عالم ضرور دی ښځه او خاوند يا يې وکېلان هم دا کار کولی شي او لکه عيسويانو په کاهن پورې اړه نه لري او نه خطبه ضروري ده ، بې خطبې هم نکاح روا ده او نه پرې نړيوال خبرول ضروري دي لکه راډيو ،تلويزيون ،اخبارونو کې خبرتيا لکه عيسويان چې په نکاح نړيوال خبرنه شي ، صحيح يې نه ګڼي ،او نه په کوم ځانګړي وخت پورې اړه لري لکه يهوديان چې دشنبې (خالي) اود اخترونو په ورځو کې نکاح حرامه بولي ،او نه يې په رسمي دفترونو کې ثبتول ضروري دي.

ب: ولي

---

١ بدايع الصنايع

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دجمهـورو علماووشـافعي، مالک،احمـد بـن حنبـل اوشـاه ولـي والله دهلوي(رح) په نزد ولي د نکاح له ارکانوڅخه.[۱]

شاه ولي والله دهلوي وايي ښځې تـه روانـه دي چې لـه ولـي څخـه پرتـه دخپلې نکاح تړون وکړي ،ځکه هغه خپله ګټه اوښېګڼې نه پېژني ښايي لـه خپل سيال څخه پرته له بل چاسره نکاح وکړي او قوم تـه يې شرم او ننګ جوړشي ، نولکه چې وروسته به راشي کله چې نجلۍ له کم سيال سره واده وکړي ،نوبياخود احنافوپه نزد هم ولي د اعتراض حق لري.

د جمهورو دلايل

(وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلاَ تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ) البقرة۲۳۲

يعنې: اوهغه وخت چې طلاقې کړلې تاسې ښځې او دوی ورسېږي اخرد مودې خپلې تـه پس مه منع کوئ تاسودوی لـه دې څخه چې پـه نکاح بـه واخلي دوی مېړونه خپل.

(وَأَنكِحُوا الْأَيَامَى مِنكُمْ) النور۳۲

يعنې : اوپه نکاح ورکوئ بې واده والاله تاسې نه

(أَوْ يَعْفُوَ الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ) البقرة۲۳۷

اويـاعفوه وکړي ،هغـه څوک چې پـه لاس کې يې غوټـه دنکاح ده.امام قرطبي(رح) ووايي :چې داولي دي.[۲]

[۱] النهاية لرملي
[۲] احکام القران قرطبي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې توګو ایتونو کې ولي دنکاح لپاره ضروري ګڼل شوی دی.

رسول الله(ص) فرمايي :لا نکاح بغير ولي. دارقطني

یعنې:له ولي پرته نکاح نه ده صحیح.

(ايما امراة نکحت بغيراذاوليها فنکاحها باطل قالها ثلاثا)[1]

یعنې : هرښځه چې دولي له اجازې پرته په نکاح شوه نودهغه نکاح باطله ده دایې دري ځله وویل.

خودامام اعظم (ابوحنيفه)(رح) په نزد ولي دنکاح رکن نه دی،نو عاقله او بالغه ښځه کولی شي ،چې له خپل سیال سره د ولي له اجازې پرته هم نکاح وکړي اوځان ته يې خاوندوټاکي.

د احنافو دلایل

(فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِيَ أَنفُسِهِنَّ مِن مَّعْرُوفٍ) البقرة: ۲۴۰

یعنې :اوپه تاسوګناه نه شته پدې خبره چې وکړي هغوی په خپل حق کې دشریعت مطابق.

(فَلاَ تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْاْ بَيْنَهُم بِالْمَعْرُوفِ)

یعنې :نومه بندوئ هغوی لدې چې نکاح وکړي دوی خپلوخاوندانوسره کله چې راضي شي دوی خپل منځ کې د شریعت مطابق.

---

[1] بخاري، مسلم، ابوداود، او ابن ماجه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ص) فرمايلي (الايم احق بنفسها من وليها والبكر تستاء ذن في نفسها واذنها صماتها).[۱]

يعني :بې خاونده ښځه ډېره حقداره ده دځان په حق کې له خپل ولي څنې اوپېغله به اجازه کوي دځان په حق کې او اجازه يې چپ کېدل دي

(لاتـنكح الثيـب حتـى تستامرولاتنكح البكرحتـي تستاء ذن واذنهاالصموت).[۲]

يعني : نه دې په نکاح کېږي کونډه ترڅو چې امر وکړي اونه دي په نکاح کېږي پېغله ترڅو چې اجازه وکړي اودهغه اجازه چپ والی دی.

(ليس للولي مع الثيب امر).[۳]

يعني :ولي د کونډې ښځې سره هيڅ کاراوغرض نه لري درسول لله(ص) په وخت کې يوصحابي يوځل همداسې وغوښتل چې خپل لور د هغه له خوښې پرته خپل وراره ته ورکړي خودې مبارزې پېغلې صحابيې نه غوښتل چې دا رواج دې همداسې پاتې وي اوخلک دې لورګانې اوخويندې د هغوی دارادې اوخوښې پرخلاف واده وکړي. اودادې حتی پوښتل کېږي هم نه.نورسول لله(ص) ته يې له پلار څخه شکايت وکړه اوڅرګنده يې کړه چې زه داډول واده نه غواړم رسول الله(ص) ورته توصيه وکړه چې خيردی اوس دې د پلارخبره ومنه. خوهغه په خپل دريځ ټينګه ولاړه وه.اورسول الله(ص) ورته بياوفرمايل خير نو هرڅوک چې دې خوښ وي ورسره واده وکړه. دې انجلې د رسوالله(ص) له دې وينا سره وويل اوس به مې د پلارخبره ومنم ماغوښتل

---

[۱] مسلم اوترمذي
[۲] دارالقطني.
[۳] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې دا ناروا او د جبر ریکارډ مات کړم او مسلمانانې خویندې په دې وپوهوم چې پلرونه یې د لور ګانو په ورکولو کې څه واک نه لري.[۱]

نو د امام ابو حنیفه(رح) له مذهب سره سم ښځه ځان ته د خاوند د انتخاب حق لري ،کله چې هغه بالغه وي او د ښه او بد و تمیز وکولی شي خپله ګټه او تاوان وپېژني نو شریعت هغه ته د خپل مېړه د انتخاب بشپړ حق ورکړیدی ،او هېڅوک یې د خپلې خوښې (مرضئ) خلاف په نکاح نشي مجبورولی.

یو له هغو جاهلي او ناوړه دود څخه چې زموږ په ټولنه کې عام شوي دا دی چې ولي ښځه چې چا ته یې خوښه وي په نکاح ورکوي ،هغه لکه د مال یا څاروي خپل شخصي ملکیت ګڼي ، انجلۍ بېچاره هېڅ نه پوښتل کېږي او د پرداسې کېږي چې هغه مېړه ته له خپل ورکولو څخه له سره خبره هم نه وي ،کونډه خود خُسر د کور شخصي ملکیت او شتمني بلل کېږي بل چا ته ورکول یې د هغه د وژلو څخه هم سخت تمامېږي که د هغې د خُسر په کور کې ځلمی وجود ونلري نو په کلونو کلونو به انتظار کوي ترڅو کوم کوچنی بالغ شي او هغه ورته په نکاح کړي او که طفل هم نه وي نو بیا ناچاره ده چې ټول عمره بې واده وي او د خُسر په کور کې د وینځې په څېره په خدمت ژوند تېر کړي.

دې ناوړه عنعنو ډېرې ناکارې ډالۍ ټولنې ته راوړلي ډېر مولیدلي چې ښځه د خپلې ارادې او طبیعت پرخلاف په نکاح مجبوره شوې وي چې هغې یا ځان وژلی یا یې تېښته او فرار کړی او یا یې نور اخلاقي مفاسد رامنځ ته کړي وي.

---

[۱] الاختیارلتعلیل المختار

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زموږ په جاهلیت کې ښځه ځانته خاوند اختیارکړي نو دهغې مرګ مباح نه، بلکې لازم ګڼل کېږي چې بیاهلک او انجلۍ دواړه یاد تبغ دخولې اویا دټوپک د شپېلۍ ښکارشي د انجلۍ ولي دپیسو لپاره دانجلۍ ګانده «راتلونکې» ژوند ته هېڅ پام نه کوي هر څوک چې ډېر مال ورکړي انجلۍ هماغې ته ورکوي ،داچې په انجلۍ څه تېرېږي اودهغې راتلونکي ژوند ته یې څه ډالۍ ورکړله دهغه پرې څه پروانشته د انجلۍ په زوره په نکاح مجبورول، د هغه دارادې او طبیعت پرخلاف دهغې ورکول ،دکورنۍ نظام دجوړښت اودنکاح داصلي مقصد خلاف کار دی نکاح خودسکون ،هوساینې، اطمنان، مینې او محبت لپاره ده :((ومن ایته ان خلق لکم من انفسکم ازواجاًوجعل بینکم مودة ورحمة))[۱]

یعنې: او له نښو دده دادي چې پیداکړې یې دي تاسو ته له نفسونو ستاسې نه ښځې لپاره ددې چې مایل شئ دوی ته او ګرځولې یې ده په منځ ستاسو کې دوستي اومهرباني.))

اوکله چې څوک په نکاح مجبوره شي اودهغه دخوښې اومرضۍ په خلاف چاته واده شي نونه خوتسکین اواطمنان راځي اونه خومینه ،محبت اودوستي اونه دکورني نظام دجوړښت هدف تحقق ومومي د دې له پاسه هره ورځ دمېړه اوښځې ترمنځ اوبه خړې وي تردې چې یوله بل څخه توبه ګارشي نوهرڅوک چې داکارکوي نومهرباني دې وکړي خپلې دې کړنې ته دې د اسلام او مسلمانۍ رنګ نه ورکوي.

ځکه دا تحمیلي او تپل شوې نکاحګانې په اسلام کې ځای نلري داخودنفس غوښتنې اویا جاهلي ننګ اوغیرت دی چې اسلام ورڅخه پنا

---

[۱] الروم ۱۲

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

غواړي ،له اسلام څخه دمخه هم ښځې همداسې بې ارادې او په زوره په نکاح ورکول کېدلې مګر اسلام د ازادۍ بالغې او عاقلې ښځې احساس اوطبيعت ته ارزښت ورکړی رسول الله(ص) فرمايي چې په نکاح کولو کې به کونډه امرکوي چې هغې دپېغلې په اندول د واده خواږه اوترخه ليدلي وي اوپېغلې ته که حياورځي اوامرهم نه کوي نوچپوالی يې هم کافي دی اوکه هغه په چيغو چيغو ژاړي اويا صفا انکارکوي نودا نکاح نه شي صحيح کېدلی چې راتلونکی ژوندبه يې هم ناخوالو ،تاوتريخوالي اوزړه بداوي څخه ډک وي.

ج: شاهدان

دجمهورفقهاوو ،شافعي احمدبن حنبل اواحنافو(رح) په نزد په نکاح کې دايجاب اوقبول په وخت کې شاهدان ضروري دي ،

رسول الله(ص) وفرمايلي: لانکاح الابولي وشاهدی عدل.[۱]

يعني :نه ده صحيح نکاح مګرد ولي اودوه عادلو شاهدانو په حضورکې.

او مالکيان وايي چې اصل په نکاح کې اعلان دی چې خلک په ترون خبر شي.[۲]

ددوی په نزد له شاهدانو څخه پرته نکاح فاسده ده اوشاهدان په نکاح کې واجب دي خودعقد په وخت کې دشاهدانو حضورضروري نه، بلکې مستحب دی اوکه دعقد په وخت کې شاهدان حاضر نه شول نود دخول په وخت کې به حاضرېږي اوکه د خول په وخت کې حاضرنه شول نودانکاح فاسده ده.[۳]

---

[۱] دارلقطني.
[۲] بدانع الصنائع،فتح القدير،تحفةالمحتاج ،المهذب اوالمغني.
[۳] الانکحةالفاسدة عبدالرحمن بن عبدالرحمن شميلة الامدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د : مهر

داحنافو په نزد له مهر څخه پرته نکاح نه صحیح کیږي لکه چې الله(ج) فرمايي: (وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُم) النساء: ۲۴

يعنې: او حلالې کړې شوې تاسې لره هغه ښځې چې غيرله دې څخه دي چې طلب به کوئ تاسو هغوی په مالونو خپلو سره.

دامام شافعي(رح) او حنابله وپه نزد مهر مستحب دی نو که چېرې يې د مهر په نشتوالي موافقه وکړه هم رواده.

او مالکيان وايي چې مهرد نکاح دصحت له شرطونو څخه ده او پر ښځو دل يې روانه دي (وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً) النساء ۳

يعنې: ورکوئ ښځوته مهرونه د دوی په خوشالۍ سره

(فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء: ۲۴

يعنې: نو دوی لره ورکړئ ددوی حق کوم چې مقرر شوی دی

دمهر کمه اندازه فقهاوو لس شرعي روپۍ ټاکلي ده او زياته اندازه يې ټاکلې نه ده په هرڅو چې دواړه راضي شول سيي ده، دمهر په هکله به کافي تفصيل وروسته راشي.

د نکاح شرطونه او د عقد (تړون) ډولونه

الف: د نکاح شرطونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنکاح ځینې شرطونه په هلک ، ځینې په انجلۍ او ځینې دنکاح په صېغې پورې اړه لري :

۱. تړون کوونکي شرطونه

الف :عقدکوونکی باید اهلیت ولري ،عاقل ،بالغ وي. دلیوني اوکوچني عقد نه صحیح کېږي.

ب: چې عقد کوونکي دواړه خواوې یودبل خبرې واوري اوپرې پوه شي.

ج: که ښځه مسلمانه وي، خاوند دې یې هم مسلمان وي.

۲. د ښځې شرطونه

الف: چې خالصه (سوچه) ښځه وي ،خنثی نه وي.

ب: چې د ښځې په نکاح کې شرعي مانع نه وي یعني (محرم نه وي).

ج: چې ښځه معلومه وي ، چې فلانۍ نومې ده اونامعلومه نه وي لکه دچاچې ډېرې لورګانې وي اوورته وایي چې یوه مې په نکاح درکړله اومعلومه یې نه کړي چې کومه یوه یې په نکاح ورکړله.

۳. دنکاح په صېغې (الفاظو) کې شرطونه

دنکاح په صېغه کې چې څه شرطونه دي څه یې په ایجاب او قبول کې یاد شول بل دا چې دنکاح لفظ به راتلونکي ته نه منسوبوي او نه به یې څه داسې شرط پورې چې د نکاح دتړون په وخت کې موجود نه وي اړوندوي ، بل داچې نکاح به نه موقتي وي اونه به متعه وي او باید دتل لپاره وي.

ب: د عقد ډولونه

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. صحیح او نافذ عقد

پر صحیح او نافذ عقد مرتبه اثار

الف: پر خاوند حقوق

۱. په مجرد عقد سره مهر لازمېږي که مهر د نکاح د عقد په وخت کې ټاکل شوی و ، خو هماغه دی او که ټاکل شوی نه و نو مهر مثل لازمېږي.

۲. په مجرد عقد سره د ښځې نفقه ، جامه او د اوسېدلو ځای لازمېږي.

۳. که بله ښځه یې وي نو د دوی ترمنځ به له مساوات ، عدل او انصاف څخه کار اخلي.

۴. پر خاوند لازم ده چې ښځې ته هېڅ ډول زیان نه په ژبه او نه په لاس ور ورسوي مګر کله چې شریعت ورته مباح کړی وي.

ب: پر ښځه حقوق

۱. پر ښځه واجب دي چې د خاوند اطاعت وکړي او کوم کورېې چې ورته ټاکلی دی هلته واوسېږي.

۲. د خاوند له کور څخه به بې له اجازې او بې له شرعي جواز څخه نه وځي.

۳. تر څو چې شریعت اجازه کوي نو د خاوند پر خبره به عمل کوي.

۴. د خاوند تادیب ته به غاړه ږدي ، تر څو چې خاوند د شریعت حدود مراعات کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: په ښځه او خاوند ګډ اثار

۱. د نسب ثبوت چې له دې دواړو څخه زیږیږي .

۲. ترڅو چې په دین کې سره جدا نه وي (لکه یهودي یاعیسوي) نویو له بل څخه میراث وړي.

۳. حرمت مصاهرت ثابتیږي .

۴. هریوته رواده چې له بل څخه خوند او مزه واخلي لکه څنګه چې شریعت ورته رواکړي دي او مانع (لکه حیض اونفاس) وجودونلري.

۵. په هریو لازم دي چې له بل سره دژوند دچاروپه سنبالولو کې له خپل قدرت اوتوان سره سمه مرسته وکړي .

www.melitahrik.com 0777 400 116

۲. صحیح موقوف عقد

هغه عقددی چې دنفاذ یو شرط یې کم وي یعني که دا یو شرط پکې پوره شي نو عقد صحیح او نافذدی لکه مر یی یا وینځه چې دخپلې نکاح عقد پخپله (دبادار له اجازې پرته) وکړي یا عقد کوونکي کوچنی او یا معتوه وي یا دازادې ، اصیلې ، عاقلې او بالغې ښځې نکاح څوک دهغې له اجازې پرته وکړي یا دنژدې ولي په شتوالي کې لېرې ولي دنکاح عقد وکړي او نژدې ولي اجازه هم ورته نه وي کړي.داعقد له دخول څخه وړاندې دنژدې ولي په اجازې پورې اړوند (مربوط)دی او که له اجازې څخه وړاندې یې دخول وکړنوداعقد د فاسدې نکاح حکم اخلي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: ټول فقها پدې متفق دي چې په نارینه باندې کوم شرط ندی اینبودل شوی له هر چا سره چې نکاح یې ورسره رواوي ،نکاح کولی شي او که ښځه د خپلې نکاح عقد پخپله کوي نو دې دوه شرطونو ته به پام کوي :

۱. داچې خاوند یې سیال وي.

۲. چې مهر به یې له مثل څخه کم نه وي.

نو که لدې شرطونو څخه یو هم کم وي ، ولي د اعتراض حق لري.

د: فاسده نکاح

فاسده نکاح هغه ده چې دنفاذ ټول شرطونه یې پوره وي خو دصحت له شروطو څخه یو شرط پکې کم وي ،لکه چې دشاهدانو شمېر پوره نه وي یا په بائن طلاق کې دیوې خور نکاح د بلې په عدت کې شوې وي.یا دپنځمې نکاح د څلورمې په عدت کې شوې وي ،یا د وینځې نکاح په اصیلې باندې شوې وي ،یا دا چې نکاح کېدونکې ښځه دبل چا د طلاق په عدت کې وي ،پدې شرط چې دوی دعقد په وخت کې پدې پوه نه وي او که پوه وي نو دا عقد باطل دی.

په فاسده نکاح کې هر کله چې ښځه او خاوند پوه شي نو باید ځانونه بېل کړي او که خپله بېل نشول نو په هر مسلمان لازم دي چې قاضي پرې خبر کړي ،تر څو دوی جدا کړي ،که قاضي له دخول څخه وړاندې بېل کړل ،نو هېڅ اغېزه پدې عقد نه مرتبېږي او که له دخول څخه وروسته یې بېل کړل نو دا څلور اثرات پرې مرتبېږي او پدې نکاح کې حد نشته :

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. د بېلتون له لومړۍ ورځې څخه به د خپل عدت ورځې شمېري.

۲. حرمت مصاهرت ثابتېږي يعنې پر سړي د ښځې ټول اصول او فروع او پر ښځې د سړي ټول اصول او فروع حرامېږي.

۳. که د عقد په وخت کې يې مهر ټاکلی و نو له ټاکلي اندازې څخه کم مهر لازمېږي او که مهر يې ټاکلی نه و، نو له مهر مثل څخه هم کم لازمېږي ځکه چې د ښځې په وطی به يا مهر لازم وي او يا حد او حد د شبهې لپاره رفع شو نو مهر پاتې شو.

۴. ثبوت د نسب د هغه حمل چې له دې خاوند څخه يې زېږوي.

هـ: باطله نکاح

چې په صيغه کې يې نقصان (کمښت) يا څه عيب پيدا شي، يا د انعقاد له شرطونو څخه يو شرط کم وي، نو دا نکاح باطله ده لکه موقتي نکاح يا چې عقد کوونکي دواړه ليوني وي، يا يې يو ليونی وي، يا دا چې ښځه د نکاح جوګه نه وي لکه نکاح له محرماتو سره، نو پدې نکاح هيڅ اثرات نه مرتبېږي. د دې وجود لکه عدم (نشت) دا سې دی نه پر ښځه عدت شته دی نه نسب ثابتېږي، نه ميراث شته نه مهر او نه نفقه او نه د خاوند اطاعت شته او حد هم د شبهې لپاره نشته او که چا داسې نکاح وکړله سمدستي دې خپله بېل شي او که بېل نشي او خلک پرې خبر شي، نو قاضي دې پرې خبر کړي، چې بېل يې کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دريم څپرکی

د نکاح مانع

هغه ښځې چې نکاح ورسره حرامه ده:

له کومو ښځو سره چې نکاح حرامه ده دوه ډوله دي ، يوه هغه چې نکاح ورسره د تل لپاره حرامه ده ، بله هغه چې موقتا ورسره نکاح حرامه ده.

الف: هغه ښځې چې نکاح ورسره د تل لپاره حرامه ده

کومې ښځې چې د تل لپاره حرامې دي ، نو د حرمت لاملونه (اسباب) يې څلور دي.

۱. محرمات د نسب په سبب

کومې ښځې چې د نسب په سبب حرامې دي ، څلور ډلې دي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف: دسړي اصول: لکه مورد پلارمور، د پلارنیا که څه هم پورته وي الله(ج) فرمايي: (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ) النساء۲۳

یعنې: حرامې کړی شوي پر تاسو مورګانې ستاسو.

اود نیاګانونکاح په اجماع د امت سره حرامه ده.

ب: دسړي فروع (اولاده) لکه لور،دزوی لور،دلورلور، نمسیانې، او کړوسیانې که څه هم ښکته وي : (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ) النساء۲۳

یعنې: حرامې شوې پر تاسې مورګانې ستاسې اولورګانې ستاسې.

ج: د مور او پلار فروع

لکه خور، وریره ،خورزه، د وررولور اود خورلور اود هغوی اولاد ، برابر خبرده که خوریاوررسکه وي اوکه ناسکه.

د نیکه اولاده

لکه ترورګانې، خاله ګانې، خودا حرمت یوازې تر دوی پورې ځانګړی دی ، د دوی اولاده حرامه نه ده فقهاء وايي [یحرمه جمیع نساء القرابة غیرولد العمومة والخؤ له].[1]

یعنې: ، دعمه توب او خاله توب له اولاد څخه پرته دخپلولۍ ټولې ښځې حرامې دي.

اویاد تره اوماما څخه.

[1] الانکحة الفاسدة نقل له حاشية الشرقاوي څخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله(ج) فرمايي : (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالاَتُكُمْ وَبَنَاتُ الأَخِ وَبَنَاتُ الأُخْتِ) النساء۲۳

يعنې : حرامې شوې په تاسو مورګانې ستاسو اولورګانې ستاسو اوخورګانې ستاسو اوترورګانې ستاسو اوخاله ګانې ستاسو اود وررلورګانې اودخورلورګانې.

۲. محرمات درضاع (دتي رودلو) په سبب

رضاع په زوراوزيرسره دښځې اونوروژويو(اوحيواناتو) له تيوڅخه د شيدوڅښلوته وايي.[1]

او شرعاپه په ځانګړې موده کې دانسان له تيو څخه دشيدو رودل دي ،چې دحرمت سبب ګرځي .

الله(ج) فرمايي :(وَأُمَّهَاتُكُمُ اللاَّتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ) النساء:۲۳.

يعنی :او حرامې دي پر تاسو هغه مورګانې چې شيدې يې درکړېدي تاسې ته اوستاسې هغه خوېندې چې تاسې ورسره شيدې رودلې دي.

رسول الله(ص) فرمايي :[يحرم من الرضاع ما يحرم من النسب].[2]

يعنې :ټول هغه په رضاع (تي رودلو)سره حرام دي څوک چې په نسب سره حرام دي.(يحرم من الرضاع ما يحرم من الولادة).[1]

---

[1] الميزان للشعراني

[2] بخاري مسلم ،اين ماجه اونصب الرايه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې حرام دي په تي رودلو سره کوم چې حرامیږي له زیږیدلو څخه.

(حرموا من الرضاعة ما یحرم من النسب).[۲]

یعنې:حرام کړئ په رضاع سره هغه څوک چې حرام دي په نسب سره.

(الرضاع تحرم ماتحرم الولادة).[۳]

یعنې: رضاع حراموي څوک چې له زیږیدلو څخه حرامیږي.

نوچې کومه مور کوم ماشوم ته تي ورکوي ، دجمهورو امامانو په نزد یې دا ښځه مور وګرځیدله ،که څه هم مړه وي (غیر له امام شافعي څخه)

او ددې ښځې ورونه یې ماماګان ، خویندې یې خاله ګانې اودهغه خاوند یې پلار وګرځېد د پلارلورګانې یې خویندې ،او زامن یې ورونه ، ورونه یې ترونه،خورګانې یې خورګانې او دادښځې او سړي دنمسیانو ترور اوخاله ګرځي ،که انجلۍ وي او که هلک وي ،نو ماما اوتره یې ګرځي.خو ځینې صورتونه شته چې هغه له دې قاعدې څخه مستثنی دي هغه یو درضاعي ورور خپله مورده یعنې که یوه ښځه زوی ولري اوبله ښځه هم زوی ولري او دا دواړه کوچنیان دیوې دریمې ښځې تی وروي نو دا دواړه سره رضاعي ورونه دي ځکه چې د یوې ښځې له تیو څخه یې شیدې رودلې دي ،خو بیا هم دیو بل له اصلي مور سره ددې نکاح حرامه نده.[۴]

---

[۱] متفق علیه.
[۲] بخاري.
[۳] بخاري.
[۴] تحفة المحتاج ،حاشیة ابن عابدین ،درمختار

(c) ketabton.com: The Digital Library

او یو له هغو صورتونو چې هغه لدې څخه بهر دی د رضاعي زوی خور ده مثلا یو سړی یو زوی لري ،او بل سړی یوه لور لري ،او ددې انجلۍ مور دې لومړي هلک ته تې ورکړی نو دا هلک او انجلۍ خور او ورور دي خو دا انجلۍ د دې هلک په پلار حرامه نه ده.[۱]

په لنډ ډول دې ته یوه داسې قاعده ږدو: د تي ورکوونکې ښځې او دهغې داولادې او دمور او پلار حرمت خاص په تي رودونکي کوچني پورې اړوند دي ،یعنې دا ښځه او دهغې اصول او فروع یوازې په همدې کوچني حرام دي او ددې کوچني په مور او پلار نه حرامیږي ،لکه څنګه چې د تي ورکوونکې ښځې د میړه اودهغې د اصولو او فروعو حرمت یوازې په همدې کوچني پورې اړوند دی.

د ماشوم دمور او پلار او ورونو او . . . سره ددې سړي او دهغې داولادې او مور او پلار نکاح جایز ده ،یعنې دکوچني پلار ته روا دي چې شیدې ورکوونکې ښځې سره او دهغې دلورګانو سره نکاح وکړي او دماشوم مورته روا دي چې له دوی څخه یوه سره واده وکړي.

په شیدو د تحریم علت

دا چې ولې په رضاع باندې حرمت ثابتیږي ډاکټران وایي چې په دې موده کې د کوچني بدن له همدې شیدو څخه وده کوي ،غوښه له همدې شیدو څخه ډېرېږي هډوکي غښتلي کېږي ،نو دماشوم وده اونمو او دهډوکي کلکوالی دهغې شیدو څخه حاصلېږي چې ماشوم یې په لمړیو دو و کالوکې

---

[۱] تحفة المحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثښبي ،.نو ماشوم ددې ښځې جز (برخه) وګرځېده نو همدا يې د تحريم علت دی.

د ماشوم عمر د تي رودولو په وخت کې

دا چې دڅوکالوکوچنی ديوې ښځې شيدې ورودي نو رضاع ثابتېږي په دې هکله فقهاء دنظر اختلاف لري.امام (ابوحنيفه(رح)) وايي دامو‌ده دکوچني د عمر لومړنۍ دېرش مياشتې دي.[۱]

دليل يې دا ايت دی : (وحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا) الاحقاف: ۱۵.

يعنې: حمل او بېلتون يې له تي څخه دېرش مياشتې دي)

.امام زفر(رح) وايي : دا موده د کوچني د عمر لومړني دوه کاله ده جمهورو فقهاءوو لکه امام شافعي ،امام احمد بن حنبل ،امام محمد ،او امام ابويوسف اود ډېرو صحابه و او تابعينو (رح)په نزد دا موده دوه کاله ده.[۲]

دلايل يې : (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ) البقرة ۲۳۳

يعنې: د کوچنيانو مورګانې دې تر دوو کالو خپلو کوچنيانو ته تی ورکوي، کومې چې غواړي چې دتي ورکولو موده پوره کړي.

بل داچې : (وحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا)الاحقاف :۱۵.

يعنې : حمل او ببلول يې له تي څخه دېرش مياشتې دي.

---

[۱] بدائع الصنائع ،درمختاراو حاشية ابن عابدين

[۲] درمختار ابن عابدين او رحمة الامة.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې شپږمیاشتې په حدیث کې دولادت لومړی نېټه تاکل شوې ده بل ځای فرمايي : [لايحرم من الرضاع الاماكان فى الحولين] .[1]

يعنې :نه حرامېږي په رضاع ،مګر هغه څه چې په دووکالو کې وي.

نوشپږمیاشتې دحمل موده ټاکل شوې ده او دوه کاله موده د تي رودلو.

(وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) اللقمان :۱۴.

او جلاکېدل د دوی دي په دوه کالو کې.

نو دا شپږمیاشتې دولادت او دوه کاله د تي ورکولو چې سره جمع شي ،نو هماغه دوه نیم کاله ترې جوړېږي ،چې قران ورته اشاره کړې ده.

د تي رودلو هغه موده چې حرمت پرې ثابتېږي.

دا چې کوچنی څومره شيدې ورووي ،نو حرمت ثابتېږي ،په دې هکله هم فقهاء دنظر اختلاف لري.

حنفي اومالکي فقهاء(رح) وايي چې داکومه ځانګړې اندازه نلري اوپه يوه څاڅکې سره هم حرمت ثابتېږي ، ځکه چې ايت مطلق راغلی دی.[2]

اماشافعي اوامام احمد(رح) وايي چې : پنځه ځله تی رودل حرمت ثابتوي يعنې چې ماشوم تی ورووي اوموړشي اومخ واړوي نوچې پنځه ځله يې په دې ډول سره ورووي نوحرمت ثابتېږي.[3]

---

[1] دارالقطني شرح الكبير اوكشاف القناع.

[2] بدائع الصنائع ، درمختار، ابن عابدين او بداية المجتهد.

[3] المغني لابن قدامه اوالمنهاج للنووی.

www.melitahrik.com 0774001116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلیل یې د عایشې(رض) حدیث دی چې: په هغه څه کې چې قران کې نازلېدل لس ځله ښکاره او معلوم دتي رودل وچې حرمت یې ثابتاوه بیا هغه په پنځه ښکاره او معلوم باندې منسوخ شول.[۱]

او هغه حدیث چې د عباس رضي الله عنه ښځې ام الفضل یې روایت کړی دی چې یوکش اودوه کشه (تی رودل) حرمت نه ثابتوي.[۲]

او د سالم په هکله د سهله په حدیث چې پنځه ځله شیدې ورکړه.[۳] د حنابله وپه یو قول او د ابي ثور او ځینو صحابه وو دا اندازه درې ځله تي رودل دي او دلیل یې د ام الفضل یعنې د عباس رضي الله عنه د مېرمن هغه حدیث دی چې یوکش اودوه کشه حرمت نه ثابتوي)

نو معلومېږي چې درې ځله یې ثابتوي، او یو ځل دا دی چې کوچنی تی خولې کې کش کړي، او بیا یې پرېږدي، نو که دا عمل یې درې ځله تکرار کړ، نو حرمت ثابتېږي.[۴]

احناف وایي چې په ایت او حدیث کې اندازه ټاکل شوې نه ده او مطلق ذکر شوی دی مثلا [وامهاتکم اللتي ارضعنکم] یعني او ستاسې هغه مورګانې چې شیدې یې درکړې وي.

دلته شیدې مطلقې یادې شوې.

(یحرم من الرضاع مایحرم من النسب).[۵]

---

[۱] مسلم او ابوداود.

[۲] مسلم.

[۳] موطا امام مالک.

[۴] المحلی، المغني معالم السنن للخطابي.

[۵] بخاري مسلم ،ابن ماجه او نصب الراية.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې حرامېږي په رضاع سره څوک چې په نسب سره حرامېږي.

په دې حدیث کې لړاوړ برنه دې یادشوې.

ابن مسعود ،ابن عباس اوحضرت علي رضي الله عنه وایي : (قلیل الرضاع وکثیره سواء).[۱]

یعنې : درضاع لړاوړ برابردې.

حضرت عمر رضي الله عنه فرمایي چې یوکش رودل هم حرمت ثابتوي.[۲]

www.melitahrik.com 0777 400 116

[۱] ترمذي جلد: ۳.

[۲] دارالقطنی اوبدائع الصنایع

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې له شیدو سره نورڅه ګډ شي.

که چېرې شیدې له کوم بهېدونکي شي سره ګډې شي ، لکه دوا ، دغوا یامیښې شیدې او... نوکه دښځې شیدې ډېرې وي نو داحنافو په نزد حرمت ثابتېږي ، اوکه دښځې شیدې کمې وي اوبل بهېدونکي شی ډېرو ،نوحرمت نه ثابتیږي، اوکه دبلې ښځې شیدې ورسره یوځای شي ، نوکه دهرې یوې شیدې زیاتې وې ، حرمت په همغې پورې اړوندشو ، اوکه برابرې وي اوپه اندازه کې یوشی وي ،نو حرمت په دواړوپورې اړوند شو ، او امام محمد (رحمة الله علیه) وایي چې :په دواړو صوروتونو کې حرمت دواړو ته اړوند دی.

او که چېرې شیدې له بهېدونکي شي څخه پرته له بل شي سره ګډې شي او په اور پوخ شي.نو بیا حرمت نه ثابتېږي ،لړې وي اوکه ډېرې امام مالک(رح) وایي که شیدې له اوبو سره ګډې شي او شیدې پکې ورکې شي ،نو حرمت نه ثابتېږي اوکه له دوا یا بل شي سره ګډې شي او شیدې پکې ورکې نه شي نو دامام مالک څخه په دې هکله کوم روایت نشته دی او ملګري یې وایي چې دا حرمت نه ثابتېږي.

امام احمد او امام شافعي(رح) وایي که له شیدو سره هر څه ګډ شي او کوچنی یې پنځه ځله وڅښي نو داحرمت ثابتېږي یوه خبره ده که شیدې له بهېدونکي شي سره وي او که له بل شي سره. لږوي اوکه ډېر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوچني تغذیه پر مور او پلار واجب ده.

په هغه صورت کې چې کوچنی له خپلې مور څخه پرته د بل چا شیدې نه روي یا بله ښځه پیدا نه شوه چې ماشوم ته شیدې ورکړي، یا پیدا شوه او ماشوم یې هم شیدې رودلې ،خو دې ښځې اجوره غوښتله ،نو پدې صورت کې په مور او پلار واجب دي چې کوچني تغذیه کړي ،ځکه چې په شیدو نه ورکولو کې کوچني ته خطر دی.

الله(ج) فرمايي: (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) البقرة ۲۳۳.

یعني: او مور ګانې دې شیدې ورکوي خپلو کوچنیانو ته دوه کاله پوره.

معنی دا چه په مور او پلار واجب دي چې ماشومانو ته شیدې ورکړي اوکه دادرې صورتونه نه و اومور یې غوښتل چې خپل ماشوم ته شیدې ورکړي اواجوره یې هم نه غوښتله نو د کوچني تسلیمول هغې ته واجب دي ،ځکه چې خپله مور د نورو په انډول ډېره مهربانه وي اوداولاد په تربیه کې ښه کوښښ کوي ،مګر دکوم شرعي عذر له کبله ،اوکه مور ماشوم ته شیدې ورکولې خو اجوره یې غوښتله نو که بلې ښځې ورته وړیا ورکولې نو پلار یې کولی شي چې دې بلې ښځې ته یې ورکړي اوکه بلې هم اجوره غوښتله او مور یې هم نو پلار به یې دکوچني مور ته حواله کوي ،مګر دکوم شرعي عذر له کبله .

مثلاکه مور بدکاره اوبد اخلاقه وي یا مسلمانه نه وي ،که کوچني ورته تسلیم کړل شي ؛ نو تربیه یې خرابېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مور د شیدو ګټې

د(۱۹۷۸م) کال په پسرلي کې په موناتو کې د کوچنیانو د روغتیا لپاره دریم کانفرانس جوړ شو او نوم یې پرې موناتو (۳) کېښود پدې غونډه کې له (۳۰۰) څخه زیاتو ډاکترانو ګډون کړی و دوی د مور شیدې د طفل لپاره تر ټولو غوره غذا وګڼله خصوصاً د زېږېدنې په پنځو لمړیو ورځو کې، او د کانفرانس په پای کې یې هرې مورته پنځه توصیې وکړلې.

۱. د مور طبعي شیدې د کوچنې لپاره اساسي خواړه دي، سربېره کورنی نظام هم ټینګوي او ماشوم له ډېرو ناروغیو څخه ژغوري.

۲. څومره چې ژر کولای شئ کوچني ته شیدې ورکړئ بیا هم څومره چې کولای شئ ژر ژر دا کار وکړئ او ژر یې پیل کړئ.

۳. د ښځو لویه سهوه داده چې ماشوم ونه ژاړي مور ورته تی نه ورکوی او داد کوچنې په هاضمه کې توپیر راولي.

۴. هره مور باید له هرډول نشې څخه ځان وژغوري او د ډاکتر له مشورې څخه پرته باید دوا او درمل ونه خوري ځکه دا کار د ښځې شیدې وچوي.

۵. د مور شیدې بشپړه غذا ده او لازمه ده چې کوچني ته تر ځلور میاشتو پورې نوره غذا ورنکړل شي او په کار ده چې کوچني ته تر ځلورویشت (۲۴) ساعتو پورې په اوبو کې ویلي شوی بوره هم ورنکړل شي ځکه چې:

الف: ماشوم د مور په شیدو ژر ژر عادت شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : کوچنی د مور د شیدو له لومړیو اوګټورو موادو یعنې ورګو څخه بې برخې کوي چې د مور شیدو کې له ولادت څخه وروسته پیدا کېږي او دا ماده د ډېرو ناروغیو مخنیوی کوي.

ج: د مور شیدې تر څلور میاشتو پورې د ماشوم لپاره بشپړه غذا ده چې په کې پروتین ، شحمیات ،ویټامین او مالګې شته دي.دغه شیدې د ماشوم لپاره دهغه د عمر مطابق جوړې شوي دي نو دهغه په هضمي سېستم کومه بده اغېزه نه کوي بل هر وخت تیار وي ،نه خوټېدو ته حاجت لري او نه په کې د میکروب وېره شته اونه په کې د ګرموالي اویخوالي ډاکټر(هنري ستیراد) وايي چې دمورپه شیدوکې د روغتیا په سلګونو شیان چې د مور په شیدو کې شته دي ،د نورو ژویو په شیدو کې نشته دي.

پر شیدو اجوره یا مزدوري کله لازمېږي ؟

کله که تې ورکوونکې ښځه دکوچني مور وه اود کوچني له پلار سره یې زوجیت برحاله وه ، اویا درجعي طلاق په عدت کې وي نودحنفي علماوو په نزد دې ته هېڅ ډول اجوره نه شته ځکه چې نفقه یې د کوچني په پلار واجب ده اوکه دبائن طلاق په عدت کې وي ځینې علماء وایي ځرنګه چې نفقه یې په خاوند نشته نو اجوره یې حق ده اوځینې یې په رجعي طلاق قیاسوي او وايي چې اجوره یې نشته ده .لومړۍ ډله وايي چې ددې د زوجیت اونکاح لړۍ له دې سرې سره ختمه ده اود هغې د رضا ، خوښې ،نوي مهراونوي عقدڅخه پرته یې نه شي په نکاح کولی اوکه د کوچني سره یې د زوجیت لړۍ بالکل ختمه وه نودې کې هېڅ اختلاف نشته چې کوچني ته دتې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکولو په بدل کې اجوره لازمه ده الله(ج) فرمايي : (فَـإِنْ أَرْضَـعْنَ لَكُـمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ) الطلاق:٦

يعنې: او كه چېرې يې شيدې وركولې ستاسې لپاره ،نو وركوئ دوى لره مزدوري ددوى.

او كه ښځه پردى وه ،نو په هرحال د اجورې مسحقه ده.

٣. محرمات د مصاهرت (خسر ګنى) په سبب

دا هم په څلورډوله دي.

١ دښځې اصول: لكه دخپلې مېرمن مور ،نياګانې ، كه څه هم پورته وي.

دمېرمن مور په ايت سره حرامه ده [وامهات نسائكم] او موركانې د مېرمنو ستاسې.

او نياګانې په اجماع د امت سره حرامې دي

له ښځې سره يوازې د نكاح تړون كه څه هم كوروالى نه وي شوى دښځې اصول حراموي رسول الله(ص) فرمايي : (هرچاچې له كومې ښځې سره نكاح وكړله، نو كه له هغه سره يې كوروالى وكړ ،او كه ويې نه كړ نو دهغه د مورنكاح ورته حرامه ده.[١]

٢. دښځې فروع (اولاده): له كومې ښځې سره چې كوروالى شوى وي ، دهغه اولاد لكه پركتې (دښځې لورله بل مېړه څخه) او د هغې لورګانې او نمسيانې ټولې پرې حرامې دي الله(ج) فرمايي: (وَرَبَائِبُكُمُ اللاَّتِي فِي

---

[١] ترمذي

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حُجُورِكُم مِّن نِّسَآئِكُمُ اللاَّتِي دَخَلْتُم بِهِنَّ فَإِن لَّمْ تَكُونُواْ دَخَلْتُم بِهِنَّ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ) النساء۲۳

یعنې :او ستاسو پرکتۍ انې چې ستاسو پالنه کې وي ، کومې چې ستاسو له هغو ښځو پیدا وي چې تاسو ورسره کوروالی کړی دی

او که تاسو ورسره کوروالی نه وي کړی نو بیا په تاسو څه ګناه نشته .

او د څلور واړو امامانو په نزد د (في حجورکم) قید ته هیڅ اعتبار نشته، یعنې که پرکتۍ له ده سره ونه اوسیږي نو بیا هم حرامه ده.

۳. د زوی ښځه که څه هم ښکته وي : (وحلائل ابناءکم الذین من اصلابکم) او ښځې د زامنو ستاسو هغه زامن چې ستاسو له شاګانو څخه وي.

د زوی دخول یا له ښځې سره یې د زوی کوروالی هم شرط نه دی او د رضاعي زوی ښځه هم حرامه ده خو ابن تیمه او ابن قیم جوزي د رضاعي زوی له ښځې سره د میړه له بېلتون څخه وروسته نکاح روا بولي.[1]

۴. د پلار ښځې (میرې) ،د نیکونو ښځې که څه هم پورته وي (وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء) النساء ۲۲.

یعنې او په نکاح مه اخلئ هغه ښځې چې په نکاح اخیستي ستاسې پلرونو او له نکاح څخه غرض د ټولو فقهاء په نزد عقد دی.

۵. حرمت مصاهرت په زنا سره : په زنا سره د حرمت مصاهرت (د خسرګنۍ د حرمت) په هکله فقهاء مختلفي نظریې لري :

---

[1] زادالمعاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام احمداو امام ابو حنیفه(رح) وايي : زنادواده په څېرده نو چاچې له کومې ښځې سره زناوکړله دهغې مور، نیاګانې، اودهغې لوراولمسیانې ټولې پرې حرامې دي اودزناکارپه پلار،نیکونو، زامنواونمسیانوټولوداښځه حرامه ده ۲. همدانظرپه صحابه وکې دعمر،ابن مسعود، ابن عباس، جابر،عایشې،عمربن حصین (رضی الله عنهم اجمعین) اوپه تابعینوکې دحسن بصری ، شعبي ، نخعي، اوزاعي ، طاؤس، عطا،مجاهد، سعیدبن مسیب ، سلیمان بن یسار، ثوری، اسحاق بن راهویه(رح) هم دی اوله امام مالک څخه هم یوروایت همدادی ،اودمام شافعي(رح) په نزداودامام څخه په صحیح روایت زنا حرمت مصاحرت نه ثابتوي.[1] ځکه چې حرمت په صحیح عقد سره ثابت واقع کېږي او دامام شافعي(رح) په نزد او له امام مالک(رح)څخه صحیح روایت زنا حرمت نه ثابتوي[2]

اوامام ابوحنیفة(رح) وايي:حرمت په زنا، مسه کولو اودشهوت په نظر فرج ته په کتلو سره ثابتېږي او دشهوت په نظر فرج ته دکتلو اندازه د ذکر خوزېدل دي.

۴. حرمت په سبب د لعان سره

لعان له لعن څخه اخیستل شوی دی ،چې لېرې والی اوشړلو ته یې وايي، او دلته ترې مراد داده چې مېړه خپله ښځه په زنا تورنه کړي اوشاهدان ونه لري نو قاضي به دواړو ته لوړه(سوګند)ورکوي چې لعنت اوغضب ورسره

---

۱ المبسوط، بدایع الصنائع نیل الاوطار، تحفة المحتاج،الخرشي علی مختصرخلیل،شرح الکبیراوالمعني لابن قدامة(رح)

[1] الخرشي علی مختصر خلیل اوشرح الکبیر

[2] المنهاج موطا امام مالک اوشرح الکبیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

استعمال کړي او پدې ترتیب صورت نیسي :قاضي به د ښځې له مېړه څخه وغواړي، چې څلور ځله ووايي : شاهدي ورکوم په الله(ج) سره چې ما دا ښځه په زنا ولیدله اویا دا حمل يې له ما څخه نه دی او زه پخپله دې وینا کې له رښتونو څخه یم اوپه پنځم ځل دې وايي چې پر ما دې دالله(ج) لعنت وي که زه به له دروغجنو څخه یم اوکه ښځې ونه منله ،نو قاضي به له هغې څخه وغواړي ،چې څلورځله دهغه شهادت رد کړي او وبه وايي شهادت ورکوم په الله(ج) چې دا زما خاوند له دروغجنو څخه دی او په پنځم ځل به وایي چې پرما دې دالله(ج) غضب وي که چېرې دا له رښتینو څخه وي الله(ج) فرمايي :

(وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ شُهَدَاء إِلَّا أَنفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ {٦} وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِن كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ{٧} وَيَدْرَأُ عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ {٨} وَالْخَامِسَةَ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِن كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ) النور٦- ٩

يعنې :او هغه کسان چې تورنوي ښځې خپلې (په زنا سره)حال دا چې نه وي دوی ته شاهدان ،مګر نفسونه ددوی (پس واجبه ده په دوی کې)شاهدي دیوه ددوی څلور شهادته په نامه د الله(ج) سره چې ببشکه خامخا له رښتیا ویونکو دی او پنځم (شهادت داسې ده چې) ببشکه لعنت د الله(ج) دې وي پرده که وي (دی)له دروغ ویونکو څخه او دفع کوئ له دې ښځې څخه عذاب داچې ولولي دا ښځه څلور ځله شهادت په نامه د الله(ج) چې ببشکه دا (مېړه زما خامخا له دروغ ویونکو څخه دی اوپنځم شهادت (داسې ده چې) ببشکه غضب د الله(ج) دې وي پر ما که چېرې وي (دامېړه زما) له رښتیا ویونکو څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او قاضي ته مستحب دي چې له څلورځله شهادت وروسته هر یو ته وعظ او نصیحت وکړي او له الله(ج) یې ووېروي د اخرت دردوونکی عذاب ورته یاد کړي او په دې یې وپوهوي چې د اخرت عذاب سخت او ددنیا اسانه دی.

دلعان سببونه دوه دي.لمړی داچې خاوند پر ښځه د زنا تهمت ولګوي او ښځه منونکې نه وي (منکره وي)دویم چې خاوند حمل له ځان څخه ونه ګڼي او له حمل څخه منکر وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلعان شرطونه

۱ . دښځې او خاوند تر منځ دسيي نکاح وجود که څه هم دخول صورت نيولي نه وي.

۲ . چې خاوند خپله ښځه پر زنا تورنه (تهمتي)کړي.

۳ . چې ښځه خپل خاوند دروغجن کړي او دلعان تر پايه پر خپله خبره ولاړ وي.

۴ . چې دښځې په زنا شاهدان نه وي.

۵. خاوند به لومړی لعان پيلوي.

۶ . خاوند او ښځه به دواړه يو بل ته نغوته (اشاره)کوي که حاضر وي او که غايب وي ،نوم به يې اخلي

د لعان اغېزې (اثرات)

۱ . پر خاوند د قذف (تور)حد نشته.

۲ . په ښځه که لعان وکړي دزنا حد نشته دی او که لعان ونکړي نو دزنا حد پرې شته دی.

۳ . د بلاربښت (حمل)نسبت خاوند ته نه کېږي (نسب نه ثابتېږي).

۴ . دلعان په واقع کېدلو سره سمدستي يو له بل څخه جلا کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. دا ښېلتون به دتل لپاره وي او يو پر بل دتل لپاره حرام شول.کله چې رسول الله(ص) د عويمر عجلانيرضي الله عنه او دهغه د ښځې تر منځ دلعان په واسطه ښېلتون راوست بيا يې وفرمايل : (لاتجتمعان ابدا).[١]

يعني: دوی هېڅ کله بيا يوځای کېدلی نه شي.

او په لعان کې که يو له دوی څخه ځان دروغجن کړي او قاضي يې په حد کړي نو بيا يې يو له بل سره نکاح روا ده).[٢]

کومې ښځې چې موقتي (لنډمهالې)حرامې دي

دا هغه ښځې دي چې نکاح ورسره روا ده ،خو يو علت او لامل پيدا شوی وي ،چې دوی يې يو پر بل حرام کړې وي، اوددې علت دله منځه تللو په صورت کې دوی يوبل ته حلال دي ، دايې هم يو څو ډولونه :

١. د پنځمې نکاح د څلورو په شته والي کې

کله چې ديو سړي په نکاح کې په يو وخت کې څلور ازادې ښځې پوره شي نو پنځمه ورته حرامه ده ،خو په هغه صورت کې چې له دوی څخه يو طلاقه کړي ،يعنې په يووخت کې له څلورو ښځوڅخه ډېرې په يوه نکاح کې رايو ځای کولی نه شي الله(ج) فرمايي : (فَانكِحُوا۟ مَا طَابَ لَكُم مِّنَ ٱلنِّسَآءِ مَثْنَىٰ وَثُلَٰثَ وَرُبَٰعَ) النساء :۳.

---

[١] متفق عليه.
[٢] فتح القدير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعني:نونکاح کوئ کومې چې نورې ستاسې خوښې شي دوه ، دوه ،درې ،درې.څلور ،څلور.

د چا په نکاح کې به چې له څلورو ښځو څخه ډېرې وې نو رسول الله(ص) به ورته فرمایل چې څلورپرېږده او نورې طلاقې کړه.

د عبدا لله ابن عمر(رضي الله تعالی عنهما) څخه روایت ده چې غیلان بن ثقفي (رضي الله عنهما) اسلام ومانه او په جاهلیت کې د هغه لس ښځې وې او ټولو له هغه سره ایمان راوړ.رسول الله(ص) ورته امر وکړ چې څلورپرېږده او نورې طلاقې کړه.[1]

حارث بن قیس ﷺ روایت کوي چې کله ما اسلام ومانه نو زما اته ښځې وې ما رسول الله ته ددې یادونه وکړله هغوی(ص) راته وفرمایل چې څلورترې خوښې کړه اونورې طلاقې [2].

، . . . صفوان بن امینه ﷺ اسلام ومانه او اته ښځې یې وې رسول الله(ص) ورته امروکړ

چې څلورترې خوښې کړه اونورې طلاقې کړه.[3]

همدارازکه له څلورو ښځو څخه یې یوه طلاقه کړله خوهغه لاتراوسه د ده په عدت کې وه نو دپنځمې نکاح ورته روانه ده که څه هم عدت د حضرت علي ﷺ حضرت ابن مسعود ﷺ او ابن عباس ﷺ امام ابوحنیفه اوامام احمد بن حنبل(رح) په نزدبائن طلاق وي.[2]

---

[1] ترمذي اودارالقطني.
[2] ابوداود او دارالقطني.
[3]بدائع الصنائع اوالمغني

(c) ketabton.com: The Digital Library

او امام شافعي(رح) وايي که عدت رجعي طلاق وي نو پنځمه ورته روانه ده او که عدت د بائن طلاق وي نو بیا ورته له پنځمې سره نکاح روا ده.[١]

د ظاهریانو په نزد له نهو(٩) ښځو او د ځینو په نزد یې له اتو ښځو سره نکاح روا ده).[١]

[١]مغني المحتاج او الخرشي على مختصر خليل

[٢] المحلي ،بدائع الصنائع او مغني المحتاج.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له يوې ښځه د ښځو د پروالی

ژوره کتنه

ځينې خلک په اسلام تورلګوي چې نارينه ووته يې له څلورو ښځو سره نکاح روا کړې ده ، خو ښځوته يې له يوسړي ځخه له ډېرو سره نکاح حرامه ګرځولې ده. ددوی پروينا داخولوی ظلم او بې انصافي ده. که څه هم داپوښتنه ښه اوږدځواب غواړي خودموضوع داوږدوالي له وېرې په لنډ ډول وايو چې:

اوس ډېرو احصايو روښانه کړې ده چې په ډېرو هيوادونوکې دښځو شمېره له نارينه ووڅخه ډېره ده ، اوکه اسلام نارينه هم دښځې په څېرله يوې ځخه له زياتو ښځوسره له نکاح ځخه منع کړی وای ، نوډېرې ښځې بې مېړه پاتې کېدلې. داهم په هغه صورت کې چې ټول نارينه نکاح ته اړباسل شي اوکه په نارينه وکې هم داسې څوک پيداشي چې هغه نکاح نه کوي اونورنارينه هم له يوې ځخه له ډېروښځوسره له نکاح ځخه منع کړلی شي ، نودا د ښځو لپاره لوی زيان دی اولوی فسادترې جوړيږي.

په نړۍ کې په ډېرو جګړوکې نارينه وژل کېږي ،ښځې کونډې کېږي ، دنارينه وو شمېره کمېږي او دښځو شمېره ډېرېږي ،ددوی په هکله هم بايد څه سوچ وشي او فکر وکړلی شي چې اوسنی افغانستان يې ښېلګه ګڼلی شو.

د ښځو د ډېروالي له هدفونو ځخه عمده هدف د نسل ډېروالی دی ،نارينه هر وخت د نسل ډېروالي ته چمتو وي او ښځه چې کله حامله شي ،نو بيا څه له پاسه نهه مياشتې او څلوېښت ورځې له بل حمل ځخه بنده وي ،او دتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورکولو په موده کې هم ډېرې لږې ښځې حمل اخلي ،چې دا موده ډېره اوږد وي.نو يوه ښځه ولې څو نارينه بې ځايه مصرف کړي.

همدا راز که يو نارينه له څلورو ښځو سره واده وکړي نو کېدلای شي چې په يوه کال کې څلور بچي وزېږوي او که يوه ښځه له څلور نارينه وو سره واده وکړي نو په همدې کال کې به يوکس دنيا ته راشي.او که همدا څلورکسان هر يو له څلور –څلورو ښځو سره واده وکړي نو په همدې کال کې به شپاړلس کسه دنيا ته راشي اوس جوته شوی ده چې په لوېديځ او اروپايي ټولنوکې د ښځو شمېره له نارينه وو څخه ډېره ده، په انګلستان کې د لومړی سر شمېرنې څخه ښکارېږي چې دولس لکه نهه شپيته زره درې سوه او پنځوس ښځې له نارينه و نه ډېرې دي.

په (۱۹۰۰م)کال کې په فرانسه کې څلورلکه دروېشت زره اوه سوه نهه ښځې له نارينه و څخه ډېرې وی.

له دويمې نړيوالې جګړې وروسته په جرمني کې ښځو مظاهرې وکړې چې قانون دې نارينه وو ته د ښځو دزياتوالي اجازه وکړي ،ځکه چې ډېرې ښځې له مېړه څخه بې برخې وي.[1]

پادري نکسن، جان ملتن، ايزک ټيلر په ډېر اصرار سره د ښځو د زياتوالي پلوي کړې ده.

مستر ديون پور وايي :دښځو زياتوالی يوازې غوره نه، بلکې په دې کې ډېر برکت هم دی.

---

[1] الاسلام بلامذاهب دکتورمصطفی الشکعه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

داکار یوائې په اسلام کې نه، بلکې د نړۍ په ټولو مذهبونو کې هم شته دی، عربو به له اسلام څخه وړاندې ډېرې ښځې کولې که څه هم سلو ته به ورسېدلې.

- حضرت ابراهیم(ع) د مصر له هاجرې(رض) او دخپل دتره لور ساریې(رض) سره واده وکړ.

- دحضرت یعقوب(ع) په شریعت کې ددوه خویندونکاح رواوه او هغوي(ع)خپله هم دوه خویندې په نکاح کړې وې.

لامک (نوح(ع)) دوه ښځې درلودې چې یو یې عاده اوبله صله نومیدله.[1]

په حد یث کې راځي چې سلیمان(ع) سل (۱۰۰)ښځې کړې وې په یهودیت کې د ډېرو ښځو نکاح روا ده.[2]

په انجیل کې د ډېرو ښځو حرمت نشته دی

مزامنه د نصارااویوه ډله عقیده لري چې دښځوزیاتوالی روادی.دعیسایانو ډېرو مشرانو ډېر ډېر ودونه کړي دي او کوم عیسایي یا یهودي مشران چې د ښځوزیاتوالی حرام ګڼي اکثره خپل ژوند په زنا تېروي.

یونانیانو بې شمېره ښځې کولې

[1] الاسلام بلامذهب\دکتورمصطفی الشکعه.

[2] حقوق المراءة فی الاسلام عبدالقادرشیبة الحمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کليسا شارلمان ته دغيرشرعي اولاد د پيدا کېدلو په رواوالي اعتراف کړی دی. استاد محمد محي الدين عبدلحميد دمصري ورځپاڼو په حواله ليکي.

په بريتانيه کې دعيسايانو مشران د دکتورفيشري په مشرۍ راغونډ شول او پرېکړه يې وکړه چې د ښځوزياتوالي ته اجازه ورکړي ځکه دا ټول انسانيت ته ټولنيزي ګټې وربخښي او د ښځو زياتوالی دهغې ناروغۍ يوازينی علاج دی چې نن سبا غربيان اواروپايان پرې اخته دي ، اوټولنيزه بدامني لکه يارانه،بې ځايه اړيکې ،دنسب ګډوډي د ماشوم بې کفالته پرېښودل يې منځ ته راوړي [۱] که څه هم په اسلام کې خود ښځوزياتوالي روادی ،خوددې ترمنځ عدل لازمي بلل شوي دي، ابوهريره‌رضي الله عنه روايت کوي ،چې رسول الله(ص) فرمايي (څوک چې دوه ښځې لري ،يوې ته ډېر ميلان کوي اود دواړترمنځ عدل نه کوي، نود قيامت په ورځ به راشي اوپه يواړخ به کوږ وي. [۲]

مرتضی مطهري ليکنې

له يوې ښځې څخه د ښځوډېروالي پر ښځوظلم نه، بلکې دا دښځوحق دی، او که داسې ونه شي نوډېري انجونې بې مېړه پاتې کېږي ځکه چې واده ته د چمتوښځوشمېره تل واده ته چمتونارينه وو څخه ډېروي اوښځوته د مېړه نه موندلوبحران يا کړکېچ تربل هربحران څخه ډېرسخت دي اوښځه يې تحمل نه لري .تجربو ثابته کړېده چې په کوم ځای کې نارينه ووته دېوې ښځې

[۱] الاحول الشخصيه في الشريعة الا سلامية \ محمد محي الدين عبد الحميد
[۲] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه له ډېروسره د نکاح اجازه نه وي نو دا خلا (تشه)بیا وفانه، بلکې زنااو بداخلاقۍ ډکه کړېده.[۱]

بل داچې ښځوته د میاشتنۍ ناروغي (حیض) حمل ،نفاس او. . . داولاد زېږولویا د نسل د تکثر دوره ډېره محدود کړې ده په داسې حال کې چې نارینه هروخت د نسل تکثرته چمتودي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] نظام حقوق زن در اسلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ښځو ترمنځ عدل

که چېرې د چا له یوې څخه ښځې ډېرې وي، نودا یې د ښځو حق دی چې ددوی ترمنځ له عدل څخه کار واخلي(الله(ج)) فرمایي : (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً) النساء:۳

یعنې:پس که وېرېدئ چې انصاف به ونه کړلی شئ، نو یوه کوئ.

د ښځو ترمنځ به په وېش ،نفقه ،جامه ،او . . . کې له انصاف څخه کار اخلئ ځومره شپې چې له یوې سره کوئ له بلې سره یې هم کوئ ، دزړه مینه چې دده په واک کې نه ده الله(ج) یې پرې نه نیسي حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې رسول الله(ص) به د ښځو ترمنځ وېش کې عدل کاوه اوویل به یې (یا الله(ج)) دازماوېش دی په هغه څه کې چې زما په واک کې دي اوپه هغه څه مې مه نیسه چې ستا په واک کې دي ، او زما په واک کې نه دي.[1]

حضرت عمر رضي الله عنه رسول الله(ص) ته وویل که ماته اجازه راکړې چې حفصې(رض) ته ووایم چې دادې تاته زورنه درکوي ، چې ستا ګاونډۍ (عایشه) رسول الله(ص) ته ډېرګرانه ده ، رسول الله موسکی شو.[2]

د شپو اندازه په شریعت کې ټاکل شوې نه ده اونه دا واجب ده چې لومړۍ شپه له چاسره سبا کوي له کونډې سره که له پېغلې سره له ځوانې سره اوکه له زړې سره اوکه څوک د شپې کارکوي نودا نوبت به د ورځې مرعاتوي ، اوله یوې سره به له بلې څخه ډېر شپې نه کوي ، خوکله یې چې بنه یې په دې

---

[1] بخاري ، مسلم ،ترمذي، فتح الباري، اوبیهقي
[2] بخاري

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوښه وي حضرت سودې(رض) خپل نوبت حضرت عایشې(رض) ته بخښلی و.[۱]

الله(ج) فرمایي : (وَلَن تَسْتَطِيعُواْ أَن تَعْدِلُواْ بَيْنَ النِّسَاء وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلاَ تَمِيلُواْ كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ) النساء۱۲۹

یعنې: او ډېرځو په منځ کې په ټوله معنا عدالت ستاسې په وس کې نشته دی که تاسې وغواړئ هم نه یې شئ کولی له دې امله د یوې ښځې لور ته دومره میلان مه کوئ چې هغه بله بې سرنوشته پرېږدئ.

الله ج په خپله فرمایي چې انسان په ټولو حالاتو کې د ښځو ترمنځ په هراړخیزډول عدالت نشي کولی ځکه چې کېدای شي یوه یې ښکلې وي بله بدرنګه یوروغه وي بله ناروغه یوځیرکه وي اوبله بداخلاقه چې یوې ته په طبعي ډول دانسان تمایل اومینه ډېره وي اوبلې ته کمه نوالله ج داهرو مرو لازمي نه ونه ګرځوله چې په مینه او محبت اوجسمي اړیکوکې دې له ټولو سره مساوات وشي . یولورته میلان فطري خبره ده خوداسې هم نه چې هغه بله دې بې سرنوشته پرېښودل شي اوداسې وي لکه بېخې چې مېړه ونلري.رسول الله(ص) به حتی د مرګ په شپېو کې هم عدالت کاوه او دهرې ښځې به چې نوبت و هماغه کره به ورته،که دی به د ناروغۍ له امله نشو ورتللی نونوروته به یې امر کاوه چې ورکړه یې بوځي حضرت عایشه(رض) فرمایي چې رسول الله(ص) به د شپو په وېش کې موږ یو پر بلې غوره نه بللو او له ټولو سره به یې برابر چلند کاوه داسې به ډېره کمه پېښېدله چې دې مبارک دې په یوه ورځ کې په ټولو بېبیانو ونه ګرځي او له هغوې سره دې مینه ،تفقد اومهرباني ونه کړي خو د شپې به هاغې بي بي کره چې نوبت به

[۱] بخاري، مسلم، ترمذي، ابن ماجه

(c) ketabton.com: The Digital Library

یې و ورتلل او که بلې کومې یوې کره به ورتلل نو له نوبت ولا څخه به یې رسمي اجازه غوښتله او که اجازه به یې ورنه کړه نو نه به ورتلل زه په خپله داسې وم چې هېڅکله مې هم اجازه نه ورکوله چې زما نوبت کې بلې بې بې کره ورشي حضرت علي کرم الله وجهه به ان اودس هم د هغې مېرمن کره کاوه ،د چا به چې نوبت و. دښځو تر منځ د عدل په مسئله کې یوه خبره ده ،که ښځې ټولې مسلمانې وي اوکه ځینې یې د کتاب لرونکو نورو پرګنو څخه وي اوداحنافو په نزد د نوې واده شوې او پخوانۍ ښځې توپیر نشته دی او شافعي ،مالکې او احمد بن حنبل(رح) په نزد نوې واده شوې که پېغله وي نو اوه (۷) ورځې او شپې اوکه کونډه وي نو درې ورځې او شپې به ورته ځانګړې (خاصې) کړې او که غوښتل یې چې یوه یې له ځان سره سفر ته بوزي، نو هره یوه چې یې خوښه وي بېولی یې شي ،ځکه چې سفر تکلیف دی، مرستې او همکارۍ ته اړه لري اوښایي یوه له بلې څخه ډېر توان او طاقت ولري ،خو داحنافو په نزد غوره داده چې پچه (قرعه)واچوي او شافعي او احمد(رح) وایي چې یا به پچه اچوي اویا به د بلې رضا اخلي.[1]

او دامام مالک (رح) دوه قوله دي یو د احنافو په څېر اوبل د شافعي او احمد(رح) په څېر دی اوخومره یې چې توان رسېږي ، ټولې به خوشحاله ساتي ،ان دزړه په میل او مینه کې به د مساواتو کوښښ کوي او یوه به د بلې د خوشحالولو لپاره نه وهي. ابوهریره رضی الله عنه روایت کوي چې رسول الله(ص) فرمایي (څوک چې دوه ښځې لري او عدل نه کوي اویوې ته ډېر میلان کوي ،نود قیامت په ورځ به راشي او په یو اړخ به کوږ وي).[2]

---

[1] المیزان للشعراني.

[2] ابوداود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ښځه خپل وار بلې ښځې (بنې) ته بخښلی شي ،اوبیرته یې اخستلای هم شي ،لکه څنګه چې حضرت سودې(رض) خپل وار حضرت عایشې(رض) ته بخښلی و.[1]

اوکه خاوند د ښځې پوره حقوق نه اداکول او عدل یې نه کاوه.نو ښځه قاضي ته هم مراجعه کولای شي ،چې خاوند ته تعزیر ورکړي او کله که قاضي ته د خاوند ظلم جوت شي.نو هغه دې ورتې او تعزیر دې ورکړي ،خو د احنافو په نزد ددواړو بیلتون راوستلای نشي او امام مالک(رح) وایي : که ښځې دعوه وکړه ،چې خاوند یې تکلیفوي او زیان ورته رسوي او قاضي ته جوته شي او دا زیان او ناخوالې داسې وي چې د هغوی ترمنځ اوسېدنه اویوځای ژوند یې له خطره سره مخ کړی و ،او قاضي خورا له اصلاح څخه عاجز شو ا و ښځې هم طلاق وغوښت ،قاضي یې طلاقولی شي .

۱. ددوه خویندو په یوه نکاح کې راوستل

ددوو خویندو په یوه نکاح کې راوستل حرام دي ،خو کله چې یوه جلاشي : (وَأَن تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ) النساء۲۳.

یعنې: او(حرام ده) دا چې ددوه خویندو تر منځ یوځای والی راولئ.

همدا راز په یوه نکاح کې ددوه وهغو ښځو تر منځ یوځای والی روانه دی ،چې که یوه یې نارینه فرض کړو ،د بلې نکاح ورسره حرامه ده لکه ښځه او دهغې خاله چې که هریوه یې نر فرض کړو ،نو دبلې نکاح ورسره حرامه ده .

---

[1] بخاري ،مسلم ،ترمذی اوابن ماجه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدا را ز د ښځې او دهغې د ترور يو ځاى والى روا نه دى ،ځکه چې که ترور يې نارينه فرض کړو ،نو دانجلۍ يې وريره شوله او دا ددې انجلۍ تره شو چې ددوى نکاح يوله بل سره حرامه ده نو ددوى يو ځاى والى هم په يوه نکاح کې حرام دى).[۱]

د هغو ښځويو ځاى والى روانه دى چې خپل منځ کې يې نکاح حرامه ده نو اياد نکاح داحرمت به ددوى تر منځ له دواړو خواوو څخه وي او که له يوې خوا څخه مثلاً:موړوليدل چې دخورزې او خاله تر منځ يوځاى والى حرام دى ځکه چې که خاله نر فرض کړو نو ددې انجلۍ ماما شو ،نو دخور لور پرې حرامه ده او که د خور لور يې نر فرض کړو نو خاله پرې حرامه ده ،نو دا حرمت ددواړو خواوو څخه دى او که حرمت له يوې خوا څخه وي پدې معنى چې که يوه نر فرض کړونو د بلې نکاح ورسره حرامه ده ،او که دا بله بيا نر فرض کړو نو ددې لمړنۍ نکاح ورسره حرامه نه ده مثلاً :يوه انجلۍ او دهغې د پلار ښځه (ميره يې)نو که چېرې دا انجلۍ نر فرض کړو ،نو د پلار دښځې (ميرې)سره يې نکاح حرامه ده او که د پلار ښځه يې نر فرض کړو نو د خپل ميړه لور (پرکټۍ)پرې حرامه نه ده چې له همدې ښځې څخه نه وي او د ميړه له بلې ښځې څخه يې وي ،نو ايا ددوى يو ځاى والى روا دى ؟

امام زفر(رح) وايي چې دا يوځاى والى روانه دى.[۲]

او پاتې علماء وايي چې د يوځاى والى روادى ، ځکه چې هغه يوځاى والى روا نه دى چې حرمت د نکاح يو له بل سره له دواړو خواوو څخه ثابت وي.[۱]

---

[۱] بدائع الصنائع ،المغني ،نيل الاوطار،المجموع شرح المهذب اوشرح مسلم للنووي.
[۲] بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د محرماتو د یوځای والي په هکله رسول الله(ص) فرمایي (لاتنکح المراة علی عمتها ولاالعمة علی بنت اخیها ولا المراة علی خالتها ولا الخالة علی بنت اختها).[۲]

یعني : نه دي شي په نکاح کولی ښځه په ترور د هغې او نه ترور په وربرې د هغې او نه ښځه په خاله د هغې اونه خاله په خورزې د هغې.

همدا راز(نهی رسول الله(ص)) :ان تنکح المراة علی عمتها اوخا لتها).[۳]

یعنې :منع کړې ده رسول الله(ص) له دې نه چې په نکاح شي ،ښځه په خپله ترورا ویا په خپلې خاله.

خوارج وایي چې یوځایوالی یوازې دووخویندواودموراودلورحرام دی دنورو خپلوانو ترمنځ یوځای والی لکه دتره دلورګانو یا دماما دلورګانو یا دترور د لورګانو ،د ټولوفقهاءو په نزد روادی ،خو مکروه دی. اودتحریم او کراهت لامل دادی چې ددوه بنو ترمنځ هر وخت جنګ ،جګړې ،تاوتریخوالی، ناخوالي ،کشمکش او جنجال وي[۴]

اوهره یوه د بلې سره رخه (حسد) او کینه ساتي نو که ددوی تر منځ په نکاح کې روا والی وشي یا دواړه د یو سړي په نکاح وي نو د دوستانو تر منځ الفت ،مینه او محبت به په کرکې، حسد ، کینې او نفرت بدل شي ،نو هغه غرض چې د هغه لپاره نکاح روا شوې ده له منځه ځي رسول الله(ص)

---

[۱] المبسوط ،المغني اوالمجموع شرح المهذب.
[۲] متفق علیه.
[۳] بخاري.
[۴] الاحوال الشحصیه في الشریعة السلامیة \ محمدمحی الدین عبدالحمید.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فرمايي:(فانکم اذافعلتم ذلک قطعتم ارحامکم)يعني :که دا کار مو وکړ،نو ستاسو ترمنځ به صله رحمي غوڅه شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. هغه چې مېړوخې دي

کومې ښځې چې مېړونه لري او طلاقې کړې یې نه وي نو بل ته یې نکاح حرامه ده او که مېړونه یې مړه شول او یا یې طلاقې کړلې او عدت یې پوره شو بیا یې نکاح روا ده الله(ج) فرمایي : (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلاَّ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ) النساء ۲۴.

یعني :حرامې دي(پرتاسو) مېړوخې ښځې مګر د کومو چې مالکان شئ ستاسو ښي لاسونه.

نو دلته یې وینځې مستثنی کړلې ځکه چې هغه کله په جنګ کې ونیول شي، نوله مېړه سره یې اړیکې غوڅې شي ،او بېلتون راشي ،او د مېړوخو ښځو په حرمت کې حکمت د نسب ساتنه ده اوبل دا چې ددوی په نکاح کې جنجال، کشمکش او تولنیزه بې نظمي رامنځ ته کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

۳. هغه ښځې چې په عدت کې وي

په هغه ښځوچې له مېړه څخه جلا شي (خاوند یې مړشي یایې طلاقه کړي) عدت تېرول لازم دي یعنې یوڅه موده دې بې له واده څخه انتظاروکړي ،چې د انتظار په دغه موده کې ددوی نکاح کول حرام دي الله(ج) فرمایي (وَلاَ تَعْزِمُواْ عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّى يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ) البقره ۲۳۵

یعني : اوقصد مه کوئ تاسوعقد دنکاح ترهغه پورې چې ورسېږي هغه نېټه مقرره دخدای(ج) اخرخپل ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

داد هغه چا په هکله چې مېړونه یې مړه شوي وي اود طلاقې شوې ښځې په هکله فرمايي : (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ) البقره ۲۲۸

یعنې :اوطلاقې شوې ښځې دې په انتظار کې لرې ،خپل ځانونه تردرې حیضوپورې.

اود معتدې (هغه ښځې چې په عدت کې وي) دنکاح حرمت په اتفاق سره ثابت دی.)[۱]

اوکه چاله کومې ښځې سره په عدت کې نکاح وکړله نود جمهوروعلماوو(حنفي ،شافعي ، حنابله اوظاهريه و) په نزد پرې نه حرامېږي دوی به جدا کولی شي اوکله چې عدت یې پوره شي نونکاح ورسره کولی شي ،دوی یې قیاس په زناکاراندې کوي.[۲]

او دامام مالک ، اوزاعي اولیث په نزد اوپه یوروایت کې له امام احمد(رح) څخه داپرې د تل لپاره حرامه ده او داسې فیصله حضرت عمر رضي الله عنه هم کړې ده.[۳]

حضرت عمر رضي الله عنه وویل : لاتجتمعان ابداً.[۴]

یعنې : دوی نه شي یوځای کېدلای دتل له لپاره .

یا په بل عبارت دوی هېڅ وخت نه شي یوځای کېدلای.

---

[۱] بدائع الصنايع
[۲] المغني او المحلي
[۳] بداية المجتهد اوالخرشي علي مختصرخليل
[۴] موطاامام مالک

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ښځه چې مېړه یې درې طلاقه ورکړي ، نودا پرې حرامه شوله نه ورته رجوع کولی شي اونه د نکاح تجدید ، خوهغه وخت چې بل مېړه وکړي اوهغه ورسره صحیح خلوت وکړي لکه عادي نکاحګاني بې قید شرطه اوبیا یې هغه مېړه مړشي اویایې په خپله خوښه طلاقه کړي نوبیا ده ته رواده چې په نوي عقد او نوي مهر یې نکاح کړي.الله(ج) فرمایي: (فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ لَهُ مِن بَعْدُ حَتَّىَ تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَن يَتَرَاجَعَا إِن ظَنَّا أَن يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللّهِ) البقرة: ۲۳۰

یعنې.بیا که چېرې دا ښځه یې طلاقه کړله (دریم ځل)نواوس روا نده ده لره (دغه ښځه) د هغې څخه پس تر څو پورې چې نکاح وکړي له بل خاوند سره بیا که طلاق ورکړ دویم خاوند نو څه ګناه نشته پدې داوړو چې یوتر بله یوځای شي که خیال یې لرلو چې ټینګ به وساتي حکم د الله(ج).

له کونډو سره نکاح ته هڅونه

که څه هم اسلام نارینه له پېغلو سره نکاح ته هڅوي خو له کونډو سره نکاح له اجر او ثواب څخه خالي نه ده الله(ج) خپل رسول ته د (ثیبت وابکارا)یعنې کونډو او پېغلو دواړه یادونه کړېده.[1]

اوکه ځوک پدې غرض له کونډوسره نکاح کوي چې د هغې او دهغې د اولاد پالنه وکړي نو دا عیناً عبادت دی.یوبل ناوړه دود چې زموږ په ټولنه کې یې ځای موندلی دی هغه دادی چې زموږ اکثره ځوانان له کونډو سره که څه هم ځوانه وي واده ته زړه نه ښه کوي همدا راز زموږ د ټولنې اکثره

[1] تحریم ۵.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کونډې هم د رواج ،دود ،.دستوراو پښتني پېغور له مخې دوهم واده ته زړه نه ښه کوي ،که څه هم ژوند يې ډېر تريخ وي.د اکثرو ظاهري پلمه داوي چې دوهم واده ځکه نه کوي چې له لومړي مرحوم مېړه سره وفا وکړي. بايد وويل شي چې کونډې ته چې له لمړي مېړه سره د وفا کومه موده الله(ج) ټاکلې ده هماغه بس ده.الله(ج) له بنده څخه ډېر غيرتي ،وفادار ،حکيم او پوه ذات دی دا موده څلور مياشتې او لس ورځې ده الله(ج) په دې هکله فرمايي :

(وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا) البقرة۲۳۴.

يعنې :او هغه کسان چې مړه شي له تاسو څخه او پرېږدي دوی ښځې. انتظار دې کوي دا ښځې [له نکاح کولو څخه] په ځانو خپلو څلورمياشتې اولس[ورځې] .

په صدراسلام کې به داسې ښځې ډېرې کمې وموموچې کونډې شوې وي او بيا يې حتی دويم او دريم واده هم نه وي کړی د رسول الله(ص) د خپلې کورنۍ غړي هم همداسې و په هغوي کې زموږ څخه غيرت هم ډېر و او د اسلام په روح او مفهوم هم ښې پوهېدلې علماء وايي چې :هغه ښځه وفاداره نده چې د لومړي مېړه له مړينې څخه وروسته له بل سره واده ونه کړي بلکې هغه ښځه وفاداره ده چې دمېړه په ژوند کې يې د زړه مارغه د بل چا په دام کې نه وي نښتي.

په خپله د رسول الله(ص) بيبيانې له حضرت عايشې(رض) څخه پرته نورې ټولې کونډې وې حتی ځينو يې له رسول الله(ص) څخه مخکې دوه ودونه هم کړي وو.تاسې وګورئ په خپله د رسول الله(ص) دکورنۍ غړو نارينه او ښځينه دواړو له کونډو نارينه او کونډو ښځوسره ودونه کړي دي.حضرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسماء لومړی له جعفر طیار رضي الله عنه بیا له حضرت ابوبکر صدیق رض او بیا له(حضرت علي) سره واده وکړ،د رسول الله(ص) نمسۍ د حضرت حسین لور د حسن له مړینې وروسته له عبدالله ابن عمر او بیا له ابن عثمان سره واده وکړ.د حضرت علي رض لور فاطمې درې مېړونه کړي و.لبابه د عبیدالله ابن عباس لور لومړی له ابوالفضل بن عباس او دهغه له مړینې وروسته له زید بن حسن بن علي سره واده وکړ.د علي کرم الله وجهه لور میمونې په کربلاکې د خپل مېړه عبد الله ابن عقیل بن ابي طالب له شهادت وروسته له عبد الله ابن شمامه ابن عباس سره واده وکړ.دا په خپله د نبوي ډیوې پتنګان او د سپېڅلې کورنۍ غړي دي نو ویلای شو چې له کونډې سره نکاح یا کونډې ته دوهم واده نه شرعا بد کار دی او نه عرفا اونه دا په ځوانۍ ،مروت او وفاکې شمېرل کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلورم څپرکی

د نکاح څو ډولونه او احکام يې

الف: له کافر سره نکاح

اسلامي شريعت نارينه وو ته اجازه کړې ده چې د اسماني دين له منونکو سره نکاح وکړي په دې موجوده عصر کې درې اسماني شريعته (اسلام ،يهوديت او نصرانيت) موجود دي ،اونارينه وو لپاره روا دي چې په دې درې ډلوکې له هرې يوې سره چې وغواړي واده وکړي او هغه چې اسماني دين نه لري ،لکه مجوس ،بت پرست او داسې نور له هغو سره نکاح حرامه ده.

او د مسلمانې ښځې لپاره له مسلمان څخه پرته له بل چا سره نکاح روا نه ده، که څه هم د کتاب خاوند وي د مشرکوښځو سره د نکاح په هکله الله(ج) فرمايي : (وَلاَ تَنكِحُواْ الْمُشْرِكَاتِ) البقره ۲۲۱

يعنیً: او په نکاح مه اخلئ مشرکې ښځې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مشرکانو ته د مسلمانې ښځې د نکاح ورکولو په هکله فرمايي : (وَلاَ تُنكِحُوا ْ الْمُشِرِكِينَ) البقرة۲۲۱.

يعني او په نکاح مه ورکوئ مشرکانو ته (لورګانې او خويندې خپلې.

(لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ) الممتحنة : ۱۰.

يعني : نه هغه مسلمانې ښځې هغه کافرو سړيو ته حلالې دي او نه هغه کافر سړي مسلمانو ښځو لره حلال دي.

(وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ) الممتحنة: ۱۰.

يعنی :او مه ساتئ پخپله قبضه کې ناموس د کافرو ښځو .

او له مسلمانو سره د کتابيې د نکاح په هکله فرمايي :(وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا ْ الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ) المائده :۵

يعنی:او پاکې ښځې له هغو کسانو سره چې ورکړل شوي دوی ته کتاب مخکې له تاسو څخه.

او له کتابيې سره نکاح جايز ده ،ځکه چې ښځه کمزورې وي ژر د اغيزې لاندې راځي ،او نارينه د تاثير خاوند وي ،کېدلای شي ،ښځه د هغه له وېرې یا له هغه سره د محبت له کبله ايمان راوړي لکه چې ډېر ځله داسې شوي هم دي او د ښځې نکاح هم له کافر سره له همدې امله حرامه شوه.الله(ج) فرمايي :(أُوْلَـئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ) البقره ۲۲۱.

یعني: دوی اور ته بلنه کوي:

او: ((ولن یجعل الله للکفرین علی المؤمنین سبیلاً))

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې: او له سره نه ده ګرځولې الله تعالی لپاره د کافرانو پر مومنانو کومه بالادستي.

ځينې علماء وايي چې له اهل کتابو ښځو سره نکاح مکروه ده او عبد الله بن عمرؓ وايي چې دانکاح حرامه ده اود : (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُواْ الْكِتَابَ) څخه مراد هغه ښځه اخلي چې ايمان يې راوړی وي له دوی ځنې.

او له يهودو اونصاراوو څخه پرته له نوروا هل کتابو سره لکه هغه چې ايمان پر زبور ياپر صحيفو د ابراهيم ،شيث(ع) او داسې نورو لري د نکاح په هکله دوه قوله دي امام ابو حنيفه(رح) اويو روايت کې له امام احمد(رح) څخه دانکاح صحيح ده.[1]

امام شافعي ،صاحبان(رح) اوپه بل روايت کې له امام احمد(رح) څخه دانکاح صحيح نه ده.[2]

او له صابيې سره نکاح دامام ابوحنيفه(رح) په نزد رواده ځکه دوی اهل کتاب دي، اسماني دين مني اودستورو عبادت اوبندګي نه ،بلکې احترام يې کوي.

امام شافعي اوصاحبان(رح) وايي :چې له صابيې سره نکاح روانه ده.[3] ځکه دوی د ستورو عبادت کوي اوصحيح قول هغه دی چې ابن قدامه وايي: که دوی له يهودو اونصاراوو سره ددين په اصولو کې لکه تصديق درسولانو اوايمان په کتابونو موافق وو ،نودا اهل کتاب دي ،اوکه له دوی سره ددين

[1] بدائع الصنائع اوالمغني.
[2] بدائع الصنائع ،المغني اوالمجموع شرح المهذب.
[3] بدائع الصنائع اوتحفةالمحتاج.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اصولو کې برابرنه وو نوددوی نکاح روا نه ده.[۱] او که له مور او پلار څخه یې یو اهل کتاب او بل مجوسي و نو د هغې نکاح هم روا ده.[۲]

هغه وینځه چې کتابیه وي د امام شافعي او حنابله و(رح) په نزد نکاح ورسره صحیح نه ده.[۳] او بادار ته یې روا ده او امام ابو حنیفه(رح) وايي چې د کتابیې وینځې نکاح روا ده.[۴]

ب: متعه او موقتي (لنډ مهالې)نکاح

متعه

متعه فایدې اخستلو ته وايي ،او داسې صورت نیسي چې سړی کومې انجلۍ ته ووايي چې مثلاً څوورځې له تاڅخه په سل روپۍ ګټه اخلم یا ترڅو چې زه په دې ښار کې اوسېږم له تاڅخه په زرروپۍ جنسي فایده اخلم او هغه یې ومني.

www.melitahrik.com 0777 400 116

موقته نکاح

هغه ده چې څوک کومې انجلۍ ته ووايي چې ته له ماسره د یوې میاشتې لپاره واده وکړه اودومره مهر به درکړم او هغه یې ومني.په دې نکاح کې به دنکاح ټول شرطونه لکه شاهدان ،مهر،ایجاب او قبول پوره وي اود مودې ټاکل ضروري دي.

---

[۱] المغني لابن القدامه.

[۲] الاشباه والنظائر،ابن نجیم.

[۳] رحمة الامة ،المغني اوالمجموع شرح المهذب.

[۴] بدائع الصنائع اوفتح القدیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متعې اولنډ مهالي نکاح توپیر

۱. په متعه کې شاهدان ضروري نه دي اوپه موقتي نکاح کې ضروري دي.

۲. متعه به د تمتع (فایده) په لفظ وي په نوروبه نه وي اوموقتي نکاح په زواج ،نکاح اونوروالفاظوچې همدا مفهوم لري هم صحیح کیږي.

۳. دوخت اومودې ټاکل په متعه کې شرط نه اوپه موقتي نکاح کې شرط دي.

د متعې او لنډې مهال نکاح حکم

متعه په ابتدا د اسلام کې روا وه بیاوروسته منع اوحرامه کړل شوه اوټول فقهاء یې په حرمت متفق دي اوله روافضو اوشیعه امامیه و څخه پرته هېڅوک یې هم روانه ګڼي.[1]

دوی وایي چې ډېرو صحابه و لکه علي ،عبدالله بن عباس ،ابن مسعود ،ابی بن کعب ،عمران بن حصین رضي الله عنه دې ته روا ویلي دي ،خوعلي رضي الله عنه خپله وایي : ان حل المتعةقد نسخ.[2]

یعنی :یقینا دمتعې حلالول منسوخ شوي دي.

ابن رشدوایي،چې د متعې حرمت له رسول الله(ص) څخه په تواتر سره ثابت دی.[3]

---

[1] الاعتبارفي ناسخ والمنسوخ من الاثار\محمدبن موسى الهمداني ،کاشف الغطا،کشف الاسرار،ایه الله خمیني این است ائین ما\فقید محمد حسین اومختصرالنافع.

[2] نحفةالمحتاج ،المهذب ،الخرشي اونیل الاوطار.

[3] بد اية المجتهد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت عمرؓ وايي : رسول الله(ص) د متعې اجازه موږ ته درې ځله کړې وه ،بيايې حرامه کړله په خدای(ج) سوګند نه پوهېږم چې بيابه چا متعه کړې وي او هغه واده والا وي ،مګر په تېګو ويشتل شوی دی.[1]

د سبرة الجهنيؓ څخه روايت دی چې رسول الله(ص) فرمايي :(ياايها الناس انی كنت قد اذنت لكم فی الاستمتاع من النساء وقدحرم الله ذلک الی يوم القيمة).[2]

يعنې : ای خلکو يقينا زه وم چې تاسو ته مې اجازه کړې وه په فايده اخستلو ښځو څخه (په متعې) اوبېشکه حرام کړالله(ج) داکاردقيامت تر ورځې پورې.

له حضرت عليؓ څخه روايت دی چې رسول الله(ص) دخيبرپه غزا کې له متعې څخه اودکورنيو خرولـه غوښـو څخه منع کـړې ده.. بخاري اومسنداحمد ، امام بيهقي په سنن الكبرى کې له ابن عباسؓ څخه نقلوي چې (المتعة هی حرام كالميتة والدم ولحم الخنزير)

يعنې متعه حرامه ده لکه مړه اووينه اودخنزيرغوښه.

الله(ج) فرمايي : (وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ) المومنون : ٥.

يعنې : اوهغه کسان چې دخپلو شرمګاهو ساتونکي دي همداراز فرمايي : (وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا) النور: ٣٣.

يعنې:اوښايي چې ځان وساتي هغه کسان چې نه مومي (توان)دنکاح.

---

[1] ابن ماجه.

[2] مسلم اومسند احمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

﴿وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلاً أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم﴾ النساء: ۲۵.

یعنې: او څوک چې په تاسو کې نه لري توان د دې چې نکاح وکړي له بيبيانو مسلمانانو سره نو نکاح دې وکړي له هغه ښځو سره چې چې ستاسو د لاس مال دی.

نو څوک چې په صحيح عقد او نکاح کې ښځه نه لري، نو په پاکۍ او ځان ساتنې حتی له وينځو سره په نکاح مامور شوي دی. که متعه روا وای الله(ج) به ورته د متعې امر کړی و.

او موقتي نکاح هم د متعې په څېر باطله ده او له امام ابو حنيفه (رحمة الله عليه) څخه يو روايت شوی دی که چېرې په موقتي نکاح کې د و مره وخت وټاکل شي چې غالبا انسان يکې مړ کېږي لکه سل کاله نو دا عقد صحيح دی، ځکه چې دا معنا ابدي او د تل لپاره عقد دی، خو دا روايت کمزوری دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

د همېشنۍ نکاح ګټې

اسلام يو رښتونی دين دی او د هرچا مصالح (ښېګڼې) په نظر کې نيسي، که چېرې په موقتي ډول نکاح روا شوې وای او وروسته ښځه او خاوند سره بېل شي او يا خاوند ښځه وشړي، نو په دې کې د ښځې او کورني نظام د واړو لپاره ډېرې زيانونه ليدل کېدل، مثلاً:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. که اولاد پلار واخلي ،نود مور له ترحم او شفقت ،روزنې او تربیې څخه بې برخې پاتې کېږي اود مور روزنه د کوچني لپاره حتمي ده ،اوکه اولاد مور واخلي نو د پلار له ترحم ،شفقت او مینې څخه محرومېږي.

۲. داکوچنی به په تولنه بوج وي ځکه دهغه د لګښت ،خوراک ،جامواوروزنې لپاره څوک تیار نه وي.

۳. کله چې په ځوانۍ کې ښځه ښکلې وي د هر چا رغبت ورته کېږي ،چې هغه خپلې غېږې ته راولي اودهغې د ښکلا له خوړو څخه خوند اومزې واخلي ، خوکله چې زوړ اوښکلا یې ختمه شي نوبیا هېڅوک دې ته غاړه نه ږدي چې دا پند دې پورته کړي اودتل لپاره دې د هغې خدمت ،نفقه ،دارو اودرمل پر غاړه واخلي.اومور، پلاراو ورونه هم ورسره تنګ شي،نو اسلام نکاح د تل لپاره وګرځوله چې که څوک د کومې ښځې دځوانۍ ،دښکلا اوخوړو څخه خوند اخلي نو هغه دې په زوړوالي کې هم ساتي اوهمدا د سلیم فطرت تقاضا هم ده.نن صبا موږ وینو چې په لوېدیځ، اونورو اروپایي اونورو تش په نامه پرمختللو هیوادونوکې په ځوانۍ کې له ښځې څخه خوند اومزې اخستل کېږي ،اودخپلو غوښتنو قرباني کوي یې اوبیایې په زوړ والي کې داسې پرېږدي لکه چې دوه څاروي د خپلو جنسي غرایزو د اشباع لپاره یوځای شي اوبیا د خپلو غوښتنو له پوره کولو وروسته بېل شي اوبیا هر یو پخپله مخه ځي او دا ښځو ته لوی زیان اوهغوی پورې ملنډې وهل دي ،نو له همدې امله هلته هرکال په زرګونو ښځې ځانونه وژني.

ج: د شغار (بدل) نکاح

(c) ketabton.com: The Digital Library

شغار دشین په زیر سره خالي ځای ته وایي لکه چې عرب وایي :شغرت البلد ،یعنې ښار له اوسېدونکو څخه خالي شو

هذاعمل شاغریعني :داکار خالي دی.کله چې هېڅوک هغه کار نه قبلوي اودې نکاح ته شغارځکه وویل شوچې له مهر څخه خالي وي.[۱]

ځینې وایي چې شغار په لغت کې پورته کولوته وایي ،کله چې سپی پښه د حاجت لپاره پورته کړي،نووايي (شغرت الکلب) اوددې نکاح د سپکوالي او غندنې لپاره په دې نوم ونومول شوه.[۲]

په جاهلیت کې یوډول نکاح وه چې شغار به یې ورته ویلې،پدې ترتیب چې یوسړی به خپله لور یاخوربل تن ته په دې شرط ورکړله چې هغې به هم خپله خور یالور ده ته په نکاح ورکوي اوهر یوبه دخپلې ښځې د مهر بدل ورکړل شوې انجلۍ وګرځوله.

مګر اسلام دامنع کړل حضرت عمر(ص) روایت کوي چې ان رسول الله(ص) نهی عن الشغار.[۳]

یعنې: یقینارسول الله(ص) فرمایي :(لاشغارفي الاسلام)[۴]

یعني:نشته شغارپه اسلام کې.

مګر کوم بدل چې نن سبا زموږ په ټولنه کې رواج دی.داشغارنه بلکې سیې نکاح ده اوکه چېرې داسې وشي چې یوه د بل مهر و ګرځول شي نو

---

[۱] ترمذي اونیل الاوطار.
[۲] القاموس المحیط اولمغني لابن قدامه
[۳] صحاح الستة اونیل الاوطار.
[۴] مسلم اومسنداحمد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام شافعي(رح) وايي: دا نکاح باطله ده او په مسلمانانو واجب دي چې دوی سره ببېل کړي که دخول يې شوی وي او که نه شوی.[۱]

او همداسې يو روايت له امام حنبلﷺ څخه هم دی دليل يې دادی چې عبدالرحمن بن هرمزالاعرج روايت کړی دی چې عباس بن عبدالله بن عباسﷺ خپله لور عبدالرحمن بن الحکم ته په نکاح ورکړله او عبدالرحمن خپله لور عباس ته په نکاح ورکړله او دواړو خپلې لورګاني يو د بل مهر وګرځولې نو معاويه ابن ابي سفيان(رح) مروان بن الحکم ته وليکل چې دوی يو له بل نه ببېل کړئ.[۲]

امام مالک(رح) وايي، چې په دې نکاح کې له دخول څخه وړاندې جدايي راوستلی شي، خو له دخول څخه وروسته يې نه شي راوستلی.[۳]

امام ابوحنيفه(رح) او ملګري يې وايي دا هغه نکاح ده چې باطل شرط ورسره يوځای شوی وي، يعني عقد او نکاح سيې دی مګر شرط باطل دی او دواړو ښځو ته مهر لازمېږي، ځکه چې په دې نکاح کې هغه څه مهر شول چې مهر کېدلای نشي، چې هغه انسانان دي او مهر بايد متقوم (ارزښتمن) مال وي.[۴]

---

۱ مغني المحتاج او المغني.
۲ ابوداود او مسند احمد.
۳ الخرشي على مختصر خليل.
۴ بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د حنابله و مشهورقول دادی چې که پدې شرط يې ورکړله چې هغه به هم خپله لوریاخور ده ته په نکاح ورکوی نو داصحیح نه ده ځکه چې په فاسد شرط پورې يې اړوند کړله چې هغه ده ته دبلې ورکول دي.[1]

د: وینځې سره نکاح

لکه چې مخکې مو وویل ،کومه ښځه چې په جنګ کې ونیول شي اومېړوښه وي نوله مېړه سره يې اړیکې غوځې شي اومسلمانانوته روادي چې له داسې ښځوسره نکاح وکړي.الله(ج) فرمايي: (فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم مِّن فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ) النساء :۲۵.

يعنې: نو نکاح دې وکړي د هغوسره چې ستاسې د لاس مال وي چې ستاسې وینځې دي مسلمانانې.

اودهمدې ايت په پای کې فرمايي :(ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنْكُمْ) النساء :۲۵.

يعنې :داپه دې وجه چې ځوک په تاسوکې وېرېږي له تکلیف وربېښېدلوڅخه.

فقهاء په دې ايت کې د (طول) په تفصيل کې ډېراختلاف لري چې په لنډ ډول يې دلته يادونه کوو:

۱.د امام ابوحنيفه(رح) په نزد هراصيل اومريي سړي ته روادي چې اصيله ښځه يې نه وي نوله وينځې سره نکاح وکړي که دا وينځه مسلمانه وي اوکه کتابيه وي اوهر اصيل او مريي ته روا نه دي چې اصيله ښځه ولري او له

[1] المغني اولمختصرفي الفقه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وینځې سره نکاح وکړي،نود احنافو په نزد هر چاته روا ده چې له وینځې سره نکاح وکړي خو چې اصیله ښځه ونلري ،یعنې د وینځې نکاح په اصیلی روا نه کښې.[1]

اوکه څوک اصیله ښځه ونلري که څه هم د اصیلې سره نکاح توان ولري له وینځې سره نکاح ورته روا ده.

رسول الله(ص) فرمایي :(وینځه دې پر اصیلې ښځې نشي په نکاح کولای.

الله(ج) فرمایي :وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلاً أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم مِّن فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ) النساء۲۵.

یعنې: اوڅوک چې نه لري په تاسوکې طاقت ددې چې نکاح وکړي له بیبیانومسلمانانو سره نو نکاح دې وکړي له هغو ښځو سره چې ستاسودلاس مال دي چې مسلمانې وینځې دي.

اوله(طول څنې مراد په ایت کې دده په نزد داصیلې ښځې شتوالی دی یعنې چې همدا اوس دده په نکاح کې وي ځکه چې داداصیلې ښځې سپکاوی اوبې احترامي ده.

۲. امام شافعي (رح) وایي چې هر مسلمان ته چې ازاد وي اوکه مریې ،په دوه شرطونودوینځې نکاح روا ده.[2]

---

[1] روائع البیان في تفسیرایات الاحکام ۱ محمدعلی الصابوني اوجامع احکام القران.

[2] المهذب اومحمد محي الدین عبدالحمیدي له تحفه ابن حجرڅخه نقل کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف :چې د زناوېره ورسره وي.

ب: چې له اصیلې ښځې سره د نکاح مالي توان او طاقت ونلري که څه هم اصیله ښځه له اهل کتابو څخه وي او له طول څخه مراد مالي توان او طاقت دی.

او هرمسلمان ته چې که اصیل وي او که مریی داحرام ده چې له کتابيې وینځې سره نکاح وکړي څکه چې الله(ج) فرمايي : (فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ).

یعنې:چې ستاسو وینځې دي مسلمانانې.

او دده په اند مریي ته روا ده چې له وینځې سره نکاح وکړي او اصیله ښځه ولري.

عجیبه خولا داده چې له وینځې سره نکاح روا نه ګڼي مګرهغه چاته چې له اصیلي ښځې سره د نکاح طاقت ونه لري او مریي ته اجازه ورکوي چې د اصیلي له پاسه وینځه هم په نکاح کړي ،سره له دې چې : (وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ) عام دی او هېڅوک تربنه خاص نه دي.

۳. امام مالک(رح) وايي:هراصیل مسلمان ته روادي چې له وینځې سره که څه هم کتابيه وي په هغه دوه شرطونونکاح وکړي چې امام شافعي(رح) شرط کړي دي.

برابره خبره ده چې له دې سره نکاح يې لومړنۍ وي او که له دې څخه پرته بله ښځه هم ولري اوبرابره ده که لدې څخه مخکینۍ ښځه يې اصیله وي او که وینځه خو په دې شرط چې اصیله ښځه يې زوجي حقوق ادانکړي.

په مالکیانو کې ځینې علماوو د وینځې نکاح پر اصیلې په دې مشروطه کړې ده چې اصیله ښځه په دې واده خوښه وي ،او که اصیله ښځه دځان له پاسه د وینځې په نکاح ناراضه وي نو روا نه ده.اود خپلې ښځې له وینځې سره هم نکاح روانه ده.[1]

[1] درمختار.فقه السئه اوشرح الوقایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

. لکه وړاندې موچې وویل ،تول فقهاء په دې متفق دي چې په نکاح کې په هلک باندې کوم شرط نه دی اېښودل شوی له هر چا سره یې چې خوښه وي نکاح کولی شي ،که هغه یې سیال وي اوکنه خو که انجلۍ د خپلې نکاح تړون په خپله کوي ،نوسیالداري به په نظر کې نیسي، داچې کله یووګړی د بل سیال ګرځي ،اوواده ورسره کولی شي، اوپه سیالۍ کې معتبر صفتونه کوم دي ؟فقهاء په دې هکله د نظر اختلاف لري :

١. عبد الله ابن مسعودﷺ امام مالک، ،سفیان ثوري ،کرخي ،محمد ابن سیرین،حسن بصري ،اوعمر ابن عبدالعزیز(رح) وايي چې : سیالي یواځې په دین کې شرط ده او په نورو صفاتو کې سیالي ضرورنه ده ځکه چې په صدر داسلام کې ډېرو معتبرو صحابیوﷺ له مرئیانو سره ودونه کړي دي لکه دقیس لورفاطمه(رض) چې قریشه اوډېره جلیل القدره صحابیه وه اود رسول الله(ص) له مریې اسامه سره ورته رسول الله(ص) په نکاح امر وکړاو هغې ور سره نکاح وکړله.[1]

٢. امام احمد(رح) وايي چې سیالي یې په دین او کارکسب کې ضروري ده یعنې دا اوچت کسب کوونکي لوردټیټ کسب کوونکې دزوی سیاله نه ده.

٣- دامام شافعي(رح) په نزدسیالي په دین، کار، کسب، اصیلوالي، (ازادي) او له عیبونوڅخه خالي والي کې ده اود ځینومعاصروشافعي مذهبو علماوو په نزد په عمرکې مساوي والی ضروري دی یعنې زوړاوبوډا دځوانې ښځې سیال نه دی.

که دا صفت د سیالۍ د صفتونوپه معتبروشرطونوکې دصفت اوشرط په توګه ونه منو او ونه وایوچې د بوډا اود ځوانې پېغلې نکاح دې حتماونه

---

[1] فتح القدیر،بدائع الصنائع اونیل الاوطار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي ، خو دا باید ضروري وګڼو چې ځوانه نجلۍ باید سپین ږیري او کمزوري ته په نکاح ورنه کړل شي ، ځکه داد ټولنې نظم ته زیان رسوي ، ټولنه فاسد وي ، ځوانه ښځه بوډانه خوښوي او نه سپین ږیرى د ځواني ښځې حقوق ورپوره کولی شي ، ډېر داسې شوي دي چې سپین ږیري ته يې ځوانه په نکاح کړې وي او بوډاد همـاغي شپې په سبا مړ وي نو په دې هکله ډېر احتیاط په کار دی ، داد ښځې لپاره یو همېشنی رنځ دی چې روحا هم ناارامه وي.

۴- دامـام ابوحنیفـه اود هغـه دملګـرو(رح) پـه نـزد دسـیالۍ صـفتونه اسلام،دینداري ،نسب ،اصیلوالی ، شتمني ،کسب او کړنه ده نو کله که کومه ښځه له چاسره واده وکړي او دا صفتونه په کې کم وي او ولي ورځنې تېرشي نو نکاح صحیح ده .

همدارازکـه صـغیره یـې پـه نکـاح ورکـړې وي اوپـه هلـک (خاونـد) کـې داصـفتونه کـم وي اولـه بلـوغ نـه وروسـته تـرې جینـۍ تېـره شـي ، نونکـاح صحیح ده او که دادواړه هریو ورځنې تېر نه شي ، نو دنکاح د فسخ کولو حق لري لـه اسلام ځخه مراددپلرونو اونیکونو اسلام دی،نو د چاچې پـواځې پلارمسلمان وي ،دهغه چاکفوه اوسیال نه دی چې پنځه یا شپږ پېړۍ یې په اسلام کې تېرې شوي وي (دا په غیردعربو کې).

اود کسـب اوکارپـه لوړتیااوغوره والـي کـې دهغـي ټـولنې دود اورواج تـه اعتبار دي یعنې هرکسب چې په یوټولنه کې ارزښت اودرناوی لري ،هماغه لوړدی نوداوچت کسب کوونکي دلورنکاح د ټیټ کسب کوونکي له زوی سره د انجلۍ دولي له موافقې پرته صحیح نه ده لکه په افغانستان کې چې سپک کسب ډمتوب اوناییتوب اوپه مصرکې اهنګري ګڼل کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوله مال څخه مراد دادی ،چې خاوند د ښځې نفقه ،مهر،جامه ،اوداسې نورې اړتیاوې پوره کولی وشي او که دایې پوره کولی وشو ،نودا دغني(بډای) دلورسیال دی اوغوره والي په نسب اوقوم کې یوازې په عربو کې دی اوعجم ټول یودبل سیالان دي.اوعرب هم ټول یودبل سیالان نه دي اوعجمي دعربي سیال نه دی.[1]

[1] شرح الوقایه ،الاحوال الشخصیة في الشریعة الاسلامیة \محمد محي الدین عبدالحمید.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولي او په نکاح کې ولایت

په نکاح کې ولایت (واکمني) په دوه ډوله ده:

جبري ولایت یا (غیراختیاري واکمني) او هغه ولایت چې مستحب دی ،چې دواړو ته به لنډه کتنه وکړو :

الف: جبري ولایت

دجبري ولایت اسباب درې دي :

۱. کوچنیوالی که کونډه وي او که پېغله.

۲. لیونتوب چې پیدایشي وي او که وروسته لیونی شي.

۳. معتوه یا احمق (پاګل او ډېر کم عقل)[1]

ټول اولیا په خپل وارد ولایت حق لري ،لومړی پلار ،بیانیکه بیا ... لکه څنګه چې د نکاح په موانعوکې موږ ورته نغوته وکړه ،په هماغه ترتیب سره لومړی له دویم څخه د نکاح دولایت حق لومړی لري.

امام شافعي(رح) وایي چې پر کونډې داجبارولایت نشته دی او په بالغې پېغلې هم شته دی او په کوچنۍ باندې پلاراونیکه د اجبارولایت حق لري ،بل څوک یې نه لري ، اوکه دادواړه نه و.نوبیادې بی واده پرېښودلای شي ،ترهغه چې بالغه شي اواجازه وکړي.

[1] بدائع الصنائع ،تحفة المحتاج،المغني اوالخرشي على مختصر خليل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام مالک(رح) وایي چې جبري ولایت پر کوچني له پلار څخه پرته بل چاته نشته دی او که پلار یې نه وي نو په نکاح دې یې څوک نه ورکوي، ترهغې چې پیغله شي او دځان لپاره وکیل وټاکي.[۱]

له امام احمد(رح) څخه په دې هکله دوه روایته دي چې یو دامام شافعي(رح) په څېردی.

اودپاګلې لیونۍ ښځې د زوی یا لمسي ولایت په مور له هر چالومړی دی ،که کومه پاګله یالیونۍ ښځه یې زوی یالمسی په نکاح ورکړي ،نوعقدفسخ کولی نه شي.

دامام ابوحنیفه(رح) په نزد اوپه یوروایت کې کې له شافعي،مالک اواحمد(رح) څخه په ولي کې عدالت شرط نه دی.اوپه قوي روایت کې له امام شافعي،مالک اواحمد(رح) څخه په ولي کې عدالت شرط دی.

که چېرې پلار یانیکه صغېره په نکاح ورکړله ،نوداعقد لازم اونافذ دی له بلوغ څخه وروسته د فسخې حق نه لري ،په هغه صورت کې چې پلار یا نیکه له عقد څخه د مخه په بد اختیارۍ ونه پېژندلی شي ،اوکه د عقد څخه د مخه اویادعقد په وخت کې هغه صغیرته بد نیت درلودیا فاسق یالیونی و ،یایې سپک خویونه درلودل،لنډ فکری و ،دکارونوپه پای (انجام) یې فکر نه کاوه یا یې پر صغیر له اندازې څخه ډېر مهرټاکلی و ،اویاد صغیرې مهرله اندازې څخه کم و ،یا یې سیال ته نه وه ورکړې ،نوځینې وایي چې دانکاح

---

[۱] الخرشي علی مختصرخلیل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صحیح نه ده ،اوځینې وایې چې دانکاح موقوفه ده ،اوصغیراوصغیرې دواړوته له بلوغ څخه وروسته اختیاردی.[۱]

اوکه له پلاریا نیکه څخه پرته بل ولي په نکاح ورکړله ، که څه هم خاوند یې سیال وي اومهرهم له مثل څخه هم کم نه وي ، نودانکاح صحیح اولازمه ده ، خو نافذه نه ده، اوهریودبالغېدلوپه صورت کې اختیارلري ، یعنې دانکاح منلی هم شي او ردولی یې هم شي ، که څه هم دخول شوی وي اودامام ابویوسف(رح) په نزداختیاردبالغېدونشته دی اودنکاح فسخ هغه وخت صحیح کېږي کله چې له عقدڅخه خبرشي ، یعنې که کوم څوک بالغ هم شي او له نکاح څخه خبرنه وي نوهرکله چې خبرشي ، نودقبلواوردولوحق لري.

ب : یوې عاقلې، بالغې اواصیلې ښځې ته چې دامام ابوحنیفه(رح) په نزددخپلې نکاح دکولوحق هم لري ، مستحب دی ، چې ولي ته اجازه ورکړي ، چې د دې دنکاح عقدوکړي اوکه ولي ورڅخه اجازه وغوښتله اوداچپ شوه ، نودا د دې له خوا اجازه ده ، اوکونډه به په ډاګه (صراحت) سره امرکوي اوولي باید اصیل، عاقل اوبالغ وي،اوله هغه چاسره چې دایې ولي دی ، په دین کې مساوي وي.

پر مسلمان دکافر، ذمي، یهودي، نصراني اوداسې نوروولایت نشته دی :

(وَلَن يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلاً) النساء: ۱۴۱

یعنې : اوله سره نه دې ګرځولي الله(ج) دکافرانولپاره په مسلمانانوکوم حاکمیت.

د امام شافعي(رح)په نزد زوی پر موردولایت حق نه لري.[۲]

---

[۱] المجموع شرح المهذب ،المغني اوالخرشي على مختصر خليل.

[۲] المهذب للشيرازي.

۲المهذب للشيرازي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه عصبه نه وي نو دولایت حق د امام ابو حنیفه(رح) په نزد ذوي الارحامو ته لېږدول کېږي.

امام شافعي او صاحبین(رح) وايي که عصبه نه وي نو دولایت حق خلیفه ته دی.۲

اوڅوک چې وینځه ازاده کړي او دوینځې عصبه یې نه وي ، نو باداریې دهغې ولي دی.

اوکه نژدې ولي لېرې وي او خاطب (غوښتونکې) دهغه انتظار نه کوي ، نو شریعت یې لېرې ولي ته اجازه کړې ده ، چې دنکاح ولایت وکړي اودنژدې ولي په راتګ سره نکاح نه باطلېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم څپرکی

نفقه

پېژندنه او د استحقاق شرطونه يې

۱. ثبوت او پېژندنه

الف: نفقه په لغت کې

نفقه له نفوق څخه اخستل شوې چې هلاک او له منځه تللو ته يې وايي يا له نفاق څخه اخستل شوې ، چې رواج (دود) ته يې وايي.
او فقهاء نفقې کلمه هغه مال ته استعمالوي چې انسان يې په خپل عيال لګوي ، ځينې علماء نفقه خوړو او جامې ته وايي ، او ځينې نورې خوړو ، جامې او استوګنځي (د اوسېدلو ځای) ته وايي.

ب: ثبوت

د ښځو نفقه په ايت، حديث، اجماع او قياس ثابته شوې ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. (وَعلَى الْمَولُودِ لَهُ رِزْقُهُنّ وكِسْوَتُهُنّ بِالْمَعْرُوفِ) البقرة ۲۳۳
يعنــې :اودکوچنيانوپــه پــلار لازم دي خوراکــه اوجــامې د دغوښــځود دستور(شريعت) مطابق.

۲. (أَسْكِنُوهُنّ مِنْ حَيْثُ سَكَنتُم مِّن وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُنّ لِتُضَيِّقُوا عَلَيْهِنّ) الطلاق : ۶

يعنې : واوسوئ دا ښځې چېرته چې او سېږئ تاسې ، له خپل طاقت سره اوضررمه رسوئ دوی ته چې تنګي به روالئ تاسې په دوی باندې .

۳. (لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ) الطلاق : ۷

یعنې: نفقه دې ورکوي ښښتن دطاقت له طاقته خپله ښوک چې راتنګه کړلی شوه پرهغه روزي د ده پس خرڅ دې کوي دی له هغه ښخه چې الله(ج) ورکړي دي.

۴. رسول الله(ج) دحجه الوداع پـه خطبـه کې وفرمايـل : (ولهن عليكم كسوتهن ورزقهن بالمعروف).[1]

یعنې: اوهغوی لره په تاسې جامه اوروزي ده په نيکې طريقې سره.

۵. پـه نيـل الاوطـارکې وايـي چـې هنـد دابـي سـفيان مېرمن درسول الله حضورته راغلله اوويې ويل چې ابي سفيان ډيربخيل سړی دی اوموږته دومره څه نه راکوي ،چې ماا وزمازوی لپاره بس شي ، خوهغه څه چې زه يې ورڅخه واخلم اوهغه پوه نه شي رسول الله(ج) ورته وفرمايل : (خذي من مال

[1] مسلم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابي سفیان ما یکفیک وولدک بالمعروف» یعني : دابو سفیان له مال څخه دومره څه چې ستا او ستا بچي ته بس کېږي په نېک (منل شوي) ډول اخله.[1]

۲. بل دمعاویة القشري رضي الله عنه حدیث چې رسول الله(ص) ورته وفرمایل: «هغې ته خواړه ورکړه کله چې خواړه خورې، په جامه یې پټه کړه کله چې ځان په جامه پټوې.....»[2]

نو ټول علماء پردې متفق دي چې دښځې نفقه پر خاوند واجب ده .

داچې مېرمن دکوراو خاوند خدمت کوي، دهغه په کورکې اوسېږي ،بهر ته نه وځي کاراوکسب نه کوي نو دعقل غوښتنه هم داده چې دهغې جامه او نفقه پرخاوندلازمه وي .

کومه ښځه دنفقې مستحقه ده؟

هره ښځه د نفقې مستحقه نه ده.د نفقې د استحقاق لپاره څو شرطونه شته دي چې دلته یې په لنډ ډول یادوو.

الف: چې د نکاح عقد یې صحیح وي ، په فاسده نکاح کې نفقه نه شته اوکومه ښځه چې په اشتباه کې ورسره کوروالی شوی وي ،هم دنفقه مستحقه نه ده.[3]

ب: داچې د خاوند دکټې اختلاط لپاره برابره اومناسبه وي اوکه چېرې کوچنۍ وي لکه له اوه کلو څخه وړه ، نو په نفقه یې اختلاف دي امام

www.melitahrik.com 0777 400 116

[1] متفق علیه

[2] ابوداود ،ابن ماجه،مسند احمد اومشکوة.

۳بدائع الصنائع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوحنيفه اوامام محمد رحمة الله عليه وايي چې ددې نفقه يې په خاوند نه شته ده ، که څه هم خاوند کورته راوستې وي اود خاوند په کور کې اوسېږي امام ابويوسف(رح) وايي که خاوند يې خپل کورته راوستې وي اود خاوند په کورکې اوسېدله ، نونفقه يې په خاوند شته ده دلته فتوى په دې مذهب کې د امام ابويوسف په وينا ده.

کومه ښځه چې ناروغه وي اود خاوند مباشرت ورسره نه کېږي امام ابوحنيفه ،اوامام محمد(رح) وايي چې نفقه يې په خاوند حق ده خوپه هغه صورت کې چې ناروغي ورته دپلار په کورکې پيداشوي وي اود خاوند کورته له تللوڅخه انکاروکړي نونفقه يې په خاوند نه شته ده.

امام ابويوسف(رح) وايي چې که ناروغي ورته دپلار په کورکې پيداشوي وي نود نفقې مستحقه نه ده که څه هم د مېړه کورته له تللوڅخه انکار ونه کړي.

اوکه په خپل کور کې يې وساتله نونفقه يې حق ده دلته فتوي د امام ابوحنيفه اوامام احمد(رح) په وينا ده.[1]

ج: چې له عذر څخه پرته يې په کورکې ونه اوسېږي ىعنې: ښځه هېڅ شرعي عذرنه لري خوبياهم د خاوند په کورکې نه اوسېږي سره له دې چې خاونديې غواړي چې خپل کورته يې بوزي .

د: همدارازبدګذرانه ښځه چې د خاوند اطاعت اومننه په روا کارکې نه کوي اوبد اخلاقي کوي نودا د نفقې مستحقه نه ده.

ح: چې خاونديې په دومره مسافه کې سفرته بېول غواړي چې هلته په لمانځه کې قصرنه کېږي اود هغې عاجل مهريې ورکړى وي خوبياهم له

---

[1] بدائع الصنائع

(c) ketabton.com: The Digital Library

تللو څخه انکار کوي نو دا ښځه بد ګذرانه ده او نفقه یې په خاوند شته خو په دې شرط چې خاوند د ښځې امن د سفر په اوږدو کې وساتلی شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. د نفقې اندازه

امام مالک او امام احمد بن حنبل(رح) وايي چې نفقه به د ښځې او خاوند د مالي وس او حال مطابق وي که ښځه او خاوند دواړه شتمن وي نو نفقه د شتمنو به ورکوي او که دواړه نېستمن وو نو نفقه د نېستمنو به ورکوي او که ښځه شتمنه وه او خاوند يې نېستمن او بيوزله وو، نو نفقه به د نېستمنو او شتمنو ترمنځه وي او که خاوند شتمن و او ښځه نېستمنه وه نو هم نفقه به دواړه ترمنځ وي همدا رايه د ځينې حنفي علماوو هم ده او د احنافو په مذهب کې فتوي هم په همدي ورکاده.[1]

امام شافعي(رح) وايي چې په نفقه کې به يوازې د خاوند حال ته کتلی شي.[2]

که خاوند نېستمن وي نو نفقه د نېستمنو به ورکوي که څه هم ښځه شتمنه وي او که خاوند شتمن وي نو نفقه د شتمنو به ورکوي که څه هم ښځه نېستمنه وي او له حنفي علماوو څخه امام کرخي(رح) هم همدا رايه غوره کړې ده.[3]

او هم دا رايه قوي او پياوړي هم ده. الله تعالى فرمايي: (لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ)... الطلاق: ۷

يعني: لګښت دې کوي شتمن د طاقت له مخې خپل څخه او هغه څوک چې تنګه کړلی شوه په هغه روزي د هغه پس لګښت دې کوي له هغه څه چې ورکړي وي هغه لره الله(ج) تکليف نه کوي الله(ج) په هيڅ نفس مګر په هغه اندازه چې ورکړې يې دي ده لره.

---

[1] نيل الاوطار، حاشيه ابن عابدين، المهذب او بدائع الصنائع

[2] فتح القدير او رحمة الامة

[3] فتح القدير

(c) ketabton.com: The Digital Library

د متعې په هکله فرمايي:او هغوی ته څه خرڅ ورکړئ د وس او مال خاوند باندې د هغه موافق او تنګې والا (بې وسه او بې وزله) باندې د هغه مطابق.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفقه او قاضي

کله چې خاوند ښځې ته نفقه نه ورکوي او یا غایب وي او ښځه یې بې نفقې پرېښې وي ،نو ښځه کولی شي ، چې قضاته مراجعه وکړي ،نو په همدې بناء دا فصل په دوه برخو وېشو :یو هغه چې خاوند حاضر وي خو ښځې ته نفقه نه ورکوي او بل هغه چې خاوند غایب وي او ښځه یې بې نفقې پرېښې وي.

۳. ښځې ته د نفقې له ورکولو څخه انکار

که چېرې خاوند شتمن و ،او ښځې ته یې نفقه نه ورکوله نو قاضي به یې دوه ځلې قضاته راوبولي او هر ځل به ورته په وېره تهدید او ګواښ سره خبر ورکړي او که بیا هم ونشو او ښځې غوښتل نو بندي کولی یې هم شي او له ضروري سامان څخه پرته به د خاوند ټول سامان د ښځې د نفقې لپاره وپلوري[۱]

او که خاوند بې وزله و ،نو د امام ابوحنیفه(رح) په نزد به د فقر او بې وسۍ له کبله ښځه ورځخه نه شي بېلولی. بلکې قاضي به ورته د نفقې اندازه وټاکي. او ښځې ته به امر وکړي ،چې ځان ته ټاکل شوې اندازه پوره کړي.[۲]

او هر کله چې خاوند شتمن شو ،نو ورځخه به یې واخلي او که چاپورنه ورکاوه ،نو قاضي به د ښځې هغه دوستان چې ددې نفقه پرې واجب ده

---

[۱] رحمة الامه ،فتح القدیر.

[۲] رحمة الامة ،فتح القدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

اړباسي ،چې دې ته پورورکړي اوداانکارپه صورت کې يې بندي کولی هم شي.[۱]

(وَإِن كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَى مَيْسَرَةٍ) البقرة ۲۸۰.

يعنې اوکه خاوندنېستمن و ،نوپرتاسودی انتظارتروختنه دپراخی.

(لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا) الطلاق:۷.

يعنې تکليف نه ورکوي الله(ج) هېڅ نفس ته مګرپه هغه اندازه چې ورکړي يې وي ده لره ،ژر ده چې وبه ګرځوي الله(ج) پس له سختۍ څخه اساني.

اوهمداسې روايت له احمد او شافعي(رح) څخه هم دی ،اوامام شافعي(رح) څخه بل روايت دی ،چې ښځه کولی شي چې په قضا کې د نکاح د فسخې غوښتنه وکړي اوکه سړی شتمن وي اوښځه دکورکارنه شي کولی ،نوخدمتګاربه ورته ونيسي که خدمتګاريې مريې وي ،نونفقه يې پرخاوند لازمه ده اوکه اصيل و ،نونفقه يې پر خاوند نشته دی اوځينې علماءوايي ،چې دهرخادم نفقه اصيل وي که غلام پرخاوندلازمه ده.[۲]

۴. د غايب د ښځې نفقه

[۱] الاحوال الشخصية فى الشريعة الاسلامية :محمدمحي الدين عبدالحميدنقل له زيلعی اوشارح المختارڅخه.

[۲] المبسوط.

www.meltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

غایب هغه څوک دی چې قضاءته یې په اسانۍ سره حاضرول شونې نه وي ،نود احنافو په نزد که شتمني یې له ښځې سره وه نوقاضي به ورته د نفقې اندازه وټاکي اوکه شتمني یې له ښځې څخه پرته له بل چاسره وه لکه امانت ،پوریا......نوله چاسره چې دامال دی،نوکه هغه دامنله چې داښځه د همدې غایب ښځه ده اوله ده سره یې شتمني هم شته ،نوقاضي دې ورته امر وکړي ،چې له همدې مال څخه یې ښځې ته نفقه ورکړي اوکه هغه سړي دانه منله چې دادهغه غایب ښځه ده اویایې له ده سره مال شته دی اوقاضي پرې خبر و ،چې دادغائب ښځه ده اومال یې هم له دې سړي سره شته دی ،نوبیا به هم ورته امر کوي اوکه دې سړي هم نه منله اوقاضي هم پرې خبر نه و ،نوامام زفر(رح) وايي چې په دې سړي به دښځې دعوه اورېدل کېږي.

امام ابوحنیفه اوصاحبان ابویوسف اومحمد(رح) وايي چې:قاضي به په دې سړي دښځې دعوه نه اوري ،ځکه چې دښځې دعوه خوله خپل مېړه سره ده اوکه دغایب سړي پتې ،بڼ یا...وي نوله اجارې څخه به یې د نفقې رقم اخلي،خو پلورلی یې نشي ،اوکه هېڅ یې نه وي پرېښي ،نوقاضي به ورته نفقه وټاکي اوورته به اجازه وکړي ،چې پور یې کړي.

اوداامام شافعي(رح) په نزد که غایب خاوند شتمن و ،اوځای یې معلوم وي،نوقاضي به ښځې ته نفقه وټاکي اودهغه ښار قاضي ته به خبر ورکړي، چې خاوند دنفقې ورکولو ته اړباسي ،اوښځه په دې حالت کې بېلتون نه شي غوښتلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او که شتمن وي او ځای یې معلوم نه وي نو ددې مذهب علماء دوه ډلې دي ،یوه ډله وایي چې ښځه د فسخې غوښتلو حق نه لري ،او بله ډله وایي ،چې ښځه دا حق لري.[۱]

او که خاوند نېستمن او نادار ه هم وي او ځای یې معلوم هم نه وي نو ددې مذهب د ټولو علماوو په اتفاق ښځه د فسخې حق لري[۲] امام مالک وایي: که خاوند غایب شو او شتمني یې هم په هغه ښار کې چې ښځه او سېږي ،نه وه یا یې شتمني هم وه خو ښځې ته له زحمت او ستونزو پرته په لاس نه شو ورتللی، نو له قاضي څخه بېلتون غوښتلی شي ،او که شتمني یې هم وه او په لاس ته راتلو کې یې له څه ستونزه سره نه مخ کېدله ،نو طلاق نشي غوښتلی.

که خاوند غایب وا و که حاضر، خوښځې ته یې نفقه نه ورکوله او ښځه پرته له دې چې قاضي ورته په نفقه پرېکړه وکړي ،او یا مخکې له دې چې له خاوند سره د نفقې په اندازه راضي شي او په خپل ځان یې مال ولګوه ،نو دانفقه د خاوند په ذمه پوره نه ده.[۳]

او که له خاوند سره د نفقې په اندازه له راضي کېدلو یا دقاضي له پرېکړې پوره کولو امر وکړي ،نو دا نفقه په دې وخت کې په خاوند غیر صحیح پوره ده او له دې پنځو صورتونو څخه په یو ساقطېږي :

۱. چې خاوند یې ورته ورکړي.

۲. چې ښځه یې خاوند ته معاف کړي.

---

[۱] مغني المحتاج ،نهاية المحتاج او المهذب للشيرازي.
[۲] كتاب الام ،المهذب او الاحوال الشخصيةنقل له كافي او شرح الروض څخه.
[۳] فتح القدير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. دښځې او خاوند ځخه دیوه پرمړینه.

۴. دښځې په بدګذرانۍ (بې موجبه دخاوند اطاعت نه کول).

۵د ښځې په طلاقولو کې چې سبب یې ښځه وي.

دځینو علماءوپه نزد په طلاق سره مطلق ساقطېږي اود ځینو په نزد مطلق نه ساقطېږي اوکه له خاوند سره د نفقې په اندازه راضي شوه اویا قاضي ورته فیصله وکړي اویوله دې دواړوځه ورته په پورکولو اجازه وکړي اودې پوروکړ،نودا پورپه خاوند صحیح پوردی اوپه دې دوه صورتونه ساقطېږي :

۱. چې خاوند یې ورته اداکړي.

۲. داچې ښځه یې خاوندته معاف کړي.

له طلاق ځخه وروسته یې غوښتلی شي اوکه خاوند مړشونودخاوندله ورثه وځخه یې هم غوښتلی شي اوکه ښځه مړه شوه نود ښځې ورثه یې هم غوښتلی شي.

امام مالک اوامام شافعي(رح) وايي چې که ښځې قاضي ته وویل چې خاوندبې نفقې پرېښې یم ،سره له دې چې زما نفقه پرې واجب ده اوقاضي ته دا جوته شي ،نوښځې ته به د نفقې امر کوي اودپوړولو لپاره د قاضي یامېړه اجازه ضرورنه ده اوپه هغه دوه صورتونو ساقطېږي ،چې پورته موورته ګوته ونیوله اوله امام احمد ځخه هم یورروایت همدادی.[1]

---

[1] رحمة الامة اوالمهذب للشیرازي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام احمد (رح) وايي ،چې: کله خاوند غايب شو او شتمني يې هم نه وه پرېښې يا يې دهغه له شتمنۍ څخه اخستل سخت شول، او پور کول هم ورته سخت شول نو ښځه کولی شي ،چې له قاضي څخه فسخ وغواړي.[1]

[1] زادالمستنع شرف الدين موسی ابن احمد المقدسي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږم څپرکی

مهر

عمومي معلومات

الف: پېژندنه

مهرهغه مال ته ویل کېږي ،چې د مېړه له خوايي ښځې ته د نکاح د صحیح تړون اویاد وطې په سبب ورکول واجب دي (دوطې سبب لکه په فاسده نکاح کې له ښځې سره کوروالی اوکه په فاسده نکاح کې کوروالی نه وي شو نومهرنه واجبېږي).

مهریوځانګړی امتیازدی چې ښځوته په نړیواله سطحه اسلام ورکړی دی ،که څه هم په یهودیت کې مهرشته دی.خوچې څومره ارزښت په اسلام کې ورکړل شوی دی ،په یهودیت کې یې نه لري ،یهودیان مهرد ښځې له وفات

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه وروسته د هغې ورثه وو ته ورکوي او په یهودیت کې د کونډو مهرد پېغلې په نیمه اندازه وي.[۱]

ب: د مهر د فرض کېدلو حکمت

د مهر په لزوم کې د الله(ج) حکمت دی چې تر چا پټ نه دی مثلا :که بې مهره نکاح روا شوې وای نو دا به د ښځو له پاره سپکاوی او په عزت کې کمښت و ،په سپکه سترګه به ورته کتل کېدل له هغې سره به یې ښه ګذران نه کاوه ،او دا به د نکاح د رسۍ په سستولو کې لویه مرسته وه ځکه چې د هغې په لاس ته راوړلو کې یې کومه ستونزه نه ده ګاللې او د بېلولو واک هم لري نو ځینو به ښځې کولې او بې له کوم سبب ښځه به یې پرېښودلې نو مهر یو داسې شعار شو چې ښيي د ښځې کول څه اسان کار ندی ،دا خوارۍ او شتمنۍ ته اړه لري چې له واده ښځه وروسته هغې ته په درنه سترګه وکتل شي او د هغه بشپړه درناوی وشي.

ج: د مهر د فرض کېدلو دلایل

مهر په ایت، حدیث او اجماع ټولو ثابت دی الله(ج) فرمايي : (وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً) النساء ۴.

یعنی :او ورکوئ ښځوته مهرونه ددوی په خوشحالۍ سره.

---

[۱] الاسلام بلامذاهب\دکتورمصطفی الشکعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُم مُّحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء۲۴.

یعني:اوحلالې دي تاسې لره ټولې ښځې له دې څخه پرته پدې شرط چې طلب کوئ دوی لره- دخپل مال په بدل کې په قید کې راوړولره نه مستې ویستولره اوبیا کومې ښځې چې فایده موواخستله له دوی څخه نو دوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقرر شوی دی.

رسول الله(ص) یوه نکاح هم بې مهره نه ده کړې نوکه فرض نه وای نو رسول الله(ص) به حتماً یو ځل پرېښی و چې په نه فرضیت دلالت وکړي.

د: هغه څه چې مهر کېدلای شي

هرڅه چې اسلام کې ارزښت ولري لکه سره اوسپین زر،ځمکه،کور،جامه ،وربښم،جوار،غنم،وربشې ... ټول مهر کېدلای شي ځکه چې الله(ج) مسلمانان مخاطب کړل: (ان تبتغوا باموالکم) چې طلب کوئ دوی لره د خپل مال په بدله کې :یعني چې هغوی ته خپل مالونه ورکړئ هغه چې تاسو سره ارزښت لري اوڅه چې په اسلام کې ارزښت نه لري لکه شراب،وینه او.......مهرکېدلی نشي اوکه دا په مهر کې یاد شول نودا سې شول لکه هېڅ چې یادشوي نه وي اود نکاح تړون صحیح اومهرفاسد دی.

مهر د نکاح له ارکانو څخه ندی اویادول یې په تړون کې شرط ندی اوکه مهریادشي اوکه یاد نشي نکاح صحیح ده الله(ج) فرمایي : (لَّا جُنَاحَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً) البقرة۲۳۶

يعنې :هېڅ ګناه نشته په تاسو که چېرې طلاق ورکړئ تاسو ښځوته هغه وخت پورې چې تاسې ورپورې لاس نه وي لګولی او نه مو ورته څه مهر ټاکلی وي.

د استدلال وجه داده چې الله(ج) هغه طلاق هم صحيح کړ چې خاوند ښځه د مهر له ټاکلو او مسه کولو څخه وړاندې طلاقه کړي او طلاق خوله نکاح څخه وړاندې نه صحيح کېږي نو معلومېږي چې يادول يې په تړون کې شرط نه دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـ: د مهر لږه او ډېره اندازه

دمهر په اندازه کې فقهاء ځان ځانته نظرلري.

دامام ابوحنیفه(رح) په نزد له لس درهمو څخه چې اوه (۷) مثقاله کېږي لږمهر نه صحیح کېږي ،یودرهم دري نیم ګرامه چې لس درهمه (۳۵) ګرامه سپین زریایې معادل کېږي.[۱]

رسول الله(ص) فرمایي: خبر اوسئ له ولي څخه پرته دې بل څوک ښځه په نکاح نه ورکوي اونه دی یې ورکوي مګرسیال ته اونشته مهر کم له لسو روپیو څخه.[۲]

له حضرت علي رضي الله عنه څخه روایت شوی دی چې له لسو روپیو څخه کم مهرنشته دی.[۳]

رسول الله(ص) فرمایي چې نه دي شي پربکولی لاس (په غلا) په کم له لسوروپیو اونه شي صحیح کېدلی مهر کم له لسوروپیو.[۴]

امام مالک وایي چې: سره زر ددینارله څلورمی برخې څخه اوسپین زرله درې درهمو څخه کم مهر صحیح ندی اودډینارڅلورمه برخه باید خالصه سوچه سره وي اودرهم هم باید سوچه سپین زروي اوکه له دې اندازې څخه لږ وي تاکل شي نو خاوند له دخول څخه وړاندې دوه اختیاره لري.

۱. چې اندازه پوره کړي.

---

[۱] فتح القدیر.
[۲] دارالقطني.
[۳] دارالقطني
[۴] دارالقطني اوسنن الکبری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. چې نکاح په طلاق سره فسخه کړي.

امام شافعي(رح) او امام احمد(رح) وايي چې د مهر کمه اندازه نه شته اود ليل يې هغه حديث دی چې جابر رضي الله عنه روايت کړی دی چې رسول الله(ص) فرمايي: چا چې په مهر کې ډک ورغوی ستوان يا خرما ورکړلې هغه ورته حلاله ده.[1]

له سهل بن سعد رضي الله عنه څخه روايت دی چې رسول اکرم ص يو سړي ته يوه ښځه داوسپني ګوتې (هغه څه چې ښځه يې دزينت لپاره په ګوته کوي)په بدل کې په نکاح ورکړله.[2]

حنفي علماء ځواب ورکوي چې موږ داحديث منو مګر دا خو زموږ له دلايلو سره تعارض (ټکر) نلري او دا جمع (غونډه د حديثو) په اسانه سره کېدلی شي هغه دا چې لس درهمه خو د مهر کمه اندازه په وړاندينيو حديثو کې وټاکل شوه او رسول الله(ص) چې په ګوته اوډک ورغوي ستوانو او خرماو هغه حلاله معرفي کړله دا دهغې معجل مهر شوا و نوريې د خاوند په ذمه پاتې دی او هغه حديثونه چې د احنافو دلايل دي معجل او مؤجل مهر دواړه ښيي او د مهر وروستۍ اندازه په اتفاق د ټولو سره نده ټاکل شوی او په هره اندازه چې ښځه او خاوند راضي(خوښ) شول نو صحيح ده.

حضرت عمر رضي الله عنه غوښتل چې خلک د مهر له هغې اندازې څخه له ډېر اخستلو څخه ايسار کړي چې رسول الله(ص) خپلې لورګانې په نکاح ورکړې وی او يا يې خپلو بيبيانو ته ورکړی ونود مسجد له وروستۍ برخې

---

[1] ابوداود.

[2] مسلم ،ابوداود او المستدرک للحاکم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځه یوه ښځه راپاڅېدله اوحضرت عمرؓ ته یې وویل : ته چې په څه مورږ ته امرکوې مورږ ته الله(ج) له هغې پرته نور څه هم رواکړیدي.

حضرت عمرؓ ورڅخه وپوښتل چې هغه څه دي ؟ هغې ځواب ورکړ چې الله(ج) فرمايي : (وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلاَ تَأْخُذُواْ مِنْهُ شَيْئًا).

یعنې :اوکه اراده وکړئ تاسې بدل اخستل دیوې ښځې په ځای دبلې ښځې اوورکړې وي تاسوله دوی نه یوې ته مال ډېر پس مه اخلئ تاسو بېرته له هغې مال څخه هیڅ شی.

حضرت عمرؓ له خپلې وینا اوقصد څخه واوښت.[1]

هوسنت دادی چې په مهر کې ډېرښت ونکړل شي.رسول الله(ص) فرمايي: له ټولو څخه برکت په هغې نکاح کې دی چې اسانه وي.[2]

حضرت عمرؓ په اصرار کاوه چې ښځوته ډېرمال ورنکړل شي اودا جوته ده چې د رسول الله(ص) د بیبیانو مهر له پنځه سوه (۵۰۰) درهمو څخه ډېرنه و،مګردام حبیبيؓ چې نجاشي رسول الله(ص) ته په نکاح کړله اوڅلورزره درهمه مهر یې ورته له ځانه ورکړ.[3]

په مهرکې ډېرښت له نکاح څخه خلک بې برخې کوي اواوس چې د ولورپه نامه د انجلۍ پلار،ورور، .....څه اخلي داد انسان پلورل اوحرام

---

[1] نیل الاوطاراوفقه السنه.

[2] مسند احمد

[3] ابوداود

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، او څوک چې اصیل اوازاد انسان پلوري هغه دالله(ج) دښمن دی اود الله(ج) دښمني څه کوچنۍ خبره نه ده.

سنت خودادي چې له ناوې سره د پلارکورچې څومره یې وس رسېږي کومک وکړي رسول الله(ص) زینب رضی الله عنه ته هار او فاطمي(رض) ته څادر، مشک (داوبوځی) مېچن اونورسامان ورکړي و.

ام سلمه(رض) فرمایي چې رسول الله(ص) مورېته وفرمایل چې عایشې(رض) ته جهېز برابرکړئ.[۱]

مهرد ښځې خپل حق دی اوخاوند ته یې معافولی هم شي او هرجایزتصرف پکې کولی شي ،نه ولي نه دښځې خاوند اونه دبل چا څه کار غرض اواعتراض پرې شته دی اونه دهلک ولي اونه دانجلۍ ولي اونه یې بل څوک ساقطولی شي .څوکه مهرله مثل څخه کم و او انجلۍ دخپلې نکاح ترون پخپله کړی ونودانجلۍ ،ولي داعتراض حق لري .

ګړندی (معجل) او ځنډیني (مؤجل) مهر :

دا رواده چې ښځې ته ټول مهر سمدستي ورکړلی شي اوداهم رواده چې ټول مهر وځنډول شي اوداهم رواده چې مهر په قسطونوورکړل شي اوکه یواځی مهر یې یادکړاو وخت یې ونه ټاکه نواعتبار دهغه ځای دودااورواج ته دی اوځیني علماء دا واجب ګڼي.[۲]

صحیح او فاسد مهر

[۱] ابن ماجه
[۲] بدایة المجتهد

(c) ketabton.com: The Digital Library

مهربه یا مال وي او یا ګټه اومنفعت نوکه مال ونوضرورده چې دا به په اسلام کې ارزښت ولري. اومعلوم به وي پداسې ډول سره چې بیا د دواړو جګړه راپیدا نشي او که چېرې مهر ګټه اومنفعت ولکه مزدوري نوپکارده چې هغه داسې ګټه وي چې دهغې دکولو په بدله کې اجوره لازمه وي ، لکه دشیخ کبیر(شعیب(ع)) او (موسی(ع))په قصه کې چې یاد شوي دي الله(ج) د(شعیب(ع)) له خولې څخه حکایت کوي فرمایي: (إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَن تَأْجُرَنِي ثَمَانِيَ حِجَجٍ) القصص۲۷

یعنې :وویل (شعیب(ع)) چې بېشکه زه اراده لرم ددې چې په نکاح درکړم یوه ددوه لونو څخه چې دادي پدې چې ته مزدوروا وسې زما سره اته کاله.

شپونتوب یا مېړی ځرول شعیب(ع) دخپلې لورمهر وټاکه ځکه چې د شپونتوب په بدله کې مزدوري ورکول کېږي.

دا ځلورځایه مهرفاسد دی درې ځایه په مال کې اویوېې په ګټه اومنفعت کې.

په مال کې

الف: داسې مال چې هېڅ ارزښت ونلري لکه څوداني غنم یا لږ اوبه یا.

ب: چې ارزښت ولري مګرپه اسلام کې نه لکه شراب ، خنزیر

ج:چې نا معلوم وي پدې ډول چې جګړه ترې جوړېږي لکه درې جوړه جامې ځکه په جامه کې خوورېښم ،کتان،مالوچ اووړئ ټول داخل دي یا لکه دوه حیوانات چې په حیواناتوکې خو اس ،خر، غوا ،پسه ټول شامل دي نود داسې شي مهرنومول فاسد دي.

په ګټه کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ګټه کې هغه صورت کې مهر فاسد دی چې داسې ګټه ورته وټاکي چې په بدل کې يې اجوره روانه وي لکه د قران يايو سورت ښوونه او د امام شافعي(رح) په نزد د قران ښوونه مهر کېدلی شي ځکه چې د هغوی په نظر په قران ښوونه اجوره اخيستل روا دي.[1]

د مهر ډولونه او حالتونه

په خاوند واجب مهر به لدې څو حالاتو څخه خالي نه وي.

مهر مسمی يا ټاکل شوی مهر

مهر مسمی پر يو حالت کې واجبېږي چې خاوند لس شرعي روپۍ چې اوه مثقاله کېږي او يا له د بنه زيات وټاکي چې نامعلوم نه وي او ښځه او ولي يې پرې راضي وي او په صحيح تړون کې په دې درې صورتونو کې پوره مهر لازمېږي:

الف: چې خاوند له ښځې سره صحيح کوروالی وکړي، الله(ج) فرمايي:
(فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء ۲۴

يعني: بيا کومې ښځې چې تاسې پکار راوستې (فايده موترې واخيستله) نو دوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقرر شوی دی.

ب: چې له هغې سره صحيح خلوت وکړي ځکه چې ښځې خپل ټول بدن خاوند ته سپارلی و او د يو ځای والي هېڅ مانع نه وي.

ج: چې له خاوند او ښځې څخه يو مړ شي که څه هم دخول او صحيح خلوت نه وي شوی چې لږ وروسته به صحيح خلوت وپېژنو.

---

[1] المهذ ب للشيرازی

(c) ketabton.com: The Digital Library

لږ مهر

الف: له مهرمثل او ټاکلي مهر څخه په يو حالت کې کم واجبيږي هغه داچې د نکاح تړون فاسد وي اوښځې ته صحيح مهر وټاکل شي اوکوروالی ورسره وکړي نوکه خاوند مهر سل روپۍ وټاکه اومهر مثل دوه سوه روپی وه نوسل روپی يې حق کيږي اوکه خاوند ورته سل روپۍ مهروټاکه اومهر مثل پنځوس ونوپنځوس روپۍ يې حق کيږي.

ب: دمهرکمه اندازه په يوه حالت کې واجبيږي هغه دا چې کله له لس روپيوڅخه کم مهر وټاکل شي اويا يې ارزښت وټاکل شي نودامام ابوحنيفه اوصاحبانو په نزد لس روپی لازميږي او دامام زفر(رح) په نزد مهرمثل لازميږي.

www.melitahrik.com 0771 400 116

مهر مثل

مهرمثل د نجلۍ دپلارله پلوه د دوستانومهر دی لکه خورګاني، ترورګاني، دتره لورګاني پدې شرط چې له هغې سره په عمر، ښکلا، اوښايست، شتمني، وخت، عقل، پوهه، پاکي، علم، پېغلتوب اويا کونډتوب کې برابره اومساوي وي اوکه د پلار په دوستانو کې ددې مثل نه وي نو د موريه دوستانو کې به يې مثل ته وګوري اودهغې مهر به ورته ټاکي.

مهر مثل په لاندې حالاتو کې واجبيږي.

الف: چې نه د ښځې خاوند اونه يې ولي دتړون په وخت کې مهر وټاکي لکه چې تړون مطلق وي اومهر ياد نشي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: چې د تړون په وخت کې مهر ونه ټاکل شي او ښځه له کوروالی څخه وړاندې وغواړي چې مهر ورته وټاکل شي او خاوند یې نه مني او ښځه قاضي ته ورشي او قاضي له خاوند څخه د مهر د ټاکلو غوښتنه وکړي او هغه انکار وکړي نو مهرمثل لازمیږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: چې خاوند یاولي مهر بالکل پرېږدي

چې مهریاد کړي مګر فاسدمهر وي لکه هغه ځلورصورتونه چې مخکې موږوویل.

د: چې ښځه عاقله اوبالغه وي اود ولي له اجازې څخه پرته خپله نکاح وکړي اومهر یې له مثل څخه کم وي.

ه: چې خاوند ورته له لسو روپیو څخه کم مهر وټاکې نود امام زفر(رح) په نزد مهر مثل لازمېږي.

و: په شغار نکاح کې.[1]

نیم مهر

کله چې خاوند له ښځې سره د نکاح صحیح تړون وکړي اومهر ورته وټاکي خو مخکې له دې چې له هغې سره کوروالی وکړي اویا صحیح خلوت واقع شي نو ښځه جداکړي اودخاوند له خوا د نکاح رسۍ وشلېږي نو نیم مهر لازم دی الله(ج) فرمایي: (وَإِن طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ) البقرة ۲۳۷.

یعنې:که چېرې مو طلاقې کړې دوی مخکې له لاس وروړلو څخه اوټاکلی مو وي هغوی ته مهرنولازم شونیم مهرد هغه کوم چې مو ټاکلی وي.

متعه

---

[1] الاشباءوالنظائر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې ښځه له خاوند سره له کوروالي او صحیح خلوت څخه مخکې بېله شي نو په خاوند متعه واجب ده الله(ج) فرمایي: (لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُواْ لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتِّعُوهُنَّ عَلَى الْمُوسِعِ قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدْرُهُ) لبقرة ۲۳۲.

یعنې: هېڅ ګناه نشته پر تاسو که چېرې طلاق ورکړئ ښځو ته هغه وخت پورې چې تاسې ورسره لاس هم نه وي لګولی او نه مو دوی ته څه مهر ټاکلی وي او هغوی ته څه خرچه ورکړئ ،د وسې خاوندان له خپل وسې سره سم او بې وسه له خپل وسې سره سم .

دمتعې په اندازه کې دنظر اختلاف دی ځینې وایي چې دخاوند حالت (شتمني اونیستئ)ته اعتبار دی اوځنې وایي چې دښځې حالت ته اعتبار دی اوځینې وایي چې ددواړو حالت ته به کتلی شي خو په هر حال د مهر مثل له نیم څخه به زیات نه وي او له پنځو درهمو څخه به کم نه وي امام شافعي(رح) طلاقې شوې ښځې ته متعه واجب ګڼي که ښځه عاقله اوبالغه وي نو خپل مهر به خپله قبضوي (تسلیموي) اوکه صغیره لیونۍ یا پاګله وي نو مهر به یې ولي قبضوي.

صحیح خلوت

کله که ښځه اونارینه پداسې ځای کې سره یوځای شي چې د بل له کتلو او د دوی له اجازې پرته ددوی په حال له خبرېدلو څخه په امن وي اوله دوی څخه په یوه کې څه علت هم نه وي چې د وطې ممانعت وکړي نو دادحقیقي وطی معنی ورکوي.

د وطې مانع په درې ډوله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. طبعي مانع لکه چې مېړه کوچنی وي او په دوی کې یو د جماع قدرت ونلري او یا ښځه نفاسه او یا حایضه وي.

۲. جنسي مانع لکه چې خاوند یا ښځه ناروغه وي.

۳. شرعي مانع لکه چې له دوی څخه یو د حج په احرام کې وي یا یې فرض روژه نیولې وي او نفلي روژه مانع نده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اووم څپرکی

طلاق او بېلتون

حکم او پېژندنه

پېژندنه او روا والی

الف: پېژندنه

ځيني علماء وايي چې طلاق بېلتون ته وايي او ځينې وايي چې طلاق دقيد (ولکې)لرې کولو ته وايي، او په اصطلاح کې د سړي له خوا فی الحال یاوروسته د صحېحې نکاح له منځه وړلو ته طلاق وايي.

دطلاق روا والی په ایت حدیث ،اجماع اوعقل ثابت دی الله(ج) فرمايي: (الطَّلاَقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ) البقرة ۲۲۹.

يعنې : طلاق (رجعي) دی دوه کرتو پورې له دې څخه پس ساتل دې د ستورپه طور (شريعت مطابق) يا پريښودل دې په ښه ډول.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ) البقرة ۲۳۶.

يعني: هيڅ ګناه نشته په تاسو کې که ښځې وکړې تاسو ښځوته طلاق تر هغه وخته پورې چې تاسو لاورپورې لاس نه وي لګولی

(يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ) لطلاق۱.

يعني: ای پيغمبره په هغه وخت کې چې طلاقولې تاسو ښځې پس طلاقوی هغوی په وخت د عدت د هغوی کې.

له حضرت عمر ﷺ څخه روايت دی چې رسول الله(ص) فرمايي ام الموئمنين بی بی حفص(رض) طلاقه کړله اوبېرته يې ورته رجوع وکړله ابوداود.[1]

له عبدالله ابن عمر ﷺ څخه روايت دی چې زما يوه ښځه وه چې ماته ډېره ګرانه وه خو زما د پلارنه خوښېدله هغه ماته امروکړ چې طلاقه يې کړه خوما انکاروکړهغه دايادونه رسول الله(ص) ته وکړله هغه وفرمايل ای د عمر ﷺ زويه طلاقه يې کړه.[2]

ټول فقها د طلاق په ورا والي متفق دي اوداسې واقعې ډېرې شوې هم دي مګرهيڅامنع کړې نه دي،اوعقل هم دامني داسې چې خاوند د ښځې په اخلاقو کې داسې څه پيداکړي چې تحمل يې نلري ګوذاره ورته سخته شي اوژوند له ناخوالو سره مخ شي نو اخر څه وکړي؟

نو اسلام دا روا کړي چې په دغسې يو لړ حالاتو کې دو ی سره بېل شي خاوند ته يې د طلاق اجازه ورکړله اوښځې ته يې هم دا اجازه ورکړه چې له

[1] نسائی اوابن ماجه.
[2] بخاري ،مسلم ،ترمذی اوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېره څخه طلاق وغواړي ان د ځان د جدايۍ په بدل کې خاوند ته خورا څه مال هم ورکړي ،اوکه خاند نو غوښتل نو ښځه موضوع قاضي ته وړاندې کولی شي تر څو هوسا اوسوکاله ژوند وکړي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: د طلاق د رواوالي حکمت

له نکاح څخه عرض د خاوند اوښځې تر منځ دوستي ، مینه محبت اویو پر بل رحم دي ښځه اوخاوند باید یو پربل رحم وکړي اویود بل اسانتیا اوسهولیت اوخوښۍ لپاره خپل ټول کوښښونه وکړي اود دوستۍ فضا قایمه کړي مګرکله داسې هم کېږي چې دا مینه محبت په کرکه او نفرت او ناخوالوبدل شي د دوی اړیکې خرابې شي ځکه د ژوندون د سفرلکه ببړۍ تل په یوحال کې نه وي کېدا شي چې هغوی ته یوپر بل بد ګوماني اوبد فهمي پیداشي د ژوند په تېرولوکې ستونزه رامنځ ته شي اوډېرسخت وي چې دا خړه فضا اوتاوتریخوالی ببرته سم کړلی شي اودواړه یوځای کړلی شي اوزوړونه یې ولګېږي اوپه اسانه یود بل حقوق ادا کړي اوڅه تدبیر هم کارونکړي نوپه دط وخت کې اسلام طلاق رواه کړی ترڅوهریوځان ته نوی ژوند پیل کړي کېداشي چې د تېر ژوند په انډول به یې ګانده(راتلونکې) په اطمنان اوسوکالۍ کې تېرشي اوطلاق ددې ناروغتیا لپاره ورستی علاج دی اسلام وایي چې انسان باید په طلاق کې بې صبري اوبېړه ونه کړي اول باید په پاکوالي کې ته یوطلاق ورکړي ځکه کېدلي شي چې د عدد په دې موده کې دمېره په خاطروکې د ژوندون تېرې خوږې شپې رایادې شي په خپلوکړوپښېمان شي اوښځې ته رجوع وکړي اودا هم کېدای شي چې ښځه د خپل خاوند د وزړه د ساتلولپاره په خپل نظرکې تجد ید وکړي نوځکه بېړه ښه ونه ګڼل شوه.

طلاق په یهودیت کې هم شته دی خوکله چې یهودي دطلاق قصدوکړي نوپه دې مذهب کې ښځه پرې حرامه شوله اودنیت تنفید پرې واجب دی.[۱]

---

[۱] حقوق المراة فی الاسلام

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو که کله کومه بله ښکلې ښځه وګوري او دهغې دنکاح کولو په غرض يې طلاقوي نو دا دهغوی په نظرهم صحيح نه ده.

د: په عام ډول دطلاق حکم

دطلاق دعام حکم په هکله علما دوه نظره لري.

اکثره فقها وايي چې طلاق بې له کوم شرعي سبب څخه رواه نه دی او اصل په طلاق کې منع ده الله(ج) فرمايي: (فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلاَ تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً) النساء ۳۴

يعنې: پس که فرمانبرداری وکړله دوی ستاسو پس مه لټوئ تا سو په دوی باندې څه لاره رسول الله(ص) فرمايي: (ابغض الحلال ال الله الطلاق)[۱].

يعنې ډېر ناخوښ په حلالو کې دالله(ج) په نزد طلاق دی.

همدا راز فرمايي طلاق مه ورکوئ ځکه هيبت دالله(ج) عرش خوزوی.

اوځينی فقها وايي چې اصل په طلاق کې اباحت دی که څه هم هېڅ اړتيا ورته نه وي ځکه چې الله(ج) فرمايي: (لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً) البقرة ۲۳۲

يعنې: هېڅ ګناه نشته په تاسو که چېرې طلاق ورکړی تاسو ښځوته هغه وخت پورې چې تاسو ورپورې لاس هم نه وی لګولی. مګر که دنکاح اصلي

---

[۱] ابوداود ،ابن ماجه او المستدرک للحاکم.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حد ته څير شونولومړی، وينا صحيح ښکاري او پدې ايت کې ګناه نشتوالی په هغه چا دی چې طلاق يې د څه لامل لپاره وي.

حضرت ثوبان رضي الله عنه روايت کوي چې رسول الله(ص) فرمايي هرې ښځې چې بې له کوم شرعي لامل څخه طلاق وغوښت نو د جنت بوی پرې حرام دی.[۱]

الف : د طلاق حکم د ښځې او خاوند حالت ته په کتنې سره

۱. واجب طلاق: کله چې د ښځې او خاوند مشران حکمين.د ا نظريه ورکړي چې نور د دوی د يوځای ژوندون ناممکن دی يا دا چې ښځه ناپاکه (زناکاره)وي.

۲. مستحب طلاق : په هغه صورت کې چې ښځې د الله(ج) حکم نه پرځای کوي لکه لمونځ، روژه، او نور او خاوند يې له اړيا سلو څخه عاجز شي.

۳. مباح طلاق :په هغه صورت کې چې ښځه بداخلاقه وي خو دومره نه چې خاوند حوصله تنګه کړي او نور صبر نکړلی شي.

۴. مکروه طلاق:چې د طلاق لپاره کوم پياوړی لامل نه وي او ښځه بداخلاقه وي خو دومره نه چې د خاوند حوصله تنګه کړي او صبر يې تمام شي.

۵. حرام طلاق: چې هيڅ شرعي سبب نه وي مثلا :د بلې ښځې ښکلا يې خوښه شي او دا ورته طلاقه کړي الله(ج) فرمايي : (فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلاَ تَبْغُواْ عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً) النساء ۳۴.

يعنې: پس که فرمانبرداروي وکړله دوی ستاسو پشان مه لټوئ په دوی لاره.

[۱] متفق عليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په یهودیت کې د طلاق لپاره شپږ اسبابه دي:

۱. چې ښځه زنا کاره وي.

۲. چې ښځه شنډه وي.

۳. چې ښځه بداخلاقه وي.

۴. چې د هغه په خلقت یاغړو کې عیب وي.

۵. چې اوازه خپره شي چې دې ښځې زنا کړېده که څه هم دا جوته نشي.

او کله چې څوک له یوې ښځې سره لس کاله تېر کړي او اولاد یې ونشي نو په دې حالت کې طلاق واجب ګڼي.

ب: طلاق د سړیو په واک کې دی

ټول فقها پدې متفق دي چې طلاق د سړي په اختیار کې دی او ښځه نشي کولی چې خاوند ته طلاق ورکړي، داځکه چې نارینه په هرکار کې فکر کوي د هغه عواقب (پای) سنجوي پدې هکله مو په تېرو مخونو کې لنډه یادونه کړېده وګورئ شبهه به طلاق کې.

الله(ج) فرمایي: (یَا أَیُّهَا النَّبِیُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ) الطلاق۱

یعنې: ای نبي کله چې طلاقې کړلې تاسې ښځې.

(لاَّ جُنَاحَ عَلَیْکُمْ إِن طَلَّقْتُمُ) البقرة۲۳۶.

یعنې:نشته په تاسې څه ګناه که طلاقې موکړې ښځې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ) النساء ۲۰

یعني: اوکه اراده وکړله تاسې په بدل کې اخیستل د یوې ښځې په ځای د بلې ښځې،نو پدې ایاتونو کې خطاب نارینه و ته دی.

ددې معنی دانده چې ښځه هېڅکله هم طلاق نشي غوښتلی ،که چېرې ربنتیا هم د طلاق اړتیاوې نو ښځه قاضي ته مراجعه کولی شي قاضي به حالات څېړي که چېرې ضرورت و نو قاضي ښځه طلاقولی شي خو د خاوند ورکړې شتمني به بېرته ورکوي.

ج: طلاق او قاضي

طلاق د قاضي په واک کې نده اوداځکه چې دخاوند اوښځې ډېر رازونه اواسرار دي چې له هغوې داوړو څخه پرته دبل چا خبرول پرې نامناسب دي اونه يې چاته ښکاروي اوکېدلی شي چې دخاوند اوښځې زړه بداوی هم په داسې یو څه پیداشوي وي چې دهغه ښکارول قاضي ته څه چې نژدې دوست حتی موراوپلارته هم پکارندي نو ځکه اختیارخاوند ته ورکړل شوترڅو قاضي دښځې اوخاوند له اسرارو څخه خبر نشي.

د: دطلاق شرطونه:دطلاق عمده اومهم شرط دادی چې ښځه اوخاوند د الله(ج) داینبودل شوي حدودو په ساتنې سره خپل یوځای ژوند تېرولو ته دوام ورنکړلی شي الله(ج) فرمايي: (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ) البقرة:۲۲۹

www.melitahrik.com 0774001116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې:اوکه وېرېږئ تاسې چې وبه نشي ساتلي دادواړه احکام دخدای پس نشته هیڅ ګناه پدې دواړو په هغه څیزکې چې فدیه ورکړي دابنځه په هغه څیزسره.

خوددې برسېره ځینې شرطونه په خاوند ځینې په ښځه اوځینې د طلاق په لفظ پورې اړه لري چې ددې هریولنډه یادونه به وکړو.

الف: د طلاق ورکوونکي شرطونه

طلاق ورکوونکی باید عاقل، بالغ وي بشپړ اهلیت ولري پدې ډول سره چې دهغه طلاق ورکول دسوچ اوفکر څخه وروسته وي اراده،اختیارارضاولري، خودابايد په ياد ولروچې يوانسان ښځې ته دطلاق لفظ استعمال کړي که، د طلاق قصدولري اوکه ټوکه يې مطلب ونو دده طلاق واقع کېږي ، الله(ج) فرمايي: (وَلاَ تَتّخِذُوَاْ آيَاتِ اللّهِ هُزُواً) البقرة ۲۳۱.

یعنې: اومه نیسئ دالله(ج) ایتونه په ټوکو سره.

رسول الله(ص) فرمايي: (ثلاث جدهن جد وهزلهن جدالنكاح والطلاق والرجعة).

یعنې: درې شیان دي چې رښتیا یې هم صحبح ده اوټوکه یې هم رښتیا ده (واقع کېږي) هغه نکاح،طلاق اورجعت دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په جاهلیت کې به ځینو خلکو ښځې طلاقې کړلې یا به یې مرئیان ازادکړل بیا به یې ویل چې ماټوکې کړیدي نو الله(ج) فرمایل چې دټوکو طلاق هم صحیح دی.[۱]

امام احمد وایي چې د ټوکه کوونکي طلاق صحیح دی.[۲]

دلته باید دمکروه اوبې هوښ طلاق ته هم اشاره وکړو.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] معارف القران.
[۲] نیل الاوطار

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مکره طلاق

مکره یا اړوتی هغه دی چې څوک یې د ښځې طلاقولو ته اړباسي اودزوراندازه به داوي چې په وژلویا دکوم غړي په له منځه وړلو تهدید کړلې شي ،لدې څخه کم لکه څو څپېړی وهل ،بندي کول اکراه نه شمېرل کېږي.

نوکه چاڅوک دښځې طلاقولو ته اړباسه اوهغه هم دطلاق لفظ استعمال کړنو ایادا طلاق صحیح دی ؟ د جمهور فقهاوولکه ابن عباس رضي الله عنه امام شافعي ،امام مالک،امام احمد(رح) په نزد داطلاق نه واقع کېږي.[1]

دلیل یې هغه حدیث دی چې ابن عباس روایت کړی دی (رفع عن امتی الخطاوالنسیان وما استکرهوا علیه).[2]

یعنې: پورته شوی دی زما له امت څخه خطا ،هېره،اوهغه څوک چې په دوی دبل په زور کېږي.

همدا راز رسول الله(ص) فرمایي: لا طلاق فی اغلاق.

یعنې : نشته طلاق په سختنه کې.

امام شافعي(رح) دطلاق لپاره څوشرطونه ایښي چې په لاندې ډول خلاصه کېږي.

١ . چې په ده زور کوونکی قوت اوځواک ولری اودا دفاع ونشي کړلی.

---

[1] بدایه المجتهد،المهذب اونیل االاوطار.
[2] ابن ماجه دارقطني ،طبراني اونیل االاوطار.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. چې ښه یقین ولري چې خپل هوډ عملي کوي یعنې پر ما دا ښځه طلاقوي.

۳. که ښځه طلاقه نکړي نوو ژني یې یا یې کوم غړي غوڅوي یا یې ډېره موده بندي کوي یا یې ډېر سخت وهي.

۴. چې د تلفظ په وخت کې په زړه کې د طلاق هوډ ونه کړي او که د طلاق هوډ او نیت یې هم وکړ نو پرې طلاقه ده.

۵. چې هماغه الفاظ استعمال کړي چې پرې مجبورېږي مثلاً که هغه ورته وويل چې يوه طلاقه کړه او ده دوا ړه طلاقې کړلې او يا هغه ورته وويل چې خپل ښځه عايشه طلاقه کړه او ده فاطمه طلاقه کړه نو دا طلاق يې صحيح دی.

۲. چې زورکوونکی د طلاق صلاحیت ونلري مثلاً: د یوې ښځې خاوند یو څوک خپل وکیل وټاکه چې دده ښځه دده له پلوه طلاقه کړي او هغه دا کار ونه کړ او ده مجبوره کړه نو دا طلاق واقع کېږي.

نو که دا شرطونه پوره وو نو اکراه صحیح ده او که پوره نه و طلاق واقع کېږي د احنافو په نزد صحت او اختیار (روغتیا او واک) د طلاق لپاره شرط ندي د ناروغ، مکره، بېهوښ، او کم عقل، ټولو طلاق صحېح ده امام ابوحنیفه په (رح) وايي مکره په خپل اختیار د ښځې طلاق غوره کړ ځکه چې زورکوونکي ده ته د طلاق او عذاب ترمنځه واک ورکړ پدې ترتیب چې (یادي ښځه طلاقه کړه او یا دې وژنم) نو ده په خپله خوښه طلاق غوره کړ او بل

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دالکه دټوکي که څه هم د طلاق اراده نه لري مګرپه خوله یې د طلاق لفظ استعمال کړ.[۱]

مګرپر ټوکي دده قیاس کمزوری دی ځکه چې ټوکي لوبې کوي اوپه خپله خوښه اواراده غوړېږي اوداخود طلاق هوډ نه ده ،بلکې له ځان څخه دضرر ددفاع هوډ لري ، بل دا چې که څوک په کفرمجبورشي اوچا پرې په زوردکفرکلمه وویله نوهغه نه کافر کېږي سره له دې چې ایمان اساس اوبنسټ دی الله(ج) فرمایي : (إِلاَّ مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالإِيمَانِ) النحل : ۱۰٦

یعنی مګرهغه څوک چې زورپری وکړلی شي حال داچې د ده زړه ارام نیوونکی وی په ایمان سره؛ نوطلاق به یې څنګه صحیح شي چې یوه فرعی خبره ده ؟

د : بېهوښ طلاق

علما پدې متفق دي چې که بېهوښ په مباح څیزبېهوښ شوی وي اوپه قصد یې ځان بېهوښ کړی نه وي (لکه په زوریاپه هېره بېهوښ شوی وي) نود ده طلاق نه واقع کېږي خوڅوک چې په حرام څیز بېهوښ شي نودحنابله ووپه قوي روایت اوله حنفیانو څخه کرخي، طحاوي، زفربن هزیل اولیث بن سعد ، اسحاق بن راهویه ،محمد بن سلمه ،ابوثور(رح) له شافعي مذهب څخه او اکثره مالکیان وایي چې داطلاق نه صحیح کېږي ځکه چې داهوډاواراده نلري.[۲]

---

[۱] حاشیه فتح القدیر.

[۲] فتح القدیر ،شرح الهدایه.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام شافعي، اکثره حنفیان او ځینې مالکیان وایي چې طلاق یې واقع کېږي ځکه چې ده شراب پخپله خوښه څښلي او په دې هم پوهېږي چې ناوړه اغېزه لري.[1]

امام مالک(رح) امام شافعي او داحنافو یوه ډله وایي چې هرڅوک په خطایې سره (نورې خبرې کوي ناڅاپه غیراختیاري د طلاق لفظ استعمال کړي) بنځې ته طلاق استعمال کړي نو طلاق یې نه صحیح کېږي.[2]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] بدایه المجتهد نیل الاوطار
[2] فتح القدیر اوالمهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : شرطونه په ښځه کې :

مهم او عمده شرط دادی چې دا ښځه د خاوند حقیقي یا حکمي ښځه وي داسې چې له خاوند سره یې د نکاح قید پوره شوی نه وي او په لاندې صورتونو کې ښځه د خاوند حکمي ښځه وي.

۱. د رجعي طلاق په عدت کې.

۲. چې خاوند دوه طلاقه ورکړې وي.

۳. هغه چې د فسخې د بېلتون له لامله په عدت کې وي.

ج: د طلاق په لفظ کې شرطونه

هر لفظ چې د نکاح د صحیح ترون د قید په پورته کولو سمدستي وروسته دلالت کوي او له داسې چا څخه صادر شي چې د طلاق ورکولو حق ولري او ښځه یې حقیقي یا حکمي ښځه وي نو پدې لفظ سره ښځه طلاقېږي ، که په لفظ سره وي ، که په لیکنې سره او که په نغوتې سره . د طلاق په لفظ کې دا څو شرطونه حتمي دي.

۱. چې د طلاق په معنی او پردې پوه وي چې زه څه وایم او که په معنی یې نه پوهېده نو طلاق نه صحیح کېږي.

۲. چې طلاق د الله(ج) په رضا او خوښې پورې اړوند نه وي ځکه چې دالله(ج) خوښه په طلاق کې نشته ده.

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. طلاق به په داسې الفاظو سره وي چې ښځې ته يې حقيقي نسبت شوی وي لکه ته طلاقه يې، ښځه مې طلاقه ده يا حکمي نسبت لکه که دا کار مې وکړ ښځه مې دې طلاقه وي او که ښځې ته پکې نسبت نه وي شوی نو نه صحيح کېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طلاق ډولونه او وېش

۱. د طلاق د لفظ ډولونه

د طلاق لفظ به یا صریح وي یا به کنایه (غیرصریح)وي

الف: صریح طلاق

هغه دی چې له طلاق څخه پر ته بل مفهوم په لغت او دود او دستورکې ونلري لکه ته طلاقه یې ته پرما حرامه یې دا طلاق واقع کېږي او د طلاق ورکوونکي په نیت پورې هېڅ اړه نلري ځکه نیت ته په مبهمو او نامعلومو مسائلو کې اعتبار دی او پدې کې هېڅ ابهام نشته دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

ب: طلاق په کنایاتو

دا هغه لفظ دی چې ډاګیزه په طلاق دلالت نه کوي او دود او دستورهم د طلاق لپاره نه وي ټاکلی خو د طلاق احتمال لري، لکه ستاکار ستا په لاس کې شو، پلار کره لاړه شه، ورځې دې و شمېره نو پدې الفاظو کې علماء د نظر اختلاف لري.

۱. حنفیان او حنابله وایي که چېرې خاوند د طلاق هوډ درلود او یا هغه وخت او حالاتو په طلاق دلالت کاوه نو طلاق واقع کېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوافع اومالکيان وايي که خاوند دطلاق هوډ درلود نوطلاق واقع کېږي اوکه د طلاق نيت يې نه درلود نوطلاق نه واقع کېږي اودوخت اوحالاتو دلالت ته هيڅ اعتبارنشته دی.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

د طلاق وېش

الف: د طلاق وېش د مودې له لحاظه

طلاق دزماني دوېش له لحاظه درې ډوله دی :

۱. طلاق په حاضر وخت کې :

هغه چې دطلاق لفظ له هر شرط اونېتې څخه خالي وي لکه ته طلاقه یې ،طلاقه مې کړلې نو دلفظ په استعمال سره سمدستي طلاق واقع شو.

۲ : چې دطلاق د الفاظو نسبت راتلونکي زماني ته وشي لکه ته سبا طلاقه یې یادراتلونکې میاشتې په لومړۍ ورځ طلاقه یې نود جمهورو فقهاوو (ابوحنیفه ،شافعي او احمد) په نزد داطلاق هغه وخت واقع کېږي چې نسبت یې ورته شوی وي.

خوامام مالک(رح) وایي چې : دا طلاق سمدستي واقع کېږي.

۳معلق طلاق: هغه دی چې دطلاق الفاظ په یوراتلونکي کار پورې اړوندشي لکه که زه فلاني ځای ته لاړم نو ته طلاقه یې نوداطلاق یې دهمدې کار په حاصلېدلو سره واقع کېږي ،دصحابه وو په عصرکې هم داسې ډېر شوي دي ،یوسړي خپلې ښځې ته وویل که چېرې ته بهرووتلې نو طلاقه یې ،عبدالله ابن عمر رضی الله عنه ورته وویل که بهرووتله نو طلاقه ده اوکه ونه وتله نو هېڅ نشته.

ظاهریان وایي چې دا طلاق لغوه دی اوهېڅ اغېزه نه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب : د طلاق وېش د شرعي صفت له لحاظه :

ددې لپاره چې دښځې دعدت موده اوږده نشي ځکه دا دښځې لپاره لوی زیان دی اوددې لپاره چې خاوند اویا حمل ته زیان ونه رسېږي نوشارع امر وکړ چې که تاسې ښځې طلاقول غواړئ نو له حیض اونفاس څخه په پاکوالي کې یې طلاقې کړئ اوپه یوځل له یوڅخه ډېرطلاق مه ورکوئ اوپه داسې پاکئ کې طلاق ورکړئ چې کوروالی موورسره پکې نه وي کړي نو که دا احکام مراعات شول نو دیته سني یا دسنتومطابق طلاق وایي اوکه نه نو دادسنتو مخالف اویا *بدعی* طلاق دی الله(ج) فرمایي: (الطَّلَاقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ) البقرة ۲۲۹.

یعنې :رجعي طلاق دوه ځلوپورې دی لدې څخه وروسته ساتل دي دد ستورمطابق(د شریعت موافق)یا پرېښودل دي په ښه شان سره.

مطلب داچې دطلاق ښه طریقه داده چې یو په بل پسې وي پداسې شان سره چې خاوند وکولای شي چې ښځې ته پکې رجوع وکړي اویا یې پرېږدي نو معلومېږي چې سني طلاق رجعي طلاق دی اوالله(ج) فرمایي: (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ) الطلاق۱

یعنې: ای پیغمبره هغه وخت چې طلاقوئ تاسې ښځې نو طلاقوئ یې په وخت دعدت د هغوی کې.

مطلب دا چې داسې وخت کې طلاق ورکړئ چې هغوی له طهر(پاکوالي)سره مخ کېږي ځکه چې که دحیض په وخت کې طلاق ورکړئ نو هغه همداسې پاتې کېږي تر هغه یې چې داحیض خلاص شي اودا طهر یې هم خلاص شي اوبیا حایضه شي اودنوي حیض له پیل څخه دهغې عدت پیل

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي نو دا به ښځې تکليف اوهغې ته زيان دی اوکه په طهرکې يې طلاقه کړي چې په همدې طهرکې يې ورسره جماع کړې وي نو انسان نه پوهېږي چې ايا دا حامله ده اوکه نه ؟کېدلی شي چې هغه حامله وي اوبيا انسان ته پښېماني ورشي.

ابن اعباسﷺ ددې ايات په معنی کې فرمايي: (چې له کوروالي څخه پاکه وي).

بدعي طلاق حکم

څلورواړه امامان متفق دي چې بدعي طلاق واقع کېږي مګرطلاق ورکوونکی ګناهګارشولکه دجمعې په ورځ له اذان وروسته پېرل اوپلورل.[1]

دليل يې دادی چې يوکس خپلې ښځې ته په حيض کې درې طلاقه ورکړل عبدالله ابن عمرﷺ ورته وويل :دالله(ج) نافرماني دې هم وکړله اوښځه دې هم جدا کړله.[2]

عبدالله ابن عمرﷺ خپلې ښځې ته په حيض کې طلاق ورکړحضرت عمرﷺ د رسول الله(ص) په حضورکې ددې يادونه وکړله، رسول الله(ص) ورته وفرمايل:هغه ته امر وکړه چې ښځې ته رجوع وکړي اوبيا دې يې په طهر کې طلاقه کړي.[3]

د استدلال وجه يې دا ده چې رسول الله(ص) هغه ته امر وکړ چې ښځې ته رجوع وکړي اورجوع خو له طلاق څخه وروسته وی نو جوته شوه چې

---

[1] فتح القديراونيل الاوطار.
[2] مسلم
[3] بخاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا*بدعي *طلاق واقع کېږي. يوه ډله له شيعه معتزله وو ،ځينې فقها ،ابن حزم ظاهري،ابن تيميه،اوابن قيم جوزي وايي چې داطلاق نه واقع کېږي.دليل يې هغه حديث دی چې رسول الله(ص) فرمايي : کُل عمل ليس عليه امرنا فهورد.[1]

يعنې: هرکاراوعمل چې زموږ له وينا سره موافق نه وي هغه رد دی.

مګرداحديث عام دی اودلومړۍ ډلې ددلايلو په وړاندې تاب نشي راوړلی.

درې طلاقه

ځوک چې درې طلاقه په يوه لفظ کې راجمع کړي لکه درې طلاقه مې درکړل ياېې درې ځله ياد کړي چې تاکيد يې ورڅخه غرض نه وي ،لکه ته طلاقه يې ، ته طلاقه يې، ته طلاقه يې،نوځلور واړه امامان(رح) سيدناعمر،ابن عمر،عايشه(رض)،علي رضي الله عنه اواکثره تابعين وايي چې دا درې طلاقه واقع کېږي ،اوحسن بصری ،عطاء طاوس،عبيدالله ابن جبير(رح) وايي: که کوروالی ورسره شوی وي نو درې طلاقه واقع کېږي اوکه کوروالی ورسره نه وي شوی نويو واقع کېږي.[2]

---

[1] متفق عليه.

[2] نيل الاوطاراوحاشيه ابن عابدين.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. د طلاق ډولونه

الف: رجعي طلاق

هغه طلاق دی چې مېړه کولای شي ښځې ته پکې دهغې د عدت له تېریدلو څه د مخه رجوع وکړي.

کوم طلاق رجعي دی؟

د امام ابو حنیفه(رح) په نزد هر طلاق رجعي دی ،مګر له کوروالي څخه دمخه ،طلاق دمال په بدل کې (خلع) ،کنایه طلاق، هغه چې هدف ورڅخه تاکید وي ،بائن طلاق اوهغه چې دریم پوره کوي.

د امام مالک(رح) په نزد :هرطلاق رجعي دی مګر طلاق له کوروالي څخه دمخه ،طلاق دمال په بدل کې ،هغه چې دریم پوره کوي اوهغه چې خاوند ښځې ته د ځان واک ورکړی وي اوهغه ځان بېل کړي.

دامام شافعي(رح) او امام احمد په نزد :هرطلاق رجعي دی مګرطلاق له کوروالي څخه دمخه اوطلاق دمال په بدل کې اوهغه چې دریيم بشپړوي.

د رجعي طلاق اغېزې

۱. دنکاح رابطه (لړی) پرې نه غوځېږي مګردطلاق په شمېره کې حسابېږي یعني خاوند له دې وروسته ددوه طلاقو واک لري.

۲. خاوند کولای شي چې دعدت له بشپړېدلو څخه دمخه ښځې ته رجوع وکړي.

۳. یوله بل څخه د مړینې په صورت کې میراث وړي.

۴. ترڅویې چې عدت پوره نشي ښځه ځنډینی (مؤجل) مهر غوښتلای نشي.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. نفقه يې پر خاوند واجبه ده.

۶. که چېرې عدت بشپړشو او خاوند ښځې ته رجوع ونکړله نو دابائن طلاق ګرځي.

په رجوع کې د ښځې خوښه شرط نه ده او نه دګواهانو حاضرول ضرور دي اودرجعي طلاق په عدت کې ورته رجوع کولی شي الله(ج) فرمايي: (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ) البقرة ۲۲۸.

يعني اودهغوی خاوندان حق لري دهغه په راګرځولو په دغه موده کې اوداما م شافعي(رح) په نزد رجوع يوازې په وينا ده اودګواهانو حاضرولوکې له هغه څخه دوه روايته دي.[۱]

د نکاح اورجعت توپير

۱.نکاح له ګواهانوڅخه پرته نه صحيح کېږي اوپه رجوع کې د ګواهانو حاضرول ضرورندي.

۲. په نکاح کې دښځې خوښه اورضا ضرورده او په رجعت کې ضرورنده.

۳.په نکاح کې مهر حتمي دی اوپه رجعت کې نشته.

۴.نکاح هروخت رواده اورجوع يوازې په عدت کې ده دعدت له تېرېدلو څخه وروسته رجوع صحيح نده.[۲]

ب: دوه طلاقه يابينونه صغری

---

[۱] المهذب

[۲] الاشباه والنظائر\شيخ زين العابدين محمد بن ابراهيم پن نجيم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا هغه طلاق دی چې له نوي مهر او نوي تړون څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نشي کولی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام یې

۱. د ښځې واک او اختیار په ښځه له منځه ورې خو پرې حرامه نده او په نوی تړون او مهر ورسره نکاح کولی شي.

۲. د طلاق په شمېره کې حسابېږي یعنې خاوند لدې څخه وروسته یوازې د یو طلاق واک لري.

۳. د طلاق په واقع کېدلو سره به خاوند ښځې ته ځنډنی یا مؤجل مهر ورسپاري.

۴. که د طلاق په عدت کې هر یو مړشونو بل میراث نشي وړلی.

ج: درې طلاقه یا بینونه کبری

پدې طلاق کې هم خاوند نه ښځې ته رجوع کولی شي اونه ورسره نکاح کولی شي مګر کله چې ښځه له بل کس سره نکاح وکړي اوله سرې سره یې حقیقي دخول(کوروالی) صورت ومومي بیا یې پخپله طلاقه کړي اویا ورڅخه په فسخې جدا شي اویا خاوند مړشي.

کله چې خاوند ښځې ته درې طلاقه ورکړي اویاد بینونه صغری عدت پوره شي نو بینونه کبری واقع کېږي، پدې طلاق کې د خاوند اختیار پر ښځه له منځه ځي اوبیا ترڅو یې چې له بل چا سره نکاح نه وي کړې نو ده ته روانه ده ځکه چې پدې کې مېړه ته لوی تهدید اورسوایي ده چې څوک بیا داسې کار ونکړي.

د قاضي طلاق

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول علماء پدې متفق دي چې مېړه ته روا ندي چې ښځه ،دردوونکې ووهي اونه به يې حقوق کموي اوکه داکار يې وکړظالم دی ،خوکه داظلم جاري وساتي نو ايا ښځې ته روا دي چې له قاضي څخه وغواړي چې له خاوند سره يې بېلتون راولي ؟

- احناف وايي ښځه کولی شي چې قاضي ته شکايت وکړي چې خاوند له ظلم څخه منع کړي ،نصيحت ورته وکړي ،تعزير ورکړي اوکه ظلم يې تکرارکړ بيا دې يې ورتې مګر بندي کول يې روا نه دي اونه ښځه طلاقولی شي.[1]

دامام شافعي(رح) په نزد رجوع يوازې په وينا ده اود ګواهانو په حاضرولوکې له هغه څخه دوه روايته دي.[2]

د نکاح اورجعت توپير

۱. نکاح له ګواهانو څخه پرته نه صحيح کېږي اوپه رجوع کې دګواهانو حاضرول ضرور نه دي.

۲. په نکاح کې د ښځې خوښه اورضا ضرور ده اوپه رجوع کې ضرور نده.

۳. په نکاح کې مهرحتمي ده اوپه رجعت کې نشته.

۴. نکاح هر وخت روا ده اورجوع يوازې په عدت کې ده د عدت له تېرېدلو څخه وروسته رجوع صحيح نده.

---

[1] درالمختار اورسائل ابن عابدين.

[2] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب- دوه طلاقه یا بینونه صغری:

داهغه طلاق دی چې د نوي مهراو نوي تړون څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نشي کولی

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

احکام يې:

۱- د ښځې واک او اختيار پر ښځه له منځه وړي خوپرې حرامه نده او په نوي تړون او مهر ورسره نکاح کولی شي.

۲- د طلاق په شمېره کې حسابېږي یعنې لدې څخه وروسته خاوند يوازي دیو طلاق واک لري.

۳- د طلاق په واقع کېدو سره به خاوند ښځې ته ځنډنی یامؤجل مهر ورسپاري

۴- که د طلاق په عدت کې هريو مړشو نوبل ميراث نشي وړلی.

ج:درې طلاقه يا بينونه کبری

پدې طلاق کې هم خاوند نه ښځې ته رجوع کولی شي او نه ورسره نوې نکاح کولی شي مګرکله چې ښځه له بل کس سره نکاح وکړي او له هغې سره يې حقيقي دخول (کوروالی) صورت ومومي بيا يې پخپله طلاقه کړي اويا ورڅخه په فسخې جدا شي اويا خاوند مړشي .

کله چې خاوند ښځې ته درې طلاقه ورکړي اويا د بينونه صغرى عدت پوره شي نو بينونه کبرې واقع کېږي ، په دې طلاق کې د خاوند واک او اختيار پر ښځه له منځه ځي اوبيا ترڅو چې له بل چا سره نکاح وکړي نو ده ته روا نه ده ځکه پدې کې مېړه ته لوی تهديد اورسوايي ده چې څوک داسې کارونکړي.

د قاضي طلاق

ټول علما ء په دې متفق دي چې مېړه ته روا ندي چې ښځه ،دردوونکې ووهي اونه به يې حقوق کموي اوکه داکارېې وکړ ظلم دی ،خوکه داظلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

جاري وساتي نوايا ښځې ته روا دي چې له قاضي څخه وغواړي چې له خاوند سره يې بېلتون راولي ؟ احناف وايي ښځه کولی شي چې قاضي ته شکايت وکړي چې خاوند له ظلم څخه منع کړي، اونصيحت ورته وکړي، تعريز ورکړي اوکه ظلم يې تکرارکړ بيادې يې ورته مګربندي کول يې روا نه دي اونه ښځه پرې طلاقولی شي.[1]

امام شافعي(رح) وايي که د ښځې اوخاوند دبد حال دا لړئ دښځې دبدګذرانۍ له امله وه نوخاوند د هغې دپه ادب کولوحق لري لومړی به ورته نصيحت وکړي که ونه شوه بيابه يې بستره ورته بېله کړي اوکه ونه شوه نو دتاديب لپاره به يې ووهي اوکه دابد حال دخاوند د بد ګذرانۍ له کبله و او ښځه قاضي ته شکايت وکړي قاضي به يې لومړی خاوندته نصيحت وکړي اوکه دا کاربيا تکرارشو او ښځې له قاضي څخه دمبره تعريز وغوښت خاوند ته به تعزير ورکړي ،اوکه دا بد حال د دواړوله پلوه وو اودا لړۍ اوږده شوله نوقاضي به له دواړوخواووڅخه مشران وټاکي چې دا هرمشربايد اصيل ،دعدالت اوپوهې خاوند وي چې دهريوغرض اوهدف وپېژني اود دواړوترمنځ صلحه راولي. الله(ج) فرمايي : (وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِن يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا) النساء۳۵

يعني : اوکه تاسې وېرېدلئ چې دوی يوله بل سره ضد ساتي نوودروئ يومنصف دسړي له پلوه اوبل منصف د ښځې له پلوه که دا دواړه وغواړي چې اصلاح وکړي نوالله ج به موفقيت پيدا کړي په دواړوکې.

[1] درالمختاراورسائل ابن عابدين

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام مالک رحمة الله علیه وایي که خاوند ښځې ته زیان رساوه او یا یې حرام کار ته اړباسله نو ښځه دي له قاضي څخه د مېړه تادیب او تعزیر وغواړي او له قاضي څخه طلاق هم غوښتلی شي

او که مشرانو اصلاح راوستله نو فیصله یې نافذه ده او که بېلتون یې راووست نو جمهور فقها امام ابوحنیفه، امام شافعي او امام احمد (رح) وایي چې بېلتون شي راوستلی مګر ددوي په موافقه او امام مالک رحمة الله علیه وایي چې ددوی فیصله په هر حال نافذه ده.

د بېلتون نور اړخونه

الف: د نفقې دنه ورکولو په صورت کې

وړاندې موولوستل وګورئ (د ښځې ته د نفقې له ورکولو څخه د خاوند انکار)

ب: بېلتون د عیبونو له کبله

۱. ټول فقهاء پر دې متفق دي چې د عیبونو په سبب باید د خاوند او ښځې بېلتون راشي مګر اختلاف د نظریې په دې کې دی چې ایا دا بېلتون دیو نفر حق دی او که دواړو، همدا راز اختلاف د نظریې په نوعیت د عیبونو کې دی

۲. امام ابوحنیفه (رح) وایي چې دا بېلتون یوازې د ښځې حق دی ځکه خاوند ښځه په طلاق هم بېلولی شي.[1]

---

[1] فتح القدیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. نورفقها ،وايي چې دابيلتون د مېړه اوښځې دواړو حق دی ځکه په طلاق کې پر مېړه مهرلازمېږي دا په هغه صورت کې چې عيبونه له واده څخه دمخه پيدا شي اوکه له واده څخه وروسته پيدا شي نود احنافو په نزد ښځه د بېلتون حق نلري ځکه چې هغې خپل حق(وطی) اخستی که څه هم يوځل وي.

۴. امام مالک(رح) وايي که عيب په نارينه کې پيدا شونوښځه د بېلتون حق لري اوکه په ښځه کې پيدا شو نوخاوند يې جلاکولی شي

۵. امام احمد او امام شافعی(رح) وايي چې د عيب پيدا ښت که له واده څخه وړاندې وي اوکه وروسته هېڅ توپيرنلري

عيبونه : امام ابوحنيفه اوامام ابويوسف(رح) وايي خصيتوب (چې هګۍ يې وېستل شوې وي) يا خنثی مشکل وي چې تناسلي غړی يې غوڅ وي اوبل هر سبب چې وي خوچې دکوروالي مانع ګرځي عيبونه ګڼل کېږي اولدې څخه پرته دنورو عيبونه له لامله بېلتون نشي غوښتلی.

دامام مالک اوامام شافعي(رح) (په نزد هرعيب چې کوروالی منع کوي او يا انسان ورڅخه کرکه اونفرت ولري بېلتون ثابتوي.

دامام شافعي(رح) په نزدمعتبرعيبونه دادي چې تناسلي غړي يې غوڅ وي اوهرسبب وي چې کوروالی منع کوي لکه ليونتوب ،پيس (داپه پوستکي کې سپينوالی دی چې لاندې وينه اوغوښه له منځه وړي) دفرج لويوالی اودفرج بدبويي له معتبروعيبونو څخه دي.[1]

ج: بېلتون دبد سلوک اوبد ګذرانۍ له لامله

[1] المهذب اونهايه المحتاج

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګورئ (د قاضي طلاق)

د: ښځې د خاوند د غايبوالي له امله:

۱. امام ابو حنيفه او امام شافعي(رح) وايي ښځې ته روانه دي چې د خاوند د غايبوالي له کبله بېلتون وغواړي که څه هم د غايبوالي موده اوږده شي

۲. امام مالک(رح) وايي که چېرې د غايبوالي موده يو کال يا زيات شي نو ښځه ته بېلتون غوښتل روا دي که د خاوند ځای يې معلوم نه وي نو قاضي سمدستي په بېلتون امر کولی شي او که ځای يې معلوم وي نو هغه دې راوبولي او نېټه دې ورته وټاکي.

۳. حنابله وايي که د بېلتون موده شپږمياشتې يا زيات وي او هېڅ عذر ونلري نو ښځې ته بېلتون غوښتل روا دي کله که ښځه داسې دعوه قاضي ته وړاندې کوي نو قاضي به سمدستي په بېلتون امر کوي.

www.melltamik.com 0777 400 116

هـ: بېلتون د بنديتوب له لامله

پدې صورت کې لکه چې تېر شو يوازې د امام مالک(رح) په نزد د بېلتون حق لري او بس.

ب: د بېلتون بل اړخ

د: محکمې په واسطه

و: بېلتون د ايلاله لامله

(c) ketabton.com: The Digital Library

الف : پېژندنه : ایلا قسم یادول دي په الله(ج) سره اونذرمنل (منبـتـه) دي اویا طلاق اړوندول دي لـه ښځې سره دکوروالي پـه پرېښـودلوباندې پـه ځانګړې موده کې.

ایلا په هرلفظ سره چې دا معنی ورکوي که صریحه (ډاګیزه)وي لکه والله چې تا سره کوروالی ونکړم اوکه کنایه وي لکه والله چې تاته نژدې شم یا لتا غسل ونکړم صحیح ده.

ب: دایلا ارکان داحنافوپه نزد

قسم یادول دي له ښځې سره دکوروالي په پرېښودلو.

له دې پرته نورېې شرطونه دي.

شرطونه د جمهوروپه نزد

۱. قسم کوونکی: قسم کوونکی د هغه پـه نـزد هغـه خاوند دی چې د طلاق اهلیت ولري.

دمالکیانوپه نزد داهرمسلمان خاوند دی.

داامام شافعي پـه نزدهغـه خاوند چې د وطـی ممانعـت ورتـه نـه وي کـه دا مانع ددې لخواوي اوکه دښځې له خوا.

اویا هغه خاوند چې طلاق یې صحیح کېږي.

د امام احمد په نزد : هغه خاوند چې د کوروالي ممانعت ورته نه وي.

۲. هغـه څـه چـې قسـم پـرې یـادوي : دټولوفقهاووپـه اتفـاق سـره قسـم پـر الله(ج) اود هغه پر صفاتوصحیح کېږي اود امام احمد په نزدله دې څخه پرتـه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

په هیڅ شي ایلا نه صحیح کیږي اود جمهوروعلما ووپه نزد ایلا په نذر (منخته) اوارونده طلاق صحیح کیږي.

۳. هغه څه چې قسم پرې یادوي :هغه کوروالی دی. صراحتاً وي اوکه کنایه

ج: د ایلا موده

داحنافوپه نزد کم ترکمه څلورمیاشتې ده اود نوروفقهاووپه نزد له څلورومیاشتوڅخه زیاته موده ده.

الله(ج) فرمايي: (لِّلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِن نِّسَآئِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَآؤُوا فَإِنَّ اللّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ {۲۲٦} وَإِنْ عَزَمُواْ الطَّلاَقَ فَإِنَّ اللّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) البقرة ۲۲٦ ۲۲۷

یعنې :هغه کسانولره چې قسمونه کوي له خپلوښځوڅخه انتظاردی څلور میاشتې خو بیاکه رجوع وکړله دوی نو بېشکه چې الله(ج) بخښونکی اومهربانه دی اوکه قصد یې وکړ دطلاق نو بېشکه چې الله(ج) اوریدونکی اوپوه دی.

اوله رجوع څخه دټولوفقهاووپه نزد مراد کوروالی دی.

که چېري چاقسم یاد کړچې زه به خپلې ښځې ته نږدې نه شم نوشریعت ددې لپاره چې دازیان پر ښځه اوړد نه شي هغه ته یې موده ټاکلې ده چې که په دې موده کې یې ښځې ته رجوع وکړله خو ،ښه ده اوکه رجوع یې ونه کړله نوایلا واقع کیږي. دا ددې لپاره چې څوک ښځې ته په سپکه سترګه ونه ګوري هغه بې قدره ونه ګڼي ،درناوی یې وکړي نود احنافوپه نزد که د څلورو میاشتودننه موده کې یې ښځې ته رجوع وکړله نود قسم سزا پرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لازمېږي که قسم یې په الله ج ونو کفاره به ورکوي اوکه په نذر ونو نذر به پوره کوي اوکه په شرط پورې اړوندو نو شرط به پوره کوي اوکه په څلورو میاشتو کې یې دننه رجوع ونه کړله نو ښځه یې د قاضي له اجازې پرته په بائن طلاق بېله شوله، اوجمهورفقهاء وايي چې که په څلورومیاشتو کې یې دننه رجوع وکړله نوحکم یې د احنافو په څېر دی خپله سزا به تېروي اوکه له دي مودي څخه یې وروسته رجوع وکړله نو ایلاختمه شوله اوهېڅ نه لازمېږي اوکه دامووده تېره شوله اورجوع یې ونه کړله اوقاضي ته خبر ورسېده نو قاضي به خاوند ته اختیارورکوي چې یاښځې ته رجوع وکړي اویاطلاق ورکړي اوکه رجوع یې ونکړله نورجعي طلاق واقع کېږي

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ز. ببلتون د ظهار له لامله

پېژندنه:

ظهار له ظهر نه اخستل شوی او شاته یې وایي ظهار په جاهلي پرګنو کې وګړو له ښځو سره د کوروالي د حراموالي په غرض استعمالوه او ورته ویل به یې: ته په ما لکه زما د مور شا حرامه یې.

لکه څنګه چې ظهار د شا په لفظ صحیح کېږي او لکه څنګه چې د مور په یادولو صحیح کېږي د بدن د نورو برخو او د نورو محارمو لکه خور، ترور، او نور...په یادولو هم صحیح کېږي ظهار به د سړي له خوا وي د ښځې ظهار نه صحیح کېږي او د امام احمد (رحمة الله علیه) څخه په روایت د قسم کفاره پرې لازمېږي.

د: اظهار اثرات (اغېزې)

که چېرې چا ظهار وکړ نو په اتفاق سره د کفارې له ورکولو څخه د مخه ورته له همدې ښځې سره کوروالی حرام دی او ښځه یې کولی شي چې له ده څخه د کوروالي غوښتنه وکړي ځکه دا د ښځې حق دی خوخاوند به تر هغه چې کفاره ورنکړي ځان ته نه را پرېږدي او که کفاره یې نه ورکوله نو قاضي به یې کفاره ورکولو ته اړباسي او که بیا یې هم د کفارې له ورکولو ځنې انکار کاوه نو قاضي به یې ښځه طلاقه کړي.

الله(ج) فرمايي: (الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنكُم مِّن نِّسَائِهِم مَّا هُنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِنْ أُمَّهَاتُهُمْ إِلَّا اللَّائِي وَلَدْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنكَرًا مِّنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ {۲} وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِن نِّسَائِهِمْ ثُمَّ

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِّن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَّا ذَلِكُمْ تُوعَظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ {۳} فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَّا فَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ فَإِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا) المجادله۲-۴

یعنې : هغه کسان چې ظهارکوي له تاسې څخه له خپلو ښځوڅخه نه دي هغوی میندې د دوی ،نه دي میندې ددوی مګرهغوی چې زېږولي يې دي دوی اوبېشکه چې دوی خامخا ناآشنا خبرې او دروغ وايي اويقينا الله(ج) تېرېدونکی اوبخښونکی دی اوهغه کسان چې ظهارکوي له خپلو ښځوڅخه بیا ګرځي هغه ته چې ويلي يې وي نو ازادول دمريي دي مخکې له دې څخه چې يوپه بل باندې لاس ووهي ،پردې تاسوته وعظ (امر)کېږي او الله(ج) پر هغه چې تاسويې کوئ خبر او اګاه دی خو هغه کس چې پیدا يې نکړ(مريی)نوپه هغه روژه نیول دي پرلپسې دوه میاشتې. مخکې له دې چې يوپر بل لاس ووهي اوهغه څوک چې داوس (هم)نلري نوپرده شپېتو مسکینانو ته خواړه ورکول دي.

ح: بېلتون دخلعې په واسطه

الف پېژندنه

خلع په لغت کې وېستلوته وايي.[1]

اوپه اصطلاح کې د نکاح د تړون له منځه وړل دي دخلعې یالدې لفظ اومفهوم سره موفق لفظ باندې دهغه عوض به پدل کې چې ښځه يې

[1] حاشیه ابن عابدین

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاوندته ورکوي .لکه چې ښځه خاوند ته وايي :ما د زر روپۍ وپه بدل کې پرېږده اوخاوندېې ومني کله چې ښځه اوخاوند يوبل ته د لباس بڼه لري لکه چې فرمايي: (هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ) البقره ۱۷۸

يعنې: هغوی ستاسې جامه ده اوتاسې د هغوی جامه يئ. نوشريعت د دوی دابېلتون دجامو وېستلوپه څېرتعبيرکړي.

په خلع کې دا درې مسئلې حتمي دي.

۱. چې د خلعې يا ابراء اويالدې مفهوم سره برابرلفظ باندې وي.

۲. دبدل ذکرضروري دي.

۳. دښځې موافقه (منته) ضروري ده اوکه ښځه يې ونه مني اويا چپه پاتې شي نودا خلع صحيح نده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

ب: د خلعې حکم

څرنګه چې شريعت نارينه ته حق ورکړی دی چې که کومه ښځه يې نه خوښېږي نو هغې ته طلاق ورکړي همدا ډول يې ښځې ته هم حق ورکړی چې که مېړه يې نه خوښېږي ،ژونديې له تاوتريخوالي اوستونزو سره مخ وي اود الله(ج) تاکل شوي حدود نشي مرعاتولی له هغه څخه بېلتون و غواړي، ځکه کله چې ښځه اوخاوند يوله بل سره هېڅ ګډ ژوند کول نه غواړي ،نه يې ترمنځ جسمي او اروايي توافق وي اوژونديې هم پر دوزخ بدل شوی وي اومېړه چمتو نه وي چې ښځې ته طلاق ورکړي نو ښځه حق لري چې له هغه څخه بېلتون غواړي ،همدارازکله چې ښځه اوخاوند يوله بل سره هېڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګذاره نه کوي ، یوځایي ژوند یې ناممکن وي او یو د بل په نسبت کرکه او نفرت لري او کېدلی شي چې هر پلو د خپلې جنسي غریزې د اشباع لپاره نامشروعې لارې ولټوي او هره شبېه یو بل ته د دښمن په څېر په کمین کې ناست وي نو په داسې حالت کې یو له بل څخه جدایي او بېلتون پکار دی.مګر په عام ډول ځرنګه چې خلع د طلاق یو ځانګړی ډول دی دا هم لکه طلاق مکروه او ښه نه ګڼل کېږي.خو کله چې شرایط انسان دې ته اړباسي نو بیا روا ده الله(ج) فرمایي: (وَلاَ يَحِلُّ لَكُمْ أَن تَأْخُذُواْ مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلاَّ أَن يَخَافَا أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ) البقرة : ۲۲۹

یعنې :او تاسې ته روا نه ده چې واخلئ خپل ورکړل شوی(څیز) ښځو ته مګر کله چې ښځه او خاوند دواړه وېرېدل په دې خبرې چې دا دواړه به ټینګ ونه شي ساتلی حدود(حکم) دالله (ج) نو که وېرېدلئ چې دالله (ج) لخوا ایښودل شوې پولې به ونه شئ ساتلی نو څه ګناه نشته پر دواړو چې ښځه بدله ورکړي.

ګڼو روایاتو کې راغلي دي چې جمیله بنت سهیل[1]

د ثابت بن قیس بن شماس ښځې رسول الله(ص) ته وویل چې : د هغه مال په بدل کې ورته له ثابت څخه طلاق واخلې چې خاوند یې ورکړی دی. رسول الله(ج) ثابت ته وفرمایل: چې باغچه دې واخله او ښځه طلاقه کړه.[2]

[1] په ځینو روایاتو کې د ثابت بن قیس بن شماس د ښځې نوم جمیله بنت سهل او ځینو کی حبیبه بنت سهل او په ځینو کې جمیله بنت عبدالله ابن ابی راغلی دی.

[2] بخاري،نسايي.ابن ماجه او مشکوة.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله که سړي ښځې ته وويل چې د دومره مال په بدل کې دې پرېږم نو هغه ته روانده چې بيا له خپلې وېنا څخه واوړي نه دښځې له منلو څخه وړاندې اونه وروسته.[۱] اونه خپله ښځه د دې له منلو څخه ايسارولای شي اونه څه اختيار لري او نه په ښځه واجب دي چې په همدې مجلس کې ځواب ورکړي.اوکه ښځه مېړه ته ووايي چې ماته ددومره مال په بدل کې طلاق راکړه نو ترڅو چې خاوند منلې نه وي ښځه له خپلې وېنا څخه درجوع حق لري اوکه هر پلو له منلو څخه د مخه پاڅېدنو داخلع باطله ده.

[۱] حاشيه ابن عابدين.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلعې بدله

هر هغه څه چې مهر کېدلای شي د خلعې بدل کېدلی هم شي او څه چې مهر کېدلای نه شي د خلعې بدل کېدلی هم نشي اوله مهرسره يې توپير دادی چې دمهر لږه اندازه د امام ابو حنيفه(رح) په نزد لس روپۍ ده او دخلعې کمه اندازه ټاکل شوې نده اوخلع په دې هم صحيح ده لکه څوک ښځې ته ووايي چې زه تا پرېږدم خو په دې شرط چې ته زما کوچني ته ترشپږ کلنۍ نفقه ورکړې اوښځه يې ومني.

خلع په شرابو ،خنزير،وينې او.....صحيح نده اوکه داکار وشو اوښځې ومنله نو پر ښځې دخلعې بدل نشته اوبائن طلاق واقع شو مګر بايد په ياد مووي چې ديانتًادا حرامه ده چې څوک ښځه طلاقول غواړي اودهغې هېڅ ګناه هم نه وي.اوبيا ترې عوض اوبدل هم غواړي لږوي اوکه ډېرغوره داده چې له مال څخه يې پرته طلاقه کړي.الله(ج) فرمايي: (وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا)النساء ۲۰

يعني: اوکه بدلول غواړئ ديوې ښځې په ځای د بلې ښځې او ورکړې وي تاسويوې ته ډېر مال نو مه اخلئ له هغه څخه هېڅ شی.

سړي ته پکار دي چې که له ښځې سره خلع کوي نو لومړی خو دې له هغې څخه ببخي مال نه اخلي اوکه هرو مرو يې اخلي نو په هغه اندازه دې يې ورځني واخلي چې ورکړی يې وي اولدېنه زيات اخستل مکروه دي رسول الله(ص) دثابت بن قيس ښځې ته وفرمايل چې:ايا دهغه باغچه ورکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

؟ هغې ورته ویل هو اوږ پرهم ورکوم رسول الله(ص) ورته وفرمایل چې زیات مه ورکوه خو باغچه یې ورکړه.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] بخاري،نسايي،ابن ماجه اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خلعې اغېزې

۱. ددې لپاره چې خلع د مال په بدل کې طلاق ده نو بائن طلاق واقع کېږي.

۲. ښځه به هغه مال چې خاوند ته یې ورکړه پر ځان منلې خاوند ته سپاري

۳. ټول هغه حقوق چې خاوند او ښځه یې یو په بل لري ساقطېږي لکه دامام ابوحنیفه(رح) په نزد د ښځې پاتې مهر اوکومه نفقه یې چې خاوند ښځې ته مخکې ترمخکې ورکړېده اووخت یې لاپاتې وي اوکوم حقوق چې په زوجیت اونکاح پورې اړه نلري لکه یو په بل پور، پلورل شوی مال او....... دانه ساقطېږي اوکه لدې واده وړاندې هم دواړو واده کړی وا ودهغه څه حقوق یو پر بل پاتې وي لکه وروستی مهرمثلا: دوی دواړو واده کړی و اوپنځوس روپۍ یې مهرټاکلی وچې شل یې معجل اودېرش مؤ جل واوطلاقه یې کړله اوبیا یې په نکاح کړله بیا یې د خلعې په سبب پرېښودله نو ددې خلعې له کبله هغه مخکنۍ د دېرش (۳۰) روپۍ نه ساقطېږي مګرکله یې چې په خلع کې شرط کړي.

د ښځې شرطونه

۱. چې بالغه وي

۲. چې عاقله وي.

۳. چې د مرګ په رنځ رنځوره نه وي.

۴. چې پخپل مال کې له تصرف څخه منع نه وي.

اودصغیرې غیر ممیزې خلع نه صحیح کېږي.اونه طلاق واقع کېږي اوکه ممیزه وي اودخلعې الفاظ دطلاق الفاظ وي نو رجعي طلاق واقع شوا وپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځې عوض نشته او که لفظ د خلعې و نو بائن طلاق واقع شو او په ښځې عوض نشته او که د مرګ په رنځ (مرض الموت) رنځوره وه نو خلع صحیح او بائن طلاق واقع شوېدې شرط چې دهغې دخلعې عوض دهغې د پاتې مال له دریمې برخې څخه ډېر نه وي او که په خپل مال که له تصرف (لاسوهنې) څخه منع وي لکه صغیراو. . . او خلع وکړي نو عوض پرې نشته که د خلعې الفاظ د طلاق الفاظ ورجعي طلاق واقع کېږي او که الفاظ د خلعې ونو بائن طلاق واقع کېږي ،حاشیه ابن عابدین ،امام مالک(رح) وایي چې خلعه بې عوضه هم روا ده.[1]

ط: بېلتون د نکاح د فسخې له امله

الف – پېژندنه

دنکاح د تړون د قیدله منځه تلل دي د داسې یو سبب له امله چې په تړون کې رامنځته شوی وي..دا سبب به یاد تړون په وخت کې موجود وي لکه دتړون په وخت کې دنکاح د صحت له شرطونو څخه دیو کموالی مثلا: ښځه دخاوند محرمه وي او یادبل چادطلاق په عدت کې وي یا ولي کومه کوچنۍ انجلۍ په نکاح ورکړي او یا کوچني هلک ته نکاح وکړي او له بالغېدلو څخه وروسته دنکاح فسخ وغواړي او یا بالغه ښځه خپله نکاح پخپله وکړي خومهرېې له امثالو څخه کم وي او ولي دنکاح فسخه وغواړي کله چې خاوند پوره مهرمثل نه ورکوي ،یابالغه ښځه دولي له اجازې څخه پرته له کم سیاله سره نکاح وکړي او ولي راضي نه وي او فسخ وغواړي او یا به دا سبب دنکاح له تړون څخه وروسته راپیدا شي یعني دنکاح تړون به صحیح وي خو وروسته به داسې یو علت راپیدا شي چې دنکاح دقیدد له

[1] زاد المستنقع شرف الدین موسی بن احمد المقدسی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

منځه وړلو لامل وګرځي لکه دخاوندا و ښځې څخه (العیاذ بالله) دیو مرتد والي یا دا چې خاوند اسلام ومني او ښځه یې د اسماني کتاب منونکې (اهل کتاب) نه وي او اسلام او بل کوم اسماني دین ته یې راوبولي خو هغه انکار وکړي. یا خاوند او یا ښځه د بل له اصولو یا فروعو سره داسې څه وکړي چې حرمت مصاهرت ثابتوي لکه ، زنانو په داسې صورتونو کې نکاح له منځه ځي نو ښځې او خاوند ته پکار دي چې خپله بېل شي او که جدا نه شول نو هر څوک چې پرې خبر شول نو قضاء ته دې خبر ورکړي چې دوی جدا کړي که څه هم په زور وي .

ب: د فسخې او طلاق توپیر

۱ . طلاق به د نکاح تړون یا سمدستي له منځه وړي لکه درې طلاقه او یا به یې د عدت له تېرولو څخه وروسته له منځه وړي لکه رجعي طلاق ، مګر فسخ د نکاح تړون سمدستي له منځه وړي .

۲ . د طلاق شمېر په سړي حسابېږي ، یعنې که یو طلاق یې ورکړ نو دوه نور هم واک کې لري او که دوه یې ورکړل یو طلاق واک کې لري ځکه چې هر اصیل او ازاد مېړه درې طلاقه اختیار کې لري خو فسخ د طلاق شمېره کې نه حسابېږي یعنې که له دې فسخې څخه وروسته یې نکاح وکړله (لکه فسخ چې له مثل څخه د مهر د کمو والي له لامله وي) او بیا یې په نکاح کړله نو خاوند د درې طلاقونو واکمن دی .

ج: هغه فسخه چې قاضي پورې اړه لري

هره فسخه چې هغې کې سوچ ، فکر کولو ، تدبیر او کتنې ته اړتیا وي لکه فسخه د خاوند د کم سیالئ په سبب یا د مهر له مثل څخه د کمښت په سبب

(c) ketabton.com: The Digital Library

یادا چې ښځه نه ایمان راوړي او نه کوم بل دین منې یادبالغېدلو داختیار په صورت کې نوداټول سوچ کتنې اوفکر کولوته اړه لري نوپه قاضي پورې اړوند شوه اوکومه فسخه چې سوچ اوفکر ته اړه نلري لکه چې ښځه دخاوند محرمه وخېژي یا ښځه ددی جوګه نه وي چې نکاح ورسره وشي اویاښځه اویا خاوند دبل له اصولو یافروعوسره څه داسې کار وکړي چې حرمت مصاهرت ثابتوي ، نودافسخه قاضي پورې اړه نلري حتمي ده چې خپله سره بېل شي .

د : بېلتون وېش دمودې له لحاظه

د مودې له لحاظه دښځې او مېړه بېلتون په دوه ډوله دی.یوهغه بېلتون چې دتل لپاره وي اوبل هغه چې لنډمهالی (موقتي) وي اوکوم بېلتون چې دتل لپاره وي هغه هم په دوه ډوله دی : یوهغه چې مطلق دتل لپاره وي لکه چې ښځه دسړي محرمه وخېژي اویاښځه اویاخاوند دبل له اصولو اویافروعوسره دحرمت مصاهرت سبب یوکار وکړي نوداښځې دتل لپاره حرامې دي بل هغه بېلتون چې دتل لپاره وي مګر کله چې دخاوند اوښځې په صفت کې تغیراوبدلون راشي بیا یې نکاح ورسره روا ده لکه چې بېلتون دلعان په سبب وي نو ترڅوچې ښځه اومېړه پخپل دریځ ولاړوي نو یوپربل حرام دي خوکله که له دې دواړو څخه یوځان دروغژن کړي اوقاضي دقذف سزا ورکړي نو بیا ورته یو له بل سره نکاح روا ده.

یاورڅخه دګواهۍ اهلیت حذف شواو یا یې له بل چاسره زنا وکړله اوقاضي د زناحد پرې تطبیق کړاویا بل چا باندی تور ولګوي اوقاضي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قذف حد پرې تطبيق کړي نو بيا هم د احنافو په نزد يو له بل سره ورته نکاح روا ده.[۱]

او کله چې سړی ښځې ته درې طلاقه ورکړي نو دا پرې د تل لپاره حرامه ده ترڅو چې لده څخه عدت تېر کړي او بل چا سره نکاح وکړي او هغه مړ شي او يا يې طلاقه کړي او له دوهم مېړه څخه عدت هم تېر کړي نو بيا ورته له لومړي مېړه سره نکاح روا ده.

خو هغه بېلتون چې د نکاح ولکه (قيد) په لنډمهاله (موقتي) ډول له منځه وړي او بيا ور سره نکاح روا وي دوه ډوله دي يو فسخه او بل طلاق او دواړه تشريح شول.

څو مسئلې

۱. د يو سړي خوښځې وي يوې ته يې وويل چې ته پر ما پر څلور کانو طلاقه يې هغې ورته ويل چې ما ته درې بس دي مېړه ورته وويل چې نور دې د فلانۍ وي پر هغې بلې هيڅ اثر نه پرېوزي.

۲. که چېرې د يو کس يوه خپله ښځه او بله پردۍ ښځه ولاړه وي او ورته يې وويل چې يوه له تاسو څخه طلاقه يې نو خپله ښځه يې طلاقېږي.

۳. که چېرې په کومې يوې ښځې کې حلالوالی او حراموالی دواړه ګډ شي نو حرمت غالب دی او فکر او سوچ کول (تحری) ورته پکې روانده مثلا يو کس څو وينځې لري او يوه يې ورڅخه ازاده کړله خو بيا يې هېره کړله چې کومه يوه يې ازاده کړې ده نو هغه ته روانده چې فکر وکړي چې ايا ما به کومه ازاده کړې وي؟ او له فکر کولو وروسته ترې يوه وټاکي ، په دې

---

[۱] فتح القدير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

صورت کې له نوروسره کوروالی ورته ترهغې روا ندی تر څوچې ازاده شوې له نورو ښځه په یقیني ډول بېله نکړي

۴. که چېرې یې په څلورو ښځوکې یوه په بائن طلاق طلاقه کړله بیایې هېره کړله نوترڅوچې جوته نه شي چې فلانۍ ده په وطې کولو کې ورته سوچ اوفکرروا ندی.

۵. که د چا ښځه له نورو ښځوسره ګډه شوله اونه پېژندل کېدله نوله فکرکولواوسنجش څخه وروسته ورته دیوې ټاکنه او دهغې وطی روا نده ترڅوچې یقیني نشي.

۶. دیوکس څوښځې وي په مبهم ډول یې له دوی څخه یوه طلاقه کړله (خوی‌وه یې هم ونه ټاکله) نو دیوې له ټاکلوڅخه وړاندې ورته دیوې وطې هم روانده اوله یوې سره کوروالی دبلې ټاکل دي.[1]

ولیمه

په ولیمه کې سنت داده چې له واده څخه وروسته درې ورځې وي اونېکان راوبولي که غنیان وي اوکه بې وسه او دنیاله هرګوډ څخه د دوستانو راغوښتل ضرورندي ،رسول الله(ص) فرمايي: (لاتصاحب الامؤمن ولایاکل طعامک الاتقی).[2]

یعنې: ملګرتوب مه کوه مګر له مومن سره اوودې نه خوري طعام ستامګر نېک.

همدا راز فرمايي:(شرالطعام طعام الولیمة یدعی لها الاغنیاویترک الفقراء).[3]

---

[1] الاشباه والنظائر \ شیخ زید العابدین محمدبن ابراهیم بن نجیم.

[2] ابوداوداوترمذي.

[3] بخاری.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې : ډېرناوړه مېلمستیا دولیمې هغه مېلمستیا ده چې غنیان اوشتمن ورته راوبلل شي اونېستمن پرېښودل شي .

عایشه(رض) فرمایي: رسول الله(ص) به چې دچانکاح وکړله یا به یې خپله نکاح وکړله نو خرما به یې وېشلې[1]

بل داچې که یې وس رسېده نو دولیمې په ډوډۍ کې خو دې کم ترکمه یو پسه پوخ کړل شي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

[1] بیهقي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اتم څپرکی

عدت

پېژندنه اوډولونه

پېژندنه :عدت په لغت کې ديوشي شمېرلو ته وايي اوپه اصطلاح کې دښځې اوخاوند له بېلتون څخه وروسته دنکاح د پاتې اثارو له منځه وړلو لپاره د شريعت له پلوه د انتظارټاکل شوې موده ده .که دا جدايي د مرګ په سبب وي که د طلاق اوکه دفسخې دا انتظار به کله پر سړي وي اوکله پر ښځې.

الف: پر سړي انتظار

په لاندې صورتونو کې پر سړي انتظارواجب دی.

۱. کله چې څوک يوه ښځه ښځه کړي اوبيا دهغې له خور ياترور ،خاله يا ورېرې يا خورزې سره واده کول غواړي نو ترڅوچې دهغې عدت پوره نشي له دی سره واده نشي کولای.

۲. که کوم خاوند ښځه ښځه کړي اودرې نورې ولري نو ترڅو چې د جدا شوې ښځې عدت پوره شوی نه وي له بلې سره نکاح روا نده.که چېرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

طلاقه شوې ښځه په رجعي طلاق سره بېله شوې وي نو د ټولو فقهاوو په اتفاق سر ورته خلورمه ښځه روانده او که په بائن طلاق يې بېله کړې وي نو د ځينو صحابه و، احنافو او امام احمد (رح) په نزد خلورمه ورته روا ده.

او کله چې اصيله ښځه بېله کړي او بيا له وينځې سره واده کول غواړي نو د احنافو په نزد تر څو چې د اصيلې ښځې عدت پوره شوی نه وي نو له وينځې سره واده ورته روا نه دی.[1]

ب: عدت (انتظار) پر ښځو

عدت پر څلور ښځو فرض دی

۱. چې له صحيح تړون څخه وروسته يې خاوند مړشي که څه هم کوروالی ورسره نه وي شوي الله (ج) فرمايي: (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا) البقرة ۲۳۴.

يعني: او کوم کسان چې مړه شي لتاسې څخه او پرېږدي خپلې ښځې نو پکار ده چې هغه ښځې په انتظار کې وساتي خپل ځانونه څلور مياشتې او لس ورځې.

دې انتظار ته په فقهي اصطلاح عدت وفی هم ويلی شي.[2]

۲. کومه ښځه چې مېړه يې مړشي او د دوی د نکاح تړون غېر صحيح وي لکه فاسده نکاح مګر کوروالی يې ورسره شوی وي نو له حمل څخه د پاکۍ په غرض به عدت تېروي او پر داسې ښځو وفی عدت نشته دی.

---

[1] درالمختار او حاشيه ابن عابدين.

[2] بدائع الصنائع.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. هره ښځه چې مېړه یې ببله کړي او حقیقي دخول ورسره شوی وي که څه هم د نکاح تړون صحیح نه وي.

۴. هره ښځه چې مېړه یې طلاقه کړي او یا نکاح فسخه کړي مګر چې حقیقي یا حکمي کوروالی (لکه صحیح خلوت) شوی وي.

ج: عدت په درې وښځو نشته دی

۱. کومه ښځه چې مېړه یې مړشي اودنکاح تړون یې هم صحیح نه وي او وطي هم ورسره نه وي شوي.

۲. هره ښځه چې مېړه یې له مرګ څخه پرته په بل سبب ببله کړي او دنکاح تړون صحیح وي خو حقیقي یا حکمي کوروالی نه وي شوي الله(ج) فرمایي :
(یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا إِذَا نَکَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ فَمَا لَکُمْ عَلَیْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَا) الاحزاب ۴۹

یعني: ای هغه کسانو چې ایمان یې راوړی دی هر کله چې په نکاح واخلئ مومنې ښځې بیا طلاقې کړلې تاسودوی مخکې له دې چې مسه کړئ دوی پس نشته تاسولره په دوی باندې شمارد ورځو چې پوره کوئ تاسو هغه.

۳. هره ښځه چې مېړه یې له حقیقي کوروالی څخه دمخه ببله کړي کله چې د نکاح تړون صحیح نه وي که څه هم صحیح خلوت شوی وي.[۱]

د عدت ډولونه

[۱] بدایة المجتهد اوالمغني

www.milltahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

دښځې او خاوند بېلتون به یا دخاوند دمېړنې له لامله وي او یا به له کوم لامله یا به ښځه دبېلتون په وخت کې حامله وي ، اویا به نه وي یا به پرې حیض راځي اویا به نه راځي نو ددې ټکو په نظر کې نیولو سره عدت په درې ډوله وېشو.

۱: عدت په حیض

په هره ښځه کې چې دا څلورصفته پیدا شي نو دهغې عدت په حیض حسابېږي.

الف: چې فی الحال پرې حیض راځي یعنې چې کوچنۍ نه وي اویا یې عمردحیض له مودې (پنځه پنځوس کلو) څخه اوښتی نه وي اوداسې هم نه چې ځوانه وي خو حیض پرې نه راځي.

ب: چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي.

ج: چې دبېلتون سبب دخاوند مرګ نه وي.

د: چې بېلتون له حقیقي یاحکمي دخول څخه وروسته په صحیح تړون کې واقع شوی وي. اوکه ښځه یې په حیض کې جدا کړله نو دا حیض (روان حیض) یې نه حسابېږي نو کله چې له دی حیض څخه پاکه شي اوبیا پرې حیض راشي نودا یې لومړی حیض حسابېږي اودوه به نورتېروي چې درې پوره شي اوکله چې له دریم حیض څخه پاکه شي او دحیض وروستۍ موده پوره نه وي (له لسوورځوڅخه وړاندې پاکه شي) نوبیابه یا غسل کوي چې له حیض څخه پاکه شي اوعدت یې پوره شي اویا به دیولمانځه پوره وخت پرې پاک تېرشي ، نوکله چې ښه جوته شوه چې له حیض څخه پاکه شوه نوبیا ورته له بل چاسره نکاح رواه ده ، الله(ج) فرمایي: (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِأَنفُسِهِنَّ ثَلاَثَةَ قُرُوَءٍ وَلاَ يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ)البقرة ۲۲۸

یعنې: او طلاقي شوي ښځې دې انتظار کوي په ځانونو خپلو سره تر درې حیضو پورې او رواندي دې ښځو لره چې پټوي دوی هغه څه چې پیدا کړي دي خدای(ج) په رحمونو ددوی کې.

یعنې ښځو ته حرام دي چې دهغه څخه خلاف دعوه وکړي چې اوس پکې ده لکه چې ووايي. زه حایضه یم او حایضه نه وي یا ددی سر چپه او یا حمل پټ کړي.

۲. عدت په میاشتو

ددوه ښځو عدت په میاشتو شمېرل کېږي.

الف: هره ښځه چې دادرې صفته ولري:

۱. چې في الحال پرې حیض نه راځي.

۲. چې دبېلتون سبب دخاوند مړینه نه وي.

۳. چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي.

نوددې ښځو عدت درې میاشتې دی الله(ج) فرمايي: (وَاللَّائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِن نِّسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ)الطلاق ۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعنې: او هغه ښځې چې نا هیلې (نا امیدې) شي له حیض څخه له ستا سو څخه که په شک کې یې تاسې پس عدت دهغوی درې میاشتې دی او همدا راز هغه ښځې چې نه حائضه کېږي.

ب: هره ښځه چې دادوه صفته ولري

۱. چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي برابره خبره ده چې که حیض پرې راځي او که نه.

۲. چې له خاوند سره یې دبېلتون لامل دخاوند مرګ وي خو چې دنکاح تړون یې صحېح وي اود داسې ښځو عدت دمیاشتو شمېر څلور میاشتې او لس ورځې دی الله(ج) فرمایي: (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا) البقرة ۲۳۴

یعنې: او کوم کسان چې مړه شي، له تاسو ځنې او پرېږدي خپلې ښځې نو په کارده چې هغه ښځې په انتظار وساتي خپل ځانونه، څلور میاشتې او لس ورځې.

۳. عدت د حمل په زېږېدلو

هره ښځه چې دبېلتون په وخت کې حامله وي، نو دهغې عدت دحمل زېږول دي، که څه هم حمل په کمه موده کې (لکه څو شپې) او یا ډېره موده کې (لکه څو میاشتې) وزېږوي، نو کله یې چې حمل وزېږاوه، نو دهغې عدت بشپړ شو، که بېلتون د خاوند دمرګ له لامله وي، که دطلاق، که دفسخې او که دنکاح تړون صحېح وي او که نه الله(ج) فرمایي: (وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَن يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ) الطلاق: ۴.

یعنې. او حاملې ښځې نېټه دهغوی داده چې وزېږوي خپل حمل.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

او که لړه ټوټه یا لړه غوښه تري ولوېده او شکل یې نه معلومېده نو په دې عدت نه بشپړېږي ، ترڅو چې ښه جوته شي حمل یې زېږولی دی

۴. اوښتون د عدت له یو ډول څخه بل ډول ته

۱. که چېرې له چا څخه ښځه بېله شوله او دا ښځه د هغو ښځو له ډلې څخه وه چې درې میاشتې عدت به یې تېراوه او بیا د هغو ښځو له جملې څخه وګرځېدله چې درې حیضه عدت به تېروي ،یعنې د عدت په منځ کې پرې حیض راغی ، نو عدت دا څه موده چې پرې تېره شوې ده ، هغه به لغوه شي او په عدت کې نه شمېرل کېږي ، او د دې عدت به په حیض پیل شي ، او پوره درې حیضه به تېروي ځکه اصل د دې په عدت کې حیض دی او میاشتې دهغه په نشتوالي کې وي.

۲. که د کومې ښځې عدت په حیض شمېرل کېږي او حیض هم پرې راځي او بیا وینه پرې بنده شوله نو د احنافو په نزد به دا درې حیضه تېروي یعنې ترهغې به په عدت کې وي ،چې درې حیضه یې پوره راشي او عدت یې میاشتو ته نه اوړي، خو که چې پنځه پنځوس کلنه شي ، چې دا له حیضه څخه د نهیلۍ (نا امیدی) نېټه ده.

یعنې که فرض کړو که ،چې یوه ښځه یې خاوند په شل کلنۍ کې طلاقه کړي او په هغې د حیض وینه راتله ،خو بیا دا وینه بنده شوله ،نو دا به پنځه دېرش کاله په عدت کې وي ،ترهغه چې له حیض څخه ناهیلې شي او پنځه پنځوس کالو ته ورسېږي ،بیا به یې عدت له درې میاشتو څخه شمېرل کېږي.

۳. که د کومې ښځې عدت په درې حیضو یا په درې میاشتو ،او بیا یې مېړه مړ شو او دا لا په عدت کې وه ،نو که چېرې طلاق رجعي و نو د عدت تېرو

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورځو ته اعتبارنشته دی ،او عدت به یې دمېړه د وفات له لومړۍ ورځې څخه پیل کېږي اوڅلورمیاشتې اولس ورځې به تېروي ځکه چې د رجعي طلاق په اثر د زوجیت لړۍ نه غوځېږي.

که چېرې طلاق بائن و اومېړه یې د طلاق په وخت کې په مرګنۍ ناروغۍ (مرض الموت) اخته و ،نوعدت یې له هماغې ورځې څخه صحیح اوپیل کېږي ،کله یې چې مېړه طلاقه کړې ده (د طلاق عدت به تېروي.اودوفات عدت پرې نشته دی) اوکه چېرې یې مېړه د مرګ په رنځ اخته او دا یې طلاقه کړله په دې ډول چې میراث یې حق کېده. نو دې طلاق ته فار(له میراث څخه د تېښتې طلاق) وایي.نو امام ابویوسف(رح) وایي چې :دابه دطلاق عدت تېروي اود امام ابوحنیفه(رح) په مذهب کې فتوی به دې قول ده ،چې دابه هغه عدت تېروي چې موده یې لرې وي ،یعنې که طلاق دعدت موده لږه وي نو دوفات عدت به تېروي.

۵. له رجوع څخه وروسته بیا طلاق ورکول: که چېرې چا درجعي طلاق په عدت کې ښځې ته رجوع وکړله اوبیایې دویم ځل طلاقه کړله ،نودابه له دویم طلاق څخه وروسته بیا عدت تکراروي،که څه هم کوروالي ورسره نه وي شوی اوکه چېرې یې د بائن طلاق په عدت کې ورته (په مهر اونوي تړون)رجوع وکړله ،اوبیا یې په دوهم ځل طلاقه کړله ،نوکه کوروالي یې ورسره کړي وي نوعدت به له سره تکراروي اوټول هغه مهر یې حق دی ،چې په دویمه نکاح کې ورته ټاکل شوی دی ،اوکه چېرې یې له کوروالي څخه د مخه په دویم ځل طلاقه کړله ،نودامام ابویوسف اومام ابوحنیفه(رح) په نزد به دا عدت تکراروي اوپوره مهریې هم حق دی اوامام محمد(رح) وایي:چې خپل پخوانې عدت به بشپړوي اودامام زفر(رح) په نزد په دې هېڅ عدت نشته دی (نه پخوانی اونه نوی).ځکه چې د دویمې نکاح څخه وروسته طلاق

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوروالی ښځه مخکې طلاق دی او دا عدت نلري ،اولومړی عدت خویې له دویمې نکاح سره له منځه ولاړ او نیم مهریې حق دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عدت په اړوند څو مسئلې

هغه وخت چې عدت ترې پيل کېږي:

الف: که د بېلتون لامل د مېړه مړګ وي نو له مړينې څخه وروسته سمدستي عدت پيل کېږي که نکاح صحيحه وي او که فاسده.

ب: که د بېلتون لامل مړګ نه وي نو نکاح که چېرې صحيحه وي نو د عدت وخت د مېړه او ښځې له جدايۍ څخه سمدستي وروسته پيل کېږي او که نکاح فاسده وی او ياد بېلتون لامل د نکاح فسخه وي نو د عدت نېټه له هغه وخت څخه پيل کېږي چې خپله يې د نکاح په پرېښودلو اتفاق کړي وي يا کله چې دوی قاضي بېل کړي.

ج: د عدت پيل د ښځې په خبرېدلو پورې هيڅ اړه نلري، مثلا: که کومه ښځه له مېړه څخه بېله شي او هغه خبره نه وي او د عدت موده يې تېره شوله. نو له خبرېدلو څخه وروسته پرې د عدت تکرار نشته دی، هو د هغې ښځې چې مېړه يې په رجعي طلاق طلاقه کړې وي خبرول ځکه ښه دي چې د عدت د مودې په اوږدو کې له داسې حکمت څخه کار واخلي چې د خاوند مينه او پام ځان ته را واړوي او په زړه راښکون کې يې مرسته وکړي.

۲. کومه ښځه چې په عدت کې وي

کومه ښځه چې په عدت کې وي نو عدت به د خاوند په کور کې تېروي الله(ج) فرمايي: (لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِن بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ) الطلاق: ۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې: مه باسئ هغوی له کورونو د هغوی څخه اونه دې په خپله وځي مګرچې وکړي يو ناوړه کاربښکاره.

هرچېرته يې چې خاوند اوسېږي هملته به ورسره اوسېږي که مېړه يې بل کلي ته لاړشي نودابه هم ورسره ځي، مګرد څه عذرله کبله لکه دکور ورانېدل يا چې دلوېدلو خطره يې وي ياله همسايه ګانو څخه لرې وي يا چې هلته امن نه وي اوکه بې له عذره له مېړه سره نه اوسېدله نودابدګذرانه ده که نفقه يې حق وي ساقطېږي.[1]

اوکه خاوندیې وفات شي اويا دبائن طلاق په عدت کې وي نو زينت به نه کوي، خوشبويې به نه لګوي ،ګاڼه به نه اچوي.دوربښمو جامې به نه استعمالوي سترګې به نه توروي مګرد څه عذر له کبله اونه به ويښته غوړوي ،اودمېړه په مرګ به دخفګان اظهارکوي اوکه چېرې د رجعي طلاق په عدت کې وي نو د مېړه د زړه راښکون لپاره به هر کوښښ کوي.

۲. په عدت کې نفقه

الف: هغه ښځې چې نفقه يې حق نده

۱. هره ښځه چې مېړه يې مړشي نو دمېړه په وارث يې نفقه نشته ده ځکه چې داحق د ښځې پخپل مېړه دی.

۲.چې له خاوند څخه د بيلتون لامل ښځه وي لکه دخاوند له پلاريازوی سره داسې کړنه چې حرمت مصاحرت ثابتوي.

---

[1] درالمختاراوحاشيه ابن عابدين.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. هره ښځه چې له مېړه څخه بېله شي خوددی د نکاح تړون صحیح ن وي لکه فاسده نکاح یا هغه چې په شبهه کې ورسره وطې شوې وي.[۱]

ب :هغه ښځې چې نفقه یې حق ده

۱. تېولې ښځې چې له خاوند څخه بېلې شي خودبېلتون لامل دخاوند مرګ نه وي اودنکاح تړون صحیح وي که دبېلتون لامل فسخه وي او که طلاق اوبرابرخبره ده چې دفسخې سبب روا وي لکه له بلوغ څخه وروسته دځان جداکول اوکه ناروا وي لکه مرتد والی یادښځې له موریالورسره داسې څه کول چې حرمت مصاهرت ثابتوي.

۲. هره ښځه چې له مېړه څخه یې دبېلتون لامل همدا وي مګردالامل شرعا منع نه وي، لکه دنکاح فسخه له دی لامله چې مهریې له امثالوڅخه کم وي[۲].

۳. هره ښځه چې قاضي یې دهمدې ښځې په غوښتنه په مېړه طلاقه کړي؛ خوکله چې له دې پنځوعیبونو څخه یو پیداشي :

۱. چې تناسلي غړی یې غوڅ وي.

۲. چې خصي وي.

۳. خنثی مشکل (ایزک یا هجړا) وي.

۴. چې ساحرانو اوجادوګرانو له ښځې سره له کوروالی څخه منع کړی وي.

۵. هرسبب چې وي خوخاوند له ښځې سره کوروالی ونشي کولی.

---

[۱] درلمختاراوحاشیه ابن عابدین.

[۲] حاشیه ابن عابدین

(c) ketabton.com: The Digital Library

خود امام ابوحنیفه(رح) او د هغه د ملګرو په نزد یې په دې صورت کې نفقه نه شته ده څکه چې دې خپل ځان په خپله جدا کړی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. دعدت درواوالي حکمت

الف : هغه عدت چې له مړ خاوند سره د وفا لپاره وي ، دهغه په مرګ باندې دغم، اندېښنې اوخفګان ښکارول دي ځکه چې داله داسې چاڅخه یوازې پاتې شوله چې دژوند خوشپې اوورځې یې سره خوږې اوپه مینه تېرې کړې وي ، دژوند خواږه او ترخه یې ځکلي وو ځکه خوېې په هره ښځه چې کوروالي ورسره شوي وي اوکه نه واجب کړ. ځکه که کوروالي ورسره شوی هم نه وي نوخپل همېشنی ملګری خویې له لاسه ورکړ، اوپر غیرشرعي تړون درایوځای شویوښځې اوخاوندپر مرګ دعدت نه واجبولوڅخه ښکاري چې شریعت اصلا دې ډول تړونونوته کوم اعتبار نه ورکوي .

ب: دعدت له وجوب څخه بل حکمت د رحم پاکوالی دی، د دې لپاره چې له چاڅخه ښځه ببله شوېده اولادېې بل چا ته منسوب نشي ، اوبل داچې کوم کسان له دې ښځوسره واده کول غواړي د دوی اولادبل چاته منسوب نشي، نوالله(ج) ددې قضیې دحل لپاره ښځوته څه ټاکلی موده وخت ورکړ،او شریعت دلته دصحیح تړون او غیرشرعي تړون توپیر ځکه ونکړچې که څه هم غیرصحیح تړون اوتړون کوونکوته څه احترام نشته دی اوله دوی څخه سترګې پټې کړونوله هغه چاڅخه خویې نشوپټولای چې لدې وروسته ورسره واده کول غواړي .

ج : دعدت له رواوالي څخه بل حکمت دادی چې خاوندته دافرصت (چانس)وي چې که ښځې ته رجوع کول غواړي نورجوع کولی شي کېدای شي چې د داسې یوعلت له کبله یې ببله کړې وي چې ده یې په هغه وخت کې تحمل نشوکولی یا څه غلط ګومان ورته پیداشوی وي اوبیایې دا ګومان هم رفع شي اوپښېمان شي اویاخپل نفس اویاشیطان ته ماته ورکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښځې ته رجوع وکړي اووددې لپاره چې داټولې لارې بندې نه شي نو شریعت په ښځې عدت فرض کړچې که خاوند ښځې ته رجوع کول غواړي نووخت شته دی الله(ج) فرمايي : (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِن بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَن يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا) الطلاق

ای پیغمبره هغه وخت کې چې طلاقوئ تاسې ښځې نو طلاقوئ يې په پاکۍ کې اوشمېرئ دعدت ورځې،او ووېرېږئ له خپل رب څخه ،مه وباسئ هغوی له کوره دهغوی څخه اونه دي په خپله وځي مګرکله چې ووتلې له حدودو دالله ج څخه او دادالله ج حدود دي اوهرچاچې دالله ج له حدودو تېرى وکړېس په تحقيق سره ظلم يې وکړ په خپل ځان ،نه پوهېږې ته چې ښايي خدای ج له دې وروسته کومه چاره پيداکړي.

اوبيا د الله(ج) دې قول ته ځيرشي (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا).

یعنې : اود هغوی خاوندان حق لري دهغوی د راګرځولوپه دې موده کې که چېرې وغواړي په ښه ډول استوګنه .

نومطلب اوغرض دواړه په ډاګ شول.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهم څپرکی

د نسب ثبوت

داولادنسب پلارته له دې درې اسبابو څخه په یو سبب ثابتېږي

۱. بستر
۲. اقرار
۳. بینات یانښې نښاني

بستر

الف: له بسترې څخه مراد

له بسترې څخه مراد چې د نسب نسبت پلارته ثابتوي د حمل په پیل کې د ښځې او سړي ترمنځ د نکاح وجود دی یعنې هره ښځه چې د چا په نکاح کې وه او د هغه د نکاح په موده کې حامله شوله په دې شرط چې له هغه څخه حمل اخستل کېده نو د هغه چا نسب چې دا ښځه یې زېږوي دې مېړه ته کېږي اودې ته اړتیا نه شته چې ښځه په دې ګواهان راولي او نه د خاوند اقرار او بیناتو ته اړتیا شته ده.

www.melitahrik.com
0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلام ددې حمل نسبت خاوندته کوي سره لدې چې عقل په پوره او بشپړيقين سره دا پرېکړه نه شي کولی چې دا طفل به حتمي له همدې خاوندڅخه وي ځکه چې اسلام کوم تړون جايزکړی دی دهغه غوښتنه داده چې ښځه بايدپوازې په خپل خاوندا کتفا(بسوالی) وکړي اوله بل چاڅخه دې د خوند اومزو اخستلوناوړه هيله ونه ساتي اونه بل چاته روادي چې دې ښځه ته په دې غرض ور وړاندې شي اواصل دادی چې وګړي دا اسلام پر احکامو اودشريعت پرحدودو ولاړ دي نوځکه ،ګومان ،وهم او احتمالاتو ته اهميت ورنه کړل شو .

ب: پر بستر د نسب د ثبوت اساس

پر بستره دحمل د ثبوت لپاره علماو و درې اصله په نظر کې نيولي دي :

۱. دا چې له خاوند څخه دحمل امکان وي.

۲. د حمل کمه موده دشريعت په نظرکې.

۳. د حمل وروستۍ موده دشريعت په نظرکې.

۱. که چېرې مېړه کوچنی و اوحمل ورڅخه نه اخستل کېده نود علماوو په اتفاق سره له ده څخه حمل نه ثابتېږي اوکه چېرې خاوند بالغ اودحمل امکان ورڅخه و مګرظاهراً دوی له يوبل سره هېڅ نه ويوځای شوي اود خاونداوښځې د اوسېدلوترمنځ ډېر واټن و لکه چې خاوند په لوېديځ اوښځه يې په ختيځ کې اوسېږي اوځانته وکيل وټاکي چې ماته فلانۍ ،د فلاني لورپه نکاح کړه اوهغه داکاروکړ اوظاهرا ددوی ملاقات اويوځای والي هېڅ نه و شوی اوبيا ښځه له دې نکاح څخه وروسته په ممکنه موده

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې حمل وزېږوي نو ایا دا کوچنی هغه خاوند ته منسوبېږي چې په لوېدیځ کې اوسېږي؟

امام ابوحنیفه(رح) وایي چې دا ماشوم دې خاوند ته منسوبېږي ځکه چې رسول الله(ص) دحجة الوداع په موقع وفرمایل : (الولد للفراش)

یعني : دکوچني نسبت بستري ته دی.[1]

امام شافعي او امام مالک(رح) وایي که دومره نژدې وچې مباشرت یې ممکن ونوددې کوچني نسبت ورته صحیح دی او که لرې و نو نه ثابتېږي.[2]

مګر په موجوده عصر کې چې دساینس او تکنالوجۍ دپرمختګ پیردی او له شرق څخه غرب یا له غرب څخه شرق ته تلل دمیاشتو پر ځای پر ساعتونو بدل شوي دي او دنسب ثبوت لپاره ډول ډول تخنیکي وسایط هم جوړ شوي دنسب ثبوت کومه سخته چاره نه ده.

د حمل کمه موده د شریعت په نظر کې

دحمل کمه موده دعلماوو په اتفاق سره شپږ میاشتې ده ، دلیل یې (وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهرًا)الاحقاف : ۱۵

یعنی : اوحمل د ده او بېلتون د ده (له تې څخه) دېرش میاشتې دی.

(وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) لقمان : ۱۴

یعنی : اوبېلول د دې (له تي څخه په پوره کېدلو) د دوه کلونوکې دي .

[1] ابن ماجه ،درالمختار او حاشیه ابن عابدین ،
[2] المهذب

(c) ketabton.com: The Digital Library

(وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) البقرة : ۲۳۳

یعنی : اومیندې دې تی ورکوي خپلو کوچنیانو ته دوه کاله پوره.

په لومړي ایت کې الله(ج) د حمل اوله تي څخه دبېلتون دواړه موده دېرش میاشتې وټاکله او په دی بل ایت کې الله(ج) له تي څخه دبېلولو موده یوازې دوه کاله وټاکله اودا څلېرویشت (۲۴) میاشتې وې نو دا ټول دلالت کوي چې د حمل کمه موده شپږ میاشتې ده .

اوس خوطب ثابته کړېده. چې حمل په شپږو میاشتو کې بشپړ انسان جوړېږی او که لدی څخه کمه موده کې یې په غږو بشپړاو برابر انسان وزېږاوه اوخاوندتری انکار وکړنو نسبت یې دی خاوند ته نه کېږی ، خوکله که مېړه داومني چې زما ورسره پخوانی اړیکه وه واویامې ورسره په شبهې کوروالی کړی دی نونسبت یې ورته کېږی.

د حمل وروستۍ موده د شریعت په نظر کې

د حمل په وروستۍ موده کې د علماء دنظر اختلاف لری :

د امام ابوحنیفه(رح) په نزد دحمل وروستۍ موده دوه کاله ده دلیل یې دا حدیث دی چې عایشه(رض) روایت کوي ، (. ښځه په ګېډه کې حمل له دوو کالو څخه دڅرخې دستنې دسیوري دګرځېدلو په اندازه هم نه ځنډوي) دارقطنی.

(پخوابه ښځوله مالوچو ، وړیو اوسونډو څخه تارونه ، سنی اومزي اوبدل یولړګی به یې چې له یوفټ څخه به اوږدنه وو په څرخه کې ورکاوه دلته مراد همدالنډلرګی اودهغه سیوري دی) یعنې حمل په ګېډه کې له دوه کالو څخه دېروخت بالکل نه تېروي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د جمهورفقهاوو(امام شافعي، امام مالک ، امام احمد(رح) په نزد دحمل وروستۍ موده څلور کاله ده دلیل یې دمالک بن انس(رح) روایت دی چې :زموږ دګاونډي محمدبن عجلان ښځه یوه پاکه دابرو خاونده ښځه وه اوخاوندیې هم یورښتونی سړی واو دادرې خېټې په دولسوکالوکې حامله شوله هره خېټه په څلوروکالوکې.[1]

دوی وایي چې داسې شوي دي اوخلکو عملاً پخپلو سترګولیدلي هم دي نو همدا باید دحمل دزېږېدلووروستۍ نېټه وټاکل شي؛ نوکه دحمل له کمې مودې څخه دمخه اویاله وروستۍ مودې څخه وروسته ښځې کوچنی وزېږاوه نودحمل نسبت خاوند ته نه کېږي مګرکله چې خاوند ښکاره یادلالتاً (لکه چې خلک دطفل مبارکي ورکړي اودایې قبوله کړي یا دزېږښت په وخت کې په نسب اعتراف وکړي یاهغه څه تیارکړي چې دنفاسې ښځې اړتیا ورته وي)، داومني اوکه لدې وروسته یې له نسب څخه انکار وکړ نودا انکارصحیح ندی.

اوبل داچې لعان وکړي نونسب نه ثابتېږي.

کوروالی په شبهې سره

په شبهې سره دخول درې ډوله صورت نیسي.

۱. شبهه په ملک کې

[1] دارالقطنی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه داسې چې شرعي دلیل څوک په شبهه کې ورغورځوي لکه چې فکروکړي، چې لدې سره نکاح ماته روا ده اوهغه ورته روانه وي لکه دزوی له وینځې سره کوروالی پدې ګومان وکړي چې دا ورته روا ده ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي: (انت ومالک لابیک).

یعنې: ته اوستا مال دواړه ستادپلاریې.

اویاله ښځې سره په بائن طلاق کې پدې ګومان کوروالی وکړي چې دا ماته روا ده اودادې ښځې ته صحیح رجوع ده .

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

شبهه په تړون کې

لکه چې څوک له چا سره پدې فکرکوروالی اونکاح وکړي چې داورته حلاله ده او هغه ورته حلاله نه، بلکې حرامه وي لکه رضاعي خور.

شبهه په فعل کې

لکه چې له چا سره پدې ګومان کوروالی وشي چې داپې ښځه ده اوهغه یې ښځه نه وي ، نوپدې ټولوصورتونوکې نسب نه ثابتېږي مګرکله چې سړی پدې دخول اعتراف وکړي.

دنسب ثبوت په اقرار او ښنوسره

دنسب ثبوت په اقرارسره

هغه اقرار چې دنسب (مثلاً زوی توب ، پلارتوب ، مورتوب ، لورتوب) غوښتنه کوي نودادرې شرطونه پکې لازم اوضرور دي :

۱. ددې ماشوم نسب (پلار) به معلوم نه وي اوکه پلار یې معلوم ونودا اقرار نه صحیح کېږي.

۲. داچې عادتاً لدې مدعی څخه دعمر له پلوه د دومره اولادامکان وي نوکه شل (۲۰) کلن زلمی په یوه پنځلس (۱۵) کلن هلک دعوه وکړي چې دازما زوی دی نودادعوه صحیح نده.

۳. داچې پرچا دعوه کېږي چې دازما اولاددی نوکه هغه دتصدیق اهل وي نوچې مدعي رښتونی وګڼي که چېرې ممېز و (دتمیز اهلیت ولري) چې ووایي دا زما پلاردی اوکه هغه ممیزیابالغ واو مدعي یې دروغژن کړنودانسب نه ثابتېږي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوکه هغه دتصديق اهل نه وي لکه غير مميزکوچنى نودهغه اقرار ضرور ندی ، اوکه چېرې کومې ښځې دکوم کوچني په مورتوب اعتراف کاوه اوهغې خاونددرلود اوطلاق په عدت کې وه نوکه چېرې يې مېړه داښځه رښتونې وګڼله نود ده داتصديق اعتراف په پلارتوب د دې کوچنى دی او که چېرې يې داښځه دروغجنه کړله خودايې منله چې زما ښځې کوچنى زېږولى دی نودادوه صورتونه لري.

۱. داچې ښځې څوک زېږولى دی دايې له پلار توب څخه بالکل منکر شي لکه چې ووايي زما ښځې چې څوک زېږولى دی نوزما څخه ندی نودا انکار له اولاد دبسترې څخه دی نوداحکم ورانديې تېرشواوچاره يې داده چې لعان وکړي.

۲. چې ووايي زماښځې هلک زېږولى دی اودا انجلۍ ده يا د دې سرچپه ياد ښځې دحمل له زېږولو څخه بالکل منکرو،نودلته دېوى ښځې ګواهي هم چې دزېږښت په وخت کې يې له ښځې سره مرسته کړې وي کفايت کوي چې داسې ګواهي ورکړي چې همدا کوچنى دې ښځې زېږولى دی نونسب ثابتېږی.

د نسب ثبوت پر ګواهانو ،دلايلواونورونښو سره

که چېرې دعوه په پلارتوب اوزوی توب وه اودښځې اوخاوندپرې موافقه وه نو که مدعي عليه ژوندی وي نو دا دعوه اوربدلى شي مثلاً: يو هلک دعوه وکړله چې فلانی زما پلار دی ياچا دعوه وکړله چې فلانی زما زوی دی اوپه لومړي صورت کې پلار اودوهم صورت کې زوی ژوندی وي اودښځې اومېړه هم پرې موافقه وه نو دادعوه صحيح ده اونسب ثابتېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خودهغوی دری شرطونه ترنظرلاندې نیول ضروري دي کوم چې لږ وړاندې تېر شول.

اوکه چېرې مدعي علیه مړ وي لکه چې څوک وایي،دا فلانی چې مړشودا زما پلار و نو دا دعوه یوازې نشي اورېدلی مګر کله چې ورسره د حق غوښتنه ملګرې وي لکه میراث ځکه چې دمدعي اصل مقصد دحق غوښتل دي اودنسب دعوه ورسره ضمني ده.

اوکه چېرې دښځې اوخاوندا ختلاف ونودا اختلاف به یادنکاح دشتوالي په صورت کې وي اویابه له بېلتون څخه وروسته وي نوکه چېرې دنکاح دوجود په صورت کې وي اوخاوند دامنله چې ښځې یې حمل زېږولی دی مګرځانته یې د نسب له نسبت څخه انکار کاوه نو دلته هم له لعان څخه پرته بله چاره نشته ده اوکه چېرې یې دانه منله چې ښځې یې حمل زېږولی دی اویایې دامنله خو ویل یې چې هغه دا ندی هغه هلک و اودا نجلۍ ده اویا ددې سرچپه اویا هغه ژوندی واودې مړ دی نوښځه دا ثابتولی شي اودلته دیوې مسلمانې په عدالت مشهورې ښځې ګواهي یوازې هم منل کېږي.

اوکه چېرې داجګړه له بېلتون څخه وروسته وه نو که چېرې یې حمل د دوه و کالو څخه کمه موده کې وزېږېد یعني د بېلتون دوه کاله تېر نه و چې حمل وزېږېدنو که داحمل ښکاره و اوکه ښکاره نه وخو خاوند دا منل چې دا زما څخه دی نو داامام ابوحنیفة(رح) په نزد دا نسب ثابتېږي اوګواهانوته اړتیا نشته ده اوامام ابویوسف اوامام احمد(رح) وایي چې دلته دیوې ښځې ګواهي هم بسوالی کوي

څوک په زوی توب نیول

(c) ketabton.com: The Digital Library

دچا چې نسب معلوم وي او څوک دهغه نسبت ځانته وکړي یعنې په زوی توب (تبنیت) یې ونیسي.

په جاهلیت کې داسې وچې څوک به چاپه زوې توب ونیوه نو هغه به دده دسکه زوی په څېر و ،هغه ته به ټول هغه حقوق ورپه برخه و کوم چې خپل سکه زوی ته په برخه وي دهغه ښځه سکه نګور ګڼل کېدله ،نکاح به یې ورسره حرامه ګڼله رسول الله(ص) هم زیدبن حارث ﷺ ته زوی ویلې واوکله چې زید خپله ښځه زینب بي بي(رض) طلاقه کړله ،نورسول الله(ص) وغوښتل چې دغه جاهلانه عنعنه اودودله منځه یوسي اودغه دود دکلونو راهیسې دخلکوپه عقیده اوذهن کې ځای نیولی وهرچابه ورته په درنه سترګه کتل دا ورته ډېره غټه خبره ښکارېدله.نودې لوی جهل دله منځه وړلو لپاره لوی اقدام اولوی جرئت ته اړتیا وه هماغه وچې رسول الله(ص) داسماني حکم په اساس له زینب(رض) سره نکاح وکړله.اوکله چې رسول الله(ص) دا کار وکړ نومنافقینوته موقع په لاس ورغلله اوله وخت څخه په استفادې یې په حضور(ص) باندې د تهمتونو ،سیل اوباران جوړکړ- ټولوکفاروبه ویل چې داخنګه رسول الله(ص) دی چې دخپل زوی ښځه یې په نکاح کړله ـ ،نودرسول الله(ص) ددې نیک اوپرځای اقدام دستاینې په غرض الله(ج) وفرمایل: (وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءكُمْ أَبْنَاءكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلُكُم بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ {۴} ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِندَ اللَّهِ)الاحزاب:۳-۴.

یعني:ندې ګرځولي(الله ج) په زامنوبللي ستاسې زامن ستاسې دا ویل ستاسې دي په خولوستاسې اوالله(ج) وایي حق اودی ښیي سمه لاره،وبولئ تاسو دوی پلرونو خپلوته چې داکاربنه غوره دی په نزد د الله(ج).

(c) ketabton.com: The Digital Library

:(فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِّنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا) الاحزاب: ۳۷.

یعنې: نو هر کله چې پوره کړ زید له هغې څخه حاجت خپل نو په نکاح درکړله، موږ هغه تاله.

(مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ) الاحزاب: ۴۰.

یعنې ندی محمد (ص) پلار د هېڅ یوتن له سړیو ستاسې مګر رسول دالله (ج) او مهر دانبیاوو دی.

همداسې یو جاهلیت زموږ په ټولنه کې هم وجود لري، هغه دا چې کومه نجلۍ، څوک دنکاح په وخت کې دخپلې نکاح د تړون لپاره وکیل و ټاکي نو بیا دې وکیل ته (نکاح پلار) ویلی شي چې بیا د خپل سکه پلار حیثیت لري، خپل وي او که پردی له هغه څخه پرده نه کوي ازادې خبرې، ازادناسته پاڅه یې ورسره وي او هېڅ دګناه فکر هم ورسره نه وي ان چې ځینې خو نکاح هم ورسره حرامه ګڼي، همدا راز وکیل (نکاح پلار) هم هغې ته دخپلې لور په سترګه ګوري او دډېرو هغه حقوقو څخه یې برخمنه ګڼي چې خپله سکه لور یې پرې لري.

دا کار په اسلام کې کوم ځای نلري او په وکالت څوک د چا پلار کېدلای نشي او ترڅو یې چې شرعي محرم نه وي په وکالت یې محرم کېدلای نشي او د ناسته پاڅه، ازادې خبرې او... هر څه ناروا دي او دوی یو بل ته له لومړي مېړه څخه د بېلتون په صورت کې حلال دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نسل مخه نیول

په تېرو بحثونو کې مو ولوستل چې له نکاح څخه مهم او عمده غرض د نسل بقا یا پایښت دی او د نسل په ډېرښت مو د رسول الله(ص) حرص ولیده.

په جاهلیت کې به وګړیو د فقر، نېستۍ او لوږې له وېرې خپل اولاد وژل، الله(ج) نه تنها دا چې له دې څخه منع وکړله بلکې دا یې حرام سخته او لویه ګناه وګڼله. ویې فرمایل: (وَلاَ تَقْتُلُواْ أَوْلادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُم إنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْءًا كَبِيراً)الاسرا: ۳۱.

یعنې: او تاسو خپل اولاد د خوارۍ له وېرې مه وژنئ ، موږ هغوی او تاسو ته روزي ورکوو بېشکه د دوی وژنه لویه ګناه ده.

(وَلاَ تَقْتُلُواْ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللّهُ إِلاَّ بِالْحَقِّ) الاسراء: ۳۳.

یعنې: او مه وژنئ تاسو هغه نفس چې حرام کړی دی خدای (جل جلاله) مګر په حق سره.

(قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُواْ أَوْلاَدَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ) الانعام: ۱۴۰.

یعنې: په تحقیق سره زیانمن شویدي هغه کسان چې وژلي یې دي خپل اولاد له جهته د ناپوهۍ (حماقت نه)

(وَكَذَلِكَ زَيَّنَ لِكَثِيرٍ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ قَتْلَ أَوْلاَدِهِمْ) الانعام: ۱۳۷.

یعنې او همدا سې - چې دوی ته دی - ښایسته کړل شویدی ډېرو مشرکانو ته وژل د اولاد دوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَن لَّا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ) سورة الممتحنة۱۲.

يعنې:ای پيغمبره په هغه وخت کې چې راشي تاسو لره مؤمني ښځې چې ژمنه کوي له تاسو سره پدې خبرچې شريک به نه پيدا کوي له الله(ج)سره هيڅ شی اونه به غلاکوي اونه به زنا کوي،اونه به خپل اولاد وژني.

(وَإِذَا الْمَوْؤُودَةُ سُئِلَتْ {} بِأَيِّ ذَنبٍ قُتِلَتْ) التکوير:۸-۹

يعنې: اوپه هغه وخت کې چې له ژوندۍ ښخ کړل شوې نجلۍ وپوښتل شي چې په کومه ګناه وژل شويده.

(وَلاَ يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ) البقرة:۲۲۸.

يعنې : او رواندي ښځولره دا چې پټوي به دوی هغه څه چې پيداکړيدي خدای(ج) په رحمونود دوی کې.

نو پدې ټولو ايتونوکې الله(ج) دانسان له منځه وړل حرام ګرځولي دي که هغه دنفقې له وېرې وي اوکه دکوم بل جاهلي خوی له کبله.

علامه اقبال وايي چې پر مريمې ،فاطمه له دې کبله غوره ده چې د مريم دژوند سيرت مورې ته روښانه نه دی اودفاطمې د ژوند سيرت ټول روښانه دی، مريمې يوزوی زېږولی اودفاطمې اولاد ډېروو ،فاطمه ديولورپه صفت پېژنو ،ديوې خورپه صفت يې پېژنو ،ديومورپه صفت يې پېژنو ،ديومېرمنې په صفت يې پېژنو.[1]

---

[1] خواتين مجله

(c) ketabton.com: The Digital Library

اودا اوس چې ښکېلاکي ځواکونو دنسل بندۍ کومي چېغي جوړې کړې دي، دا د نفقې یاخوراکي موادود کمښت له کبله نه (که څه هم په دي خاطرهم حرام دي) بلکې دخپلوښکېلاکوا هدافود تحقیق لپاره دي غواړي چې اسلامي هېوادونه دنفوس له لحاظه کمزوري وي (

که دخوراکي موادودکمښت له وېري دا کار وای نوـ دااحصایې کم ترکمه ۲۳ کاله پخوانۍ دي -- نوپه مصرکې چې (۳۷) میلیونه نفوس لري خلک د نسل بندۍ لپاره تشویقوي ، ولي يې په شوروي اوبرېتانیه کې نه تشویقوي په مصرکې په هرکیلومترکې (۱۱)کسه ژوندکوي اوپه شوروي کې په هرکیلومترمربع کې (۳۵) کسه ژوند کوي، دامریکاپه متحده ایالاتو کې په هرکیلومتر کې (۲۵) کسه ژوندکوي.

په هسپانیه کـه جنرال فرانکویودهقان تـه چې (۱۰۷) کالـه عمر او۲۱ بچیان لري د اولاد دډېروالي له کبله انعام ورکوي .

په یونان کې حکومت موراوپلارته ددریم کوچني د زیږولو په سرهرمیاشت انعام ورکوي.

دفرانسي حکومت (۵۲) میلیونه وګړي نابسیاګڼي؟.

اسرائیل له هرڅه ډېردخپلووګړیود ډېروالي لپاره لاس اوپښې وهي اوپه اسلامي ټاټوبي کې د نسل بندۍ لپاره چېغې وهي !!

دا کارپه اسلام کې حرام اود څلورواړو مذهبونوپه اتفاق سره اسقاط حمل(د حمل غورزول) له ضرورته پرته حرام دي.نه یوازې په اسلام کې بلکې په مسیحیت کې هم حرام دي اوپه یهودیت کې شنډوالي لعنت ګڼل شوی دې.په ۱۹۷۷\۱۰\۱۷م په قاهره کې په اتم کنفرانس کې چې دټولې نړۍ علماووپه کې ګډون کړی واودزېږد بدلو دمخنیوي یا کوچنۍ کورنۍ په اړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې خبرې کولې ،ټولو په يوه اتفاق دا عمل حرام او دا يې د ښکېلاک چال ،فريب د سيسه او د مسلمانانو د له منځه وړلو يوه پلمه وګڼله. په دې کنفرانس کې دکتور يوسف قرضاوي (مصري) له قطر څخه ،امام موسى صدر د شيعه ګانو مشر له لبنان او سوريې څخه ،دکتور عمر عبدالله السلام له لبنان څخه مولنا شيخ حاجي حسنين مخلوف او دکتور عبدالودود شلبي له مصر څخه ،مولنا مفتي محمود له پاکستان څخه ،مولنا محمد هاشم مجددي له افغانستان څخه ،شيخ محمود صبحی له ليبيا څخه ګډون کړی وو.[1]

خو کله که څه شرعي عذروي لکه د مور ناروغتيا... خو د فقر خوارئ وېره نه وي ،نو بيا د حمل مخنيوی روا دی. الله(ج) عيال داره شخص خوښوي ،رسول الله(ص) فرمايي: [ان الله يحب الفقير العفيف اب العيال].[2]

يقيناً الله(ج) خوښوي فقير (نيستمن) پاک او ډېر عيال (اولاد) پلار.

نو هيله ده چې نړيوال به د دوی په دسيسو او پلمو و نه غولېږي او د دې دسيسو په شنډولو کې ګام پورته کړي.

دا مبحث په دې ځای کې نيمګړې دی ،د نسل د مخنيوي د موضوع شرعي حيثيت ما ښه په تفصيل سره څېړلې ،چې په شريعت او ونېزه کې په پرله پسې ډول خپور شوی دی او انشاء الله چې زما بل کې کتاب کورنۍ فقه کې به هم خپورشي.

[1] قضيه تحديد النسل ام کلثوم يحيى مصطفى خطيب.

[2] ابن ماجه او امام غزالی په احياء علوم الدين کی نقل کړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښځينه ناروغتياوې

الف: حيض

تعريف

په هدايه کې وايي چې حيض په لغت کې وتلی وينې ته وايي او په بريقه کې ليکي چې حيض په لغت کې بهېدلو ته وايي ځکه چې په دې وخت کې وينه بهېږي او پياوړی همدا نظر دی.

په هدايه کې دحيض پېژندنه داسې کوي:

حيض هغه وينه ده چې ديوې روغې او سالمې ښځې رحم يې شيندي.

د حيض کمه موده درې شپې درې ورځې اودرې شپې يعنې پوره دوه اويا ساعته ده که لدې څخه لږ هم څه کم وي حيض ندی.

په رسائل ابن عابدين کې ليکي چې مثلاً: که چېرې د يکشنبې په ورځ سحردلمرختلو په وخت کې په ښځه وينه راغلله او د چهارشنبې په ورځ د صبح صادق په وخت کې وينه بنده شوله نودا حيض ندی.

د حيض په موده کې دښځو ستونزو ته مو په تېرو مخونو کې ګوته ونيوله. داسلام څخه وړاندې به عربوله حايضې ښځې څخه نفرت کاوه ،اودهغې دبسترې اوکاسې برسېره به يې هغوی هم له ځانه جدا کولې او په بده سترګه يې ورته کتلې. په فارس کې به په حيض کې ښځه ګندګي اوناولې ګڼلی شوه لېرې دښتې ته به يې وشړله هلته به يوازې اوسېدله هېچا ته اجازه نه وه چې

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

له هه سره کښېني یا خبرې ورسره وکړي مرئیانو به ډوډۍ ورورله حتی دوی(مرئیانو)به هم پوزې لاسونو او غوږونو ته توړه نیوله له دې وېرې چې هسې نه په ناڅاپي اوناپامۍ کې د حایضې له خیمې سره ولګېږي.

دمرګ اوژوند مطلق واک یې دخاوند په لاس کې وو.[۱]

مګر اسلام داناوړه دودونه یومخیزه له منځه ویوړل اودهغې بایللې حیثیت یې بېرته راژوندی اوله هغې سره یې له کوروالي ځخه پرته هره لوبه یوځای کېدل، خوراک، څښاک، کښېناستل اوپاڅېدل رواکړل.پخپله رسول الله(ص) به دخپلو بيبيانو سره په حيض کې ویده کېده ،دپرتوګ له پاسه به یې هره لوبه ورسره کوله اوعلان یې وکړچې:(اصنعواکل شي ء الا النکاح).[۲]

یعنې:هرڅه کوئ مګرکوروالی.

اوپه حیض کې کوروالی چې دواړو خواووته کوم زیان رسوي هغه خواوس طب په ډاګه کړېده. دحیض کمه موده لکه چې وموویل درې شپې اودرې ورځې ده رسول الله فرمايي: (اقل الحیض للجاریة البکر والثیب ثلاثة ایام ولیالیها).[۳]

یعنې:دحیض کمه موده پېغلې اوکونډې ته درې شپې اودرې ورځې ده.

او وروستۍ موده یې لس ورځې اولس شپې ده.

---

[۱] المراة فی الاسلام استادمحمود العقاد، الاسلام بلامذاهب \ دکتورمصطفی الشکعه نقل له : (the spirit of islam)
[۲] صحاح سته مګربخاری، نیل الاوطار اومشکوة
[۳] دارالقطني.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحیض په موده کې چې ښځه هرڅه سوروالی، زېړوالی یا خړوالی ویني هغه ټول حیض دی. حیض په وړې نابالغې انجلۍ او شنډې ځوانې او په زړې ښځې چې داولاد د له زېږېدلو څخه ناامیده وي چې تقریباً د (۵۵) پنځه پنځوس کالو په شاوخوا کې وي) نه راځي.

حایضه ښځه به لمونځ نه کوي ،روژه به نه نیسي دلمانځه ګرځونه یې پرې نشته خو د روژې قضا به راوړي او روژه نیول ورته روا ندي د مسافرو په څېر هم نده چې نیول یې عظمت او خوړل یې رخصت وګڼل شي. نه به جومات ته ننوزي ،نه به دبیت الله طواف کوي، نه به دقران کریم تلاوت کوي او نه به مصحف پورته یا مسحه کوي ،مګر له پوخ سره. کومه ښځه چې ټاکلی عادت ونلري کله که له لس ورځو څخه وړاندې له وینې څنې پاکه شوله نو ترڅو چې غسل ونکړي کوروالی ورسره روا ندی.او که په یوولسمه ورځ هم غسل ونکړي بیا ورته بې له غسله هم کوروالی روا دی ،خو ښه نه ده.

او کله کې وینه له لسو ورځو څخه زیاته شوه نو غسل دې وکړي او لمونځ به کوي. خو د هرلمانځه لپاره به بېل اودس کوي، ځکه دا ناروغتیا ده ،روژه به هم نیسي د قران تلاوت هم کولای شي او کوروالی هم ورته روا دی.[۱]

ب: نفاس

تعریف نفاس له تنفس یا دنفس له وتلو څخه اخیستل شوی دی.او دا هغه وینه ده چې د ولادت (زېږولو) څخه وروسته یې د ښځې رحم شیندي.[۲]

---

[۱] درالمختار او حاشیه ابن عابدین

[۲] الهدایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنفاس کمه موده شریعت ټاکلې نده او وروستۍ موده يې څلوېښت (۴۰) شپې اوورځې ده ،اوکه له دینه ډېره شوه نو بيا ناروغتيا ده بيا ورته لمونځ، روژه،کوروالي هرڅه روادي.[1] نفاسه ښځه په ټولو احکامو کې د حایضې په څېرده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] الهدایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لسم څپرکی

د دین په زده کړه کې شرم پکار نه دی

ددین د احکامو زده کړه په هرمسلمان نارینه وی او که ښځینه یوشان فرض ده. الله(ج) دواړه ډلې مکلفې کړې دي چې د دین هغه ضروري احکام چې په ورځني ژوند کې ورته اړتیا پیښیږي یاد اوزده کړي کوم ایتونه اواحادیث چې د علم په فرضیت دلالت کوي ټول ددې خبرې دلیل اوددې دعوې ثبوت دی اوهرڅوک چې په کوم دیني حکم نه پوهیږي اوبیا هم پرې ځان نه پوهوي یا په دې هکله ځانته شرم اوننګ دروي دا ګناهګار دی .
الله(ج) خپلو بندګانو ته امر کوي چې فاسئلوا اهل الذکر ان کنتم لاتعلمون.

یعني :د پوهې له خاوندانو نه وپوښتئ که چېرې تاسې نه پوهیږئ .

نو د الله(ج) ددې حکم اودا ډول نورو اوامرو په اساس د دیني مسایلو زده کړه پر هر نارینه اوښځینه فرض ده اوپه هرمسلمان لازم دي چې په دې هکله هیڅ شرم اوننګ ونه کړي یعنې ددیني مسئلو په زده کړه کې شرم اوعارهیڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشته دی او که هرڅوک په اسلام کې لږ مطالعه هم ولري او په ځانګړي ډول که چا احادیث او فقه لوستې وي نو هغه په دې پوهېږي چې د دین په زده کړه کې شرم نه شته د فقهي او حدیثو معتبرو کتابونه له داسې مسایلو ډک دي او داسې مسایل په کې په خورا مفصل ډول تشریح شویدي چې ښایي ځینې به یې ځانته شرم بولي که د داسې مسایلو یادول شرم وي او یا د داسې مسایلو لیکل یا روښانول له اخلاقو سره سمون ونه لري نو زموږ د دین ائمه وو به هېڅکله هم نه لیکل او نه به یې لوستل که د داسې مسایلو یادول یا رانقلول د شرم او ننګ خبره وي نو نارینه وو صحابه وو او ښځینه صحابه وو او په ځانګړي ډول امهات المؤمنین(رض) او په خپله رسول اکرم(ص) به نه بیانول او نه به یې په مفصل ډول د دې مسایلو روایت کاوه .په خپله د رسول الله(ص) او د هغه(ص) د مبارکو صحابه و د حیاد بېلګې له راوړلو نه انساني تاریخ بالکل عاجز دی نو آیا د دې مسایلو په یادولو او بیانولو نعوذ باالله من ذالک القول بې حیاوو؟

ایا زموږ د حیا قوه له هغوی نه ډېره ده؟ نه هېڅکله هم نه نو بیا دې زموږ مسلمان ورونه او خویندې میندې د رسول الله(ص) ،امهات المؤمنین ،نورو جلیل القدره صحابه وو او تابعینو په پل ،پل کېږدي او د دیني مسایلو په زده کړه کې دې هېڅ شرم نه محسوسوي ،اسلام پوښتنه کول عیب نه بولي خو ناپوهي عیب بولي او د اسلامي شریعت په تطبیق کې هم په اسلامي ټولنه کې د ناپوهۍ عذر ته اعتبار نه ورکول کېږي.زموږ ډېرې دینداره خویندې، میندې او ورونه همدې غلط احساس له دین نه پردې کړېدې او د جهالت او ناپوهۍ په زولنو کې یې ګېرې کړې دي.له بده مرغه چې د بې سوادۍ او ناپوهۍ د بلا وزرې خو زموږ په ټولنه تر بلې هرې ټولنې زیاتې خپرې دي او په ځانګړي ډول په اوسني وخت کې خو زموږ د ټولنې باسواده

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولوستوالې ښځې په فیصدۍ کې هم نه راځي اوبیاکه دشرم اوخجالت احساس له دې بدمرغۍ سره یوځای شي نو خبره بالکل خرابه اوله بدهم بدتره شي.

الله(ج) چې یو انسان د یوعمل په ترسره کولومکلف کړی دی یایې دکوم کار دکولو نه منع کړی دی نو ددې مسئلې د شرعي حیثیت زده کول یې هم پرې فرض کړي دي او ددې مسئلې بیانول اویادول بیا نه تنها دا چې شرم اوحیا نه ده بلکې فرض اولازم دي ځکه چې موږه مسلمانان یو د ژوند دهرې برخې اوهر کار لپاره موحدود اوچوکاټ اسلام تعینوي.اوهمدارنګه د هغو مسایلو حدود اوچوکاټ هم اسلام ږدي چې بیانول یې لازم نه دي یا په بل عبارت دابه هم راته اسلام وایي چې په فلانۍ مسئله کې لدې زیات تفصیل اوبیان پکارندی که څوک په کې بیا هم تفصیل کول یا اوږدول غواړي نو هغه سړی بې شرمه اوګناهګار دی.

اسلام په خپله د شرم اوحیا دین دی ،حیا دایمان نیمه برخه اوبې حیا انسان له نیم ایمان نه بې برخې اومحروم بولي.

رسول الله(ص) فرمایي: کله چې حیا نه لرې نو څه دې چې زړه غواړي کوه یې پخپله رسول لله(ص) ډېر حیاناک شخصیت وه خو لکه چې د مخه مو وویل د دین زده کړه یا بل چاته یې ورښودل (هغه چې اسلام یې دزده کړې اوبل ته د ښودلو اجازه کړې وي) لکه جنسي مسایل.حیض،نفاس،. . . دا که هر څومره چاته د شرم خبره ښکاري خو یادول یې بې حیایې نده بلکې په خپل ذات کې عبادت دی.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددې لپاره چې د اطمینان اوتسکین ډیوه مو لاروښانه شوي وي نوښه به داوي چې دهغومسایلواو روایاتو څونمونې دلته رایادې کړوچې په اصطلاح کې د شرم اوحیامسایل ګڼل کیږي.

پخپله رسول الله(ص) چې کوم احکام خپل امت ته بیانوي نو هدف یې دادی چې امت یې دا مسایل زده کړي اوعمل پرې وکړي.

صحابه وواوحتی امهات المؤمنین(رض) چې په محمدي سپېڅلي مدرسه کې څه زده کړې دي نوپرته له دې چې له ځان نه په کې څه کمښت اوډېرښت راولي په ډېره امانتدارۍ سره یې امت ته بیان کړي چې نه یې په کې د شرم احساس کړیدی اونه یې په کې تنګ کړیدی او ددې مسایلوله بیان څخه د دوی اساسي هدف دادی چې هغه فرضیت یا وجوب چې نوروته ددې مسایلوښودلوپه هکله د دوی پر غاړه پروت دی ساقط شي اوهم نورمسلمانان دا دیني مسایل چې دوی په خپله د اسلام له یواځیني شارح(ص) څخه زده کړیدي نوروته وښیي اوکه خدای مه کړه دوی ددې احکاموپه روایت کې شرم محسوس کړی وای نونن به موږ ددې مسایلوله احکاموڅخه څه خبریدلو؟

که حضرت عایشې(رض) یا د رسول الله(ص) د مبارک حریم نورو بیبیانو د رسول الله(ص) د غسل طریقه موږ ته نه وای بیان کړې اوځان ته یې شرم ګڼلی وای نو نن به موږ د شرعي غسل طریقه له چا څخه یاده کړې وه ؟

ام سلمه(رض) روایت کوي چې سلیمه(رض) د رسول الله(ص) حضور ته راغلله اوعرض یې وکړه چې :(یا رسول الله ان الله لا یستحي من الحق ...)

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعني :ای د خدای رسوله! الله دج حق په ویلو کې شرم نه کوي نوایا په ښځه کله چې احتلام ورته پېښ شي (شیطان یې وغولوي)غسل شته ؟ رسول الله(ص) ورته وفرمایل چې هو کله چې اوبه (مني) ووینې.[۱]

په پورتنیو الفاظو کې په محمدي مدرسه کې روزل شوې صحابیه په زغرده رسول الله(ص) ته وایي چې د دین په یادولو او په حق وینا کې شرم نشته اورسول الله(ص) هم ددې موضوع په پوښتنې سره ونه رټله اونه یې پرې د بې حیا نوم کېښود.

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې ما او رسول الله(ص) به په یو تشناب کې یو ځای غسل کاوه اوله یوه لوښي مو اوبه کارولې تردې چې رسول الله(ص) به داوبو په لګولو کې په ماچالاکي کوله نو ما به ورته وویل چې: (دع لی. . .) ماته اوبه پرېږده ماته اوبه پرېږده.

ددې مسئلې د بیان په وخت کې چې په روژه کې په ښکلولو او په غېږ کې نیولو روژه ماتېږي او که نه؟ ام سلمه روایت کوي چې زه به رسول الله(ص) ښکلولم او هغه به روژه و.[۲]

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې درفاعه ښځه راغلله اورسول الله(ص) ته یې عرض وکړچې زه رفاعه طلاقه کړم اوله هغه نه وروسته مې له عبدالرحمن ابن زبیرقرضی سره واده وکړ اوله هغه سره د ټوټې د څنډې په څېر شی دی (تناسلي اله یې د ټوټې په څېر نرمه او مړاوې ده) رسول الله(ص) ورته وفرمایل: چې شاید بېرته رفاعه غواړې؟ نه تر دې چې: (یذوقی عسیلتک وتذوقی عسیلته).

---

[۱] بخاري کتاب الادب ،فتح الباري ،اوکشف لحقایق

[۲] متفق علیه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یعني: (هغه ستا عسل وڅکي اوته دهغې عسل وڅکې) یعنې تر دې چې عبدالرحمن ستا له خوږونه خوند وانخلي اوته د هغه له خوږونه خوند وانخلې نو ته بېرته رفاعه ته تللی نشې.

په موطا کې وايي چې ددې ښځې نوم تميمه وواودوهب لور وه.[۱]

حضرت ميمونه(رض) د رسول الله(ص) د غسل جريان حکايت کوي اوداحديث امام زيلعي اوټولوصحابه وو روايت کړيدی.

حضرت انس بن مالک رضي الله عنه روايت کوي چې: (ان النبی(ص) کان يطوف علی نسائه).

يعني: رسول الله(ص) به په يوه شپه کې پر ټولوبيبيانوګرځېده (له ټولو سره به يې جماع کوله)اوده په دې وخت کې نهه ښځې درلودلې.[۲] اوبخاري کې وايي چې بيا به يې له دې ټولونه يوغسل کاوه.

حضرت عايشه(رض) روايت کوي چې کله رسول الله(ص) وفات کېده نوسريې زما دسينې اوغاړې ترمنځ ايښی وتر دې چې دخولې لاړې (توکانړې) به يې زمادخولې له لاړوسره يوځای شوې.[۳]

رسول الله(ص) په زغرده اعلان کوي چې : (ان الله لايستحی من الحق ....).

يعنې: الله(ج) له حق ويلوڅخه شرم نه کوي تاسوله ښځوسره دشاه له لارې(په دبرکې)جماع مه کوئ.[۴]

---

[۱] بخاري کتاب الطلاق،.سبل السلام ج ۳ موطاامام مالک.
[۲] بخاری.
[۳] بخاري کتاب النکاح.
[۴] نسايي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

امام قاضي شهاب الدين احمد ابن حجر عسقلاني په فتح الباري کې تر دې عنوان لاندې چې د دين په زده کړه کې شرم او حيا په کارنده د (باب مالايستحی من الحق لتفقه فی الدين) تر عنوان لاندې مستقل باب را نقل کړيدی او په دې باب کې يې ډېر داسې روايتونه د نمونې په ډول را نقل کړيدی. کوم چې اوس ځنې خلک د حيا او شرم خبره ګڼي او صحابه وو روايت کړيدی.

د يوه حديث مفهوم دی چې له رسول الله(ص) څخه يې دهغه يوه مېرمن روايت کوي چې په التقا دختانينو (د نارينه او ښځې د عورت په يوځای کېدلو او دحشفې په ډوبېدلو غسل و اجب کېږي دا بي بي وايي چې (فعلته انا و رسول الله(ص) فاغتسلنا) يعنې ما او رسول الله(ص) همدا کار وکړ. او بيا مو غسل وکړ.

پدې حديث کې دې مبارکې بي بي يوه لويه فقهي مسئله روښانه کړې او که خدای مکړه د خپلې بسترې خبره يې پټه ساتلې وای او سترګې يې پرې پټې کړې يا يې ځان ته دا شرم بللی وای چې څرنګه زه دخپلې بسترې خبرې بهر ته وباسم او هغه هم بيا داسې چې د قيامت تر ورځې به زما او رسول الله(ص) د بستر کېسې د خلکو په خولو کې اوړي اوړا اوړي او هغه هم په خپله زما دخولې حکايت نو نن به دا مسئله هم د امت لپاره دومره روښانه نه وه.

ډېر مفسرين، محدثين او ددين ائمه په دې نظر دي چې د رسول الله(ص) لخوا ځانته د ښځو په ډېروالي(تعدد دازواجو) کې د هغوی ستر هدف او حکمت دا و چې د دين په رسولو کې ورسره مرسته وکړي. د رسول الله(ص) د سيرت هغه برخه خوبه چې نورو صحابه وو ليدله یا اوريدله او د هغوی هغه اعمال او کړنې چې هغوی پرې خبرېدل نو دا خوبه صحابه وو ﷺ روايت

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړي وومګر هغه مسایل به ځنګه شوي وو چې د دوی له نظرنه پناه وواو د رسول الله(ص) له خپلي سکه بي بي پرته د بل چاپوهېدل یا خبرول پرې ممکن نه و او اکثره په کورنیو احکامو یا په بله اصطلاح کورنۍ فقهي پورې اړه نیسي نو رسول الله(ص) د همدې مسایلو د خورا ښه تشریح کولو لپاره ډېر ودونه وکړل او ډېرې مېرمنې یې په دې اړه د ځان ملګرې کړلې. په بخاري او مسلم کې له حضرت عایشې(رض) نه روایت دی چې رسول الله(ص) فرمایي:((عشر من الفطرة...))

یعني لس فطري سنت دي چې حضرت عایشه(رض) په کې د نارینه لپاره حلق العانه (د نامه لاندې د مخصوص غړی خریېل) هم یادوي.[1]

[1] بخاری مسلم او فتح الباري ص ۲۲۰.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کوروالي اسلامي طريقه

الف: د مطلب لنډيز

اسلام بشپړنظام ،شامل اوکامل دين دی.هېڅ يې پټ نه دي پرېښي.دژوند په هر اړخ تطبيقېږي اولازمه ده چې موږ هم د ژوند په هره برخه کې اسلامي قانون عملي کړو.هرمسلمان بايدد ښوونې په ډګر کې ښوونکې ،دزده کړې په ډګر کې زده کوونکی ،دکار اوخوارۍ په ډګرکې تر هر چا ډېرزيارکښ ،دجهاد سنګر کې باتوراومجاهد ،دتواضع اوعاجزۍ په ډګرکې تر هر چا متواضع ،دسرشارۍ په ډګر کې (د دښمن په مقابل کې) تر هر چاسرشاره اودسياست په ډګرکې ترهرچالوی اوپوه سياستمدار اوي.

فطرت د نورو ژويو په څېر انسان هم له جنسي غرايزو برخمن کړی دی اوانسان هغه په هره طريقه چې وي،پوره کوي،خوددې لپاره چې ددې حاجت په پوره کولو کې دانسان توپيرله نورو ژويوسره وشي. نو اسلام ددې لپاره هم ښکلي اوسپېڅلې لاره وښاکله ترڅوددې عمليې د اجرا په وخت کې په همدې لاره تلل وشي اوخورا ښه نتيجه ورکړي.

اسلام دا حکم په خورا ښه توګه تشريح کړی دی اوله مطالعې څخه يې جوتېږي ،چې دا احکام مطالعه کول يا زده کول څه د ننګ اوشرم خبره نه ده، د خجالت ځای خو دادی چې انسان له خپل دين اومذهب څخه بې خبره واوسي،اوخپلې غوښتنې په غير شرعي ډول پوره کوي په دې اړوند خوډېر څه کښل شوي هم دي اوډېرو مشورې هم ورکړې دي،چې په بازارونو کې مختلفې لکچرې (بيانونه) د رسالو اوکتابونو په شکل موندل اوپلورل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېږي مګر دا په اسلامي طريقه نه دي ليکل شوي په دوی کې د غير اسلامي تدابيرو اوحرامو شيانو د پکار اچولو مشورې ورکړل شوېدي.

که ددې غوښتنو په پوره کولو کې د اسلام تاکل شوي حدود مراعات نکړل شي نو انسان په مختلفو ناروغيو اخته کېږي د ښځينه ناروغيو اوپوستکي مشهورډاکټرافتاب احمد شاه وايي: کله چې ماته ناروغان راشي نو زه له هغوی څخه مختلفې پوښتنې کوم نودا راته جوته شي چې په دوی کې له ځينو سره دحيض په حالت کې کوروالی شوی وي چې دهغوی تناسلي غړي ته يې پوره زيان رسولی وي اودهغه له امله يې ټول بدن ته د پوستکي ناروغي پيدا شوې وي اوځينو بيا له ښځوسره په غلطه لاره (دشاه لارې) خپل شهوت رفع کړی وي نوهرکله چې ما له دوی څخه وپوښتل چې تاسې نه پوهېږئ چې په اسلام کې په حيض، نفاس کې اوشاله پلوه جماع حرامه ده؟نو هغوی به د ناپوهۍ څرګندونې کولې.[1]

همدا اوس چې دايډزنوم بدې اووژونکې ناروغۍ په کروړونوو ګړي له ژوندون څخه لاس په سرکړل دا ټول په اسلامي تعليماتو نه عمل نتيجه ده.

نو په همدې خاطردکوروالي (جماع) په هکله اسلامي تعليماتو ته يولنډه شان کتنه کووترڅودد نيا او اخرت ګټه ترې واخلو.

ب: د واده اوله شپه

حضرت اسماء(رض) روايت کوي چې ماد عايشې(رض) ناوې جوړه کړله (ښايسته اوښکلايې ماورته برابره کړله) بيا رسول الله(ص) ته راغللم اود

---

۱ اداب\ مباشرت، يعنې ميان بيوی کې درميان جنسي تعلقات کاصحيح طريقه ډاکټر افتاب احمد شاه هوميوپيتهـ ماهرامراض جلدوامراض نسوان انډيا.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې د کتنې اوله هغې سره د ملاقات له پاره مې راوغوښت هغوی(ص) یې خواته راغلل اویوجام شیدې یې راوړلې هغوی(ص) پخپله هم ورڅخه وڅښلې بیا یې عایشې(ص) ته وړاندې کړلې، عایشې(ص) د حیا له کبله مخ وګرځاوه ما (اسماء وایي) عایشه(رض) ورټله او ورته ومې ویل چې د رسول الله(ص) له لاس څخه یې واخله عایشې(رض) شیدې واخستلې اولږې یې ورڅخه وڅښلې بیا رسول الله(ص) ورته وفرمایل: چې ملګرې ته دې یې ورکړه.

په دې حدیث کې ځوانانو ته درس دی چې دواده په لومړۍ شپه د بې صبرۍ ،بې ځایه تصرف اوبد اخلاقۍ څخه ځان وژغوري. په لومړۍ شپه ځینې ناوې یو څه شرمېږي نو په کار دی چې له هغې سره نرمه وضعه ،ښه ،اخلاق ،له مینې او محبت څخه ډکې خبرې وشي ترڅودهغې خجالت لېرې کړلی شي اوله یوداسې مقدماتي حکمت څخه کار واخستل شي چې ناوې هم څه جرئت پیدا کړي.

د واده لومړۍ شپه د ښځې اوخاوند ترمنځ دمینې اومحبت یا بغض، حسد ،کینې اونفرت د پیداکېدلو سریزه ده ځکه چې دا د نوي ژوند پیلامه (دپیل لومړۍ شپه) ده نو پکار ده چې خاوند له ښځې سره ښې اړیکې ټینګې کړي ،ځان ورته په قهر اوغصه کې ونه نیسي لکه نن سبا چې زموږ د ټولنې د وګړوخوی اوعادت دی ،اوښځه هم باید پدې شپه دمېړه د زړه د راښکون اوتوجه د راجلبولو لپاره خپل ټول کوښښونه ترسره کړي ،خپله ټوله ښکلا ،زینت اوسینګاربرابر کړي. ،خاوند دې له ځان څخه نه ایساروي ،نازنخرې د خاوندپه مینه اومحبت کې ډېرښت راولي خاوند نور هم حریصوي ،خودا نازونه اواداګانې بایدله اندازې څخه ډېرې نه شي چې د

www.melitahrik.com 0777400116

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېړه طبیعت پرېشان کړي باید په یاد مو وي چې د واده د اعلان په خاطر دهل او داریا وهل روا دي.[۱]

همدا راز د ناوې په واسطه د مېړه او د مېړه په واسطه د ناوې په ګوتو کې د ګوتې ورکول، د نصاراوو پېښې دي ،هغوی هم په دوونو کې دا سې کول ،دا د هغوی مذهبي دستور دی او نصاراوو په دستور عمل شرعاً ښه نه او مخالفت یې لازم دی.[۲]

او کله چې ناوې کور ته راوستل شي نو د ناوې لاس او یا د تندي وېښته به نیسي او دا دعا به ووایي: (الهم اني اسئلک من خیرها و خیرما جبلتها علیها واعوذبک من شرها و شرما جبلتها علیه).[۳]

یعني :ای خدایه زه له تا ځخه ددې او ددې خویونو د خیر سوال کوم او پناه دروړم تا ته له شر ددې څخه او شر د ناوړه خویونو ددې څخه.

او کله چې ښځې سره کوروالی کول غواړي ،نو ځان دې نه لوڅوي او نه دې په ناڅاپه ډول په ښځه حمله کوي ،ځکه ښځه لا له دې کار سره اموخته نه وي.

ج: له خپلې مېرمن سره د کوروالي حکم

فقها په دې هکله بېل بېل نظریات لري ،یو شمېر علماء وایي چې له خپلې ښځې سره یو ځل جماع (کوروالی) واجب ده .

---

[۱] بخاري،مسند احمد ،او سنن الکبری للامام البیهقی.
[۲] اداب الزفاف في السنة المطهرة شیخ محمد ناصرالدین الباني.
[۳] بخاري ،ابوداود او ابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوځینې نور بیا وایې چې: کوروالی هم د نفقې او جامې په څېر پرخاوند دخپل توان اوقدرت په اندازه واجب دی. ځکه چې دا دنکاح اصلي مقصد ته د رسېدلو یوا ځینۍ ذریعه ده.[۱]

امام ابن تی‌میه(رح) وایې پر مېړه دښځې له نفقې څخه هم لوی حق دا دی چې په خورا ښه توګه ورسره یوځای شي.[۲]

په الفقه الاسلامي واد لته کې لیکي چې که چېرې سړی کوم صحي یافني عذر ونه لري لکه ناروغي یا مسا فري نوله خپلې مېرمنې سره کوروالی پرې واجب دي.

بایـد وویـل شـي چـې لـه احنـافو څخـه پرتـه نـور مذهبونـه دفرضواو واجبو ترمنځ توپیر نه کوي اوفرضو ته هم واجب وایي اوداچې په کومه اندازه واجب ده نولیکي له خپلې مېرمن سره کم ترکمه په دومره اندازه کوروالی واجب دی چې له حراموڅخه پرې وژغورل شي . امام طحاوي وایي چې په هروڅلوروشپوکې یوځل کوروالی دښځې رسمي حق او پر مېړه لا زم دی اوله دې څخه پرته بیا دا دیانتاً پر مېړه دښځې شرعي حق دی چې په کوروالي یې سېرابه او مړه کړي او په حراموکې له لوېدلوڅخه یې وژغوري

.

امام جعفرصادق وایي چې څوک له یوې څخه ډېرې ښځې ولري اوپه کوروالي یې مړ ولای ونه شي اوهغوی حرام کارته لاس ورواچوي نو ګناه یې دهمدې (بې وسه) مېړه پر غاړه ده .

---

[۱] تحفة العروس نقل له روضة المحبین څخه.

[۲] فتاوی ابن تیمیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمدعلي صفري هم وايي چې: هره ښځه په څلوروشپو کې يوځل دکوروالى حق لري.[۱]

ځينى نور علماء بيا وايي چې کوروالى دښځې اومېړه حال ته په کتلواو د دواړو دجنسي توان په نظرکې نيولوسره واجب ده .دکتور وهبه زحيلي همدا اندمعقول اوغوره بللى دى.

ځينې خلک داسې انګيري چې ګويا اسلام د شهوت اومينې مخالف دى ددوى دا دعوه نه يوازې دا چې په اسلام پسې يوه افترا ده ،بلکې معقوله هم نده او اسلام يې په کلکه ردوي.شهوت په انسان کې يوه الهي وديعه ده چې اسلام يې په رفع کولو اوپوره کولو سخت تاکيد کوي د شهوت موضوع ته اسلام په ډېره جدي سترګه ګوري حتى د هغومقدماتو ،دواعيو او تحريکوونکىو عواملوپه ترسره کولو هم تاکېد کوي چې شهوت راپاروي ،زينت ،نظافت، ښکلا او ارايش د شهوت د راپارولوعوامل دي اودا ټول په اسلام کې جدي مطلوب دي حضرت علي رضي الله عنه فرمايي: زه هغه ښځه نه خوښوم چې دمېړه لپاره رانجه اونکريزي ونه کړي.په قران کريم کې هم کله چې الله(ج) د شهوت درفع کولوموضوع بيانوي نو خطاب د آمريه صيغه کوي لکه: (نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُواْ حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ) البقرة۲۲۳.

يعنې: ښځې ستاسې ځاى د کرلو ستاسې دى نو راځئ کروندو خپلو ته په هرډول چې خوښ مو وي.

(فَالآنَ بَاشِرُوهُنَّ) البقرة ۱۸۷.

يعنې پس اوس کوروالى کوئ له دوى سره.

---

[۱] زن وشوهر دوهم ټوک

(c) ketabton.com: The Digital Library

(فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ) البقرة ۲۲۲.

یعنې: نو هرکله چې پاکې شي دوی نو راځئ دوی ته (کوروالی ورسره وکړئ) له هغه پلوه چې خدای تاسې ته امر کړیدی.

د: کوروالی محل

الله(ج) انسان ته رواکړیدي چې: له خپلې مېرمن سره په جایزه او سپېڅلې طریقه خپله شهواني غریزه اشباع او پوره کړي. نارینه کولی شي چې له خپل میل او خوښې سره سم له خپلې ښځې څخه استفاده وکړي. او هرخوند او مزه ورڅخه واخلي، خو چې د نکاح کولو اصلي غرض پکې له پامه ونه غورځول شي، چې هغه د نسل پایښت او ودېربښت دی، او دا مقصد ترلاسه کېدل هغه وخت ممکن کېدلای شي چې د جماع محل فرج وي، نو اسلامي شریعت له ښځې سره جماع کول په فرج کې حتمي وګرځول. نارینه کولای شي چې دا معامله په خپل محل (فرج) کې له هرپلوه (په ملاسته، ناسته، اړخ، له مخې، له وروسته، له پاسه، له لاندې، حتی په ولاړه هم اجراکړي، مفسرین ددې ایت: (نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُواْ حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ) البقرة ۲۲۳.

یعنې: ستاسو ښځې ستاسو د کروندې ځای دی، نو راځئ خپل پټي ته څنګه مو چې خوښه شي.

وایي چې: قریشو به په مکه کې له ښځوڅخه په هر رنګ خوند اخست او کله چې د مکې خلک مدینې ته مهاجر شول نو له دې کبله چې په مدینه کې یهودیان ډېر وو او یهودیانو دا کار یوازې په اړخ باندې کاوه او د مدینې عام او سېدونکي یې هم تر اغېز لاندې راغلي وو نو یو مهاجر له یوې انصارېي انجلۍ سره واده وکړ او له هغې انجلۍ سره یې له خپل د ستور سر

(c) ketabton.com: The Digital Library

سم له هره پلوه کوروالی کول غوښتل، دې انجلۍ دا کار بد وګاڼه و یې ویل چې :موږ یې یوازې په اړخ باندې کووته یې هم کوه اویا له ما څخه لېرې اوسه. د دوی خبره غټه شوله تر دې چې دا پورتنی ایت نازل شو.رسول الله(ص) د[انی شئتم]په تفسیرکې وفرمایل: د مخې لخوا ،دشاه له خوا ،په اړخ باندې،خوچې په فرج کې وي.[1]

همدا راز روایت دی چې یوځل حضرت عمر رضي الله عنه له خپلې مېرمن سره دشاله له پلوه په فرج کې کوروالې وکړاو وروسته ورته دشرعي ممانعت احساس وشو نو رسول(ص) ته راغی اوداحال یې ورته بیان کړ هغه (ص) هېڅ ځواب ورنکړتر دې چې دا پورتنی ایت نازل شواوکوروالی له هره پلوه روا شو ،خو د کروندې په پام کې نیول ضرور وګڼل شول.

هـ: د کوروالی ځو ادبونه

کله چې ښځه اوخاوند یوله بل سره مباشرت کول غواړي نومستحب دي چې:

۱. لمړی دوه رکعته لمونځ وکړي.

۲. له نهایت سکون او اطمنان څخه به کاراخلي ،بې صبري به نه کوي.

۳. دشهواتوجذبه به په ځان نه پیاوړې کوي.

---

[1] ابوداود ،مسنداحمداوالمستدرک للحاکم

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. درې ځله به سورت اخلاص اومعوذتين وايي بيا به لکه څنګه چې ابن عباسؓ روايت کوي دا دعا ووايي: [بسم الله اللهم جنبنا الشيطان وجنب الشياطين ما رزقتنا].[1]

يعني: په نامه دخدای ای خدايه په امن مو وساته له شيطان څخه او په امن کې وساته له شيطان څخه هغه څه چې ته يې مونږ ته روزي راکوې.

او د انزال په وخت کې به په زړه کې دا دعا وايي: [اللهم لاتجعل للشيطن فيما رزقتني نصيبا]

يعني: ای خدايه مه ګرځوې شيطان لره په هغه څه کې چې ته يې ماته روزي راکوې څه برخه.

علماء وايي که دا دعاګانې ونه لوستل شي نو اولاد مفسد اوتباه کوونکی راځي.[2]

۵. کله چې دخول وشي هلته لږ څه ځنډ پکار دی ترهغې چې دښځې انزال هم وشي د دواړو يوځای انزال په خوند کې ډېرښت راولي اوکه دا کار يې (انزال يې ژر)وکړنو په ښځه به يې سخته تمامه شي.[3]

۶. کله چې څوک مباشرت کول غواړي نو خپله مېرمن دې دمخه خبره کړي چې هغه خپل زينت او ارايش برابر کړي.

۷. که د مباشرت په وخت کې د حاجت سخته اړتيا نه وي نو حاجت ته تلل ښه نه دي ځکه چې دا دذکر انتشار له منځه وړي.

---

[1] بخاري.
[2] رفاه المسلمين حضرت مولانا شاه اسحاق دهلوي.
[3] احياء العلوم امام غزالي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۸. که ښځه له پیل څخه د مخه خپل فرج په ښخو اوبولوند کړي نو شهوت به يې ژر راوپارېږي او په فرج کې يوڅه تنګوالی هم راځي چې په لذت کې ډېرښت راولي.

۹. که د نارینه انزال ژر کېده نو دی دې هم خپل ذکرپه یخواوبولوند کړي چې انزال وځنډېږي.

۱۰. د تبې اوناروغتيا په وخت کې کوروالی روغتيا ته لوی تاوان رسوي.

۱۱. له کوروالی څخه وروسته ښه خوراک ډېر ګټور دی.

۱۲. په کوم ځای کې چې دچا دراتللو يا بله وېره وي نو مباشرت ښه ندی ځکه دلته خوند نه حاصلېږي.

۱۳. د مباشرت په وخت کې خوشبويي لګول د رسول الله(ص) سنت ده.

۱۴. له هرنګه بد بويۍ څخه به ځان ساتي،تمباکو،سګرټ،نسواراونورې هرراز نشې شهوت له منځه وړي اورغبت په نفرت بدلوي.

۱۵. د مباشرت په وخت کې به مخ قبلې ته نه کوي.

۱۶. ډاکټران وايي چې له کوروالي څخه سمدستې وروسته اوبه څښل ښه ندي ځکه دا دتنفس ناروغتياوې پيداکوي.

۱۷. په ډېره مړه خېټه هم دا کار ښه ندی.

۱۸. په ولاړه باندې کوروالی بدن کمزوری اوناتوانه کوي.

۱۹. له فارغېدلوڅخه وروسته به دواړه بېل بېل ځانونه وچ کړي.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت مولنا شاه اسحق دهلوي(رح) وايي چې: په يوه کپړه د دواړو ځان وچول د بېلتون لامل ګرځي.[1]

۲۰. له کوروالی څخه وروسته به دواړه تش حاجت پوره کړي ځکه چې د هر وخت دمنيو څاڅکي په تناسلي غړي کې پاتې کېږي او دهغوی بهر وېستل پدې طريقه پکار دي د طب کتابونه ليکي چې دامني بيا سوزيدل او تبه پيدا کوي.

حضرت علي رضي الله عنه فرمايي: که چا له مباشرت څخه وروسته تش حاجت پوره نکړنو په سخت رنځ به اخته شي.

۲۱. له مباشرت څخه وروسته د فرج وينځل ضرور دي فقيه ابوليث سمرقندي(رح) وايي چې: له مباشرت څخه وروسته به دواړه په معتدلو اوبو خپل غړي ووينځي او په يخو اوبو وينځل دبخار خطره پيدا کوي او که په يخو اوبويې وينځل غواړي نولږدې انتظار وکړي چې بدن خپل عادي حالت ته راشي او دا وينځل بدن تندرست کوي.

لکه وړاندې مو چې وويل دا ټول مستحبات او طبي مشورې دي شرعي واجبات نه دي او پرېښودل يې هم روا دي.

[1] رفاه المسلمين حضرت مولاناشاه اسحاق دهلوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و: هم خرما هم ثواب

اسلام د موجوده مسیحیت په څېر منحرف دین ندی چې جنت د مال په بدل کې د پاپانو په واسطه وپلورل شي، شتمن جنت واخلي او نېستمن او بېوزله دې محروم او بې برخې گرځي. په اسلام کې جنت بې پیسو لاس ته راځي، د ژوند په هره برخه کې د اسلامي تعلیماتو عملي کول د جنت د لاس ته راوړلو وسیله ده، حتی چې د خپلو شهواتو په رفع کولو کې (چې فطري غوښتنه ده او انسان یې پوره کولو ته بې حده لېواله دی) هم ورته اجر دی لکه رسول الله(ص) چې فرمایي: ستا په کوروالي کې هم تاته اجر او ثواب دی، یو سړي وپوښتل یا رسول الله(ص) یو سړی به له موږ څخه خپل شهوت پوره کوي او ورته به اجر هم پکې وي؟ هغه ځواب ورکړ چې (ایا که په حراموکې یې استعمال کړي نو په هغه څه وبال نشته؟ هغه ځواب ورکړ، هو شته دی، هغه (ص) ورته و فرمایل (همداسې که په حلالو لاروکې استعمال شي نو ده ته په کې اجر دی.[1]

همدا راز رسول الله(ص) فرمایي: چا چې د جمعې په ورځ غسل وکړ او بل یې غسل ته اړ کړ (د جمعې په ورځ یې له ښځې سره کوروالی وکړ) او د لمانځه لومړي وخت کې مسجد ته ولاړ او خطبه یې واورېدله، مسجد ته پلی لاړ شي، امام ته نژدې شي، خطبه واوري، لغوه بېهوده او بې فایدې خبرې ونکړي اوله ناوړه کارو څخه ځان وساتي نو په هرقدم ورته د یو کال د لمانځه اوروژې د عمل ثواب دی.

همدا راز فرمایي: هر څه چې د الله(ج) ذکر نه وي لهولعب او بې گټې دی مگر . . . او له ښځو سره لوبې.

---

[1] مسلم.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

او داسې نور ډېر روايتونه شته دي چې ښيي له ښځې سره کوروالی او مستي ډېر اجر او ثواب لري.

فقهاء وايي چې: له ښځو سره لوبې او له دوی سره مشغولېدل له نفل لمانځه څخه ډېر ثواب لري.

د: جماع څو ناوړه ډولونه

۱. په حيض او نفاس کې له کوروالي څخه ممانعت

حيض او نفاس مو مخکې صفحو کې وپېژندل پدې دواړو ناروغيو کې له ښځو سره کوروالی حرام دی، او که څوک يې حلال ګڼې کافر دی او له کوروالي څخه پرته هر څه کول ورسره روا دي الله(ج) د حيض په ورځو کې له ښځو څخه په لېرې والي امر کړی دی فرمايي: (فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ) البقرة ۲۲۲.

يعنې: په څنګ شئ له ښځو څخه په حال د حيض کې.

رسول الله(ص) فرمايي: (من اتی حائضاً او امراة فی دبرها او کاهنا فتصدقه بما يقول فقد کفر بما نزل علی محمد).

يعنې: چا چې له حايضې ښځې او يا ښځې سره د شاه له لارې کوروالی وکړ او يا کاهن ته ورغی او د هغه وينا يې رښتيا وګڼله نو کافر شو په هغه څه چې نازل شوي پر محمد (ص) .

او په دې کې هيڅ شک نشته چې که دا کار يې روا وګاڼه نو کافر دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوسني طب د الله(ج) ددې وینا په هکله: (وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ) البقره۲۲۲

۱. یعني: اوپوښتنه کوي لتا څخه له حاله د حیض، ووایه چې (حیض)ضرر دی پس په څنګ شئ له ښځو څخه په حال د حیض کې.

ډېرانکشافات کړیدي اودا ضرر یې جوت اوروښانه کړیدی وایي چې: دحیض په وخت کې په خارجېدونکې وینه کې یوډول زهرناکه ماده ده چې که هغه جسم ته ننوتله نو د انسان روغتیا ته ډېرزیان رسوي،د ښځو په دماغوا غېزه کوي اوانسان ته دپوستکي ناروغي (خارښ، اتشک، ایډز او ..) پیدا کوي ،اولاد د جذام په رنځ اخته کېږي ،دښځوتناسلي غړي ډېرسخت درد کوي اوشاید پړسوب اوشنډوالی پیدا کړي.

په حیض کې له ښځې سره دکوروالي د دنیوي سزا په هکله امام ابوحنیفه ،امام احمداوامام شافعي(رح) وایي چې: په ده کفاره نشته ده، او د امام مالک(رح) په نزد یودینارکفاره به ورکوي اوکه یودینار نه وي نو نیم دینار به ورکوي ځکه چې رسول الله(ص) فرمایي: چا چې په حیض کې له ښځې سره کوروالی وکړنو نیم دیناربه صدقه ورکوي.[۱]

۲. له ښځو سره په غیر فطري ډول (په دبرکې) عملیه

د ټولوفقهاوو په اتفاق سره د ښځې په دبرکې د تناسلي غړي ننوېستل حرام دي. بلکې کلک حرام.

[۱] ابوداود ،ترمذي،نسایي،ابن ماجه،دارمي اومشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ج) لدې کار څخه صراحتاً منع کړېده او هېڅ‌چا له حرام څخه پرته حتی مکروه هم ورته ندي ویلي. الله(ج) فرمایي: (نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ) البقرة ۲۲۳.

یعنې: ستاسو ښځې ستاسو د کروندې ځای دی.

له ښځو سره د نکاح غرض او هدف د نسل پایښت دی او په دې ډول د نسل بقا ممکنه نده رسول الله(ص) فرمایي: من اتی حائضا او امراة فی دبرها فقد کفربما انزل علی محمد.[1]

یعنې: : چاچې له حایضې ښځې او یا ښځې سره د شاه له لارې کوروالی وکړ او یا کاهن ته ورغی او د هغه وینا یې رښتیا وګڼله نو په هغه څه چې پر محمد نازل شوي کافرشو (ص).

همدا راز فرمایي: ان ا لله لا یستحی من الحق فلا تاتواالنساء فی ادبارهن.[2]

یعنې: الله(ج) د حق له بیانولو څخه حیا نه کوي ښځو ته د شاه له لورې مه راځئ.

له حضرت خزیمه بن ثابت رضی الله عنه څخه یو اوږد حدیث روایت شویدی چې په وروسته برخه کې یې وایي: له ښځو سره د شاه له پلوه کوروالی مکوئ.

همدا راز فرمایي: لاینظرالله الی رجل یأ تی امراته فی دبرها.[3]

---

[1] ابوداود، نسایي، ترمذی، بیهقی او مشکوة.
[2] نسایي.
[3] ترمذی او نسایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعنې: نه ګوري خدای(ج)ـ د رحمت په سترګه ـ هغه سړي ته چې راتګ کوي خپلې ښځې ته د شاه له لوري.

((ملعون من يأتى امراة فى دبرها)).[۱]

يعنې: لعنت شوی پر هغه چا ،چې له ښځو سره د شاه له لارې کوروالی کوي .

همدا راز فرمايي: ((ملعون من يأتى النساء فى محاشهن)).[۲]

يعنې: لعنت شوی پر هغه چا چې له ښځو سره د شاه له لارې کوروالی کوي.

امام غزالي(رح) وايي چې : ښځوته د شاه له لارې راتګ سخت حرام دی. داځکه چې پدې کې د ښځو لپاره همېشه تکليف دی.[۳]

په دبرکې له ښځې سره پر وطې کوونکې د زنا حد نه تطبيقېږي ځکه دلته شبهه ده او حد په شبهې سره ساقطېږي.[۴]

مګرپه اوسني يهودي منحرف شريعت کې يې له ښځو سره د شاه له لارې کوروالی روا کړيدی ځکه چې دهغوی په نزدښځه له قصاب څخه پېرل شوي غوښه ده اوله خپل رغبت اوغوښتنې سره سم يې هر ډول استعمالولی شئ.

۳. د اميندوارۍ اوتې ورکولو پرمهال د کوروالي حکم

---

[۱] ابوداود ،نسائی.اومسنداحمد

[۲] ابوداوداومسنداحمد.

[۳] احياءالعلوم امام غزالی.

[۴] الجنايات في الشريعة الاسلاميه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې دواړه وختونو کې کوروالي د اسلام له نظره بې له کوم اکراهه روا دی مګر د ډاکټرانو په نظر د کوروالي نه کول غوره دي ځکه چې د حمل اوتې ورکولو په وخت کې ښځې ته تکلیف دی ځکه چې له کوروالي څخه نوی حمل پیدا کېږي او له حمل څخه وروسته د ښځې شیدې خرابېږي او د دې شیدو په څښلو د کوچني روغتیا زیانمنه کېږي. رسول الله(ج) به هغه کارچې دامت ګټه به یې پکې وه ډېرخوښاوه، فرمایي: خپل اولاد په پټه مه وژنئ لکه چې د تې رودونکي کوچني په شتوالي کې د هغه له مورسره جماع وکړئ او هغه ته زیان وکړي.

مګر دا کار یې حرام نه کړ ځکه چې دا خاوند ته هم زیان دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴. له ډېر کوروالي څخه طبي ممانعت

فقيه ابوليث له حضرت علي رضي الله عنه څخه روايت کوي چې فرمايي: څوک چې غواړي ښه تندرست واوسي نو ډېر کوروالی دې نه کوي.

اسلام اعتدال (منځومانه) لاره په هره معامله کې خوښوي او پکار دي چې کوروالی هم په اندازه وشي. حکيمان وايي: هغه غوښتنه چې څه عارضي سبب ونلري (لکه د ښکلو ښځو ليدل، فحش، خبرې، دلو څو ښځو ليدل او . . .) بلکې په رښتيا سره د کوروالی غوښتنه او اشتهاوي او دوهم پلو هم خوښ وي نو دا کوروالی د سکون، نشاط او خوښۍ سبب دی.

د کوروالي اندازه هر چاته تربل توپير لري د غښتلي او کمزوري جسم خاوندان پدې هکله مساوي ندي. حضرت مولنا شاه اسحاق دهلوي (رح) وايي چې: دعادي خلکو (چې د جسم روغتيايي حالت يې په اوسطه توګه برابروي) لپاره په څلورو ورځو کې يوځل کوروالي مناسب دی او که ښځه خوښه وي ډېر ښت هم پروانلري او د کمزورو لپاره په يوه اونۍ يا دوه اونيو کې حتی په درې اونيو کې يوځل کوروالي مناسب دی او په کار ده چې له شپېته کلنۍ څخه وروسته دا کار کم کړلی شي.

ډېر کوروالی بدن ته زيان رسوي. دماغ کمزوري کوي، د انسان ورځنۍ چارې ځنډوي. او ځوانانو او هغه چاته چې صحت يې ښه وي له خپلې مناسبې اندازې څخه کم کوروالی هم روغتيا ته زيان رسوي، شهوت ويده کوي او ټيټوي يې کورنی نظام يې خرابوي ځکه چې ښځه هم ميل لري

دا هر څه طبي مشورې دي شرعاً د دې څه ممانعت نشته دی چې کم يې کوئ که ډېر او هر وخت کې يې کولای شئ.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو ضروري يادونې

له ښځو سره لوبې او مستي

له ښځو سره لووبې اومستي نارينه اوښځو دواړو ته ډېرې ګټې لري.رسول الله(ص) به تل له خپلو بي‌بيانو سره لوبې کولې دهغوی نازاونخرې به يې منلې اوويل به يې:هر څه چې دالله(ج) ذکر نه وي لهوه اولعب اوبېهوده دي مګر . . . اوله ښځو سره لوبې او مستي.

حضرت عايشه(رض) فرمايي چې: (يوې ډلې ښځوژمنه وکړله چې دخپلو مېړونو رازونه اوحالات به يوه له بلې څخه نه پټوي ،په دوی کې چې ډېروله څه شي شکايت کاوه هغه داوه.دنفقې کموالی

،دمېړه ناوړه اخلاق،دکوروالي کموالی ،اودا چې مېړه يې ورسره لوبې اومستي نه کوي)(۱)

(۱)تحفة العروس محمود مهدي اسانبولي

له ښځو سره لوبې اومستي له نفل لمانځه څخه ډېرا جرلري.رسول الله(ص) به حتی دحيض په ورځوکې له ښځوسره لوبې کولې،کله به يې چې له خپلې کومې حائضې بي بي سر لوبې کول غوښتل نو دهغې په تناسلي عضوه به يې ټوټه واچوله بيا به يې چې څه غوښتل هغه به يې کول.[۱]

---

[۱] ابوداود اوبيهقي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت عایشه(رض) فرمايي: زه حائضه وم او ما به له لوښي څخه وڅکل بیا به همدا لوښی رسول الله(ص) واخست او خپله مبارکه خوله به یې پر هغه ځای کېښودله چې ما به ایښې وه او څکل به یې.[۱]

(دا وه له حائضې ښځې سره د رسول الله(ص) تګلاره) رسول الله(ص) فرمايي: هېڅوک دې د کوروالي په وخت کې پر ښځه لکه څاروی حمله نه کوي ،بلکې لدې وړاندې دې یې په غېږ کې نیولو او ښکلولو ،او دا سې نورو عملیو سره کوروالي ته اماده کړي

.دښځو دسینو (تیونو) رودل روا دي خو بايد کوشش وشي چې شيدې تېرې نشي او که تېرې هم شي شرعي ستونزه نه لري ځکه چې حرمت په کوچنيوالي کې وي او که بالغ د چا شيدې وروي نو هغه پرې حرامه نده لکه چې زموږ تولنه هم په همدې غلطه انګېرنه کې ده ،د ښځو د سينو رودل ،منښل يې،دښځې ښکلول ،ښځې ته د ډېراوناړينه ته هم خوند ورکوي او دا دمینې او محبت يو لوی مظهر (ښکارندوی) هم دی ځکه چې د چا څوک خوښ شي نو هغې ته غاړې وځي او غېږ په غېږ شي او دانهايت نژدې والی دی او کله چې مينه تر دې هم زياته شي نو ښکلول رامنځ ته شي بیا د روح نژديوالی راشي او خوله ښکلوي ژبه او شونډې روي او کله چې نفس لدې څخه نورهم د ډېر نزديکت غوښتنه وکړي نو بيا کوروالی رامنځته شي.

---

[۱] مسلم ابن ماجه او مشکوة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. د کوروالی لپاره ښه او مناسب وخت

فقیه ابولیث وایي: د کوروالي له ټولو څخه غوره وخت د شپې وروستۍ برخه ده ځکه چې د شپې په لومړۍ برخه کې خېټه له خوړو څخه ډکه وي او د شپې په وروستۍ برخه کې خواړه هضمېږي ،خوب پوره وي ،کراره کراري وي ،اشتها ښه برابره وي نو چې جماع وکړي بیا اودس یا غسل وکړي او ویده شي نو خپله لګول شوې انرژي (قوه) بېرته پوره کوي.له حضرت عایشې(رض) څخه روایت دی چې : رسول الله(ص) به د شپې په اخره برخه کې وترکول او که له ښځو څخه به یې خپل حاجت پوره کاوه نو په همدې وخت کې به یې کاوه.

د امام غزالي په نزد دشپې په لومړۍ برخه کې کوروالی مکروه دی پدې ګومان چې ټوله شپه به د ناپاکۍ په حالت کې سبا کوي.ډاکټران وايي چې: که څوک کوروالی کول غواړي اودشپې وروستۍ برخې پورې انتظار نشي کولی نو ګېډه دې نه مړوي.امام غزالي وایي چې دا درې شپې کوروالی مکروه دی د میاشتې لومړۍ ،پنځلسمه،او وروستۍ شپه.[۱]

حضرت مولنا شاه اسحاق هم دادرې شپې او د اخترونو شپې اودچهار شنبې شپه او په هغه شپه چې سبایې سفر کوي کوروالی منع کړی دی.[۲]

[۱] احیاء العلوم امام غزالي.
[۲] رفاه المسلمین.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳. د کوروالي په وخت کې د جامو وېستل

که مېړه او مېرمن يې جامې وېستل غواړي نو بايد چې په تدريج سره يې وباسي يو ځل او ناڅاپه د چا په مخ کې لوڅ او بربنډ ودرېدل ښايي يو دبل تر تاثېر لاندې راشي او که جامې وباسي نو بايد دواړه جامې وباسي ځکه دا ښه نده چې ښځه ټوله لوڅه واوسي او خاوند پټ لکه چې يو عصبي ډاکټر(ماري ستوب)هم داخبره کړېده.[1]

که څه هم د ځينو رواياتو نسبت رسول الله(ص) ته شويدی چې دښځو عورت ته کتل يې منع ګڼلي دي لکه (اذا اتی احد من اهله فليستتر. . .).[2]

يعني : کله چې راتګ کوي يو ستاسې خپلې ښځې ته نو ځان دې په پرده کې کړي

.

دې روايت ته نسائي او بيهقي منکرويلی دی ،همداراز ديوبل روايت نسبت رسول الله(ص) ته شويدی چې:کله چې يو ستاسوله خپلې مېرمن سره کوروالی کوي نو د هغې فرج ته دې نه ګوري ځکه دا ړوندوالی پيدا کوي)

دا روايت ابن قيم جوزي په خپل کتاب موضوعات کې را اخستی دي چې موضوعي يې بللی دی او ددې مقابل کې داسې پياوړي روايتونه شته چې په ډاګه کوي چې دخپلې ښځې عورت او ټول بدن ته کتل روا دي.مثلاً.له عايشې(رض) څخه روايت دی چې :ما او رسول الله(ص) به له يوه

---

[1] تحفة العروس.

[2] ابن ماجه او بيهقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لوښي څخه غسل کاوه هغه به بیږه کوله تردې چې ما به ورته ویل (ماته پرېږده ماته پرېږده) او دا دواړه به جُنُب وو.[١]

او د غسل په وخت او دکوروالي دوخت ترمنځ په کتلو کې هیڅ توپیر نشته دی.

بل دا چې کله الله(ج) له خپلو ښځوسره کوروالی روا کړیدی نو دا عقل نه مني چې کتل دې یې ورته روا کړي نه وي. البته د ادب تقاضا داده چې له ډېروکتلو څخه ځان ساتنه وشي.

۴. د انزال سرعت

هغه چې نارینه دکوروالي اراده وکړي او دصحبت له پیل څخه یوه یا دوه دقیقې وروسته یې انزال وشي . دا حالت ښځې ته زیان رسوي،اولاد نه پیدا کېږي،هر نارینه اوښځه په شهوت کې برابر ندي د ځینوشهوت پیاوړی اودځینوکمزوری وي،دعلاقې اوبه ، هوا اقلیم دغذا استعمال پدی کې لویه ونډه لري دځینو تودو سیمو ـ لکه عربستان ـ د اوسېدونکو شهوت ډېر زیات وي او په یخوعلاقو کې نسبتاً کم وي مګر دښځې شهوت په عمومي ډول له نارینه څخه کم وي او څومره چې دنارینه شهواني ځواک او طاقت ډېر وي دواړوخواوو ته خوشحالي حاصله وي اوکه دا ځواک په نارینه کې کم او په ښځه کې ډېروي نو پدې وخت کې ښځه ډېروخت نا ارامه وي. ډېروخت چې دښځې انزال ونشي نو خفه معلومېږي ، عصبي

[١] متفق علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ناروغي ورته پیدا کېږي ، له کوروالي څخه بې رغبتي او له خاوند څخه نفرت ښکاروي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. د دوه ځلې کوروالی ترمنځ طهارت او پاکوالی

که څوک محتلم وي یا یوځل یې کوروالی کړی وي او بیا دا کارکول غواړي نوغسل ورته مستحب دی او که غسل نه کوي نو اودس دې ضرور وکړي ، رسول الله(ص) به صحابه وته درس ورکاوه چې که یوځل مو کوروالی وکړاو بیا مو دا کار کاوه نو ترمنځ یې اودس کوئ.[۱]

امام غزالي(رح) فرمايي: که څوک دوهم ځل کوروالی کول غواړي نو تش حاجت دې پوره کړي او خپل مخصوص غړی دې ووینځي او ددې دواړوکارونو له کولو څخه د مخه دې کوروالی نه کوي.[۲]

ابي رافع رضي الله عنه وايي: چې نبي(ص) یوه ورځ په خپلو ټولو بیبیانو وګرځېد او له هرې یوې څخه به یې غسل کاوه ما ورته وویل چې ټول غسلونه ولې یوځای نه کوې؟ هغه (ص) وفرمایل چې دا پاکه ښه او غوره طریقه ده[۳]

عایشه(رض) فرمايي کله چې به رسول لله(ص) غوښتل چې خوراک وکړي او یا ویده شي او هغه به جنب و نو خپل عورت به یې ووینځه او د لمانځه داودس په څېر اودس به یې کاوه.[۴]

او اوبه چې څومره نشاط پیدا کوي او صحت او روغتیا ته ګټه رسوي او س طب روښانه کړېده.

---

۱ مسلم او ابوداود.

۲ احیاء العلوم

۳ ابوداود اونسائي

۴ متفق علیه

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوولسم څپرکی

زنا

پېژندنه او غندنه

الف: ثبوت او پېژندنه

فقهاوو د زنا بېل بېل تعريفونه کړيدي مګرجامع اوغوره تعريف يې دابن رشد اود محمد علي صابوني عبدالله بن محمودبن مودود اومحمد امين مشهورپه ابن عابدين ګډ تعريف دی.

د ابن رشد تعريف : هره وطي چې د سيي نکاح يادنکاح دشبهې په اثريا چې له خپلې وينځې سره نه وي زنا ده.[1]

د محمدعلي صابوني اونوروګډ تعريف : له ښځې سره په فرج کې وطې ده چې له هغې سره دنکاح څه شبهه ونلري.[2]

---

[1] بداية المجتهد.

[2] الاختيار ،حاشيه ابن عابدين،الفقه الاسلامی وادلته اوروائع البيان

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د امام قرطبي تعریف : د ذکر داخلول دي په فرج کې چې طبعاً ورته اشتها راځي او شرعاً حرام وي.[۱]

نو ددې تعریف پر اساس وطې په دبر کې او یا له نورو حیواناتو سره په زنا کې نه حسابیږي ځکه چې د سلیم طبیعت اشتها ورته نه راځي.

دحنا بله وتعریف : حنابله وایي چې زنا په قبل یادبر کې بد کاري ده.[۲]

ب: قباحت او بدوالی

اسلام که دستر په هکله کوم احکام نازل کړي دي او که پردی ښځې یا نارینه وو ته یې له لاس اوږدولو څخه منع کړې ده او که بې ځایه ګرځېدل یې ناخوښ ګڼلي دي دا ټول په خپل ذات کې عمده مقصود نه ،بلکې امنیتي تدابیر او مخنیوی دی چې اصلي ناروغتیا زناده ددې لپاره چې څوک پدې لویه اوبې شرمه ګناه کې چې هېڅوک یې له ضرر څخه خلاصېدلی نشي ، ونه لویږي نو ټولې هغه لارې یې بندې کړې چې دې خواته دلالت او اشاره کوي الله(ج) فرمایي : (وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاء سَبِيلاً) الاسرا : ۳۲

یعنې: زنا ته مه نژدې کېږئ یقینا چې دابې حیایي اوبده لاره ده.

دلته الله(ج) فرمایي چې زنا خوښېږي مکوئ حتی دزنا په خوا اشاره کونکی وسایلوته هم مه نژدې کېږئ. کېدای شي چې تاسې په دې ډېر بدجرم کښې ولوېږئ .

---

[۱] احکام القران محمد بن احمد قرطبی.

[۲] الجنا یات فی الشریعة الاسلامیه دکتورمحمدرشدی محمد اسماعیل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زنا دکبیره لویوګناهونوله جملې څخه ده له شرک اوقتل څخه وروسته په دویمه پوړۍ کې راځي: (وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَن يَفْعَلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَامًا {۶۸} يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا) الفرقان ۶۸-- ۶۹

یعنې: او هغه خلک چه الله سره بل معبود نه بولي او هغه نفس نه قتلوي چې الله(ج) یې قتل منع کړیدی مګرپه حقه سره او زنا نه کوي اوڅوک چه داکار وکړي هغه په ګناه کې پرېووت، دوه چنده عذاب به دقیامت په ورځ ورکړل شي اوپروت به په کې وي سپک شوی.

حضرت عبدالله ابن مسعود رضي الله عنه روایت کوي چه ما له رسول الله(ص) څخه وپوښتل چه کومه ګناه ډېره لویه ده ؟ هغوی په ځواب کښې وفرمایل : (ان تجعل لله ندا وهو خلقک قلت ثم ای ؟قال : ان تقتل ولدک من اجل ان یطعم معک قلت ثم ای ؟ قال :ان تزنی بحلیلة جارک).[1]

یعنې: چه الله(ج) ته شریک وبولې حال داچې همده پیداکړي یې ، ما وویل بیاکومه ده ؟ هغه وویل چه اولاددې ووژنې له دې وېرې چې له تا سره به طعام وخوري. ما وویل بیا! هغه وویل چې دهمسایه له ښځې سره زنا وکړې.

زنا د ځمکې پرمخ دهلاکت سبب ده ، رسول الله(ص) فرمایي : په هېڅ قوم کښې زنا نده ښکاره شوې مګر الله(ج) پکښې مرګ ښکاره کړېدی .

[1] نیل الاوطار

www.melitahrik.com 0774001116

(c) ketabton.com: The Digital Library

حضرت ابوبکر صدیقؓ دخپل خلافت په لومړنۍ خطبه کې وفرمایل چې په هېڅ قوم کې فحاشي نه ده خپره شوې مګر الله(ج) ورته سزا عام طوفان رالېږلی دی.

حضرت عبدالله ابن مسعودؓ وايي چې: کله زنا په یوه سیمه کې ښکاره شي نو الله(ج) یې په هلاکولو امر وکړي.[1]

زنا ډېره لویه ګناه ده یوسف(ع) د زندان تورو تمبوته په زنا باندې ترجیح ورکوي زندان منی خودغه ناوړه کار ته زړه نه ښه کوي: ﴿قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ﴾ یوسف: ۳۳

یعنی: (ویې ویل ای زما ربه زندان ماته غوره دی له هغې څخه چې دوی مې دهغې طرف ته بلي.

ځکه هغه نبي واوپوهېده چې زنا څومره ناوړه عمل دی اوزنا کار ته به دقیامت په ورځ څومره سزاورکول کېږي.

رسول الله(ص) فرمايي: دقیامت په ورځ چې د الله(ج) د عرش له سیوري څخه پرته بل سیوری نشته الله(ج) به اوه کسانود دې سیوري تر لاندې ځای ورکړي چې یوبه له دی اوه کسانو څخه هغه وي چې کومه ښکلې او ښایسته ښځه یې ځانته - دزنالپاره -راوبولي خودی یې په مقابل کې ووايي: زه له الله(ج) څخه وېرېږم.[2]

یعني: یوازې دالله(ج) دوېرې له کبله له هغې سره زنا ونه کړي نوداسې شخص به دالله(ج) د رحمت ترسیوري لاندې وي.

---

[1] الطرق الحکمیه فی السیاسة الشرعیة محمد ابن قیم جوزی.

[2] بخاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: زنا او ټولنیز ظلمونه

زنا په لویدیځ، ختیځ او اروپا کې په عام ډول د عیب خبره، د اعتراض جوګه او څه جرم نه ګڼل کېږي او ځوک چې پردې کارتندی تر وشوي هغوی یې د فطرت دښمنان بولي خودې بې قیده (ولکې) ازادۍ دې ټولنو ته ډېرې ناکاره ډالۍ راوړلې.

مارکس کورنۍ نظام د بدبختۍ ننبه ګڼي د کمونیست ګوند په اساسنامه کې لیکي چې موږ د کورني ژوند نظام پای ته رسول غواړو، لینن په خپلې یوې وینا کې ویلې دي: موږ د حلالي او حرامي بچي ترمنځ توپیر له منځه وړل غواړو.

فروید له ده ځخه هم وړاندې تللې دس، ګډې ښځې د کمونېزم اصول دي. دا یډز وژونکې او هلاکوونکې ناروغي چې په میلیونونو وګړي یې له ژوند ځخه لاس په سر کړل او س جوته شویده چې دا د مارکس، لینن، فروید او... ډالۍ او خدمت (دزنا دازادۍ) نتیجه ده او د پوستکي ډېرې ناروغتیاوې هم له همدې ناوړه کړنې ځخه را پیدا کېږي.

زنا د ښځې او خاوند ترمنځ محبت له منځه وړي ځکه چې هر پلو به یارانې کوي لونډان به نیسي، نسب ګډوډوي، د پلار له لطف او شفقت ځخه اولاد محروموي، انسان په اخلاقي کمزوریو اخته کوي، لکه بې حیایي چل، دروغ ویل، بدنیتي، خودغرضي، دخپل غوښتنو غلامي، دخیالاتو پرېشاني، په طبیعت کې د ناروا خوندونو د اخستلو عادت، بې وفایي او داسې نور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دزنا په اثرد نکاح قانون له منځه ځي اوپه نتيجه کې چې کوم حرامي بچې ټولنې ته ډالۍ وړاندې کېږي هغه به دموراوپلارد طبيعت وارث وي،اودا به د يو مصيبت اويودروند پند په څېرپر ټولنه باوري چې نه يې منلوته څوک تيار دي اونه يې ساتلوته.

دهغه نفقه ،لويول،ساتنه . . . داهرڅه په ټولنې اوپه کوچني باندې دزاني له ټولونه لوی ستم اوظلم دی چې دهغه د ژوندون هره لحظه يې له ستونزواوخطر سره مخ کړله.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: د زنا ارکان

1 . وطې: د نارینه دذکر داخلول دي د ښځې په فرج کې.

2 . وطې په صحیحه نکاح او له خپلې وینځې سره شرعاً روا ده،وطې په فاسده نکاح کې اویا په شبهې سره حرامه ده مګرزنا نده اونه عقوبت لري یو اځې مهر واجبوي.[۱]

وطې به په اسلام کې له دې دوه حالاتو ځنې خالي نه وي هغه له عَقر(مهر ځنې اوایا عُقر (عذاب) څخه . . .[۲]

لکه چې وموویل د حنابله وپه نزدپه قبل اودبرکې بدکارۍ ته زنا ویل کېږي اودزنا احکام پرې تطبیقوي.

اولمس (مسه) کول، ښکلول، په یوبستر کې ویده کېدل،یوبل ته غاړه ورکول اوحتی په یوبستر کې لوڅ لیدل زنا نده.

۱. د حرام کار د کولو هوډ او راتګ له اختیار او ارادې سره

نوکه چا دزنا هوډ او اراده وکړله اوپه خپل اختیار او ادارې یې داکاروکړنودا زنا ده مرتکب ته یې دنیاکې عقوبت دی اوپه اخرت کې هم ورته د سخت عقوبت ګواښ شویدی اوکه چا زنا په ناپوهۍ سره وکړله لکه ذمي ،یا په داسې ځای کې څوک اوسېده چې هلته د اسلام دعوت خپورشوی نه و،یا نوی مسلمان شوی واودزنا له حرمت څخه خبرنه ونوحد وربانديې نشته یا داسې وشو چې په تخت کې یې ښځه پرته وه اوده فکر وکړچې زما مېرمن ده او عادتاًدده پرتخت دده له خپلې مېرمنې څخه پرته

---

[۱] نهایة المحتاج،المغني لابن قدامه اوالمهذب للشیرازي.

[۲] فتح القدیر،البدائع الصنائع بدایه المجتهد بحرالرائق،المهذاب،المغنی،الجنایات فی الشریعه الاسلامیه اوالفقه الاسلامی وادلته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بل څوک نه ویده کېدله اووطی یې کړله اوهمدا سې دښځې په هکله هم نو حد نشته دی.[۱]

۲. د زنا ثبوت

په هرې معاملې کې دثبوت لپاره معمولاً لاندینۍ درې لارې په کار اچول کېږي.

۳. اقرار

کله چې زاني(زناکار)په خپله دا ومني چې ما زنا کړې ده ددې داعتراف ترځنګ دشاهدانو اوقرائنوشته والي ته هېڅ ضروت نشته پدې شرط چې اقرار کوونکي کې داهلیت شرطونه پوره وي لکه چې یوصحابي درسول الله(ص) په وړاندې په خپلې زنا باندې اعتراف وکړچې بیا رسول الله(ص) په حد کړله.

۴. شاهدان

د زنا په مقدمه کې به دنورو مسائلو پرخلاف شاهدان څلور وي ځکه دا مقدمه د نورو مقدموپه پرتله ډېر سخته ده شاهدان به دشهادت اهلیت ولري اودا چې قاضي یې شهادت ومني اوداسې شهادت ورکړي چې دا هرڅه یې په خپلو سترګوداسې لیدلي دي لکه سلایې چې درنجو په کڅوړه کې وي اویا لکه چې سطل (ډولچه)په کوهي کې وي.

شهادت ځان ته څونور شرطونه لري چې زموږبحث اوږدوي د فقهې په کتابونوکې دې وکتل شي.

[۱] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. قرائن او نښې

لکه د ناواده ښځې حمل چې خاوند ورسره کوروالی نه وي کړي یا د داسې ښځې حمل چې خاوند یې کوچنی وي او عادتاً ورڅخه حمل نه اخستل کېږي یا د داسې سړي د ښځې حمل چې مجبوب وي (ذکر یې غوڅ وي) یا د هاغه بالغې ښځې چې د پوره اندامونه والا کوچنې وزېږوي او د واده یې لاشپږمیاشتې تیرې نه وي نو دا ټولې د زنا نښې او نښانې دي.[۱]

سزاګانې

په دنیا کې د زناکار سزا:

ددې لپاره چې زنا بې شرمه او درنه ګناه ده نو عقوبت یې هم سخت دی او دا عقوبت د مجرد (بې واده) او متاهل (واده والا) ترمنځ توپیرلري، ځکه چې متاهل نسبت مجرد ته پدې ښه پوهېږي چې په پردي ناموس تجاوز او تېری څومره زورلري ،او مجرد ته لا تراوسه دا غیرت معلوم شوی نه وي نو شارع ددې خبرې خیال وساته او د دواړو په عقوبت کې یې توپیر راوست.

الف: محصن یا واده والا

پېژندنه

فقهاوو د محصن لپاره لاندې شرطونه په اتفاق سره ټاکلي دي.

---

[۱] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. حریت یا اصیلوالی: نو غلام (مریی) یا وینځه که هم واده ولري محصن نه دي.

۲. بلوغ :همدارنګه کوچنی که څه هم واده والا وي اوکوروالی یې کړی وي محصن نه دی.

۳. عقل: لیونی که څه هم بالغ،ازاد ا صیل او واده والا وي بیا هم محصن نه دی.

۴. له محصنې سره نکاح ولري :یعنې چې له محصنې سره یې په صحیح عقد نکاح هم کړي وي اوجماع هم صورت نیولی وي پداسې حال کې چې وطی یې روا وي نو په لیوني کوچني هغه مجرد چې صحیحه نکاح ونلري یا یې ښځه د شاه له لورې وطي کړي یایې له وینځې سره کوروالی کړي وي حد نشته اونه ورته محصن ویل کېږي.

داحنافو اومالکیه ووپه نزد دا چې مسلمان هم وي اوکه داټول شرطونه پکې پوره وي خو چې مسلمان نه وي محصن نه دی اود محصن حد پرې نه تطبیقېږي . خوشوافع اوحنابله وایي چې: اسلام په احصان کې شرط نه دی نو که په چا کې دا ټول شرطونه بشپړشول اوزنا یې وکړله نو دمحصن حد پرې تطبیږي که څه هم مسلمان نه وي ځکه چې ابن عمر رضي الله عنه روایت کوي چې رسول الله(ص) یهودی سړی اویهودی ښځه هم په حد کړیدي.[۱]

او دټولو فقهاووپه اتفاق سره هم دا شرطونه په ښځه کې ضرور

دي اوکه له ښځې اوخاوند څخه په یوه کې د احصان شرطونه بشپړ اوبل کې نیمګړې وي نو دلته د فقهاووترمنځ اختلاف د نظردی حنفي اوحنابله

[۱] کتاب الفقه علی الذاهبالاربعة،بخاري،مسلم،ابوداوداوابن ماجه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فقهاء(رح) وايي چې: يوهم محصن نه دی او نه پرې د محصن احکام تطبيقيږي يعنې دا رجم کيږي نه، بلکې په درو به وهل کيږي.

شافعيان اومالکيان(رح) وايي :په چا کې چې د احصان شرطونه پوره وي هغه محصن دی نارينه وي اوکه ښځه ،مېړه وي اوکه مېرمن يې اوچاته چې احصان ثابت نه وي هغه محصن نه دی دليل يې دا حديث دی چې ابوهريره او زيد بن خالد رضي الله عنه روايت کړي دي چې يو بانډه چې رسول الله(ص) ته راغې او ورته يې ويل زه تاته الله(ج) درياد وم چې زموږ په منځ کې د الله په کتاب فيصله وکړه هغه ځوک چې دده ورسره دعوه وه اوله ده پوه وه راوړاندې شواو ويې ويل هو فيصله وکړه د الله په کتاب مګر د خبرو اجازه لومړی ماته راکړه رسول الله(ص) ورته وفرمايل: چې ووايه هغه وويل چې زما زوی له ده سره مزدور و او دده له ښځې سره يې زنا وکړله اوزه خبرشوم چې زما په زوی د رجم عقوبت دی نو ماده ته سل ګډې اويوه وينځه ورکړله بيا له پوهانو ځخه مې وپوښتل هغوی راته وويل:چې ستا په زوی سل درې اوديوکال تبعيد (دملک نه شړل) دي او دده په ښځې رجم دی رسول الله(ص) ورته وفرمايل: قسم په هغه خدای دی چې زما نفس دهغه په واک کې دی چې دالله(ج) پرکتاب به ستاسو په مقدمه کې فيصله وکړم.

ستا وينځه اوګډې ستاشولي اوپه زوي دې يوکال تبعيد دی اوسحرورشه ای انيسه (تصغيردانس)دده ښځې ته که اعتراف يې وکړنو رجم يې کړه نو انس رضي الله عنه سحر وختي ورغی هغې اعتراف وکړاورجم يې کړله.[۱]

نو لدې حديث ځخه په ډاګه ځرګنديږي چې هر چاته خپله سزا ده محصن ته دمحصن ،غير محصن ته دغير محصن سزا ورکول پکاردي اوهمدا رايه

[۱] صحاح الستة

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیاوړې هم ده ټول فقهاء پدې اتفاق سره لري چې که چیرې محصن له داسې چا سره زنا وکړله چې په هغې کې هم داحصان شرطونه پوره وونو دواړو ته درجم سزا پکار ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: د غیر محصن (جره)عقوبت

که چېرې کوم اصیل عاقل بالغ زنا وکړله خو د احصان شرطونه پکې پوره نه وونو دټولوفقهاوو په اتفاق سره دهغې عقوبت سل درې تاکل شویدی.الله(ج)فرمایي : (الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِئَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُم بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَائِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ) النور۲.

یعنې :زنا کوونکی نارینه اوزنا کوونکې ښځې ،ووهئ هریوله دې دواړه ښخه سل درې اونه دې راځي تاسولره په دوې باندې وېره (نرمي) د الله(ج) په حکم چلولوکې که تاسویقین لرئ په الله(ج) اوپر ورځ د اخرت ب اوحاضر دې شي وهلو د دوی ته څه خلک له مسلمانانو څخه .

حضرت عباده بن صامت رضي الله عنه فرمایي: (البکربالبکرجلد ماۀ وتغریب عام).[1]

یعنې: نا واده په ناواده سل درې اویو کال تبعید دی.

بل د ابوهریره رضي الله عنه اوزیدبن خالد جهني رضي الله عنه هغه روایت چې موږ وړاندې بیان کړاوهمدا سزا عبدالله ابن عباس رضي الله عنه ټاکلې وه او ویې فرمایل:الرجم للثیب والجلد للبکر.[2]

یعنې په تیګو ویشتل واده والا ته او دُرې جره ته دي .

اوهمدا سل دُرې پوره اوکافي حد دی مالکیان(رح) وایي چې: غیر محصن زنا کاردې له درو څخه وروسته له وطن څخه لرې وشړل شي په دومره

---

[1] صحاح ستة مګربخاري،نیل اوطاراومسنداحمد.
[2] معارف القران نقل له بخاري څخه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصافه کې چې هلته په لمانځه کې قصر وشي ځکه چې دلته به هرڅوک ورته په بده سترګه ګوري اوښځه به دفساد له وېرې نه تبعیدوي خو په کورکې به یې دننه بنده ساتي اوبهر وتلو ته به یې نه پرېږدي شوافع اوحنابله رضي الله عنه وایي چې: غیر محصن زناکاران دې له دروڅخه وروسته تبعید شي او دتبعید مصافه دې دسفرله مصافې څخه کمه نه وي د دوی دلایل د ابوهریره رضي الله عنه او زید بن خالد جهني رضي الله عنه روایت اوبل د عباده بن صامت رضي الله عنه روایت دی چې رسول الله رضي الله عنه فرمایي: (خذاعنی خذوا عنی قد جعل الله لهن سبیلا، البکربالبکرجلدمأة وتغریب عام والثیب بالثیب جلد مأة والرجم).[1]

یعني: له ماڅخه علم واخلئ له ما څخه علم واخلئ الله(ج) زنا کارسړي اوښځې ته لاره وګرځوله د ناواده سړي اوښځې لپاره سل درې اویو کال تبعید دی اوواده والا ښځې اوسړي لپاره سل درې اوپه تیږ ویشتل دي.

۱. احناف(رح) وایي چې د درو اوتبعید یوځای والی نشته دی او دا په قاضي پورې اړه لري چې که تبعید مناسب ویني نو تبعید دې یې کړي اوکه ضروریې نه وي نو تبعید نشته ځکه چې تبعید په سوره نور کې نشته اودحد برخه هم نده اودتعزیر له بابه دی اوبل داچې په تبعید کې فتنه ده اودا چې ځینې صحابه و دا کارکړیدی دا دهغوي خپل اجتهاد دی.

بل داچې تبعید په خبر واحد ثابت دی چې دقران په مقابل کې پرې عمل نه کېږي اوابن عباس رضي الله عنه هم په حد کې تبعید یاد نکړ.

---

[1] صحاح الستة مکربخاري مسند احمداوموطا امام مالک.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: د محصن (واده والا) سزا

د محصن زناکارعقوبت په اسلام کې په تیګو ویشتل اومړکول دي دا سزا ورته په متواترو روایاتو ثابته ده اوپرته له ځینوخوارجو نورټول فقهاء پرې متفق دي.

رسول الله(ص) فرمايي:خذواعنی........والثیب بالثیب جلدماة والرجم).[۱]

یعني: له ما څخه علم واخلئ . . . واده والا سړی او واده والا ښځه سل درې اوپه تیګو ویشتل دي.

رسول الله(ص) غامدیه اوماعزرجم کړل او دا واقعه دحدیثوټولوکتابونو رانقل کړیده.[۲]

رسول الله(ص) یهودي زنا کاران هم په تیګو وویشتل.[۳]

د ابوهریرهؓ اوزید بن خالد جهنیؓ په روایت کې وویل شول چې رسول الله(ص) انسؓ ته وویل چې ورشه که هغې اعتراف وکړ نو رجم یې کړه همدا راز رسول الله(ص) فرمايي:الشیخ والشیخة اذا زنیافارجموهما البتة نکالا من الله.[۴]

یعني:واده والا سړی او واده والا ښځه رجم کړئ خامخا لپاره دعبرت د الله(ج) له خوا څخه.

---

[۱] ټول صحاحه مګربخاري،مسند احمد ،اونیل الاوطار.

[۲] مسلم ابوداود ،ترمذی.،اونسايي.

[۳] متفق علیه

[۴] متفق علیه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله(ص) فرمايي:لايحل دم امرء مسلم الاباحدی الثلاث الثيب زانی.[۱]

يعني: نده روا وينه تویول دهېڅ مسلمان سړي مګرپه يود درېيوسببو ـ واده والا زنا کار. . .

همدا راز فرمايي:(ان الرجم حق فی کتاب الله علی من زنی اذا احصن من الرجال والنساء اذا قامت البينة اوکان الحمل اوالاعتراف).[۲]

يعني :يقيناً رجم د الله تعالی په کتاب کې حق دی په هغه چا چې زنا وکړي کله چې واده والا وي له نارينه يا له ښځو څخه کله چې ښې پيدا شي اويا حمل ښکاره شي اويا اعتراف وکړي.

درجم سزا د واده والا لپاره بشپړه سزا ده اوله رجم سره نوره سزا نشته مګر تنها حنابله وايي چې :په لومړۍ ورځ به په درو ووهل شي او په دوهمه ورځ دې په تيګو وويشتل شي اوجمهورفقهاء وايي چې:رجم او درې دواړه نشته او دجمهورو فقهاء وينا پياوړې هم ده.[۳]

د: کيفيت او تطبيق

کله چې څوک په درو وهي نو دره به نه، نوې وي اونه زړه چې يا ډېردرد وکړي يا ببخي درد ونکړي د پوستکي برابره دره به وي په دره وهلو کې به مبالغه نه کوي ټولې جامې به ترې نه باسي چې عورت يې ښکاره شي اودرې

---

[۱] متفق عليه.
[۲] متفق عليه.
[۳] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

به په ټول بدن وېشي ددې لپاره چې د بدن غړي یې له منځه لاړنشي او په مخ او عورت به یې په دُره نه وهي ښځه به په ناسته په دُره وهي او که څوک رجم کوي نو په برابرو تیګو به یې ولي چې نه ډېرې غټې وي او نه ډېرې وړې وي چې نه پرې تکلیف ډېر شي اونه داسې چې سمدستي مړشي او خلکو ته عبرت جوړنشي ځکه چې الله(ج) چې دیوډله خلکو په حضورکې د عذاب ورکولو حکم وکړهغه هم د عبرت لپاره.

نه به یې په توري یاټوپک یا تمانچې وژني اونه په چاقو یابرچې په تیرو ویشتلوکې بنایي حکمت همدا وي چې که تورن په ټوپک او تمانچې یا... سمدستي ووژل شي نوهغه چانس یې له لاسه وځي چې شریعت د هغه چا لپاره ورکړی دی چې زنا یې په اعتراف ثابته شوې وي یعني: که کوم محصن په خپلې زنا اعتراف وکړاو قاضي پرې حکم وکړچې ودې وژل شي او خلکو څوتیګي وویشت اوبیا هغه له خپل اعتراف څخه واوښت نورجم یې ساقطېږي او څوک یې دوژلو حق نلري نو که داسې څوک په ټوپک یا... سمدستي ووژل شي نو هغه چانس به له لاسه ورکړي چې له مرګ څخه پرې خلاصېږي.

او په تیګو به یې پر مخ نه ولي سړي ته به کنده نه وباسي اونه به یې تړي او ښځوته به ترنامه کنده وباسي او جامې به ورپورې کلکې وتړي چې عورت یې ښکاره نشي. او که چېرې حامله وه نو هم په درو کې او هم په رجم کې به انتظار ورته کوي چې حمل وزېږوي او که نفاسه وي چې له نفاس څخه پاکه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که زنا کار په حد کې مړشي نو غسل به ورکوي کفن به ورکوي لمونځ به پرې کوي او د مسلمانانو په هديره (حضيره) کې به يې ښخ کړي.[۱]

[۱] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېل بېل معلومات

الف: ځوک په زنا مجبورل

دزوراندازدادی چې ځوک یې په وژلو ،په وهلو یا دکوم غړي په پرې کولو تهدید کړي ،اوکه ځوک چا په وهلو وېرولی ونودا اکراه نده اوکه پدې مجبوریت کې ځوک څه وکړي نو مسؤول دی.

کله چې چاته دوژلو یا دکوم غړي دبېکاره کولو ګواښ وکړل شو چې هرومرو به زنا کوي کنه نو . . . درسره کوو اوداپوهېده که زه دده شرطونه پوره نه کړم نو داخپل هوډ پوره کوي نوکه په داسې حالت کې چا زنا وکړله نو دامام ابوحنیفه(رح) په نزد په حد کېږي.ځکه چې زنا دذکر انتشار ته اړه لري اوانتشارامن، سکون هوساینې ته اړه لري او رضا اوخوښه غواړي اوکله که دده انتشارکېږي نو معنی دا چې دده خوښه ده امن او سکون ورسره دی مګرکه پاچا (بادشاه) یې مجبورکړي نوبیا حدنشته او امام زفر(رح) وایي چې: که پاچایې هم مجبورکړي نوبیاهم حد پرې شته دی.
جمهورفقهاء مالکیان ،شوافع،حنابله ،او صاحبان(رح) وایي چې که ځوک له هر پلوه په زنا مجبور شي نو حد پرې نشته دی.[1]
اوپه یو روایت کې له حنابله ووځخه په اکراه کې حد غوره دی اوپه یوبل روایت کې امام مالک هم پکې تفصیل کړی دی.[2]
دلته قوي مذهب دجمهورو فقهاوودی ځکه چې داسلام له نظره حتی که چا ځوک په کفرمجبورکړاوله وېرې یې دکفرکلمه هم ظاهراًوویله نو هغه مسلمان دی ځکه

---

[1] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة
[2] الفقه الاسلامی وادلته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زړه خويې کفرنه دی منلی اونه يې قبول کړی دی،خوکله چې په کفرکې اکراه ته اعتبار ده اوکله چې په ايمان اوعقيده کې ناچاري، مجبورتيا او زورتر نظر لاندې نيول شوی نوپه زنا کې خو په طريقه اولی ترنظرلاندی نيول کېږي.

رسول الله(ص) فرمايي :پورته شوی دی زما له امت څخه وبال دخطا ،هېرې اوهغه چې پرې په زور کېږي.[1]

دا چې امام ابوحنيفه(رح) ته منسوب قول وايي چې انتشارپه زورنه راځي،خوکه فرض کړوچې داسې حالت وي چې يوه ښکلې ښځه چې هرډول ښايست،زينت اوښکلايي برابره وي اولوڅه ديوزلمي په مخ کې ودورل شي نو دلته که هرڅوزور وي نوايا دهغه انتشاربه ورته ونشي ؟فطري خبره ده چې انتشار به يې کېږي او که ښځه په زنا مجبوره شوه نودټولوفقهاوو په اتفاق سره حدپرې نشته دی.[2]

له خپلې مېرمنې سره څوک په زنا نيول

ځينې فقهاوايي چې: يوهم نه وژل کېږي دليل يې دسعدبن عباده هغه حديث دی چې بخاري روايت کړيدی (د لعان په عنوان کې دي وکتل شي) بلکه داچې دچا به له خپلې ښځې سره په څه خبره خفګان اوتاوتريخوالی پيدا شوی وي ،ورته به په غصه وي وبه يې وژني بيا به وايي چې زنايې کوله ،يابه يې له بل چاسره ورانه وي اوپه څه پلمه به يې کورته ننباسي وبه يې وژني او وايي به چې زما له ښځې سره يې زنا کوله.

ځينې صحابه وايي:که هغه يې وواژه نودانه وژل کېږي کله چې دده رښتينولي ثابته شي لکه درښتوني ډاکټرنظر،يا پر زنا دمقتول بدشهرت يادښځې بد اخلاقي.

---

[1] ابوداود.

[2] فقه السنة

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالکیان او حنابله(رح) وايي: که ګواهان يې راوستل چې په زنايې وژلی دی او مقتول محصن (واده والا) و نو هېڅ پرې نشته دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماخذ او مراجع

۱. معارف القران:د پاکستان لومړی مفتي مولنامحمد شفیع.

۲. جامع البیان عن تأویل ای القران: محمد ابن جریرطبري(رح)

۳. الکشاف عن حقائق التنزیل وعیون الأقاویل:ابي القاسم محمد بن عمرزمحشري.

۴. الجامع الاحکام القرآن:ابي عبدالله محمدبن احمد الانصارالقرطبي.

۵. تفسیرالقرآن العظیم (ابن کثیر) حافظ عماد احمدبن ابي الفداءاسماعیل بن کثیر.

۶. روائع البیان فی تفسیرایات الاحکام:محمدعلي صابوني.

۷. صحیح بخاري:.ابي عبدالله محمدابن اسماعیل ابن ابراهیم البخاري.

۸. صحیح مسلم:ابولحسن مسلم بن الحجاج نشاپوري.

۹. سنن ابن ماجه:ابوداود سلیمان ابن الاشعث سجستاني.

۱۰. جامع ترمذي:ابي عیسی محمدابن عیسی.

۱۱. سنن ابن ماجه :ابي عبدالله محمدابن یزیدالقزویني.

۱۲. سنن نسائي:ابوعبدالرحمن محمدابن شعیب بن علي بن بحرالنسائي.

۱۳. سنن دارلقطني:عبد الله ابن محمد دارقطني.

۱۴. المستدرک:حافظ ابي عبدالله محمدعبدالله حاکم النشاپوري.

۱۵. المسند:امام احمدبن حنبل.

www.melltahrik.com 0771 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۶. موطا: امام مالک.

۱۷. فتح الباري: احمد ابن علي ابن محمد ابن حجر العسقلاني.

۱۸. شرح مسلم: ذکریا محی الدین بن شرف النووي.

۱۹. ریاض الصالحین: ابوزکریا یحیی بن شرف نووی

۲۰. معالم السنن: امام ابي سلیمان الخطابي.

۲۱. نصب الرایه: علامه جلال الدین ابي محمد الزیلعي.

۲۲. السنن الکبري. ابي بکر احمد ابن حسین ابن علي البیهقي.

۲۳. سنن الدارمي: ابي محمد عبدالله ابن بهرام الدارمي.

۲۴. نیل الاوطار: محمد ابن علي ابن محمد الشوکاني.

۲۵. جامع الصغیر: امام عبدالرحمن ابن کمال الدین السیوطي.

۲۶. مشکوة المصابیح. محمد بن عبدالله

۲۷. بحر الرائق: زین الدین نجیم مصري.

۲۸. بدائع الصنایع فی ترتیب الشرائع: علاوالدین ابوبکر کاساني.

۲۹. فتح القدیر: امام کمال الدین محمد ابن احمد عبدالواحد ابن الهمام.

۳۰. المبسوط: ابي بکر محمد ابن احمد شمس الائمه السرخسي.

۳۱. مجمع الانهر شرح ملتقي الابحر: عبدالله محمد ابن سلیمان.

۳۲. رد المحتار علی الدر المختار. سید محمد امین المعروف بابن عابدین.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳۳. الاختيارلتعليل المختارالمسمي بالاختيارلشرح المختار:عبدالله ابن محمودابن مودود النسفي.

۳۴. حاشيه ابن عابدين:سيدمحمدامين المعروف بابن عابدين.

۳۵. الهدايه:شيخ الاسلام برهان الدين ابوالحسن ابن ابي بكرمرغيناني فرغاني.

۳۶. شرح الوقايه:مولناعبدالحى لكهنوي.

۳۷. البريقه شرح الطريقه:ابي سعيدخادمي قونوي.

۳۸. الاشباه والنظائر:شيخ زين العابدين محمد ابن ابراهيم ابي نجيم.

۳۹. تحفة المحتاج:شهاب الدين ابن حجرالهيتمى.

۴۰. نهايه المحتاج الى شرح المنهاج:شمس الدين محمد ابن ابي العباس الرملي.

۴۱. المهذب:ابواسحاق ابراهيم ابن علي يوسف.

۴۲. الوجيز:امام ابي حامدالغزالي.

۴۳. المجموع شرح المهذب:ابي ذكريامحي الدين ابن شرف النووي.

۴۴. مغني المحتاج الى معرفةالفاظ المنهاج :محمدشربيني الخطيب.

۴۵. حاشية الباجوري:شيخ ابراهيم الباجوري.

۴۶. الميزان:امام شعراني.

۴۷. رحمة الامة:محمدعبدالرحمن الدمشقي.

۴۸. الخرشي على مختصرخليل:امام ابي عبدالله محمدالخرشي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۴۹. بدایه المجتهد ونهایة ا لمقتصد :محمد ابن احمد ابن محمد ابن رشد .

۵۰. شرح الکبیر علی متن المقنع:شمس الدین ابو الفرج عبد الرحمن.

۵۱. المغني:ابن محمد عبد الله ابن احمد ابن قدامه.

۵۲. کشاف القناع علي متن لاقناع:شیخ منصور ابن یونس ابن ادریس.

۵۳. غایة المنتهی :شیخ مرعي بن الکرمي الحنبلي.

۵۴. زاد المعاد فی هدی خیر العباد :محمد ابن ابي بکر ابن قیم الجوزي.

۵۵. فتاوی ابن تیمیه :امام ابن تیمیه.

۵۶. احیاء علوم الدین:امام ابی حامد الغزالي.

۵۷. کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة:عبد الرحمن جزیري.

۵۸. الفقه الاسلامي وادلته:دکتور وهبة الزحیلي.

۵۹. فقه السنه:سید السابق.

۶۰. زاد المستنقع:شرف الدین موسی بن احمد المقدسي.

۶۱. حجة الله البالغة:احمد ابن عبد الرحمن الدهلوي معروف په شاه ولي الله دهلوي.

۶۲. اللباس والزینة فی الشریعة الاسلامیة:محمد عبد العزیزعمرو .

۶۳. الانکحة الفاسده :عبد الرحمن بن عبد الرحمن شمیلة لامدل.

۶۴. النکاح والقضایا المتعلقه به:دکتور احمد الحصري.

www.melltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۶۵. الاحوال الشخصية فی الشريعة الاسلامية:محمد محی الدين عبدالحميد.

۶۶. الجنايات فی الشريعة الاسلاميه:دكتورمحمد رشدي محمداسماعيل.

۶۷. كشف الاسرار:ايت الله خميني.

۶۸. كاشف الغطاء:محمد حسين الكاشف الغطاء.

۶۹. مختصرالنافع:ابي القاسم نجم الدين جعفرابن الحسين المحلي.

۷۰. الاعتبارفي الناسخ والمنسوخ من الاثار:محمد ابن موسى الهمداني.

۷۱. اين است ائين ما:ايت الله محمد حسين ژباړه ايت الله ناصرمكارم شيرازي.

۷۲. المحلى:امام ابي محمد علي ابن احمدابن سعيد ابن حزم ظاهري الاندلسي.

۷۳. طرق الحكمية فی السياسه الشرعية :محمد ابن ابي بكرابن القيم الجوزي.

۷۴. فرد اودولت:دكتور عبداكريم زندان.

۷۵. تلبيس ابليس:محمد ابن ابي بكرابن القيم الجوزي.

۷۶. الاغاني:امام ابوالفرج الاصفهاني.

۷۷. اداب مباشرت :داكترافتاب احمدشاه.

۷۸. تحفة العروس:محمود مهدي استانبولي،

www.melitahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷۹. رفاه المسلمین:حضرت مولنا شاه اسحاق دهلوي.

۸۰. پرده سید ابولاعلی مودودي.

۸۱. المقدمه:عبدالرحمن ابن محمدابن خلدون.

۸۲. الحیاة الاجتماعیه عندالعرب:استاد ظافرالقاسمي.

۸۳. اداب الزفاف في السنة المطهره:شیخ محمدناصرالدین الباني.

۸۴. الاسلام بلامذاهب:دکتورمصطفی الشکعه.

۸۵. حقوق المراة فی الاسلام:عبدالقادرشبیة الحمد.

۸۶. المراة فی القران:استاد محمود العقاد.

۸۷. المراة بین البیت والعمل:دکتور محمد سلاله ادم.

۸۸. قضیه تحدیدالنسل فی الشریعه الاسلامیه:ام کلثوم یحیی مصطفی الخطیب.

۸۹. تنظـیم النسـل وموقـف الشـریعة الاسـلامیه:دکتورعبدالله ابـن عبدالحسن الطریقي.

۹۰. کشف الحقایق :عبدالعزیزمحمد نسفي

۹۱. سبل السلام شرح بلوغ المرام: محمد بن إسماعيل الصنعاني

۹۲. نظام حقوق زن دراسلام:مرتضی مطهري.

۹۳. زن وشوهر: محمدعلي صغري.

www.meltahrik.com 0777 400 116

(c) ketabton.com: The Digital Library

پای

www.melitahrik.com
0777 400 116

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library